

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οδηγός Καταστημάτων *Υγειονομικού Ενδιαφέροντος*

ΑΘΗΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οδηγός Καταστημάτων
Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

ΑΘΗΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

Οδηγός Καταστημάτων
Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

Ομάδα Έργου:

Συντονιστής: *Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας,*
Αναπληρωτής Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών, *Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης*

Μέλη: *Βασίλης Κορομάντζος,* Γενικός Γραμματέας ΚΕΔΚΕ, Αντιδήμαρχος Αθηναίων
Πάνος Ζυγούρης, Νομικός Σύμβουλος ΚΕΔΚΕ, Δικηγόρος
Αγγελική Βλάχου, Προϊσταμένη Τμήματος Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ ΥπεσΔΔΑ, Πολιτική Επιστήμων
Γιώργος Δανόπουλος, Μέλος Νομικής Υπηρεσίας ΕΕΤΑΑ, Δικηγόρος
Γιάννης Τάκης, Διευθυντής Δήμου Βριλησίων, Πολιτικός Επιστήμων, Νομικός
Κωνσταντίνα Κυριακού, Δικηγόρος
Ελένη Μπακογιάννη, Δικηγόρος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος αποτελούν σημαντική κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Χώρας μας, η ενίσχυση των οποίων συνδέεται άρρηκτα με την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της παραγωγικότητας αλλά και την ενδυνάμωση της απασχόλησης. Πρόκειται, συνεπώς, για έναν νευραλγικό κλάδο της οικονομίας μας, η καλή πορεία του οποίου είναι συνυφασμένη με την ανάπτυξη ιδίως των τοπικών οικονομιών. Η κρίσιμη κατά τούτο αρμοδιότητα των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (εφεξής Κ.Υ.Ε.) μεταβιβάστηκε κατά τη δεκαετία του '90 στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, οι οποίοι κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες ν' ανταποκριθούν και να συγκεράσουν τις, συχνά αντικρουόμενες, απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών αφενός και των επιχειρηματιών αφετέρου, ξεπερνώντας παράλληλα τα εμπόδια που έθετε το πολυδαίδαλο και γραφειοκρατικό σχετικό νομοθετικό καθεστώς.

Το Υπουργείο Εσωτερικών προχώρησε πρόσφατα στην αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τα Κ.Υ.Ε., ιδίως μέσω των ρυθμίσεων του νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα που αφορούν το καθεστώς των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας τους. Η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε με την έκδοση της σχετικής εκτελεστικής Κ.Υ.Α. που επεξεργασθήκαμε με το Υπουργείο Ανάπτυξης και η οποία απλουστεύει σε σημαντικό βαθμό τις σχετικές διαδικασίες, αντιμετωπίζοντας ριζικά τις υπέρμετρες καθυστερήσεις του παρελθόντος αλλά και τα φαινόμενα αδιαφάνειας που αυτές υπέβαλλαν και διαφυλάσσοντας, ταυτόχρονα, την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών.

Προχωρώντας περαιτέρω προς την κατεύθυνση αυτή το Υπουργείο Εσωτερικών έκρινε σκόπιμη την έκδοση αυτού του εύχρηστου οδηγού για τα Κ.Υ.Ε., ο οποίος απευθύνεται τόσο στους Δήμους και τις Κοινότητες της Χώρας όσο και στους ίδιους τους πολίτες και καταρτίστηκε από επιτροπή στην οποία συμμετείχαν επιστήμονες καθώς και επίλεκτα στελέχη της Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το εγχείρημα αυτό εντάσσεται, άλλωστε, στη γενικότερη προσπάθειά μας για στήριξη της εύρυθμης εφαρμογής του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, πάντοτε με την πολύτιμη συνεργασία της ΚΕΔΚΕ και της ΕΕΤΑΑ.

Είμαι βέβαιος ότι αυτή η πρώτη έκδοση του Οδηγού για τα Κ.Υ.Ε., ο οποίος καλύπτει ένα σημαντικό κενό πληροφόρησης, θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τη διευκόλυνση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και κάθε ενδιαφερόμενου, ενώ θα βελτιώνεται και θα επικαιροποιείται με τις νέες συναφείς νομοθετικές ρυθμίσεις, προκειμένου να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες που αφορούν αυτόν τον τόσο σημαντικό για την επιχειρηματικότητα και την οικονομία μας τομέα.

*Ο Υπουργός Εσωτερικών
Καθηγητής Προκόπης Παυλίδης*

ΜΗΝΥΜΑ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΕΔΚΕ & ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΝΙΚΗΤΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ

Στη νέα πολυεπίπεδη ταυτότητα των πόλεων της χώρας μας και ιδιαίτερα της Αθήνας, περίοπτη θέση έχει η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου υπηρεσιών ψυχαγωγίας και διασκέδασης για όλους τους δημότες και τους επισκέπτες αυτών.

Σε αυτή τη διαδικασία οφείλουμε όλοι να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας προς την επίτευξη αυτού του κοινού σκοπού. Το συγκεκριμένο εγχείρημα ωστόσο, βρίσκεται αντιμέτωπο με τις εγγενείς παθογένειες του καθεστώτος που ίσχυε μέχρι σήμερα. Προς την επίλυση αυτών των ζητημάτων δεν βοηθά ούτε η νομοθεσία, η οποία είναι κατακερματισμένη και αποσπασματική. ενώ εμφανίζει πολλά κενά και παραλείψεις με αποτέλεσμα να έχει παγιωθεί ένα ασαφές καθεστώς που πολλές φορές οδηγεί στην ατιμωρησία και ασυδοσία.

Στόχος, ασφαλώς και δεν είναι να μετατρέψουμε την πόλη σε ένα απέραντο «νεκροταφείο», αλλά να εμπεδώσουμε την αντίληψη ότι σε αυτή την πόλη όλοι και όλα έχουν το χώρο τους και τη θέση τους: καταστήματα, τραπεζοκαθίσματα, επισκέπτες, διαβάτες.

Απαιτείται συνεπώς, η συντονισμένη και συνολική δράση όλων των θεσμικών φορέων της πολιτείας με την καθιέρωση απλών και αυστηρών κυρώσεων στις περιπτώσεις παραβατικών συμπεριφορών -που δεν θα επιδέχονται διαφορετικών ερμηνειών και προσεγγίσεων- θα καθορίζουν με ακρίβεια τις προϋποθέσεις και την διαδικασία κυρώσεων, θα αποκλείουν τους παρανομούντες, ενώ παράλληλα θα διευκολύνουν την επιχειρηματικότητα και τον υγιή ανταγωνισμό.

Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζουμε κοινούς όρους για όλους, βάζοντας τέρμα στο άναρχο τοπίο της αισθητικής και δημιουργώντας προϋποθέσεις ποιοτικής ομοιομορφίας. Με αυτό τον τρόπο, δίνουμε το σύνθημα για μια πιο όμορφη και τακτική πόλη για όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες. Ας αντιληφθούμε επιτέλους ότι η ποιότητα της ζωής μας και οι επιλογές της ανάπτυξης δεν είναι έννοιες αντικρουόμενες αλλά αλληλοσυμπληρούμενες.

Νικήτας Κακλαμάνης
Δήμαρχος Αθηναίων

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΔ	Αστυνομική Διάταξη
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΝ	Αναγκαστικός Νόμος
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Αρμ.	Αρμενόπουλος (νομικό περιοδικό)
Γν.	Γνωμοδότηση
ΓΟΚ	Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός
ΓΠΣ	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΕΛΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
κ.τ.όμ.	και τα όμοια
ΚΒΠΝ	Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας
ΚΔΔ	Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας
ΚΔΔιαδ	Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΔΚ	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
ΚΥΕ	Κατάστημα(τα) Υγειονομικού Ενδιαφέροντος
Ν, ν.	Νόμος
ΝοΒ	Νομικό Βήμα (περιοδικό)
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Όπ.π.	Όπου παραπάνω
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
πρβλ.	πράβαλε
σ., σελ.	σελίδα

σημ	σημείωση
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Συντ.	Σύνταγμα
ΤΕΔΚ	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Τμ.	Τόμος
ΤΥΔΚ	Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων
τχ.	Τεύχος
ΥΔ	Υγειονομική Διάταξη
Υπ.Εσ.Δ.Δ.Α	Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠΑΝ	Υπουργείο Ανάπτυξης
ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΠΟ	Υπουργείο Πολιτισμού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	
I. Έννοια καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος	23
II. Οι αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων ως προς τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος	29
1. Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 80 ΚΔΚ	35
2. Καταστήματα και επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 80 ΚΔΚ	39
<i>α. Άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ εντός τουριστικών</i> <i>εγκαταστάσεων:</i>	39
<i>β. Άδειες ΚΥΕ επί θαλασσοπλούντων πλοίων</i>	40
<i>γ. ΚΥΕ σε χερσαίους χώρους λιμένα</i>	41
<i>δ. Εργαστήρια Αισθητικής</i>	41
<i>ε. Μονάδες αδυνατίσματος και διαιτολογικές μονάδες</i>	41
<i>στ. Αρτοποιεία</i>	41
<i>ζ. Ιδιωτικά Γυμναστήρια</i>	41
<i>η. Επιχειρήσεις παραγωγής και διάθεσης νωπού κρέατος –</i> <i>προϊόντων ζωικής προέλευσης</i>	41
<i>θ. Εμφιαλωτήρια νερού</i>	42
<i>ι. ΚΥΕ εγκατεστημένα εντός οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων,</i> <i>οργανωμένων ιστορικών τόπων, μουσείων και μνημείων</i>	42
<i>ια. Επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας σκύλων</i> <i>ή ζώων συντροφιάς</i>	42
<i>ιβ. Πλυντήρια Στεγνοκαθαριστήρια, Βαφεία, Ταπητοκαθαριστήρια</i> <i>και Αμιγή Σιδερωτήρια</i>	42
<i>ιγ. Εργαστήρια Τροφίμων και Ποτών</i>	43
III. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	51
I. Έννοια, σκοπός και νομική φύση της προέγκρισης	51
1. Έννοια της προέγκρισης	51
α. Η προέγκριση κατά τον ΚΔΚ	51
β. Ο προέλεγχος υπό το προηγούμενο καθεστώς	51
γ. Ο δυνητικός προέλεγχος της Υγειονομικής Υπηρεσίας	52
2. Σκοπός της προέγκρισης	54
3. Νομοθετική ρύθμιση της προέγκρισης	54
4. Η γενική διαδικασία της προέγκρισης	56
α. Αίτηση συνοδευόμενη από τα νόμιμα δικαιολογητικά	56
β. Προέλεγχος του αιτήματος	57
γ. Απόφαση της Δημονιακής Επιτροπής	57
5. Καταστήματα για τα οποία απαιτείται χορήγηση προέγκρισης	57
α. Καταστήματα και επιχειρήσεις του άρθρου 80 του ΚΔΚ	57
β. Επιχειρήσεις του άρθρου 81 του ΚΔΚ	58
6. Καταστήματα για τα οποία χορηγείται απευθείας άδεια (χωρίς προέγκριση)	58
α. Εξαιρέσεις από την προέγκριση βάσει του άρθρου 1 της ΚΥΑ 10551/2007..	58
β. Εξαιρέσεις από την προέγκριση λόγω αντικατάστασης άδειας	60
7. Καταστήματα για τα οποία χορηγείται άδεια ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου	60
8. Νομική φύση της προέγκρισης	60
α. Η προέγκριση ως πράξη της Δημονιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου	60
β. Η δεσμευτικότητα της προέγκρισης	61
γ. Η εκτελεστικότητα της πράξης προέγκρισης	62
δ. Η προέγκριση τυπικός όρος για έναρξη επιτηδεύματος	62
II. Περιεχόμενο και έκταση του προελέγχου	63
1. Χρήσεις γης	65
α. Χρήσεις γης και ίδρυση καταστημάτων	65
β. Τι είναι οι χρήσεις γης	65
γ. Πώς καθορίζονται οι χρήσεις γης	67
δ. Πολεοδομικός σχεδιασμός και χρήσεις γης	67
ε. Χρήσεις σε εκτός σχεδίου περιοχές	69
2. Κατηγορίες χρήσεων γης	69
α. Αμιγής κατοικία	69
β. Γενική κατοικία	71
γ. Πολεοδομικά κέντρα-κεντρικές λειτουργίες πόλης-τοπικό κέντρο συνοικίας-γειτονιάς	72
δ. Μη οχλούσα βιομηχανία-βιοτεχνία, ΒΙΟΠΑ	72
ε. Οχλούσα βιομηχανία-βιοτεχνία (υψηλή όχληση)	72

στ. Χονδρεμπόριο.....	72
ζ. Τουρισμός-αναψυχή.....	72
η. Ελεύθεροι χώροι-αστικό πράσινο.....	73
θ. Κοινοφελείς εξυπηρετήσεις.....	73
3. Προστασία του περιβάλλοντος.....	74
α. Έννοια του περιβάλλοντος και της προστασίας αυτού.....	75
β. Η νομοθεσία για το περιβάλλον.....	75
γ. Έλεγχος των διατάξεων για το περιβάλλον από τη Δημαρχιακή Επιτροπή.....	76
4. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.....	76
5. Προστασία αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων.....	77
6. Προστασία του αιγιαλού και της παραλίας.....	78
7. Προστασία των δασικών περιοχών.....	79
8. Αισθητική, φυσιολογία και λειτουργίες εν γένει της πόλης.....	79
α. Αποστάσεις καταστημάτων του ΠΔ 180/1979.....	79
β. Αποστάσεις γραφείων τελετών.....	81
γ. Συστέγασση με κατοικίες.....	82
III. Προθεσμία και δικαιολογητικά προέγκρισης – Ανάκληση προέγκρισης.....	83
1. Προθεσμία.....	83
2. Δικαιολογητικά.....	85
3. Ανάκληση της προέγκρισης.....	89
IV. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα.....	90
V. Υποδείγματα.....	92
1. Αίτηση για χορήγηση προέγκρισης.....	92
2. Υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει την αίτηση για χορήγηση προέγκρισης (ΚΥΑ 10551/2007).....	94
3. Υπεύθυνη δήλωση για την περίπτωση παρέλευσης της προθεσμίας προέγκρισης (άρθρο 2 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007).....	95
4. Απόφαση Δημαρχιακής Επιτροπής για χορήγηση προέγκρισης.....	96
5. Απόφαση Δημαρχιακής Επιτροπής για απόρριψη αιτήματος προέγκρισης.....	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ.....	103
I. Χορήγηση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ.....	103
1. Διαδικασία χορήγησης της άδειας.....	104
α. Δικαιολογητικά για την χορήγηση άδειας ΚΥΕ.....	104
β. Προϋποθέσεις ως προς το πρόσωπο του αιτούντος την άδεια ΚΥΕ.....	109
γ. Προϋποθέσεις που αφορούν το ακίνητο.....	111

δ. <i>Ός προς την υγειονομική νομοθεσία</i>	114
2. Προθεσμία χορήγησης και αρμόδιο όργανο	115
3. Διάρκεια - παύση ισχύος της άδειας	116
α. <i>Μεταφορά</i>	117
β. <i>Διακοπή λειτουργίας καταστήματος για διάφορες αιτίες (πλην της ανωτέρας βίας) επί χρονικό διάστημα πέραν του έτους</i>	117
γ. <i>Καταστροφή του οικήματος στο οποίο στεγάζεται το κατάστημα συνεπεία σεισμού ή κάθε είδους άλλων θεομηγιών (πυρκαγιά, πλημμύρα κ.ά.)</i>	117
II. Άδεια μουσικής	118
1. Θεσμικό πλαίσιο	118
2. Χορήγηση άδειας μουσικής	120
α. <i>Προϋποθέσεις και διαδικασία χορήγησης της άδειας μουσικής</i>	120
β. <i>Αρμόδια όργανα</i>	121
γ. <i>Δικαιολογητικά για τη χορήγηση άδειας μουσικής</i>	122
3. Αντικατάσταση άδειας μουσικής	122
4. Ανάκληση- αφαίρεση της άδειας λειτουργίας μουσικής	122
5. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα.....	123
III. Άδεια κατάληψης κοινοχρήστου χώρου	125
1. Κατάληψη κοινοχρήστου χώρου από καταστήματα	125
2. Η διάθεση των κοινοχρήστων χώρων.....	126
3. Διαδικασία της άδειας χρήσης κοινοχρήστου χώρου.....	127
α. <i>Απόφαση του Συμβουλίου</i>	127
β. <i>Αίτηση</i>	127
γ. <i>Γνωμάτευση αστυνομικής αρχής ή δημοτικής αστυνομίας</i>	127
δ. <i>Πληρωμή του τέλους</i>	128
ε. <i>Απόφαση Δημάρχου</i>	128
IV. Απαντήσεις σε συχνά Ερωτήματα	128
V. Υποδείγματα	131
1. Αίτηση για άδεια ΚΥΕ.....	131
2. Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.....	132
3. Άδεια μουσικής.....	134
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ	
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	137
I. Έννοια της αντικατάστασης	137
II. Βασικές περιπτώσεις αντικατάστασης της άδειας (άρθρο 6 παρ.1 ΚΥΑ 10551/07)	137

III. Δικαιολογητικά για την αντικατάσταση της άδειας	140
1. Γενικά	140
2. Ειδικότερα δικαιολογητικά εάν πρόκειται για εταιρεία	141
3. Δημοτική ενημερότητα για την αντικατάσταση της άδειας	142
4. Χορήγηση βεβαίωσης μέχρι την αντικατάσταση της άδειας	142
5. Υποχρεώσεις νέων κατόχων	142
IV. Αντικατάσταση άδειας όταν αναπτύσσεται νέα δραστηριότητα	143
1. Ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων	144
2. Δικαιολογητικά για την αντικατάσταση άδειας καταστήματος εντός του οποίου αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα	145
V. Διαδικασία αντικατάστασης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας	146
VI. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα	147
VII. Υποδείγματα	152
1. Υπεύθυνη δήλωση για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας (άρθρο 6 παρ. 1 της ΚΥΑ 10551/2007)	152
2. Υπεύθυνη δήλωση περί μη ύπαρξης τελεσίδικης καταδίκης για τα αδικήματα του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979.....	153
3. Αίτηση για αντικατάσταση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος	154
4. Υπόδειγμα αντικατάστασης άδειας	155
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε ΑΝΑΚΛΗΣΗ-ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	157
I. Ανάκληση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος	157
1. Βασικές περιπτώσεις ανάκλησης της άδειας ΚΥΕ κατά τη νομοθεσία.....	158
<i>α. Επέκταση</i>	158
<i>β. Αλλαγή</i>	159
<i>γ. Ουσιαστικής τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας</i>	159
<i>δ. Στις περιπτώσεις πολεοδομικών παραβάσεων</i>	160
<i>ε. Σε περίπτωση καθορισμού ή αλλαγής χρήσεων γης</i>	161
<i>στ. Σε περιπτώσεις απειλής της δημόσιας υγείας ή παραπλάνησης των αρμόδιων οργάνων</i>	161
<i>ζ. Σε περιπτώσεις έλλειψης των θέσεων στάθμευσης που απαιτεί ο νόμος για κέντρα διασκέδασης</i>	162

2. Αφαίρεση της άδειας λειτουργίας	163
α. Προσωρινή Αφαίρεση	165
β. Οριστική Αφαίρεση	168
II. Σφράγιση ΚΥΕ	171
III. Νομικά ζητήματα ως προς το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης	173
IV. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα	175
IV. Υποδείγματα	180
1. Ανάκληση άδειας ΚΥΕ	180
2. Ειδοποίηση σφράγισης λόγω προσωρινής αφαίρεσης άδειας	181
3. Ειδοποίηση σφράγισης λόγω οριστικής αφαίρεσης άδειας	182
4. Ειδοποίηση σφράγισης καταστήματος χωρίς άδεια	183
5. Αίτημα δήμου ή κοινότητας για υγειονομικό έλεγχο καταστήματος	184
6. Έκθεση σφράγισης καταστήματος	185
7. Έκθεση αποσφράγισης καταστήματος	186

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	187
I. Ειδική διοικητική προσφυγή του άρθρου 150 του ΚΔΚ	187
1. Νομοθετική ρύθμιση	187
2. Το έννομο συμφέρον ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της προσφυγής	188
3. Προθεσμία	189
α. Δημοσίευση	189
β. Κοινοποίηση	190
γ. Γνώση	190
4. Λόγοι ακύρωσης	191
5. Διοικητική προσφυγή και αναστολή εκτέλεσης	192
6. Υποχρέωση συμμόρφωσης	193
II. Διοικητική προσφυγή κατά των αποφάσεων του Γ.Γ. της Περιφέρειας	193
III. Διοικητικές προσφυγές κατά γνωμοδοτήσεων της υγειονομικής υπηρεσίας	195
IV. Αίτηση θεραπείας – υποβολή αναφοράς	195
V. Προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια	197
1. Δικαιοδοσία	197
2. Προθεσμία	199

---

3. Νομιμοποίηση	200
4. Λόγοι προσφυγής	201
5. Υποχρεώσεις του Δήμου	201
VI. Ένδικα μέσα	201
VII. Αιτήσεις αναστολής	202
1. Προϋποθέσεις και αρμοδιότητα.....	202
2. Λόγοι αναστολής	203
3. Διαδικασία.....	205
4. Προσωρινή διαταγή	205
5. Προσωρινή αναστολή	206
6. Απόφαση επί της αιτήσεως αναστολής	206
7. Ανάκληση της αναστολής.....	207
VIII. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα	207
 ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	 209

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν αποτελεί υπερβολή, αν υποστηριχθεί ότι τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) αποτελούν ένα από τα πλέον απαιτητικά πεδία δράσης της αυτοδιοίκησης, όπου δοκιμάζονται τόσο οι δυνατότητές της για την περιφρούρηση της νομιμότητας και την αποτελεσματική της πράξη, όσο και οι σχέσεις της με τους πολίτες και τις τοπικές κοινωνίες. Αν και συστηματικά εντάσσονται σε μια ενιαία κατηγορία, τα ΚΥΕ απαρτίζονται από μια πανσπερμία ειδικότερων κλάδων και περιπτώσεων, οι οποίες διαφοροποιούνται, βέβαια, έτι περαιτέρω, μέσα από τις ιδιαιτερότητες των τοπικών συνθηκών. Ως προς τα ΚΥΕ, τα όργανα της αυτοδιοίκησης καλούνται να εφαρμόσουν πληθώρα ετερογενών κανόνων, να συνεργαστούν αρμονικά και έγκαιρα με άλλες δημόσιες υπηρεσίες, να καταδείξουν στην πράξη την εξοικείωσή τους με το γεωγραφικό χώρο ευθύνης τους και τα χαρακτηριστικά του, να διαφυλάξουν –εν τέλει– πολύτιμα δημόσια αγαθά, όπως το περιβάλλον, την υγιεινή και την κοινή ησυχία, χωρίς παράλληλα να εμποδίζουν την επιχειρηματική δράση.

Η ομάδα έργου που συγκροτήθηκε κατά τον Απρίλιο του 2007 και ανέλαβε να ολοκληρώσει σε σύντομο χρονικό διάστημα την εκπόνηση του παρόντος οδηγού, πραγματοποίησε ορισμένες βασικές μεθοδολογικές επιλογές που αποτελούν και τους κατευθυντήριους άξονες για την ανάπτυξη του κειμένου που ακολουθεί. Βασική επιλογή, υπήρξε η υιοθέτηση απλής και κατανοητής στον μέσο διοικούμενο γλώσσας, χωρίς όμως να θυσιάζεται η εννοιολογική ακρίβεια και η επιστημονική, διοικητική-τεχνική, νομοθετική και νομολογιακή τεκμηρίωση. Έτσι, πιστεύουμε ότι ο παρών οδηγός μπορεί εύκολα να γίνει κατανοητός από τα αιρετά και τα υπηρεσιακά στελέχη της αυτοδιοίκησης και τους ενδιαφερόμενους πολίτες αλλά και να προσφέρει χρήσιμη καθοδήγηση σε νομικούς και άλλους επιστήμονες.

Ενόψει όλων αυτών, αλλά και της ανομοιογένειας των διοικητικών πρακτικών που εφαρμόζονται στους δήμους της χώρας μας, προέβλεπε η ανάγκη για τη συγγραφή ενός αξιόπιστου οδηγού ο οποίος θα κάλυπτε τα βασικότερα ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει τα ΚΥΕ. Εξάλλου, είναι γνωστά σε όλους τους εμπλεκόμενους τα σοβαρά κενά ενημέρωσης, αξιόπιστης πληροφόρη-

σης και συνεπούς καθοδήγησης, τα οποία δεν είναι δυνατό να καλυφθούν πλήρως μέσω εγκυκλίων και ad hoc απαντήσεων των συναρμόδιων Υπουργείων. Με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και διαπνεόμενοι από πνεύμα εποικοδομητικής συνεργασίας, τρεις φορές που συγκεντρώνουν σημαντικές ευθύνες στο χώρο της αυτοδιοίκησης, δηλ. το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η ΚΕΔΚΕ και η ΕΕΤΑΑ, αποφάσισαν να προχωρήσουν από κοινού στην εκπόνηση ενός οδηγού για τα ΚΥΕ. Στη συνέχεια, η ΕΕΤΑΑ συγκρότησε ομάδα έργου κατά τον Απρίλιο του 2007 υπό τον επιστημονικό συντονισμό του Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ν.-Κ. Χλέπα με τη συμμετοχή έμπειρων νομικών και στελεχών της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης. Η εν λόγω ομάδα ανέλαβε να ολοκληρώσει σε σύντομο χρονικό διάστημα τη συγγραφή του παρόντος οδηγού, αφού πραγματοποίησε ορισμένες βασικές μεθοδολογικές επιλογές που αποτελούν και τους κατευθυντήριους άξονες για την ανάπτυξη του κειμένου που ακολουθεί. Βασική επιλογή, υπήρξε η υιοθέτηση απλής και κατανοητής στον μέσο διοικούμενο γλώσσας, χωρίς όμως να θυσιάζεται η νομοιολογική ακρίβεια και η επιστημονική, διοικητική-τεχνική, νομοθετική και νομολογιακή τεκμηρίωση. Έτσι, πιστεύουμε ότι ο παρών οδηγός μπορεί εύκολα να γίνει κατανοητός από τα αιρετά και τα υπηρεσιακά στελέχη της αυτοδιοίκησης και τους ενδιαφερόμενους πολίτες αλλά και να προσφέρει χρήσιμη καθοδήγηση σε νομικούς και άλλους επιστήμονες.

Το αντικείμενο του οδηγού περιορίζεται στα ΚΥΕ, για τα οποία είναι αρμόδιοι οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι περιπτώσεις αρμοδιότητας άλλων φορέων σε ειδικές κατηγορίες ΚΥΕ επισημαίνονται μεν, αλλά δεν ήταν δυνατό να παρουσιαστούν πλήρως και εξαντλητικά στο παρόν κείμενο. Επίσης δεν συμπεριλήφθηκαν, βέβαια, περιπτώσεις καταστημάτων και επιχειρήσεων που δεν είναι ΚΥΕ (πλην λίγων και σημαντικών ή παραδειγματικών εξαιρέσεων), αλλά αδειοδοτούνται από τους ΟΤΑ. Από την άλλη πλευρά, ο οδηγός επεκτάθηκε και σε ζητήματα που να μεν τυπικά δεν εντάσσονται στις ειδικές ρυθμίσεις για τα ΚΥΕ, αλλά τα αφορούν άμεσα, όπως π.χ., η σχετική πολεοδομική νομοθεσία ή ορισμένοι κανόνες και αρχές που αφορούν την διοικητική διαδικασία, τα δικαιώματα των διοικουμένων και τις υποχρεώσεις των δημόσιων υπηρεσιών, την κρατική εποπτεία και τη δικαστική προστασία.

Ο οδηγός οργανώνεται σε έξι βασικά κεφάλαια, τα οποία ακολουθούν έναν «κλασικό» συστηματικό προσανατολισμό ως προς την κατάταξη της ύλης. Έτσι, το πρώτο κεφάλαιο (Α) έχει εισαγωγικό χαρακτήρα, αφού ασχολείται με τους βασικούς νομοιολογικούς προσδιορισμούς των ΚΥΕ και οριοθετεί τον κύκλο των σχετικών αρμοδιοτήτων που διαθέτει η τοπική αυτοδιοίκηση. Το ίδιο Κεφάλαιο αντιπαραθέτει, συνδυαστικά ή εκ παραλλήλου, ορισμένες κατηγορίες σημαντικών ΚΥΕ για τα οποία δεν είναι αρμόδιοι οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ, καθώς και καταστήματα και επιχειρήσεις που δεν είναι

ΚΥΕ, αλλά αδειοδοτούνται από τους δήμους και τις κοινότητες. Στο επόμενο κεφάλαιο (Β), παρουσιάζονται αναλυτικά τα ζητήματα που αφορούν ένα ιδιαίτερα κρίσιμο στάδιο της όλης διαδικασίας, έτσι όπως αυτή οργανώνεται από το νέο ΚΔΚ, δηλ. την προέγκριση. Η εκτενής ανάπτυξη της συναφούς προβληματικής κρίθηκε αναγκαία, επειδή κατά το στάδιο αυτό διερευνάται σειρά παραγόντων και προϋποθέσεων που αφορούν άμεσα την αδειοδότηση και εξετάζονται από τα όργανα των δήμων και κοινοτήτων. Ακολούθως (Κεφ. Γ), αναλύονται τα θέματα που αφορούν το στάδιο της χορήγησης της άδειας ΚΥΕ, με την οποία και ολοκληρώνεται η σχετική αδειοδοτική διαδικασία. Στην αντικατάσταση της άδειας, η οποία οργανώνεται πλέον με τρόπο που περιορίζει τις περιπτώσεις επανάληψης της διαδικασίας εξ ύπαρξης, αφιερώνεται το Κεφάλαιο Δ του οδηγού. Ιδιαίτερα σημαντικά στην πράξη είναι, εξάλλου, τα ζητήματα που ανακύπτουν ως προς τις αφαιρέσεις και ανακλήσεις αδειών, καθώς και τις σφραγίσεις ΚΥΕ. Σε αυτά στρέφεται το Κεφάλαιο Ε του οδηγού. Τέλος, κρίθηκε σκόπιμο να ολοκληρωθεί ο οδηγός με ένα ιδιαίτερο Κεφάλαιο (Στ) που αφορά τις διοικητικές προσφυγές και τη δικαστική προστασία, έτσι ώστε να αποκτή ο αναγνώστης μια σαφή εικόνα ως προς τις δυνατότητες που προσφέρει η έννομή μας τάξη και οι μηχανισμοί της για τον έλεγχο τήρησης της νομιμότητας από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές.

Πιστεύουμε ότι ο ανά χείρας οδηγός προσφέρει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να αποκτήσουν την απαιτούμενη εποπτεία της συναφούς προβληματικής, χωρίς βέβαια να εξαντλούνται όλα τα ζητήματα που μπορούν να ανακύψουν στην πράξη.

Ιωάννης Γκογκοζώτος
Διευθύνων Σύμβουλος ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ι. Έννοια καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος

Σύμφωνα με τον ΑΝ 2520/1940¹ (άρθρ. 9 παρ. 1), καταστήματα ή επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι εκείνα που οι *όροι ίδρυσης και λειτουργίας* τους καθορίζονται από *υγειονομικές διατάξεις*. Οι τελευταίες έχουν τη μορφή υπουργικών αποφάσεων. Σχετική νομοθεσία υπήρχε και παλαιότερα, όπως το από 18/9/1928 ΝΔ «Περί μέτρων προς πρόληψιν και καταπολέμησιν επιδημικών νόσων»². Ιδιαίτερα σημαντική για την οριοθέτηση της έννοιας των *Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ)* είναι σήμερα η υγειονομική διαταξη Α1β/8577/1983 «Περί υγειονομικού ελέγχου και αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος κ.λ.π.»³, όπως ισχύει⁴.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αριθμ. Α1β/8577/1983 Υγειονομικής Διάταξης: «Καταστήματα Υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι τα καταστήματα, στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περαστικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή

---

1. Α.Ν. 2520/40 (ΦΕΚ-273 Α') : Περί υγειονομικών διατάξεων

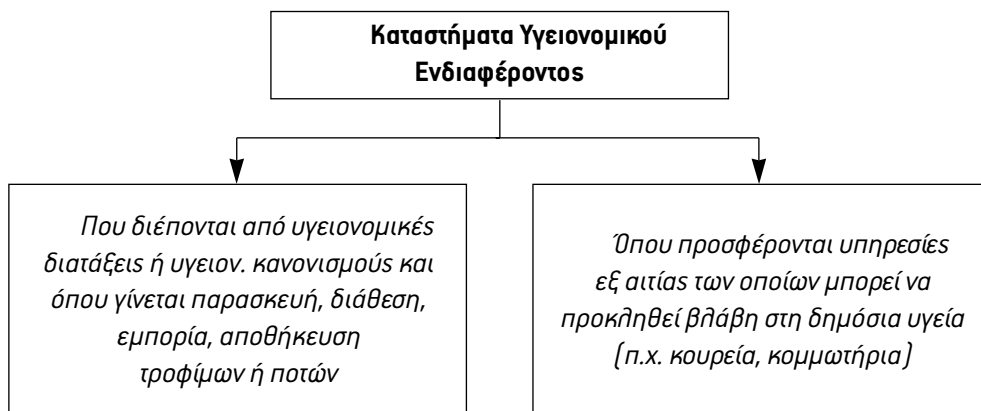
2. Το εν λόγω νομοθετικό διάταγμα κυρώθηκε αργότερα με το Ν. 4060/1929 (ΦΕΚ 9/3/1929), ο οποίος όμως καταργήθηκε με τον ΑΝ 2520/1949 (άρθρ. 13 παρ. 1), ο οποίος πάντως όρισε (άρθρ. 13 παρ. 2) ότι οι παλαιότερες υγειονομικές διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι νεότερης κατάργησης ή τροποποίησής τους.

3. ΦΕΚ 526 Β/ 1983.

4. Η ως άνω Υγειονομική Διάταξη τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, από : 1) ΥΑ : Υ1β/6020/1993 – ΥΓΕΙΑΣ (ΦΕΚ 94 Β´/1993), 2) ΥΑ : Υ1β/5628/1994 – ΥΓΕΙΑΣ (ΦΕΚ 760 Β´/1994), 3) ΥΑ : Α5/3010/1985 (ΦΕΚ 593 Β´/1985), 4) ΥΑ : 87539/2006 (ΦΕΚ 1086 Β´/2006), 5) ΥΑ : 8405/1992 – ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ.ΑΣΦ., 6) ΥΑ : Υ1Γ/Γ.Π.ΟΙΚ./11708 (ΦΕΚ Α´143/11), 7) Α1β/6285/1987 (ΦΕΚ 343 Β´/1987), 8) Ν. 3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α´/2005), 9) ΚΥΑ 10551/26 Φεβρουαρίου 2007 (ΦΕΚ 246 Α/2007)

ποτών, καθώς και τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην παρούσα και στις άλλες υγειονομικές διατάξεις.».

Στα άρθρα 37-50 της εν λόγω Υγειονομικής Διάταξης γίνεται αναλυτική κατηγοριοποίηση των ΚΥΕ. Συγκεκριμένα:

- Καταστήματα προσφοράς ποτών, χωρίς φαγητό, σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 37). Σε αυτά περιλαμβάνονται καφενεία (παραδοσιακά), καφετέριες (εκσυγχρονισμένα καφενεία), μπαρ, κυλικεία, ανοικτά μπαρ (open bar), βλ. άρθρ. 37 παρ. 2.
- Καταστήματα στα οποία παρασκευάζονται ή/και προσφέρονται σε καθισμένους πελάτες κάθε είδους φαγητά με τη συνοδεία ή μη ποτών, κυρίως οινοπνευματωδών (άρθρο 38). Σε αυτά περιλαμβάνονται εστιατόρια, ψαροταβέρνες, ψητοπωλεία, οβελιστήρια (σουβλατζίδικα), πιτσαρίες, σνακ-μπαρ (δηλ. ζυθοπωλεία ή μπυραρίες, ουζοπωλεία ή ουζερί κ.ά., επίσης τα Fast Food ή καταστήματα γρήγορου φαγητού), βλ. άρθρ. 38 παρ. 2.
- Καταστήματα στα οποία παρασκευάζονται και προσφέρονται γλυκίσματα και κάθε είδους παρασκευάσματα γάλακτος κλπ. σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 39). Σε αυτά περιλαμβάνονται τα ζαχαροπλαστεία, γαλακτοπωλεία, μπουγατσάδικα, λουκουματζίδια, αναψυκτήρια καταστήματα και τα όμοια που εξυπηρετούν καθισμένους ή και περαστικούς πελάτες (άρθρ. 39 παρ. 1).
- Μικτά καταστήματα παρασκευής και προσφοράς φαγητών, γλυκισμάτων, ποτών κλπ. σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 40). Το εν λόγω άρθρο αναφέρεται αφενός σε «ομοειδή καταστήματα» που ρυθμίζονται κατά ενιαίο τρόπο από

τα άρθρα 37-39 και επιτρέπεται να λειτουργούν (δύο ή περισσότερα) ως μικτά καταστήματα (π.χ. καφέ-μπαρ, πιτσαρία-σνακ μπαρ, γαλακτοζαχαροπλασείο κ.λ.π.) και καταρχήν μπορούν να έχουν κοινούς χώρους (άρθρ. 40 παρ. 2). «Μη ομοειδή καταστήματα», αφετέρου, χαρακτηρίζονται τα καταστήματα των άρθρων 37-39 που περιλαμβάνονται σε δύο τουλάχιστον από τα άρθρα αυτά και ρυθμίζονται με διαφορετικό, για κάθε είδος των καταστημάτων, τρόπο. Αυτά επιτρέπεται να λειτουργούν ως μικτά καταστήματα (π.χ. καφετέρια-σνακ μπαρ, εστιατόριο-ζαχαροπλασείο, καφετέρια-πιτσαρία κλπ.). Τα μη ομοειδή μικτά καταστήματα μπορούν επίσης να έχουν κοινούς χώρους, αλλά το εμβαδόν κάθε χώρου θα είναι ίσο τουλάχιστον ή και μεγαλύτερο από τα εμβαδά που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για τον αντίστοιχο χώρο καθενός από τα καταστήματα που αποτελούν το μικτό κατάστημα (άρθρ. 40 παρ. 3).

- Κέντρα Διασκεδάσεως (άρθρο 41). Σύμφωνα με την παρ. 1 «Κέντρο Διασκεδάσεως είναι ο στεγασμένος ή ακάλυπτος χώρος συγκεντρώσεως του κοινού για την παρακολούθηση καλλιτεχνικού, κυρίως μουσικού, προγράμματος σε συνδυασμό με την παροχή φαγητών ή / και ποτών, πέρα δε από τον χώρο αυτόν υπάρχουν οπωσδήποτε και οι προβλεπόμενοι από τα οικεία άρθρα, αναλόγως των προσφερομένων ειδών (άρθρα 37 ή 38 ή 39 της παρούσας), στεγασμένοι χώροι με την απαραίτητη συγκρότηση και εξοπλισμό». Στην ίδια διάταξη διευκρινίζεται ότι «δεν θεωρούνται Κέντρα Διασκεδάσεως τα καταστήματα των άρθρων 37, 38 και 39, στα οποία, κατόπιν άδειας της αρμόδιας Αστυνομικής Αρχής και σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές Αστυνομικές Διατάξεις, γίνεται χρήση ορισμένων έγχορδων μουσικών οργάνων (πιάνο, βιολί, κιθάρα κ.τ.ομ.), χωρίς ενισχυτή και μεγάφωνα, ή στερεοφωνικού μηχανήματος μικρής ισχύος, ανάλογης με τον χώρο, για τη δημιουργία ευχάριστης ατμόσφαιρας στο κατάστημα. Στα καταστήματα αυτά δεν επιτρέπεται ο χορός».
- Καταστήματα τα οποία διαθέτουν σε περαστικούς πελάτες τρόφιμα και ποτά για άμεση κατανάλωση (άρθρο 42). Σε αυτά περιλαμβάνονται: «τα καταστήματα, τα οποία προσφέρουν τρόφιμα ή / και ποτά σε περαστικούς πελάτες. Τέτοια καταστήματα είναι τα αναψυκτήρια περίπτερα, τα καταστήματα αναψυκτήρια χωρίς καθίσματα, τα παγωτοπωλεία, τα οβελιστήρια για περαστικούς πελάτες, οι κινητές καντίνες και άλλα παρόμοια καταστήματα». Επίσης, στα καταστήματα αυτά περιλαμβάνονται «και τα κυλικεία, που λειτουργούν σε χώρους εργασίας ή συγκεντρώσεως πολλών ατόμων, εφόσον δεν αναπτύσσονται σ' αυτά τραπέζια και καθίσματα (κυλικεία εργοστασίων, δημοσίων θεαμάτων, σχολείων, ιδρυμάτων, μεγάρων στα οποία στεγάζονται γραφεία ή καταστήματα, δημοτικών αγορών κλπ.)» (άρθρ. 42 παρ. 1 και 2).

- Καταστήματα τροφίμων, που καταναλώνονται σε άλλους χώρους έξω από εκείνους διαθέσεώς τους (άρθρο 43). Σε αυτά περιλαμβάνονται: «τα παντοπωλεία, οπωρολαχανοπωλεία, κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, πτηνοπωλεία-αυγοπωλεία, καφεκοπτεία, πρατήρια γάλακτος και ειδών ζαχαροπλαστικής, αμιγή πρατήρια ειδών ζαχαροπλαστικής, αμιγή γαλακτοπωλεία, πρατήρια άρτου, καταστήματα πωλήσεως κατεψυγμένων προϊόντων καταστήματα πωλήσεως εμφιαλωμένων οινοπνευματωδών και μη ποτών (κάβες), καταστήματα πωλήσεως ειδών αλλαντοποιίας και τυροκομίας, πρατήρια ελαίου και μαγειρικών λιπών και κάθε άλλο παρόμοιο με τα ανωτέρω κατάστημα» (άρθρ. 43 παρ. 1)⁵.
- Υπεραγορές τροφίμων «Σούπερ Μάρκετς τροφίμων» (άρθρο 44). Σύμφωνα με το νόμο: «Υπεραγορά Τροφίμων ή Σούπερ Μάρκετ είναι μεγάλο κατάστημα, στο οποίο πωλούνται κάθε είδους τρόφιμα, παρασκευασμένα και μη, καθώς και είδη άσχετα με τα τρόφιμα. Αναλυτικότερα, στα ανωτέρω καταστήματα επιτρέπεται να πωλούνται όλα τα είδη παντοπωλείου και κρεοπωλείου, κατεψυγμένα τρόφιμα, ζωικής και φυτικής προελεύσεως, γάλα και τα παραγωγά του, φαγητά και γλυκίσματα σε πακέτα και εμφιαλωμένα οινοπνευματώδη και μη ποτά, καθώς και απορρυπαντικά, είδη καθαρισμού, εντομοκτόνα, συμπεριλαμβανομένων και των σκωροκτόνων σε πραγματικά αεροστεγείς συσκευασίες, καλληυτικά, είδη νοικοκυριού, εξοχής, ενδύσεως και υποδήσεως, παιδικά είδη, χαρτικά, βιβλία κλπ., με την προϋπόθεση ότι θα καταλαμβάνουν ιδιαίτερους νοπούτους χώρους μακριά από τα τρόφιμα» (άρθρ. 44 παρ. 1)⁶.
- Αποθήκες τροφίμων ή/και ποτών χονδρικού εμπορίου (άρθρο 45). Σύμφωνα με τη νομοθεσία, «ως αποθήκες τροφίμων ή / και ποτών χονδρικού εμπορίου

---

5. Επισημαίνεται ότι με την παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 3345/05, ΦΕΚ-138 Α' ορίζεται ότι : «Για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, μαζί με τους κοινόχρηστους χώρους τους, που λειτουργούν στην Κεντρική Δημοτική Αγορά και στη Βαρβάκειο Αγορά του Δήμου Αθηναίων, καθώς και για όσα ανήκουν στον Οργανισμό Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (Ο.Κ.Α.Α.) και λειτουργούν στο Δήμο Αγίου Ιωάννη Ρέντη δεν απαιτείται χορήγηση άδειας νομιμοποίησης υφιστάμενων εγκαταστάσεων και αυτοτελούς άδειας ίδρυσης και λειτουργίας. Οι γενικοί όροι λειτουργίας των ανωτέρω καταστημάτων, των θέσεων πώλησης προϊόντων, η επιβολή των διοικητικών και άλλων κυρώσεων, η προσωρινή ή οριστική λειτουργία των ανωτέρω αγορών, καθώς και οι υγειονομικοί όροι, που αναφέρονται αποκλειστικά στα πωλούμενα είδη και στις εγκαταστάσεις, διέπονται από τις παραγράφους 6 και επόμενες του άρθρου 43 της Υγειονομικής Διάταξης Α1β/8577/1983 (ΦΕΚ Τ.β, 256)»).

6. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την ίδια διάταξη: «Δεν επιτρέπεται η πώληση στα ανωτέρω καταστήματα νωπών ψαριών, εκτός αν υπάρχει ιδιαίτερος για το σκοπό αυτό χώρος 20 τ.μ. τουλάχιστον, με συγκρότηση ιχθυοπωλείου, ο οποίος θα χωρίζεται από τους άλλους χώρους του καταστήματος με τοίχο ύψους τουλάχιστον 2,50 μ. Για την επικοινωνία του ιχθυοπωλείου με το άλλο κατάστημα μπορεί να υπάρχει θύρα, η οποία όταν δεν χρησιμοποιείται, θα παραμένει κλειστή».

νοούνται οι χώροι στους οποίους αποθηκεύονται, μέχρι να διατεθούν στο λιανικό εμπόριο, τρόφιμα ή / και ποτά συσκευασμένα σε σάκους, κιβώτια, δοχεία κ.τ.ομ.» (άρθρ. 45 παρ. 1) . Επισημαίνεται πάντως, ότι για τις αποθήκες που διαθέτουν εγκατεστημένο μόνιμο μηχανολογικό εξοπλισμό αρμόδια για την χορήγηση της άδειας είναι η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση⁷.

- Κινητά Καταστήματα σε Λαϊκές Αγορές (άρθρο 46 παρ. 6 και 7). Σύμφωνα με τη νομοθεσία, πρόκειται για «ειδικά διασκευασμένα οχήματα, αυτοκίνητα ή ρυμουλκούμενα, με ειδικό αμάξωμα εμβαδού τουλάχιστον 5 τ.μ. των οποίων η χρήση για άλλους σκοπούς απαγορεύεται». Για τέτοιου είδους κινητά καταστήματα απαιτείται άδεια του δήμου ή της κοινότητας «του τύπου κατοικίας του κατόχου του» (άρθρ. 46 παρ.1).
- Πώληση τυποποιημένων παγωτών, αναψυκτικών ποτών και ορισμένων ζαχαρωδών προϊόντων στα καταστήματα ψιλικών (άρθρο 47), οπότε απαιτείται αντίστοιχη ειδική άδεια⁸
- Αυτόματοι πωλητές τροφίμων ή ποτών (άρθρο 48). Σύμφωνα με το νόμο, «Αυτόματοι πωλητές τροφίμων ή ποτών είναι μηχανήματα, τα οποία, αφού τεθούν σε λειτουργία με κέρμα, διαθέτουν αυτόματα ορισμένα είδη τροφίμων ή ποτών, όπως είναι τα ζαχαρώδη προϊόντα, οι ξηροί καρποί, τα αναψυκτικά ποτά, τα ζεστά ή κρύα ροφήματα, τóst κ.τ.ομ» (άρθρ. 48 παρ. 1)⁹.
- Πλανόδιοι και στάσιμοι μικροπωλητές τροφίμων ή ποτών (άρθρο 49). Οι εν λόγω μικροπωλητές μπορούν να πωλούν είδη κουλουροποιίας, συσκευα-

7. Άρθρα 2 και 10 Ν. 3325/2005 (ΦΕΚ 68 Α).

8. Ειδικότερα για την πώληση των αναφερομένων στο άρθρο 47 τυποποιημένων προϊόντων στα καταστήματα ψιλικών, εκδίδεται άδεια πώλησης αυτών από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας μετά από σύμφωνη γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας. Δηλαδή δεν ακολουθείται η διαδικασία της προέγκρισης, αφού δεν πρόκειται για κατάσταση.

9. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το ίδιο άρθρο: «Οι ανωτέρω πωλητές τοποθετούνται συνήθως εντός καταστημάτων ή στις προσόψεις αυτών, επί της οικοδομικής γραμμής του κτιρίου. Μπορεί όμως ένα τέτοιο μηχανήμα να τοποθετηθεί και επί του πεζοδρομίου, σε επαφή με τον εξωτερικό τοίχο του καταστήματος του κατόχου του, με την προϋπόθεση ότι η κατασκευή του θα είναι τέτοια, ώστε να παρέχονται εγγυήσεις για την προστασία των περιεχομένων τροφίμων ή ποτών από επιβλαβείς εξωτερικές επιδράσεις, και ότι η θέση στην οποία τοποθετείται, δεν επηρεάζεται από τις δυσμενείς καιρικές μεταβολές και τον κονιορτό και προσφέρεται για τον εύκολο καθαρισμό του.

Επίσης, είναι δυνατό τα ανωτέρω μηχανήματα να τοποθετούνται και σε χώρους ομαδικής εργασίας ή διαβίωσης (γραφεία, εργοστάσια, σχολεία, νοσηλευτικά ιδρύματα, στρατώνες κ.τ.ομ.), καθώς και σε Πρακτορεία Λεωφορείων και συγκοινωνιακούς σταθμούς, σε κατάλληλες στεγασμένες θέσεις

σμένα προϊόντα σοκολατοποιίας, μπισκοτοποιίας, τυποποιημένα παγωτά, εμφιαλωμένα αναψυκτικά ποτά κ.ά.¹⁰.

εντός των εσωτερικών διαδρόμων ή αιθουσών τούτων, μακριά από αποχωρητήρια, μαγειρεία, πλυτήρια και άλλες παρόμοιες εγκαταστάσεις, από τις οποίες είναι δυνατό να προκαλούνται κονιορτός, αναθυμιάσεις, αέρια και κάθε είδους ρυπάνσεις.

Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση αυτόματων πωλητών τροφίμων ή ποτών σε χώρους, στους οποίους, λόγω της φύσεως της εκτελούμενης σ' αυτούς εργασίας, δεν είναι δυνατό να τηρηθεί καθαριότητα ή παράγονται αέρια, ατμοί, κονιορτός κλπ. (συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, υδραυλικά εργαστήρια, ξυλουργεία, καθαριστήρια, βαφεία εργαστήρια βαφής επίπλων, υποδηματοποιεία, σιδηρουργεία κ.τ.ομ.). Τέλος, στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «Για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των αυτόματων πωλητών τροφίμων ή ποτών απαιτείται άδεια της οικείας Αστυνομικής Αρχής με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος άρθρου». Για τη διαδικασία της σχετικής άδειας βλ. ανωτέρω υποσημείωση 8

10. Οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 49 έχουν ως εξής:

«1. Επιτρέπεται η διάθεση από πλανόδιους ή στάσιμους μικροπωλητές μόνον των κατωτέρω αναφερόμενων ειδών τροφίμων και ποτών:

α. Κουλουριών, σταφιδόψωμων και άλλων ειδών κουλουροποιίας.

β. Συσκευασμένων προϊόντων σοκολατοποιίας, καραμελλοποιίας και μπισκοτοποιίας καθώς και "μαλλιού της γριάς".

γ. Τυποποιημένων παγωτών.

δ. Εμφιαλωμένων αναψυκτικών ποτών.

ε. Ορισμένων ξηρών καρπών, όπως είναι τα φιστίκια, σταράγια, πασατέμπος, φουντούκια, σταφίδες κ.τ.ομ., καθώς και τα κάστανα και καλαμπόκια.

2. Επίσης επιτρέπεται η πώληση από πλανόδιους μικροπωλητές και των κατωτέρω ειδών, εφόσον κατά την κρίση της αρμόδιας Αστυνομικής Αρχής δεν απαγορεύεται τούτο από τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας άλλων Υπουργείων, και από τους περιγραφόμενους κατωτέρω, κατά περίπτωση, όρους και προϋποθέσεις:

α. Ψαριών και άλλων αλιευμάτων, πλην κατεψυγμένων, εφόσον για τον σκοπόν αυτόν χρησιμοποιούνται κατάλληλα διασκευασμένα οχήματα, σύμφωνα με την παρ. 6 του παρόντος άρθρου και τις σχετικές διατάξεις της Κτηνιατρικής Νομοθεσίας.

β. Τυποποιημένων ειδών παντοπωλείου, πλην των ευαλλοιώτων τροφίμων, τα οποία απαιτούν συντήρηση σε ψυγείο, εφόσον για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται κατάλληλα διασκευασμένα οχήματα, σύμφωνα με την παρ. 7 του παρόντος άρθρου.

γ. Οπωροκρηπυτικών, εφόσον το χρησιμοποιούμενο για το σκοπόν αυτόν μεταφορικό μέσο διατηρείται απόλυτα καθαρό και ο πωλητής παίρνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση των πωλουμένων προϊόντων από κάθε είδους ρυπάνσεις.

Πέρα από τους ανωτέρω πλανόδιους πωλητές οπωροκρηπυτικών, οι παραγωγοί οπωροκρηπυτικών ή άλλα πρόσωπα επιτρέπεται να πωλούν περιστασιακώς ως πλανόδιοι ή στάσιμοι πωλητές, ορισμένα είδη οπωροκρηπυτικών (πχ. βερύκκοκα, κεράσια, ροδάκινα, καρπούζια, σταφύλια, μήλα, πορτοκάλια, πατάτες, αγκινάρες κ.τ.ομ.) κατά την περίοδο αιχμής της παραγωγής τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις δεν έχει εφαρμογή η παρ. 9 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται όμως τυχόν ισχύουσες συναφείς προς αυτή διατάξεις άλλης Νομοθεσίας.

- Αρτοποιεία και Πρατήρια άρτου (άρθρο 50). Σύμφωνα με τη νομοθεσία, «Αρτοποιείο είναι μόνιμο κτίσμα ειδικά διαρρυθμισμένο και κατάλληλα εξοπλισμένο, ανεξάρτητα από τη δυναμικότητά του, για την παραγωγή και διάθεση άρτου, αρτοσκευασμάτων γενικά και λοιπών σκευασμάτων τροφίμων, που έχουν ως βάση το αλεύρι, πλην των ζυμαρικών. Ακόμη, στο αρτοποιείο ψήνονται φαγητά και άλλα παρασκευάσματα (γλυκίσματα κλπ.) του Κοινού». Πρατήριο άρτου, αντίστοιχα, είναι «αυτοτελές και ανεξάρτητο κατάστημα, στο οποίο πωλούνται μόνον προϊόντα αρτοποιίας, δηλαδή άρτος, αρτοσκευάσματα, απλά ή ειδικά, και άλλα σκευάσματα από αυτά που επιτρέπεται να παρασκευάζονται στα αρτοποιεία».

II. Οι αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων ως προς τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος

Αρχικά, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ΑΝ 2520/1940, ως προς την χορήγηση άδειας σε ΚΥΕ, αρμόδια ήταν η αστυνομική αρχή. Επρόκειτο βέβαια για μια πολιτικά ασταθή περίοδο, ενώ η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση ήταν τότε κατακερματισμένη σε χιλιάδες μικρές μονάδες που δεν διέθεταν τα απαιτούμενα μέσα και το αναγκαίο προσωπικό. Επιπλέον, η προστασία της δημόσιας υγείας αντιμετωπιζόταν ως ευθύνη του κράτους, το οποίο έπρεπε να ανταποκριθεί μέσω των πειθαρχημένων και οργανωμένων αστυνομικών αρχών που ανέπτυσαν την παρουσία τους σε όλη τη χώρα. Αλλά και πολύ αργότερα, το άρθρο 6 παρ. 1 της Α1β/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης προέβλεπε ότι *«Για την ίδρυση και λειτουργία καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος απαιτείται άδεια της οικείας αστυνομικής αρχής, χορηγούμενη με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, αν δεν προβλέ-*

Στο εξής δεν επιτρέπεται η πώληση οπωροκηπευτικών από μονίμως στάσιμους πωλητές (με εξαίρεση τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου).

Εξαιρετικά, οι ασκούντες κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας το επάγγελμα του στάσιμου πωλητή οπωροκηπευτικών μπορούν να συνεχίσουν την άσκηση του επαγγέλματός τους, για όσο διάστημα επιθυμούν, εφόσον η οικεία Αστυνομική Αρχή κρίνει ότι συντρέχουν οι απαραίτητες για τούτο προϋποθέσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις τυχόν ισχύουσας άλλης σχετικής Νομοθεσίας.

3. Απαγορεύεται η πώληση από πλανόδιους ή στάσιμους μικροπωλητές άλλων, πλην των αναφερομένων ανωτέρω, ευαλλοίωτων τροφίμων, όπως είναι τα σάντουιτς, οι τυρόπιτες, κ.τ.ομ., για τα οποία, σε περιπτώσεις διαθέσεώς τους από τους ανωτέρω πωλητές, δεν είναι δυνατό να εξασφαλισθούν οι κατάλληλες συνθήκες διατηρήσεώς τους σε σταθερή θερμοκρασία έξω από την επικίνδυνη ζώνη των +10 °C μέχρι +60 °C, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία της υγείας των καταναλωτών».

πεται από τον Νόμο τέτοια Επιτροπή, της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας, ότι πληρούνται οι όροι των σχετικών Υγειονομικών Διατάξεων. Ανάλογες υπήρξαν άλλωστε και οι επιλογές ενός πολύ σημαντικού σχετικού νομοθετήματος, δηλ. του ΠΔ 180/1979, το οποίο αφορούσε κέντρα διασκέδασης και λοιπά καταστήματα όπου προσφέρονται οινοπνευματώδη ποτά¹¹.

Στα τέλη της δεκαετίας του ογδόντα, εκδόθηκε το ΠΔ 552/1989¹², με το οποίο προβλέφθηκε η δυνατότητα μεταβίβασης στους δήμους της αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας *ίδρυσης* ορισμένων¹³ ΚΥΕ. Η εν λόγω άδεια ίδρυσης αποτελούσε προϋπόθεση για την χορήγηση, στη συνέχεια, άδειας λειτουργίας από την αστυνομική αρχή. Προκειμένου να ασκηθεί η εν λόγω αρμοδιότητα, έπρεπε σε κάθε ενδιαφερόμενο δήμο να έχει προηγηθεί σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και έγκριση από το νομάρχη.

Η εν λόγω μεταβίβαση αρμοδιότητας κρίθηκε όμως αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας¹⁴. Στη συνέχεια, η αρμοδιότητα χορήγησης των αδειών ίδρυσης ΚΥΕ μεταβιβάστηκε στους δήμους και τις κοινότητες με το νόμο 2130/1993¹⁵ (άρθρο 28), για συγκεκριμένες κατηγορίες ΚΥΕ που απαριθμήθηκαν περιοριστικά. Το επόμενο έτος, με το ν. 2218/1994¹⁶ μεταβιβάστηκε τελικά στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και η αρμοδιότητα για την χορήγηση των αδειών *λειτουργίας* ΚΥΕ. Η εν λόγω αρμοδιότητα μεταβιβάστηκε μάλιστα για όλα, καταρχήν, τα ΚΥΕ και όχι μόνο γι'αυτά του ΠΔ 180/1979 ή του ν. 2130/1993. Ο νομοθέτης επανήλθε πολύ γρήγορα με το ν. 2307/1995 (άρθρο 11) και το ν. 2503/1997 (άρθρο 11)¹⁷ που ρύθμισαν σχετικά ζητήματα, ενώ στην Υγειονομική διάταξη Υ1β/4352/1994¹⁸ ορίστηκε πλέον ότι, όπου στον υγειονομικό κανονισμό και στις υγειονομικές διατάξεις που εκδόθηκαν με βάση τη σχετική εξουσιοδότηση του ΑΝ 2520/1940 αναφέρεται η «αστυνομική αρχή»,

11. ΠΔ 180/1979 «περί των όρων λειτουργίας καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκέδασης» ΦΕΚ Α 46/ 1979 όπως ισχύει.

12. ΦΕΚ Α 232, βάσει σχετικής εξουσιοδότησης του άρθρου 8 του ν. 1416/1984

13. Επρόκειτο για ΚΥΕ που αναφέρονταν στο άρθρο 1 παρ. 1 του ΠΔ 180/1979 όπως αυτό είχε τροποποιηθεί από το ΠΔ 231/1989, δηλ. κέντρα διασκέδασης, καφενεία, καφετέριες, πιτσαρίες κ.ά.

14. Με την απόφαση 2309/1992, βλ. και σχετικό σχολιασμό: Ν. -Κ. Χλέπια, Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ [Σχόλιο στην ΣτΕ 2309/92], Περιοδικό «Το Σύνταγμα» 1993, τχ. Ι, σελ. 347 – 355.

15. ΦΕΚ Α 62.

16. ΦΕΚ Α 90.

17. ΦΕΚ Α 107.

18. ΦΕΚ Β 571.

νοείται πλέον ο οικείος δήμος ή κοινότητα¹⁹. Συνεπώς, η σχετική αρμοδιότητα που απέκτησαν οι δήμοι είναι η αρμοδιότητα της αστυνομίας.

Στο δημοτικό και κοινοτικό κώδικα που ίσχυε μέχρι πρόσφατα (ΠΔ 410/1995), γίνονταν κατηγορηματικά λόγος για αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων για την «*χορήγηση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις*» καθώς και για την «*άσκηση του υγειονομικού ελέγχου αυτών*»²⁰. Με αυτή τη ρύθμιση, κατοχυρώνονταν η αρμοδιότητα, καταρχήν, των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ για *όλα* τα καταστήματα και επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος, εκτός αν άλλες ειδικότερες ρυθμίσεις ανέθεταν σχετικές αρμοδιότητες σε άλλους φορείς και υπηρεσίες (π.χ. για τα εργαστήρια αισθητικής, τις μονάδες αδυνατίσματος κ.ά.).

Πρόσφατα, με το νέο δημοτικό και κοινοτικό κώδικα (ΚΔΚ)²¹, οι ουσιαστικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις για τα ΚΥΕ αναμορφώθηκαν και πάλι (βλ. ιδίως άρθρ. 80)²², ενώ λίγο αργότερα εκδόθηκε και η ΚΥΑ 10551/2007 (ΦΕΚ 246 Α) «*Απλούστευση διαδικασίας έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος καθώς και Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος επί θαλασσοπλοούντων πλοίων*». Κοινή συνισταμένη αυτών των νεότερων ρυθμίσεων αποτελεί η προσπάθεια για απλοποίηση και επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών. Έτσι, στο νέο ΚΔΚ (άρθρ. 80), εκτός από την υιοθέτηση προθεσμιών και την καθιέρωση «τεκμαρτών» αδειών που ισχύουν με την άπρακτη, από την πλευρά του δήμου, πάροδο προ-

19. Βλ. σχετ. Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιώς, γνωμοδότηση αρ. 5/2003, δημοσ. Ποινική Δικαιοσύνη 2004, σελ. 171.

20. Άρθρο 24 παρ. 1 περ. ιθ' ΠΔ 410/1995 όπως είχε αντικατασταθεί από την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 2946/2001.

21. Ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114 Α.

22. Και ως προς τα θέματα που αφορούν τα ΚΥΕ και τις σχετικές αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων, είναι ήδη αισθητή η επιρροή του ευρωπαϊκού δικαίου. Αν και στο πλαίσιο του παρόντος οδηγού, ούτε δυνατό είναι ούτε σκόπιμο να παρουσιασθεί πλήρως η σχετική νομοθεσία, αξίζει να σημειωθεί, η ΚΥΑ 15523/2006 ΦΕΚ 1187 Β/06 «*Αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής των Κανονισμών (ΕΚ) υπ' αριθμ. 178/2002, 852/2004, 853/2004, 854/2004 και 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2004/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*». Το άρθρο 4 της ΚΥΑ 15523/2006, ενδιαφέρει άμεσα τους Δήμους και τις Κοινότητες, αφού κατανέμει τις αρμοδιότητες αδειοδοτήσεων. Ειδικότερα, ορίζεται ότι οι επιχειρήσεις του Κανονισμού 852/2004 (επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου, παροχής υπηρεσιών, παρασκευαστών που πωλούν λιανικώς, αποθηκών και αγορών χονδρικής πώλησης) αδειοδοτούνται από τους Δήμους και τις Κοινότητες, κατά τις διατάξεις του ΚΔΚ, μετά από εισήγηση των Διευθύνσεων Υγείας και Υγιεινής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

θεσμιών²³, αξίζει να σημειωθεί η ανάληψη των συναφών αρμοδιοτήτων από την (ολιγομελή) δημορχιακή επιτροπή (αντί του δημοτικού συμβουλίου παλαιότερα) και τον δήμαρχο²⁴.

Η αρμοδιότητα των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ για τις άδειες ΚΥΕ κατοχυρώνεται πάντως και στο άρθρο 75 II παρ. 13 του ΚΔΚ, όπου όμως εντάσσεται ρητά πλέον στις «κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες», οι οποίες ασκούνται σε τοπικό επίπεδο και έχουν ανατεθεί στους δήμους και τις κοινότητες «για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία». Είναι προφανές, ότι οι εν λόγω αρμοδιότητες κατηγοριοποιούνται ως «κρατικού χαρακτήρα», επειδή έχουν ως βασικό στόχο την προστασία και διαφύλαξη της *δημόσιας υγείας*. Έτσι, ο ίδιος ο νομοθέτης χαρακτηρίζει τις εν λόγω αρμοδιότητες ως «δοτές» ή «κατά παραχώρηση»²⁵ που αφορούν κρατικές και όχι τοπικές υποθέσεις και, συνεπώς, μπορούν κατά περίπτωση να προσθαιρούνται, σύμφωνα με τις επιλογές του νομοθέτη, από το πεδίο των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ. Η ίδια η εν λόγω διάταξη είναι άλλωστε, ως προς αυτό, σαφής, παρά τη γενική της διατύπωση ως προς την σχετική αρμοδιότητα: «*Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών*».

Ειδικότερα, ως προς τους ελέγχους τήρησης της σχετικής νομοθεσίας, το ΠΔ 23/2002, προέβλεψε σχετική αρμοδιότητα της *Δημοτικής Αστυνομίας* (άρθρο 2 παρ. Α περ. 5)²⁶, για «*τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, των οποίων οι όροι λειτουργίας καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις*», καθώς και (περ.19) για «*τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων για το ωράριο λειτουργίας των κέντρων διασκέδασης και των συναφών καταστημάτων, καθώς και των εμπορικών καταστημάτων*». Αργότερα, όμως, με το

23. Βλ. αναλυτικότερα στα σχετικά κεφάλαια για την προέγκριση και την χορήγηση της άδειας.

24. Όπ.π.

25. Για τη σχετική εννοιολογία και τις νομικές και πρακτικές συνέπειες της ένταξης μιας αρμοδιότητας στον κύκλο των «δοτών» ή «κατ'εντολήν» ή «κατά παραχώρηση» δημοτικών αρμοδιοτήτων για κρατικές υποθέσεις βλ. αναλυτικά *Ν.-Κ. Χλέπα*, Λειτουργική επέκταση και οργανωτικός κατακερματισμός: Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ και οι τρέχουσες τάσεις για την μετάθεσή τους σε άλλους φορείς, στο έργο: *Χλέπα, Ν.-Κ. (Επιμ.)*, Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1998, σ. 183 επ., (ιδίως σελ. 190 επ.).

26. Βλ. ΠΔ 23/7-9-02 (ΦΕΚ Α 19/7-2-02) : *Αρμοδιότητες, σύστημα πρόσληψης, προσόντα, καθήκοντα, δικαιώματα και υποχρεώσεις του προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας*. Πρβλ. επίσης και την ΥΑ 11559/2004 ΦΕΚ 478/Β/5.3.2004 «Κανονισμός Λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας».

άρθρο 35 παρ. 12 του ν. 3274/2004²⁷, ορίστηκε ότι οι εν λόγω αρμοδιότητες (μεταξύ άλλων), ασκούνται από την ΕΛΑΣ και μπορούν στο μέλλον να ασκούνται «από τη Δημοτική Αστυνομία, στο σύνολό τους ή μεμονωμένα, ύστερα από προηγούμενη απόφαση του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του αστυνομικού διευθυντή του νομού». Ήδη, σε αρκετές περιπτώσεις, οι Γ. Γραμματείς Περιφερειών έχουν λάβει σχετικές αποφάσεις που επιτρέπουν στη δημοτική αστυνομία συγκεκριμένων δήμων να ασκεί τις εν λόγω αρμοδιότητες²⁸.

Στις αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων για τα ΚΥΕ, καθώς και στις σχετικές διαδικασίες, ο ΚΔΚ αφιερώνει ένα ιδιαίτερο άρθρο (άρθρ. 80), ενώ παραπέμπει σε αυτό (άρθρ. 81) και ως προς τις άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων-Κινηματογράφων και Ψυχαγωγικών Παιδιών (πλούνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κλπ.). Εξάλλου, σχετικές είναι και άλλες διατάξεις του ΚΔΚ, όπως εκείνες που αφορούν την έκδοση *τοπικών κανονιστικών αποφάσεων* (άρθρ. 79) για «την προστασία της υγείας των κατοίκων από οχλούσες δραστηριότητες» (εδ. α2.) ή τη δυνατότητα των ΟΤΑ να προσδιορίζουν με τέτοιες αποφάσεις «τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι» (εδ. στ παρ. α) ή ακόμη και να θέτουν «ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και εγκατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές, που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες των πόλεων και οικισμών, εκτός των περιοχών, για τις οποίες έχουν προσδιορισθεί ειδικότεροι όροι χρήσεων γης» (εδ. στ παρ. β). Εξουσιοδότηση για έκδοση σχετικών κανονιστικών αποφάσεων παρέχει, τέλος, στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και το άρθρο 75 Ι παρ. γ. περ. 8 ΚΔΚ, σύμφωνα με το οποίο οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να προβαίνουν στον προσδιορισμό «ειδικότερων όρων και

27. Ν. 3274/04 (ΦΕΚ 195 Α'/19-10-04) : Οργάνωση και λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.

28. Βλ. χαρακτηριστικά την απόφαση του Γ.Γ. Περιφέρειας Μακεδονίας-Θράκης υπ' Αριθμ. 2102/07 (ΦΕΚ 851 Β/1-6-2007) : *Επικύρωση της υπ' αριθμ. 77/2007 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Καβάλας σύμφωνα με την οποία η Δημοτική Αστυνομία θα ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το άρθρ.2 παρ. Α' εδάφ. 5, 7, 8, 11 και 19 του π.δ. 23/2002. Αν και δεν αναφέρεται άμεσα στα ΚΥΕ, αξίζει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι ειδικά η αρμοδιότητα σχετικά με την στάθμευση των οχημάτων, τη ρύθμιση της κυκλοφορίας στους πεζόδρομους και την αφαίρεση πινακίδων ασκείται παράλληλα τόσο από την ΕΛΑΣ όσο και από την δημοτική αστυνομία (άρθρ. 35 παρ. 12 περ. iv. του Ν. 3274/2004).*

προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης».

Σύμφωνα με τις εν λόγω ρυθμίσεις, οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να θέτουν ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ, εφόσον δεν πρόκειται για περιοχές όπου έχουν καθοριστεί *ειδικότεροι όροι χρήσεων γής*, όπως έχει συμβεί, λ.χ., με τα ΠΔ τα οποία έχουν εκδοθεί για την Πλάκα, το Θησείο, το Μεταξουργείο, το Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών κλπ., τα οποία *θέτουν και ειδικότερους όρους για την ίδρυση και λειτουργία ΚΥΕ στις αντίστοιχες περιοχές*²⁹ (όπου, λ.χ., μπορεί να απαγορεύεται η λειτουργία κέντρων διασκέδασης). Στις περιοχές όπου υπάρχει Γ.Π.Σ., σχέδιο πόλης κλπ., δεν υφίσταται αντίστοιχη νομοθετική απαγόρευση για την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων από τους δήμους και τις κοινότητες. Ωστόσο, είναι καταρχήν σαφές, ότι οι κανονιστικές αποφάσεις των ΟΤΑ δεν μπορούν να υποκαθιστούν το νόμο, αλλά θα πρέπει να κινούνται *εντός του πλαισίου των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας* (λ.χ. για τα παραδοσιακά κτίσματα, την ρύθμιση της κυκλοφορίας κλπ.), ενώ θα πρέπει να επιστρατεύονται από την τοπική ρύθμιση κριτήρια που ήδη τίθενται από την ισχύουσα σχετική νομοθεσία (λ.χ. για θέματα αισθητικής, η εναρμόνιση με την υπάρχουσα ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της πόλης που αναγνωρίζεται και προστατεύεται από τη νομοθεσία). Άλλωστε, οι εν λόγω εξουσιοδοτικές διατάξεις του ΚΔΚ περιλαμβάνουν όρους αρκετά γενικούς (λ.χ. *«εν γένει λειτουργίες της πόλης»*), έτσι ώστε θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται *σύμφωνα με το Σύνταγμα*, με στόχο να αποτραπεί κατά το δυνατό ο κίνδυνος να κριθούν εν τέλει οι ίδιες οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του ΚΔΚ ως γενικές και αόριστες, δηλ. αντίθετες προς το γράμμα και το πνεύμα του άρθρ. 43 παρ. 2 του Συντ.

Επιπλέον, η έκδοση τοπικών κανονιστικών αποφάσεων πρέπει να γίνεται με μεγάλη φειδώ και ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μην κριθεί από τα δικαστήρια ότι παραβιάζουν οι δημοτικές ρυθμίσεις τα όρια των παραπάνω εξουσιοδοτήσεων. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η επιβολή πρόσθετων όρων και προϋποθέσεων μπορεί να συνεπάγεται σοβαρούς περιορισμούς για τα θεμελιώδη δικαιώματα ιδιοκτησίας και οικονομικής ελευθερίας που δεν επιτρέπεται να θίγονται στον πυρήνα τους, ενώ θα πρέπει να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας (κυρίως να μην υπαρκο-ντίζεται ο σκοπός της ρύθμισης από τους περιορισμούς που τίθενται) και σε κάθε

29. Βλ. ενδεικτικά το ΠΔ της 7^{ης} Οκτωβρίου 1993 (ΦΕΚ 1329 Δ/ 1993) «Καθορισμός ειδικών χρήσεων γης στην περιοχή της Πλάκας του ρυμοτομικού σχεδίου Αθηνών»,

περίπτωση θα πρέπει ο περιορισμός δικαιώματος να θεμελιώνεται σε υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, όπως π.χ. όταν προστατεύονται αγαθά συνταγματικής κατοχύρωσης, δηλ. το περιβάλλον (άρθρ. 24 Συντ.) κ.ο.κ. Από την άλλη πλευρά, είναι γεγονός ότι με το νέο ΚΔΚ, η έκδοση κανονιστικών αποφάσεων συνδυάζεται με θεσμούς, εγγυήσεις και διαδικασίες όπως η διαβούλευση με κατοίκους και φορείς της περιοχής (άρθρ. 79 και 214 παρ. 2 ΚΔΚ) ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια, να προλαμβάνονται εντάσεις, διαμάχες και συγκρούσεις και να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των τοπικών κανονιστικών ρυθμίσεων.

1. Καταστάματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που εμπíπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρ. 80 ΚΔΚ

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 80 του ΚΔΚ καταστάματα και επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος που εμπíπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού είναι³⁰:

- όλα τα καταστάματα και οι επιχειρήσεις, η λειτουργία των οποίων διέπεται από υγειονομικές διατάξεις ή τον υγειονομικό κανονισμό και στα οποία γίνεται *παρασκευή ή/και διάθεση* σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περστικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή *εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών*, όπως είναι κυρίως τα καταστάματα που διέπονται από την Α1β/8577/83 Υγειονομική Διάταξη και
- καταστάματα και επιχειρήσεις στα οποία γίνεται *προσφορά υπηρεσιών*, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί *βλάβη στη δημόσια υγεία*, όπως αναλυτικά αναφέρονται στις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις, δηλ. κομμωτήρια, κουρεία κλπ.³¹.

30. Βλ. σχετική Εγκύκλιο ΥπΕσΔΔΑ 51/Α.Π.:οικ.66174/29 Νοεμβρίου 2006 που δημοσιεύεται και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου www.ypes.gr

31. Στην εν λόγω εγκύκλιο του ΥΠΕΣΔΔΑ (όπ.π.) αναφέρονται ως σχετικά παραδείγματα και τα στεγνοκαθαριστήρια και βαφεία, ωστόσο η αρμοδιότητα για τις άδειες για Πλυντήρια Στεγνοκαθαριστήρια, Βαφεία, Ταπητοκαθαριστήρια και Αμιγή Σιδερωτήρια έχει πλέον μεταβιβασθεί στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με το νόμο 3526/2007 (ΦΕΚ 24 Α). Η εν λόγω μεταβίβαση δεν προκύπτει ευθέως από το γράμμα του εν λόγω νόμου, αλλά έμμεσα από το άρθρο 21, με το οποίο συμπεριλαμβάνεται στις καταργούμενες διατάξεις και η Α5α/5333/1987 απόφαση η οποία όριζε τα της εν λόγω άδειας Βλ. επίσης Α1β/8577/1983 άρθρα 6-14, επίσης Ν. 3325/2005 άρθρα 1 παρ. 2 και 5 και άρθρο 12 και ΠΔ 78/2006 άρθρο 2 παρ. 20.

Α/Α	Είδος / Κατηγορία	Διατάξεις
1.	<p>Καταστήματα προσφοράς ποτών, χωρίς φαγητό σε καθήμενους πελάτες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Καφενεία - Καφετέρια - Μπαρ - Οινοπωλείο - Κυλικείο - OPEN BAR 	<p>– Α1β/8577/1983 άρθρο 37 – ΥΑ : Α1/4162/1992 (αφορά Μπαρ και OPEN BAR)</p>
2.	<p>Καταστήματα παρασκευής ή και διάθεσης φαγητών με τη συνοδεία ή μη ποτών σε καθήμενους πελάτες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εστιατόριο - Οινομαγειρείο - Ταβέρνα - Πατσατζίδικο - Ψαροταβέρνα - Ψητοπωλείο - Οβελιστήριο - Πιτσαρία - Σνακ Μπαρ (η ζυθοπωλείο, μπουραρία, ουζερί κ.λ.π.) 	<p>– Α1β/8577/1983 άρθρο 38</p>
3.	<p>Καταστήματα παρασκευής και διάθεσης γλυκισμάτων και παρασκευασμάτων γάλακτος σε καθήμενους πελάτες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ζαχαροπλασείο - Ζαχαροπλασείο χωρίς εργαστήριο - Γαλακτοπωλείο - Αναψυκτήριο - Μπουγατσάδικο - Λουκουματζίδικο αμιγές <p>Μηχανήματα στιγμιαίας παρασκευής και διάθεσης παγωτού</p>	<p>– Α1β/8577/1983 άρθρο 39</p>
4.	<p>Κουρεία-Κομμωτήρια</p>	<p>– Υγ.Κανον. Άρθρο 55 (ΦΕΚ 275 Β/1938) –ΥΑ 10330/31-12-61 (ΦΕΚ 466 Β) –Π.Δ 148/94 Άρθρο 7 (ΦΕΚ 99 Α')</p>
5.	<p>Μικτά καταστήματα παρασκευής και προσφοράς φαγητών, ποτών, γλυκισμάτων κ.λ.π. σε καθήμενους πελάτες</p>	<p>– Α1β/8577/1983 άρθρο 40</p>

6.	Κέντρα διασκέδασης	— Α1β/8577/1983 άρθρο 41 (όπως συμπληρώθηκε από Α5/3010/1985)
7.	Καταστήματα προσφοράς τροφίμων ή και Ποτών σε περαστικούς (μη καθήμενους) πελάτες : - Αναψυκτήριο περίπτερο - Κατάστημα αναψυκτήριο χωρίς καθίσματα - Παγωτοπωλείο - Οβελιστήριο - Κυλικεία μεγάρων, σχολείων κ.λ.π. - Κινητές καντίνες	— Α1β/8577/1983 άρθρο 42 — ΥΑ : 87539/2006
8.	Καταστήματα πώλησης τροφίμων και ποτών: - Παντοπωλείο - Οπωρολαχανοπωλείο, οπωροπωλείο - Πτηνοπωλείο, αυγοπωλείο - Ιχθυοπωλείο - Καφεκοπτείο - Πρατήριο γάλακτος και ειδών ζαχαροπλαστικής - Αμιγές πρατήριο ειδών ζαχαροπλαστικού - Αμιγές γαλακτοπωλείο - Κατάστημα κατεψυγμένων προϊόντων - Κατάστημα ξηρών καρπών και ζαχαρωδών προϊόντων - Κατάστημα εμφιαλωμένων ποτών - Κατάστημα προϊόντων αλλαντοποιίας και τυροκομίας - Πρατήριο ελαίου και μαγειρικών λιπών	— Α1β/8577/1983 άρθρο 43 — ν. 3377/2005 άρθρο 10 (ιχθυοπωλείο) — ΥΓΕΙΟΝ.ΔΙΑΤ. : 1/2006 (ιχθυοπωλείο)
9.	Κρεοπωλείο	— Α1β/8577/1983 άρθρο 43 — ΠΔ 126/2000 (ΦΕΚ 111 Α) (όπως τροποποιήθηκε από π.δ. 121/2006) — ν. 3377/2005 άρθρο 10 — ΥΓΕΙΟΝ.ΔΙΑΤ. : 1/2006

10.	Υπεραγορά Τροφίμων (SUPER MARKET)	— Α1β/8577/1983 άρθρο 44 — ν. 2323/1995 άρθρο 10 (όπως ισχύει) — ν. 2741/1999 άρθρο 10 (όπως τροποπ. από άρθρο 6 ν. 3139/2003 και άρθρο 26 ν. 3190/2003)
11.	Αποθήκες τροφίμων ή και ποτών χονδρικού Εμπορίου (χωρίς μόνιμο μηχανολογικό εξοπλισμό)	— Α1β/8577/1983 άρθρο 45
12.	- Εμπορία και πώληση μεταχειρισμένων ειδών - Ενοικίαση ειδών μεταμπίεσης - Αποθήκες μεταχειρισμένου χάρτου και ρακών	— Υγειον.Καν. άρθρο 69 (ΦΕΚ 275 Β/1938) — Αστυν.Διατ. 5/1996 (ΦΕΚ 550Β) — ΥΑ της 26/5/1937 (ΦΕΚ 194Β) — ΥΑ : 2219/1936 (ΦΕΚ 9Β)
13.	Κινητά Καταστήματα πώλησης τροφίμων σε Λαϊκές Αγορές	— Α1β/8577/1983 άρθρο 46 παρ. 7
14.	Γραφεία τελετών	— ΥΑ : Α1Β/2706/1983 (ΦΕΚ 230Β)
15.	ΚΥΕ κρατικών αερολιμένων	— ΥΑ : Υ1β/6020/1983 (ΦΕΚ 94Β)
16.	Εργαστήρια δερματοσιζίας (τατουάζ)	— ΥΑ : Υ1Γ/Γ.Π/ΟΙΚ.21172/2003 (ΦΕΚ 366 Β) — ΥΑ : Υ1Γ/Γ.Π. 83609/2003 (ΦΕΚ 1445Β)
17.	Πρατήρια Άρτου	Άρθρ. 25 ν. 3325/2005 ³² Ν. 3526/2007 ³³ ΚΥΑ 12709/859/Φ17.1/13-06-2007 ΦΕΚ 1026 Β
18.	Καταστήματα πώλησης κατοικίδιων ζώων και πτηνών (pet shop)	Άρθρο 18 ΥΔ 2000/95 ΥΑ 266541/03 (ΦΕΚ 1671 Β)

32. Πρόκειται για το Ν. 3325/05 (ΦΕΚ 68 Α'/11-3-05) : Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 29 «Οι άδειες πρατηρίων άρτου, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Π.Δ. 369/1992 (ΦΕΚ 186 Α´), χορηγούνται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α´ βαθμού».

33. ΦΕΚ 24Α, «Παραγωγή και διάθεση προϊόντων αρτοποιίας και συναφείς διατάξεις».

2. Καταστήματα και επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 80 ΚΔΚ

Δεν εμπίπτουν στις ουσιαστικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις του άρθρου 80 του ΚΔΚ καταστήματα και επιχειρήσεις που:

- δεν έχουν μια από τις χρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου (τέτοιες χρήσεις δεν έχουν, λ.χ. οι πτηνοκτηνοτροφικές επιχειρήσεις). Δηλαδή, για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των περιπτώσεων αυτών ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις που διέπουν τις επιχειρήσεις αυτές όπως κάθε φορά ισχύουν.
- η λειτουργία τους διέπεται από ειδικό καθεστώς, όπως είναι οι επιχειρήσεις προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου, οι παιδότοποι, τα καταστήματα εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων, κ.ά. Συνεπώς, η χορήγηση των αδειών αυτών ακολουθεί τις ρυθμίσεις των ειδικών διατάξεων που διέπουν αυτές τις επιχειρήσεις³⁴.

α. Άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ εντός τουριστικών εγκαταστάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 8 του ΚΔΚ σε συνδυασμό με τις συμπληρωματικές ρυθμίσεις που έγιναν με το άρθρο 22 του Ν. 3536/2007³⁵, για την χορήγηση των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ εντός εγκαταστάσεων *κύριων* τουριστικών καταλυμάτων³⁶, όπως αυτά προσδιορίζονται από το Ν. 2160/1993³⁷, καθώς και για τις *εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής* αρμόδιος είναι ο ΕΟΤ.

34. Για τα ΚΥΕ που δεν χρειάζονται προέγκριση βλ. αναλυτικά στο Κεφάλαιο Β σχετικά με την προέγκριση

35. Βλ. Ν. 3536/07 (ΦΕΚ 42 Α/23-2-2007) : Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, άρθρ. 22 παρ. 2β: «*Το πρώτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 80 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006, αντικαθίσταται ως εξής: «8. Κατ' εξαίρεση, για καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που λειτουργούν εντός εγκαταστάσεων κύριων τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και για εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής των παραγράφων 1 και 3, αντίστοιχα, του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α'), όπως ισχύουν, περιλαμβανομένων και των κολυμβητικών δεξαμενών, αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση των οικείων αδειών ίδρυσης και λειτουργίας είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.).».*

36. Αυτή τη στιγμή επίκειται η ψήφιση νομοσχεδίου που δεν θα μεταφέρει μόνο τα ΚΥΕ στα «κύρια» αλλά σε όλα τα τουριστικά καταλύματα στον ΕΟΤ.

37. Ν.2160/93 (ΦΕΚ 118 Α') : Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις .

Ειδικότερα στο άρθρο 2 του ν. 2160/1993 ως τουριστικά καταλύματα³⁸ ορίζονται τα παρακάτω :

αα. *Κύρια Ξενοδοχειακά Καταλύματα* (Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου, Ξενοδοχεία τύπου ΜΟΤΕΛ, Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων, Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου και επιπλωμένων διαμερισμάτων και Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις με ή χωρίς οικισμούς Κάμπινγκ)

ββ. *Μη κύρια Ξενοδοχειακά καταλύματα* (Τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις ή κατοικίες, Ενοικιαζόμενα δωμάτια σε συγκρότημα μέχρι 10 δωματίων και Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα)

γγ. Ξενώνες Νεότητας

δδ. Ως *εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής* αναφέρονται οι σχετικές με τον συνεδριακό, θαλάσσιο, αθλητικό, αγροτικό πολιτιστικό, θεραπευτικό κ.λ.π. τουρισμό³⁹.

β. Άδειες ΚΥΕ επί θαλασσοπλοούντων πλοίων

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΥΑ 10551/2007 και των άρθρων 1 -3 της ΥΑ 2123/03/2001 για την ίδρυση και λειτουργία ΚΥΕ επί των επιβατηγών ή τουριστικών πλοίων ανεξαρτήτως σημαίας που εκτελούν πλήρες αποκλειστικά και μόνο μεταξύ Ελληνικών Λιμένων σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία ή επί επιβατηγών ή τουριστικών πλοίων διεθνών πλοίων υπό Ελληνική σημαία που προσεγγίζουν σε ελληνικού λιμένες, απαιτείται άδεια της Λιμενικής Αρχής. Άδεια ιδρύσεως ΚΥΕ επί πλοίου θεωρείται η άδεια αναγνώρισης του πλοίου που εκδίδεται από το ΥΕΝ/ΚΕΕΠ (Κλάδος Ελέγχου Εμπορικού Πλοίου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας).

---

38. Βλ. Άρθρο 2 παρ. 1 ν. 2160/1993 "»Τουριστικά καταλύματα είναι οι τουριστικές επιχειρήσεις που υποδέχονται τουρίστες και παρέχουν σε αυτούς διαμονή και άλλες συναφείς προς τη διαμονή υπηρεσίες, όπως εστίαση, ψυχαγωγία, αναψυχή, άθληση και διακρίνονται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση 530992/87 του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. με θέμα "τεχνικές προδιαγραφές τουριστικών εγκαταστάσεων" (ΦΕΚ 557 Β')» σε κύρια, μη κύρια κλπ. (βλ. στο κείμενο)

39. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2160/1993, όπως ισχύει (μετά την τροποποίησή του από την παρ. 10 του άρθρου 9 του Ν. 2647/98, ΦΕΚ 237 Α'). "Οι εγκαταστάσεις για συνεδριακά κέντρα, χιονοδρομικά κέντρα, κέντρα ιππικού τουρισμού, αεροθεραπευτήρια και υδροθεραπευτήρια, συνοδευτικές αυτών εγκαταστάσεις, όπως καταλύματα, χώροι αθλητικών τουριστικών εγκαταστάσεων, κέντρα εστίασης και αναψυχής, ως και εγκαταστάσεις οποιασδήποτε μορφής καθώς και γραφεία εκμετάλλευσης σκαφών αναψυχής υπάγονται στην εποπτεία του Ε.Ο.Τ."

γ. ΚΥΕ σε χερσαίους χώρους λιμένα

Με εξαίρεση τα καταστήματα στους τουριστικούς λιμένες/μαρίνες για τα οποία αρμόδιοι είναι οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ (βλ. ΝΣΚ 393/2004), για τη χορήγηση της άδειας στα λοιπά καταστήματα που βρίσκονται στους χερσαίους χώρους λιμένα αρμόδια είναι τα λιμενικά ταμεία και οι οργανισμοί λιμένος (άρθρ. 7 ΝΔ 2942/1954, 30 ν. 2160/1993, 3 ν. 2323/1995, 2 παρ.4 Ν. 2575/1998, ΚΥΑ Φ.3131/17/96)⁴⁰.

δ. Εργαστήρια Αισθητικής

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από την Διεύθυνση ή το Τμήμα Υγείας της οικείας Νομαρχίας (ΥΑ/Υ7/ΟΙΚ.3971/1994, ΦΕΚ 433Β, ΥΑ/Α5/2005/1999, ΦΕΚ 1445Β, Έγγραφο ΥΠ.ΥΓ.ΠΡ. Υ7/344/1996)

ε. Μονάδες αδυνατίσματος και διαιτολογικές μονάδες

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (ν. 2519/1997 άρθρο 52, ν. 3204/2003 άρθρο 23, ΥΑ/ΟΙΚ.3215/1998 ΦΕΚ 655Β, ΥΑ/Α5/ΟΙΚ.4564/1998 ΦΕΚ 919Β, ΥΑ/Υ3Β/ΟΙΚ.14185/2004 ΦΕΚ 264Β).

στ. Αρτοποιεία

Η άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας χορηγείται από το Νομάρχη (ΠΔ 369/1992 και άρθρο 2 ν. 3526/2007)⁴¹.

ζ. Ιδιωτικά Γυμναστήρια

Η άδεια λειτουργίας χορηγείται από το Νομάρχη (ν. 2725/1999 άρθρο 32, άρθρ. 1 ΠΔ. 219/2006)⁴².

η. Επιχειρήσεις παραγωγής και διάθεσης νωπού κρέατος – προϊόντων ζωικής προέλευσης

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από την Διεύθυνση Κτηνιατρικής της οικείας Νομαρχίας (ΠΔ 79/2007 άρθρο 30).

---

40. ΦΕΚ 178Β.

41. Βλ. αναλυτικά τον πρόσφατο Ν. 3526/07 (ΦΕΚ 24 Α/9-2-2007 – Διορθ.Σφαλμ. στο ΦΕΚ-34 Β/23-2-07) : Παραγωγή και διάθεση προϊόντων αρτοποιίας και συναφείς διατάξεις.

42. Βλ. ΠΔ 219/06 (ΦΕΚ 221 Α/13-10-2006) : Περί καθορισμού των όρων και των προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας Ιδιωτικών Γυμναστηρίων ή ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων.

θ. Εμφιαλωτήρια νερού

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από το Νομόρχη (άρθρ. 2 παρ. 1β, 4, 10 Ν. 3325/2005, ΦΕΚ 68 Α).

ι. ΚΥΕ εγκατεστημένα εντός οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, οργανωμένων ιστορικών τόπων, μουσείων και μνημείων

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από τον Υπουργό Πολιτισμού [ν. 2557/1997 άρθρο 7 παρ. 9γ, ν. 3207/2003 άρθρο 10 παρ. 31]⁴³.

ια. Επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας σκύλων ή ζώων συντροφιάς

Σχετική άδεια χορηγείται από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (ν. 3170/2003, ΥΑ : 266541/2003, ΦΕΚ 1671Β). Τα καταστήματα όμως πώλησης κατοικίδιων ζώων και ωδικών και παραδεισιών πτηνών σύμφωνα με το άρθρο 18 της ΥΔ 2000/95 λαμβάνουν και άδεια ΚΥΕ από τον οικείο δήμο ή κοινότητα, η οποία είναι ανεξάρτητη από την ανωτέρω άδεια όταν σε αυτά διατίθενται σκύλοι ή γάτες⁴⁴.

ιβ. Πλυντήρια Στεγνοκαθαριστήρια, Βαφεία, Ταπητοκαθαριστήρια και Αμιγή Σιδερωτήρια

Η σχετική ΥΑ Α5α/5333/1987 καταργήθηκε με το άρθρο 21 ν. 3526/2007, βλ. επίσης Α1β/8577/1983 άρθρα 6-14., επίσης Ν. 3325/2005 άρθρα 1 παρ. 2 και 5 και άρθρο 12 και ΠΔ 78/2006 άρθρο 2 παρ. 20. Την σχετική αρμοδιότητα αποκτούν πλέον οι Ν.Α.

---

43. Ν. 2557/97 (ΦΕΚ-271 Α') : θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης, Άρθρ. 7 παρ. 9γ: Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός Αρχαιολογικών χώρων και μουσείων χορηγείται αποκλειστικά από τον Υπουργό Πολιτισμού. Με την παρ. 31 του άρθρου 10 του Ν. 3207/03, ΦΕΚ-302 Α' ορίζεται ότι : «Η διάταξη της παραγράφου 9γ του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997 εφαρμόζεται μόνον επί των κάθε είδους καταστημάτων, που ευρίσκονται εντός οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, οργανωμένων ιστορικών τόπων, μουσείων και μνημείων». Δηλαδή στους χώρους εκείνους που διαθέτουν ελεγχόμενη είσοδο (εισιτήριο).

44. "Όροι χορήγησης άδειας καταστήματος πώλησης σκύλων και γατών». Σύμφωνα με το άρθρο 1 «Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διατηρεί κατάσταση πώλησης σκύλων ή γατών πρέπει να είναι κάτοχος άδειας. Απαιτείται άδεια του οικείου Νομόρχη μετά την εισηγητική έκθεση του προϊσταμένου της νομαρχιακού επιπέδου Κτηνιατρικής Αρχής στην περιοχή δικαιοδοσίας της οποίας ο ενδιαφερόμενος έχει την έδρα του καταστήματός του». Η εν λόγω άδεια χορηγείται από το Νομόρχη με γνώμονα την προστασία της υγείας σκύλων και γατών, ενώ απαιτείται, κατά τα άλλα, και άδεια ΚΥΕ, η οποία χορηγείται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα μετά από γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας, η οποία αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας των ανθρώπων.

ιγ. Εργαστήρια Τροφίμων και Ποτών

Πρόκειται για τα εργαστήρια που αναφέρονται στο άρθρο 52 της Υγειον. Διάταξης Α1β/8577 και για τα οποία ορίστηκε πλέον, ως «αδειοδοτούσα αρχή», με το ν. 3325/2005⁴⁵, η Διεύθυνση Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Ο εν λόγω νόμος, δεν καταλαμβάνει πάντως τα *παρασκευαστήρια* ΚΥΕ, τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 39 της εν λόγω Υγειον. Διάταξης⁴⁶.

III. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Ποιος είναι αρμόδιος για τα αρτοποιεία και ποιος για τα πρατήρια άρτου;

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αρτοποιείου χορηγείται από το Νομάρχη (άρθρο 2 ν. 3526/2007). Αντίθετα, για τα πρατήρια άρτου αρμόδιοι είναι οι δήμοι και οι κοινότητες. Μετά την ισχύ των διατάξεων του ν. 3325/2005 (ΦΕΚ Α 68), οι ρυθμίσεις των διατάξεων που αφορούν τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος των οποίων την άδεια εκδίδουν οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ, έχουν εφαρμογή και για τα πρατήρια άρτου. Σχετικές είναι και οι διατάξεις του ν. 3526/2007⁴⁷.

2. Ποιος είναι αρμόδιος για τις κολυμβητικές δεξαμενές (πισίνες);

Επισημαίνεται, καταρχήν, ότι για τις κολυμβητικές δεξαμενές εντός τουριστικών εγκαταστάσεων χορηγεί άδεια ο ΕΟΤ (ν. 3536/2007). Για τις λοιπές κολυμβητικές δεξαμενές (πλην των ιδιωτικών) χορηγείται, χωρίς διαδικασία προέγκρισης, άδεια λειτουργίας από τον οικείο ΟΤΑ βάσει της Γ1/443/73 υγειονομικής διάταξης όπως ισχύει. Η εν λόγω άδεια αναφέρεται μόνο στους υγειονομικούς όρους που πρέπει να πληρεί η κολυμβητική δεξαμενή. Αν η κολυμβητική δεξαμενή λειτουργεί εντός αθλητικής εγκατάστασης, ο αρμόδιος φορέας πρέπει να υποβάλλει ως δικαιολογητικό και την άδεια λειτουργίας της κολυμβητικής δεξαμενής από τον οικείο δήμο στην Περιφέρεια, η οποία εκδίδει στην συνέχεια την άδεια της αθλητικής εγκατάστασης. (ΥπΕσΔΔΑ 53039/11-10-2006).

---

45. Ν. 3325/2005 (ΦΕΚ Α 68), ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της σειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις (ιδίως άρθρ. 1,2, 21)

46. Πρόκειται για παρασκευαστήρια σε ζαχαροπλαστική, γαλακτοπωλεία, μπουγατσάδικα, κ.τ.ομ. που εξυπηρετούν καθισμένους ή και περαστικούς πελάτες.

47. Άρθρ. 19 (ΦΕΚ 24 Α). Βλ. επίσης την ΚΥΑ 12709/859/Φ17.1/13-6-2007, ΦΕΚ 1026 Β, με την οποία καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται και η διαδικασία που διέπει την χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργία πρατηρίου άρτου.

3. Απαιτείται γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας παιδότοπου;

Τα ζητήματα που αφορούν τους παιδότοπους ρυθμίστηκαν με την ΚΥΑ 36873/2007⁴⁸, η οποία ορίζει την έννοια του «παιδότοπου»⁴⁹. Σύμφωνα με το άρθρο 7 αυτής, για την ίδρυση και λειτουργία παιδότοπων απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας, μετά από προέγκριση, κατά την διαδικασία του άρθρου 80 του ΔΚΚ⁵⁰, εκτός αν πρόκειται για λειτουργία παιδότοπου σε χώρο όπου ασκείται διαφορετική δραστηριότητα, όπως ΚΥΕ, ξενοδοχεία κλπ.

---

48. «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, της διαδικασίας, των δικαιολογητικών, και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας για τη χορήγηση και την ανάκληση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων» (ΦΕΚ 1364B).

49. Βλ. άρθρ. 1 της ως άνω ΚΥΑ: 1. Ως παιδότοπος ορίζεται ο οριοθετημένος μη κοινόχρηστος χώρος στον οποίο παρέχεται αποκλειστικά ψυχαγωγία, σε νήπια και παιδιά, μέχρι δέκα ετών, παρουσία συνοδών, υπό την επίβλεψη προσωπικού. Ο παιδότοπος αποτελείται από παιχνιδοκατασκευές και παιχνίδια που πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΛΟΤ 1176-1, όπως φουσκωτά, παιχνίδια παραγεμισμένα με αφρώδες υλικό (soft play), παιχνίδια δραστηριοτήτων οικιακής χρήσης (π.χ. μικρές τσουλήθρες, σπιτάκια, τραπεζάκια, καρεκλάκια κλπ.) και άλλα. Ο παιδότοπος, ως χώρος με ελεγχόμενη πρόσβαση, μπορεί να βρίσκεται:

α) Εντός κτιρίου (κλειστός)

β) Περιφραγμένος, εκτός κτιρίου (υπαίθριος)

2. Ως παιδότοπος νοείται, επίσης, κάθε οριοθετημένος μη κοινόχρηστος χώρος στον οποίο παρέχεται ανάλογο ψυχαγωγία σε παιδιά της αυτής ηλικίας, ο οποίος βρίσκεται σε χώρους όπου αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα, όπως καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, ξενοδοχεία, πλοία, ινστιτούτα αισθητικής, γυμναστήρια κλπ.

50. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 της εν λόγω ΚΥΑ: «Μετά τη χορήγηση της προέγκρισης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει τα δικαιολογητικά της επόμενης παραγράφου. Η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας οφείλει, ευθύς ως συμπληρωθεί ο φάκελος, να τον διαβιβάσει στην αρμόδια υγειονομική υπηρεσία προκειμένου να γνωμοδοτήσει για τους υγειονομικούς όρους λειτουργίας του παιδότοπου και στην πυροσβεστική υπηρεσία για την έκδοση βεβαίωσης μέτρων πυροπροστασίας. Οι ανωτέρω αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν μέσα σε πενήντα (50) ημέρες να έχουν προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας εκδίδεται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, αφού του ολοκληρωθεί η ανωτέρω διαδικασία και εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των εξήντα πέντε (65) ημερών, από την υποβολή της αίτησης, λογίζεται ότι η άδεια έχει εκδοθεί.

2. Δικαιολογητικά:

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας παιδότοπου μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης είναι, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα:

α. Για τον κλειστό παιδότοπο:

4. Απαιτείται η έκδοση ιδιαίτερης άδειας λειτουργίας για παιδότοπο που λειτουργεί εντός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος (π.χ. καφέ σνακ μπαρ);

Δεν απαιτείται έκδοση ιδιαίτερης άδειας. Εάν ο παιδότοπος θα λειτουργήσει σε ΚΥΕ το οποίο ήδη διαθέτει δική του άδεια, απαιτείται αντικατάσταση της τελευταίας με νέα. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΚΥΑ 36873/07 για τους παιδότοπους.

Αίτηση στην οποία θα αναγράφονται τα στοιχεία του κατά νόμο υπευθύνου, η επωνυμία, η έδρα και ο μέγιστος αριθμός των παιδιών που θα ψυχαγωγούνται.

Τρεις (3) πρόσφατες φωτογραφίες του ενδιαφερομένου ή του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας. Φωτοαντίγραφο Δελτίου Ταυτότητας ή άλλου εγγράφου από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του Ν. 1599/86 και εάν ο αιτών είναι αλλοδαπός, φωτοαντίγραφο ισχύουσας άδειας παραμονής. Αν πρόκειται για εταιρεία, φωτοαντίγραφο του καταστατικού της εταιρείας, και δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της, με την οποία γνωστοποιείται ο υπεύθυνος των όρων λειτουργίας του παιδότοπου, καθώς και δήλωση αποδοχής αυτού.

Υπεύθυνη Δήλωση του ν.1599/1986 του προσώπου στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του παιδότοπου και σε περίπτωση εταιρείας του υπευθύνου του παιδότοπου, το περιεχόμενο της οποίας θα έχει ως εξής:

« Ο/Η κάτωθι υπογράφων/φουσα ..... δεν έχω καταδικαστεί αμετάκλητα σε οποιαδήποτε ποινή για κακούργημα ή για ένα από τα πλημμελήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογράφησης, συκοφαντικής δυσφήμισης, παραχάραξης, σωματικής βλάβης και παράβασης των διατάξεων περί ναρκωτικών ή για έγκλημα που αναφέρεται στα ήθη και δεν έχω στερηθεί λόγω καταδίκης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη των πολιτικών μου δικαιωμάτων».

Σχεδιάγραμμα κατόψεως και τομή του καταστήματος, σε τρία αντίτυπα, διπλωματούχου ή πτυχιούχου μηχανικού ή άλλου, κατά νόμο έχοντος το δικαίωμα της υπογραφής, σε κλίμακα 1:50. Σε αυτά πρέπει να απεικονίζονται λεπτομερώς όλοι οι χώροι του καταστήματος και να αναφέρονται με ακρίβεια οι διαστάσεις, καθώς και οι τυχόν υπαίθριοι χώροι, εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων. Το σχεδιάγραμμα θεωρείται εις τριπλούν από την Υπηρεσία Πολεοδομίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Δήμου. Επί του σχεδιαγράμματος βεβαιώνεται αυθημερόν, ότι το κτίριο είναι νόμιμο και ότι ο χώρος του παιδότοπου είναι κυρίας χρήσης.

Βεβαίωση ελέγχου για τη συμμόρφωση των εξοπλισμών προς τα πρότυπα ασφαλείας ή και έκθεση επιθεώρησης από την οποία να προκύπτει η ισοδυναμία των προδιαγραφών κατασκευής τους προς τα αναφερόμενα στην παρούσα πρότυπα ασφαλείας. Οι βεβαιώσεις ελέγχου ή οι εκθέσεις επιθεώρησης πρέπει να εκδίδονται από τον αναγνωρισμένο φορέα.

Αποτύπωση του εγκατεστημένου εξοπλισμού παιχνιδιών σε κάτοψη υπό κλίμακα.

Υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ή διαχειριστή της πολυκατοικίας ότι δεν απαγορεύεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας η λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος ή εν ελλείψει κανονισμού ότι η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των κατοικιών συμφωνεί να λειτουργήσει το υπόψη κατάστημα.

β. Για τους υπαίθριους παιδότοπους απαιτούνται κατ' αναλογία τα δικαιολογητικά που προβλέπονται για τον κλειστό παιδότοπο.

«1. Επιτρέπεται η λειτουργία παιδότοπου σε χώρο όπου ασκείται διαφορετική δραστηριότητα, όπως καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, ξενοδοχεία, πλοία, ινστιτούτα αισθητικής, γυμναστήρια κ.λ.π.. Στην περίπτωση αυτή, ο παιδότοπος πρέπει να λειτουργεί σε χώρο σαφώς διαχωρισμένο από τις λοιπές δραστηριότητες της επιχείρησης και να πληρεί τις προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 3 έως και 6 της παρούσας. 2. Για τη λειτουργία του παιδότοπου του άρθρου αυτού, δεν εκδίδεται ξεχωριστή άδεια, αλλά αυτή περιλαμβάνεται στην άδεια για την άσκηση των λοιπών δραστηριοτήτων της επιχείρησης, η οποία εκδίδεται από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη λειτουργία παιδότοπου σε χώρο που ήδη ασκείται διαφορετική δραστηριότητα για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια, αντικαθίσταται η άδεια αυτή με νέα, στην οποία θα περιλαμβάνεται και η λειτουργία του παιδότοπου»⁵¹.

5. Απαιτείται ειδικότερη άδεια λειτουργίας επιχείρησης προσφοράς διαδικτύου σε μικτά καταστήματα;

Η άδεια λειτουργίας επιχείρησης διαδικτύου (ΥΑ 1107414/1491/ΤΕΦ/03)⁵², εκδίδεται από το δήμαρχο, μετά από σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου (άρθρ. 2 παρ. 3 της ΚΥΑ)⁵³. Εάν όμως η εν λόγω επιχείρηση εντάσσεται σε ΚΥΕ, τότε, σύμ-

51. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 της εν λόγω ΚΥΑ, «Για την αντικατάσταση της άδειας ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση, συνοδευόμενη από υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 3 έως και 6 και ότι δεν επήλθε οποιαδήποτε κυριοδομική μεταβολή στο συγκεκριμένο χώρο, καθώς και τα δικαιολογητικά 6 και 7 του άρθρου 7 παρ.2 της παρούσας. Η αντικατάσταση αυτή πρέπει να γίνει εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών. Εάν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, λογίζεται ότι η άδεια έχει αντικατασταθεί».

52. Βλ. ΚΥΑ 1107414/1491/ΤΕΦ/03 [ΦΕΚ 1827 Β'/8-12-03] : Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, της διαδικασίας και των δικαιολογητικών για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας επιχειρήσεων προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου, του οργάνου για την αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης και λοιπών διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 3037/2002.

53. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 της εν λόγω ΚΥΑ: «Για τη χορήγηση από τον οικείο δήμο ή την κοινότητα της άδειας λειτουργίας επιχείρησης προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου, σε αμιγή ή μικτά καταστήματα ή αίθουσες, υποβάλλονται από τον αιτούντα εφόσον πρόκειται για φυσικό πρόσωπο και προκειμένου περί εταιρειών ή σωματείων από το νόμιμο εκπρόσωπό τους, τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α. Αίτηση, με τρεις πρόσφατες φωτογραφίες, στην οποία αναφέρεται η ακριβής διεύθυνση, το είδος του καταστήματος, αίθουσας ή του χώρου γενικά στον οποίο πρόκειται να εγκατασταθούν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και το πλήθος αυτών για το οποίο ζητείται η άδεια. Προκειμένου περί πολυκατοικίας, αντίγραφο του κανονισμού της από τον οποίο προκύπτει ότι δεν απαγορεύεται η λειτουργία καταστήματος ή αίθουσας προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου. Εάν δεν υπάρχει κανονισμός

φωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007⁵⁴, απλώς αντικαθίσταται η άδεια του ΚΥΕ με την προσθήκη της δραστηριότητας «παροχή υπηρεσιών διαδικτύου».

6. Για την άδεια που απαιτείται για την εγκατάσταση και λειτουργία Θεάτρων-Κινηματογράφων και Ψυχαγωγικών Παιδιών (Λούνα-Παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κλπ.) ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται για τα ΚΥΕ;

Οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν είναι ΚΥΕ, αλλά ο ίδιος ο νομοθέτης ορίζει στο άρθρο 81 ΚΔΚ ότι απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας με την διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 80 ΚΔΚ (δηλ. αυτές που αφορούν τα ΚΥΕ), και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των οικείων για κάθε μια από τις εν λόγω επιχειρήσεις διατάξεων.

της πολυκατοικίας, υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή ή της πλειοψηφίας των ιδιοκτητών του ακινήτου, από την οποία να προκύπτει ότι επιτρέπεται η λειτουργία καταστήματος ή αίθουσας προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου. Προκειμένου περί οικημάτων, στα οποία στεγάζονται έως δύο κατοικίες, κατατίθεται όμοια υπεύθυνη δήλωση, από τους ή τον ιδιοκτήτη των κατοικιών ανάλογα.

β. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο δελήτιου ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου, από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του Ν. 1599/86 (ΦΕΚ Α΄ 75) και πρόσφατο (όχι πέραν του τριμήνου) αντίγραφο ποινικού μητρώου «δικαστικής χρήσης», που εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου και διαβιβάζεται μέσω της αρμόδιας δικαστικής αρχής στο Δήμο ή Κοινότητα στον οποίο υπεβλήθησαν τα λοιπά δικαιολογητικά.

γ. Οποιοδήποτε έγγραφο από το οποίο να αποδεικνύεται η κυριότητα ή μίσθωση του καταστήματος, της αίθουσας ή του χώρου, από τον αιτούντα ή η παραχώρηση στον αιτούντα.

δ. Σχεδιάγραμμα κάτοψης του καταστήματος, της αίθουσας ή του χώρου, υπό κλίμακα 1:50, συνταχθέν από διπλωματούχο μηχανικό ή υπομηχανικό, σε δύο αντίτυπα και βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Πολεοδομίας, από την οποία να προκύπτει ότι το κατάστημα, η αίθουσα ή ο χώρος για τον οποίο πρόκειται να εκδοθεί η άδεια, είναι χώρος κυρίας χρήσεως, προοριζόμενος για κατάστημα.

ε. Πιστοποιητικό πυρασφάλειας.

στ. Βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. περί ενάρξεως ασκήσεως επιτηδεύματος ή μεταβολής.

ζ. Γνωμάτευση Υγειονομικής Υπηρεσίας ότι πληρούνται οι υγειονομικοί όροι λειτουργίας.

η. Αντίγραφο του εγκριθέντος και δημοσιευθέντος (ΦΕΚ) καταστατικού προκειμένου περί Εταιρείας ή Σωματείου.

θ. Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986, στην οποία να δηλώνει υπεύθυνα ότι δεν του έχει αφαιρεθεί «ΟΡΙΣΤΙΚΑ» κατά το παρελθόν εκδοθείσα επ' ονόματί του άδεια λειτουργίας επιχείρησης παροχής υπηρεσιών διαδικτύου ή αν του έχει αφαιρεθεί «ΟΡΙΣΤΙΚΑ», ότι έχουν παρέλθει τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης έκτισης της ποινής αυτής».

54. «Απλούστευση διαδικασίας έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος επί θαλασσοπλοούτων πλοίων», ΦΕΚ 246 Β.

7. Ποιος χορηγεί την άδεια και με ποια διαδικασία για την ίδρυση κτηνοτροφικής επιχείρησης;

Η κτηνοτροφική επιχείρηση δεν είναι ΚΥΕ. Απαιτείται όμως άδεια του οικείου ΟΤΑ (άρθρο 8 ΥΔ Υ1β/2000/95, ΦΕΚ Β 343). Σημειώνεται, ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν υπάγονται στο καθεστώς και τις διαδικασίες του άρθρου 80 ΚΔΚ. Εφόσον δεν ορίζεται ειδικότερα στο νόμο, το τεκμήριο της σχετικής αρμοδιότητας ισχύει υπέρ του δημοτικού συμβουλίου. Συνεπώς η σχετική άδεια χορηγείται από τον δήμαρχο κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου.

8. Η απόφαση των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού σχετικά με την άδεια λειτουργίας ΚΥΕ σε αρχαιολογικούς χώρους είναι δεσμευτική για τα λοιπά διοικητικά όργανα;

Η εν λόγω απόφαση του ΥΠΠΟ, όταν είναι αρνητική, περιέχει την εκτίμηση ότι από τη λειτουργία ΚΥΕ εντός αρχαιολογικών χώρων επέρχεται άμεση ή και έμμεση βλάβη στα μνημεία. Η εκτίμηση αυτή είναι δεσμευτική για τα διοικητικά όργανα που επιλαμβάνονται μεταγενεστέρως της υποθέσεως, μεταξύ των οποίων είναι και το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοση ή την ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ, η οποία έχει εκδοθεί χωρίς προηγούμενη άδεια ή έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού (άρθρο 50 του ΚΝ 5351/1932⁵⁵ και 10 παρ. 1 του ν.3028/2002 πρβλ. Επίσης 381/2004 ΣτΕ και ΝΣΚ 76/2006)⁵⁶.

9. Για την άδεια λειτουργίας ΚΥΕ σε διατηρητέα κτίρια απαιτείται η έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού;

Η άδεια ΚΥΕ χορηγείται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα, ωστόσο, προϋπόθεση για την χορήγησή της αποτελεί η σχετική έγκριση του φορέα που τα χαρακτήρισε ως δια-

---

55. Βλ. άρθρ. 50-52 του ΠΔ της 9/24-8-1932 (ΦΕΚ Α' 275) «Περί κωδικοποίησης των διατάξεων του Νόμ. 5351 ως και των εν ισχύι σχετικών διατάξεων των Νόμ. ΒΧΜΣΤ', 2447, 491, 4823 και του Ν.Δ. της 12/16 Ιουν. 1926 εις έν ενιαίον κείμενον Νόμου, φέρον τον αριθ. 5351 και τον τίτλον "περί αρχαιοτήτων".

56. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 9γ του Ν. 2557/97 (ΦΕΚ-271 Α') : Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης ορίστηκε ότι: «Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός Αρχαιολογικών χώρων και μουσείων χορηγείται αποκλειστικά από τον Υπουργό Πολιτισμού». Αργότερα, με την παρ. 31 του άρθρου 10 του Ν. 3207/03, ΦΕΚ-302 Α, ορίστηκε ότι : «Η διάταξη της παραγράφου 9γ του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997 εφαρμόζεται μόνον επί των κάθε είδους καταστημάτων, που ευρίσκονται εντός οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, οργανωμένων ιστορικών τόπων, μουσείων και μνημείων».

τηρητέα, δηλ. των υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ ή αντίστοιχα (π.χ. σε «ιστορικούς τόπους») του ΥΠΠΟ (ή εκεί όπου έχουν μεταβιβαστεί οι σχετικές αρμοδιότητες, των Υπουργείων Μακεδονίας-Θράκης και, αντίστοιχα, Αιγαίου). Εξάλλου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 3028/2002⁵⁷, «Για κάθε εργασία, επέμβαση ή αλλαγή χρήσης σε ακίνητα μνημεία, ..., απαιτείται έγκριση που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου». Επίσης, στην παρ. 6 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι στις περιπτώσεις που απαιτείται έγκριση του ΥΠΠΟ, «αυτή προηγείται από τις άδειες άλλων αρχών που αφορούν την επιχείρηση ή την εκτέλεση του έργου ή της εργασίας και τα στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας στις άδειες αυτές. Η έγκριση χορηγείται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης».

10. Μετά την κατάργηση (άρθρ 38 παρ. 9 ν. 3105/2003) της αρμοδιότητας του ΕΟΤ περί χορήγησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ σε τουριστικό λιμένα/μαρίνα, ποιος ασκεί την εν λόγω αρμοδιότητα;

Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται από τους οικείους ΟΤΑ, οι οποίοι υποχρεούνται πριν την λήψη των σχετικών αποφάσεών τους να εξασφαλίζουν την έγγραφη συναίνεση του φορέα διαχείρισης του τουριστικού λιμένα/μαρίνας. Αντίθετα, στους υπόλοιπους χερσαίους χώρους λιμένων, αρμόδια είναι τα τοπικά λιμενικά ταμεία και οργανισμοί λιμένων (ΝΣΚ 393/2004).

---

57. Ν. 3028/28-6-02 (ΦΕΚ Α 153) : Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ι. Έννοια, σκοπός και νομική φύση της προέγκρισης

1. Έννοια της προέγκρισης

α. Η προέγκριση κατά τον ΚΔΚ.

Προέγκριση ίδρυσης καταστήματος είναι η πράξη των αρμοδίων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, με την οποία, αφού διενεργηθεί προέλεγχος, διαπιστώνεται ότι συντρέχουν ορισμένες από τις νόμιμες προϋποθέσεις ίδρυσης συγκεκριμένου καταστήματος και ειδικότερα αυτές που ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 80 του ΚΔΚ.

Κατά την αιτιολογική έκθεση του ΚΔΚ, η προέγκριση έχει την έννοια ότι ο Δήμος ή η Κοινότητα εξετάζει εάν το αίτημα είναι νόμιμο, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου της νομοθεσίας που διέπει τη συγκεκριμένη περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων και των τοπικών κανονιστικών πράξεων που τυχόν έχουν εκδοθεί από τα όργανά του. Η αναφορά που γίνεται στην αιτιολογική έκθεση για το σύνολο της νομοθεσίας προφανώς περιορίζεται σε εκείνη τη νομοθεσία η οποία ρυθμίζει τα ζητήματα που εξετάζονται κατά τον προέλεγχο και όχι όσα εξετάζονται μετά τη χορήγηση της προέγκρισης.

β. Ο προέλεγχος υπό το προηγούμενο καθεστώς

Προέλεγχο, μάλιστα με το ίδιο περιεχόμενο και για τον ίδιο σκοπό, δηλαδή την αποφυγή της ταλαιπωρίας των πολιτών, προέβλεπε και η διαδικασία υπό τον προϋχύσαντα ΚΔΚ (άρθρο 24 παρ. 2 του ΠΔ 410/1995, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ. 9 του Ν. 2503/1997). Η διάταξη αυτή, για λεπτομέρειες σχετικές με τα δικαιολογητικά και την διαδικασία, παρέπεμπε σε Υπουργική Απόφαση, η οποία δεν εκδόθηκε. Τούτο όμως, δεν εμπόδιζε τους Δήμους και τις Κοινότητες να εφαρμόσουν τη διαδικασία του προελέγχου. Η διαφορά ανάμεσα στον προέλεγχο που προέβλεπε το άρθρο 24 παρ. 2 του ΠΔ 410/1995 και σε αυτόν του άρθρου 80 παρ. 2 του Ν. 3463/2006 συνίσταται στο ότι ο τελευταίος είναι *υποχρεωτικός* –αφού δεν απαιτείται πλέον η

έκδοση κανονιστικής πράξης για τη ρύθμιση λεπτομερειών– και καταλήγει στην έκδοση πράξης προέγκρισης, η οποία συνιστά τυπικό προαπαιτούμενο για τη χορήγηση της άδειας, πράγμα που δεν συνέβαινε με το προηγούμενο καθεστώς.

γ. Ο δυνητικός προέλεγχος της Υγειονομικής Υπηρεσίας

Εκτός από τον προέλεγχο – προέγκριση που προβλέπει το άρθρο 80 παρ. 2 του ΚΔΚ, η Υγειονομική Διάταξη Α1β/8577/1983, με το άρθρο 9 (το οποίο εξακολουθεί να ισχύει), προβλέπει και αυτή διαδικασία προελέγχου με διαφορετική όμως λειτουργία, περιεχόμενο και διαδικασία:

Ο υγειονομικός προέλεγχος του άρθρου 9 της ανωτέρω Υ.Δ. είναι δυνητικός σε αυτή τη φάση της διαδικασίας, ασκείται από την υγειονομική υπηρεσία και εστιάζεται κυρίως σε ζητήματα εφαρμογής της υγειονομικής νομοθεσίας. Ο υγειονομικός προέλεγχος, καταλήγει σε πληροφορίες και υποδείξεις της Υγειονομικής Υπηρεσίας ώστε τελικά οι χώροι, η συγκρότηση και ο εξοπλισμός του υπό ίδρυση καταστήματος να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της Υγειονομικής Νομοθεσίας. Κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 9 παρ. 5 της ανωτέρω ΥΔ, ο προέλεγχος αυτός δεν δεσμεύει ούτε το τελικώς γνωμοδοτούν, για τις υγειονομικές προϋποθέσεις, όργανο, ούτε το Δήμο ως αρχή αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας⁵⁸. Μάλιστα, η ΥΔ με την παρ. 5 του άρθρου 9 αυτής, εκφράζει και μια γενική προτροπή προς τους ενδιαφερόμενους, να συμβουλευθούν τις αρμόδιες αρχές (Δήμο, Πολεοδομία, Πυροσβεστική) για να πληροφορηθούν τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος, πριν δεσμευτούν ή υποβληθούν σε δαπάνες για κατάσταση το οποίο τελικά δεν μπορεί να αδειοδοτηθεί. Οι πληροφορίες αυτές που θα χορηγηθούν από το Δήμο, δεν ταυτίζονται με την προέγκριση του άρθρου 80 παρ. 2 του ΚΔΚ και δεν απαιτούν απόφαση συλλογικού οργάνου (Δημαρχιακής Επιτροπής ή Κοινοτικού Συμβουλίου), ούτε προϋποθέτουν την πληρωμή παραβόλου.

Παρόλο που η διαδικασία της προέγκρισης όπως οργανώθηκε στον ΚΔΚ είναι απλή και ταχεία, ενδείκνυται, σε περιπτώσεις που υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με το επιτρεπτό ή όχι της ίδρυσης καταστήματος σε συγκεκριμένη θέση και κτίριο, να γίνεται στον ενδιαφερόμενο υπενθύμιση της δυνατότητας που έχει να ζητήσει τον προέλεγχο

---

58. Αντίθετα, ο Δήμος δεσμεύεται από την (τελική) καταφατική γνωμοδότηση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας και οφείλει να χορηγήσει τη ζητούμενη άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας, εκτός αν διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από άλλες, πλήν των Υγειονομικών, διατάξεις (άρθρο 8 παρ. 8 της Υ.Δ. Α1β/8577/1983, βλ. και το τμήμα του οδηγού για τη χορήγηση της άδειας).

της υγειονομικής υπηρεσίας και τις απαραίτητες πληροφορίες από τις αρμόδιες υπηρεσίες (Πολεοδομία, αρχαιολογική υπηρεσία κλπ). Με τον τρόπο αυτό και ο ίδιος διασφαλίζεται αλλά και ο Δήμος δεν κινδυνεύει να χορηγήσει προέγκριση ενώ –ενδεχομένως– δεν έπρεπε.

Ως προς τη διαδικασία του υγειονομικού προελέγχου, το άρθρο 9 της Υ.Δ. Α1β/8577/1983 προβλέπει τα εξής:

α) Ο ενδιαφερόμενος, πριν δεσμευτεί (με υπογραφή συμβολαίου αγοραπωλησίας ή μισθώσεως του χώρου, διαμόρφωση των χώρων, συγκρότηση του καταστήματος κλπ.), μπορεί, αν το επιθυμεί, να ζητήσει από την αρμόδια Υγειονομική Υπηρεσία πληροφορίες σχετικά με το αν επιτρέπεται η χρήση του χώρου για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται, αν το ύψος και το εμβαδόν τούτου είναι το προβλεπόμενο από τις διατάξεις της Υγειονομικής Νομοθεσίας και να ενημερωθεί για τους όρους που πρέπει να πληρούν οι χώροι και οι εγκαταστάσεις της υπό ίδρυση επιχειρήσεως του (ύδρευση, αποχέτευση, φωτισμός, συγκρότηση, εξοπλισμός κλπ.) και για τις βελτιώσεις που πρέπει να κάνει.

β) Κατά την επίσκεψή του στην Υγειονομική Υπηρεσία ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει σχεδιαγράμματα κατόψεως των χώρων σε δύο αντίτυπα, στα οποία έχουν αποτυπωθεί με ακρίβεια οι χώροι που προορίζονται για την εγκατάσταση της υπό ίδρυση επιχειρήσεως, και, απαραίτητα, θα φαίνεται το ύψος και το εμβαδόν τούτων, καθώς και αν ο χώρος είναι σε ισόγειο, υπόγειο ή όροφο. Η Υγειονομική Υπηρεσία μπορεί, να ζητήσει και άλλα επίσημα στοιχεία, όπως, σε περιπτώσεις υπόγειου χώρου, βεβαίωση της Πολεοδομίας ότι ο χώρος αυτός είναι κυρίας χρήσεως προοριζόμενος για κατάστημα.

γ) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία και, ενδεχομένως, με επιτόπιο έλεγχο, η Υγειονομική Υπηρεσία εξετάζει αν ο χώρος προσφέρεται κατ' αρχήν για το σκοπό αυτό (επαρκές εμβαδόν και ύψος, χώρος κυρίας χρήσεως κλπ). Αν το αποτέλεσμα της ανωτέρω εξετάσεως είναι θετικό, υποδεικνύει στον ενδιαφερόμενο τις αναγκαίες βελτιώσεις ή πρόσθετες κατασκευές που ενδεχομένως πρέπει να κάνει ακόμη και ενημερώνει αυτόν για τις διατάξεις που αναφέρονται στη συγκρότηση και στον εξοπλισμό του υπό ίδρυση καταστήματος, ώστε τελικά οι χώροι, η συγκρότηση και ο εξοπλισμός τούτου να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της Υγειονομικής Νομοθεσίας.

δ) Οι τυχόν υποδεικνυόμενες κατασκευές, οι απαιτούμενοι χώροι με το εμβαδόν τους, ο αναγκαίος αριθμός των αποχωρητηρίων κλπ. σημειώνονται στα σχεδιαγράμματα, τα οποία υπογράφονται από τον αρμόδιο υπάλληλο, που ασχολήθηκε με την εξέταση και την παροχή των πληροφοριών, και από τον Προϊστάμενο της Υγειονομικής Υπηρεσίας. Το ένα από τα σχεδιαγράμματα αυτά επιστρέφεται στον ενδιαφερόμενο και το άλλο παραμένει στο αρχείο της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

2. Σκοπός της προέγκρισης

Με την προέγκριση επιδιώκεται αφενός η επιτάχυνση της όλης διαδικασίας, αφού ο Δήμος υποχρεώνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την κατάθεση της αίτησης να χορηγήσει ή όχι την προέγκριση και αφετέρου ο ενδιαφερόμενος πολίτης δεν παραμένει σε καθεστώς παρατεταμένης αβεβαιότητας για την έκβαση του αιτήματός του. Στο

Η ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ: I) στην επιτάχυνση της συνολικής διαδικασίας, (προθεσμία ενός μηνός για να απαντήσει ο Ο.Τ.Α. στην κατάθεση αιτήσεως του ενδιαφερομένου) και

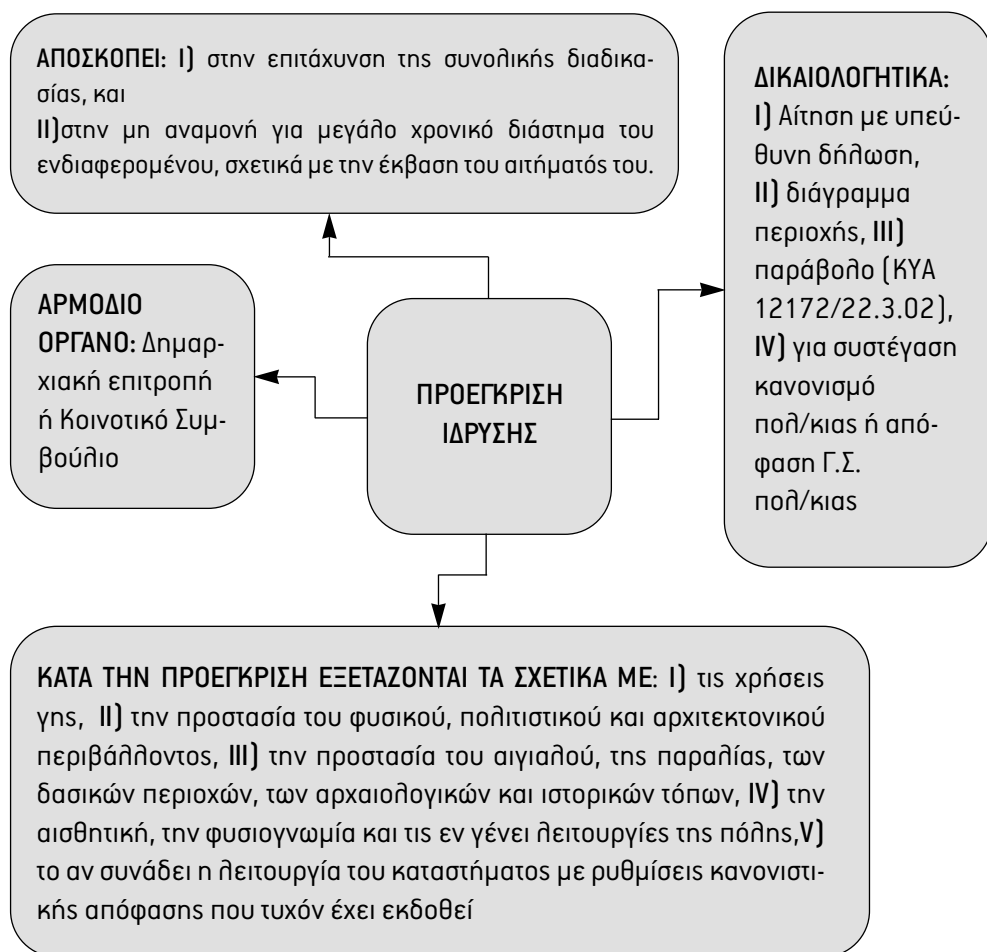
II) στη μη αναμονή για μεγάλο χρονικό διάστημα του ενδιαφερομένου, σχετικά με την έκβαση του αιτήματός του.

ίδιο πνεύμα, αυτό της ταχείας διεκπεραίωσης του αιτήματος, κινείται και η ΚΥΑ 10551/2007, η οποία, αντλώντας εξουσιοδότηση από το άρθρο 10 παρ. 4 του Ν. 3230/2004, καθιέρωσε την κατά πλάσμα αποδοχή του αιτήματος, μετά την παρέλευση της 30ήμερης προθεσμίας του άρθρου 80 παρ. 3 του ΚΔΚ. Μετά τη ρύθμιση αυτή της ανωτέρω ΚΥΑ, η ακύρωση της παράλειψης του Δήμου βάσει του άρθρου 150 παρ. 1 του ΚΔΚ, σχεδόν παρέλκει, αφού το (θετικό για τον προσφεύγοντα) αποτέλεσμα της προσφυγής στο Γ.Γ. της Περιφέρειας το παρέχει αυτομάτως η παρέλευση της προθεσμίας. Ο χαρακτηρισμός της αδράνειας του Δήμου ως παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, θα είχε ουσιαστική αξία για τον ενδιαφερόμενο, μόνο εάν η παρέλευση της προθεσμίας θα συνεπάγετο την απόρριψη του αιτήματος. Έτσι, υφίσταται έννομο συμφέρον, απαραίτητο στοιχείο για την άσκηση προσφυγής εκ μέρους του ενδιαφερομένου, μόνο σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος προέγκρισης.

3. Νομοθετική ρύθμιση της προέγκρισης

Τα ζητήματα της προέγκρισης ρυθμίζονται στο άρθρο 80 παρ. 2-3 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 3536/2007 και στα άρθρα 1-2 της ΚΥΑ 10551/2007. Για τα πρατήρια άρτου, εκτός της ΚΥΑ 10551/2007, ισχύει και η ΚΥΑ 12709/859/Φ17.1/2007.

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 2 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006), πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση της δημοτικής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος. Παρόλο που από τη διατύπωση της διάταξης φαίνεται ότι η προέγκριση είναι μια πράξη διακριτή από την απόφαση της Δημομαρξιακής Επιτροπής ή του Κοινοτι-

κού Συμβουλίου (η προέγκριση εκδίδεται **ύστερα από** απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής και όχι **με** απόφαση αυτής), εν τούτοις, μετά τη λήψη της απόφασης από τη δημαρχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο, δεν ακολουθεί έκδοση σχετικής πράξης του Δημάρχου ή του Προέδρου Κοινότητας ή άλλου υπηρεσιακού οργάνου αλλά χορηγείται στον ενδιαφερόμενο η σχετική απόφαση (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006).

Η παρ. 2 του άρθρου 80 του ΚΔΚ ρυθμίζει επίσης το περιεχόμενο του ελέγχου που προηγείται της προέγκρισης και η παρ. 3 τη σχετική διαδικασία.

Η ΚΥΑ 10551/2007 ορίζει τις περιπτώσεις αδειοδότησης καταστημάτων χωρίς προέγκριση (άρθρο 1), ρυθμίζει περαιτέρω λεπτομέρειες ως προς τα δικαιολογητικά

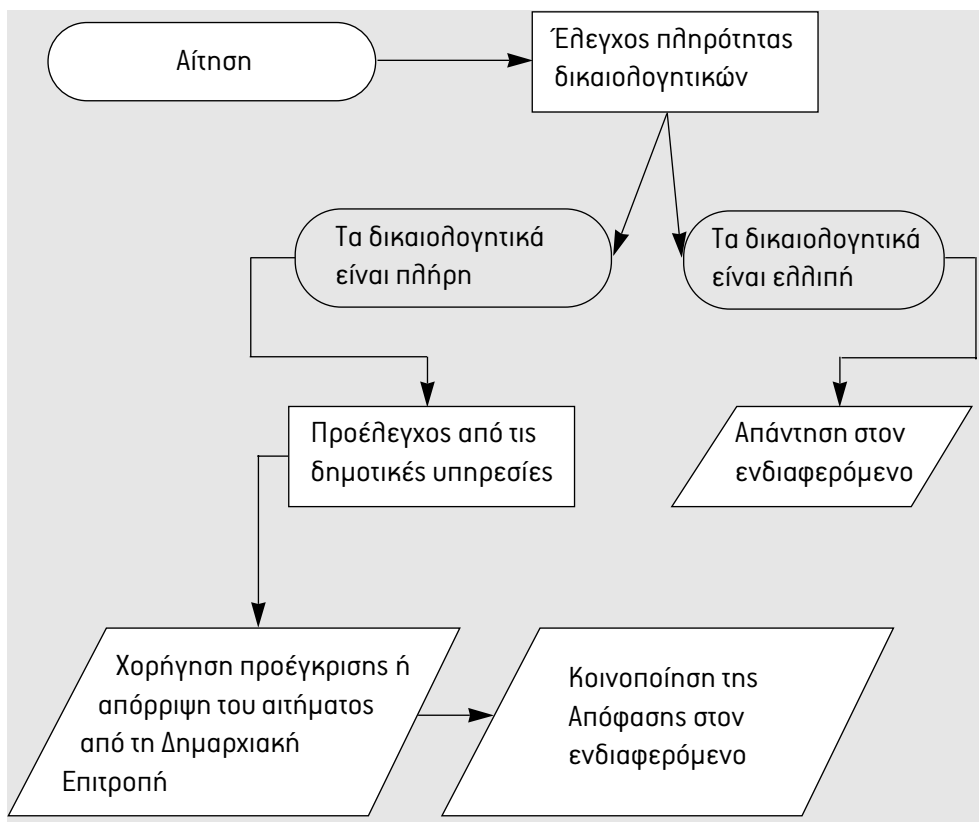
και καθιερώνει την κατά πλάσμα δικαίου προέγκριση μετά την παρέλευση της τασσό-
μενης 30ήμερης προθεσμίας (άρθρο 2).

Ειδικά για τα πρατήρια άρτου, η προέγκριση χορηγείται με τη διαδικασία της ΚΥΑ
12709/859/Φ17.1/2007 (ΦΕΚ Β 1026).

4. Η γενική διαδικασία της προέγκρισης

α. Αίτηση συνοδευόμενη από τα νόμιμα δικαιολογητικά

Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ, αίτηση του ενδιαφερομένου, για την έκδοση
διοικητικής πράξης (εν προκειμένω της προέγκρισης), απαιτείται όταν το προβλέ-
πουν οι σχετικές διατάξεις. Πράγματι, η όλη διαδικασία αδειοδότησης των καταστημά-
των ξεκινά με την αίτηση του ενδιαφερομένου (φυσικού ή νομικού προσώπου), η
οποία προβλέπεται τόσο από το άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ, όσο και από το άρθρο 2 της
ΚΥΑ 10551/2007.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί, πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης, να παραιτηθεί από την αίτησή του. Ανάκληση της παραίτησης δεν μπορεί να γίνει, αλλά απαιτείται νέα αίτηση. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων, χρησιμοποιούνται έντυπα αιτήσεων, τα οποία χορηγούν υποχρεωτικά οι δήμοι. Στα έντυπα αναφέρονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του αιτήματος, οι εφαρμοστέες διατάξεις, τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος, καθώς και ο χρόνος μέσα στον οποίο θα δοθεί η απάντηση. Αν ο ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, ο αρμόδιος υπάλληλος, ύστερα από προφορική έκθεση του αιτήματος του ενδιαφερομένου, οφείλει να συντάξει ο ίδιος την αίτηση (άρθρο 3 παρ. 2-3 του ΚΔΔιαδ).

Για τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση βλ. παρακάτω υπό ΙΙΙ. Αν τα δικαιολογητικά είναι ελλιπή, ο Δήμος οφείλει να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο για τις συνέπειες των ελλείψεων.

β. Προέλεγχος του αιτήματος

Ο προέλεγχος διενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας, η οποία οφείλει, πριν εισαχθεί το αίτημα στη Δημαρχιακή Επιτροπή, να ελέγξει εάν για το συγκεκριμένο κατάσταση ή επιχείρηση υφίστανται περιορισμοί που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή τις τυχόν υπάρχουσες τοπικές κανονιστικές αποφάσεις (βλ. παρακάτω).

γ. Απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής

Μετά τον προέλεγχο της υπηρεσίας ακολουθεί απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής. Εφόσον συντρέχουν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις, η Δημαρχιακή Επιτροπή υποχρεούται να χορηγήσει την προέγκριση (και εν συνεχεία ο Δήμαρχος την άδεια). Αδικοδογήτη άρνηση μπορεί να συνιστά για μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής το ποινικό αδίκημα της παράβασης καθήκοντος (ΑΠ 1645/1999), ή/και πειθαρχικό αδίκημα.

5. Καταστάματα για τα οποία απαιτείται χορήγηση προέγκρισης

α. Καταστάματα και επιχειρήσεις του άρθρου 80 του ΚΔΚ.

Κατά το άρθρο 80 παρ. 2 του ΚΔΚ, προέγκριση απαιτείται για τα καταστάματα υγειονομικού ενδιαφέροντος⁵⁹ του άρθρου 80 παρ. 1 του Ν. 3463/2006, δηλαδή

---

59. Ο ορισμός των ΚΥΕ που δίδεται στον ΚΔΚ συμπίπτει με αυτόν της ΥΔ Α1β/8577/1983 (άρθρο 5 παρ. 1 αυτής). Για την έννοια των ΚΥΕ βλ. Κεφ. Α.

α) εκείνα στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περαστικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, και

β) τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις.

β. Επιχειρήσεις του άρθρου 81 του ΚΔΚ

Εκτός από τα παραπάνω καταστήματα, προέγκριση απαιτείται και για την εγκατάσταση και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών όπως λούνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κ.λπ. (άρθρο 81 ΚΔΚ και άρθρο 2 παρ. 1 της ΚΥΑ 10551/2007).

6. Καταστήματα για τα οποία χορηγείται απευθείας άδεια (χωρίς προέγκριση)

α. Εξαιρέσεις από την προέγκριση βάσει του άρθρου 1 της ΚΥΑ 10551/2007

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΚΥΑ 10551/2007, δεν απαιτείται χορήγηση προέγκρισης και επομένως χορηγείται απευθείας η άδεια από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας⁶⁰ (χωρίς απόφαση συλλογικού οργάνου), για την ίδρυση ή την εγκατάσταση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος εφόσον:

α) Από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ότι η άδεια ίδρυσης ή εγκατάστασης εκδίδεται από άλλη αρχή. Τέτοια πρόβλεψη υπάρχει στις περιπτώσεις των (μεγάλων) καταστημάτων λιανικού εμπορίου (Έγγρ. ΥΠΕΣΔΔΑ 44931/18-9-2006). Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2323/1995, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 3377/2005 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του Ν. 3419/2005 και το άρθρο 25 του Ν. 3468/2006, για την ίδρυση καταστημάτων λιανικού εμπορίου απαιτείται άδεια, που χορηγείται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ύστερα από γνώμη της αντίστοιχης οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής, του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης και του οικείου επιμελητηρίου, όταν η συνολική επιφάνεια του εμπορικού καταστήματος υπερβαίνει κάποιο μέτρο⁶¹.

---

60. Εφόσον, εννοείται, συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις

61. Το μέτρο αυτό είναι:

α) πάνω από 1.500 τ.μ. στα νησιά Ρόδος και Κέρκυρα και στο νομό Χαλκιδικής ανεξάρτητα από την απόσταση του καταστήματος από δήμο ή κοινότητα και στην Κρήτη, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται

β) Πρόκειται για δραστηριότητα που είναι συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών κτιρίων, (π.χ. κυλικεία εντός δημοσίων κτιρίων). Όταν δεν πρόκειται για δραστηριότητα που σχετίζεται με λειτουργικές ανάγκες του κτιρίου, η άδεια χορηγείται μετά από προέγκριση. Τέτοια περίπτωση λ.χ. είναι η λειτουργία καφετέριας εντός βιβλιοπωλείου, αφού η δραστηριότητα αυτή δεν σχετίζεται με τις ανάγκες του κτιρίου, αλλά συνιστά παράλληλη και διακριτή από την κύρια χρήση δραστηριότητα.

γ) πρόκειται για δραστηριότητα υγειονομικού ενδιαφέροντος που θα ασκηθεί εντός άλλου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, για το οποίο έχει ήδη χορηγηθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας (άρθρο 1 περ. γ της ΚΥΑ 10551/2007), εφόσον όμως η δραστηριότητα αυτή δεν απαγορεύεται από τις κείμενες διατάξεις (άρθρο 6 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007).

Στις παραπάνω περιπτώσεις η νομιμότητα ίδρυσης του καταστήματος είτε θα εξεταστεί από άλλες αρμόδιες αρχές (περ. α), είτε θεωρείται από το νόμο ως αυτονόητη (περ. β) είτε ως ελεγχθείσα σε διαδικασία που έχει προηγηθεί (περ. γ). Στην τελευταία περίπτωση, όταν δηλαδή πρόκειται για δραστηριότητα που θα ασκηθεί εντός άλλου καταστήματος, θα ελεγχθεί η με βάση την υγειονομική νομοθεσία συμβατότητα συστέγασης της νέας δραστηριότητας με την ήδη υπάρχουσα, αλλά και η συνδρομή των λοιπών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της νέας δραστηριότητας (π.χ. χρήσεις γης). Μόνο αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις επιτρέπεται να χορηγηθεί η άδεια. Άλλως, το αίτημα πρέπει να απορριφθεί.

σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το πολεοδομικό κέντρο της πρωτεύουσας κάθε νομού,

β) πάνω από 500 τ.μ. στα νησιά Χίος, Κως, Λέσβος, Σάμος, Σύρος, Ζάκυνθος, Κεφαλλονιά και Λευκάδα,

γ) πάνω από 200 τ.μ. στα υπόλοιπα νησιά της χώρας,

δ) πάνω από 2.500 τ.μ. σε δήμους με πληθυσμό πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων,

ε) πάνω από 1.500 τ.μ., σε δήμους με πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες (20.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων.

Δεν απαιτείται άδεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την ίδρυση καταστημάτων, οποιασδήποτε επιφάνειας, στην περιφέρεια της Ν.Α. Αθηνών - Πειραιώς, με εξαίρεση τα νησιά της, της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής και στα όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης και Εχεδώρου. Στην επιφάνεια του καταστήματος δεν υπολογίζονται οι χώροι στάθμευσης των οχημάτων των πελατών και οι υπαίθριοι χώροι, εφόσον δεν χρησιμοποιούνται ως χώροι υποβοηθητικοί της εμπορικής δραστηριότητας. Η μίσθωση ή οποιασδήποτε μορφής παραχώρηση χρήσης χώρου εντός καταστήματος σε άλλη επιχείρηση, δεν επηρεάζει τον υπολογισμό της συνολικής επιφάνειας αυτού.

β. Εξαιρέσεις από την προέγκριση λόγω αντικατάστασης άδειας

Εκτός από τις παραπάνω τρεις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 1 της ΚΥΑ 10551/2007, δεν απαιτείται προέγκριση της Δημορχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου και στις περιπτώσεις αντικατάστασης αδειών κατά το άρθρο 80 παρ. 5 του ΚΔΚ και το άρθρο 6 της ανωτέρω ΚΥΑ (μεταβίβαση, μίσθωση, αντικατάσταση εκπροσώπου ή απευθύνου, είσοδος ή αποχώρηση εταίρου, αποχώρηση ιδρυτικών μελών προσωπικής εταιρείας, αλλαγής της σύνθεσης μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας και αλλαγή επωνυμίας)⁶².

7. Καταστήματα για τα οποία χορηγείται άδεια ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου

Για τα καταστήματα ή επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στα άρθρα 80 παρ. 1 και 81 του ΚΔΚ ή για τα οποία δεν χορηγείται απευθείας η άδεια (ανωτέρω περιπτ. 5 και 6), η διαδικασία χορήγησης άδειας δεν έχει μεταβληθεί. Έτσι, π.χ. για τη χορήγηση άδειας καταστήματος υπηρεσιών διαδικτύου ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στην ΚΥΑ 1107414/1491/2003, (ΦΕΚ Β 1827) η οποία δεν περιλαμβάνει στάδιο προέγκρισης από τη Δημορχιακή Επιτροπή. Η άδεια λειτουργίας επιχείρησης προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου εκδίδεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, μετά από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται ύστερα από έλεγχο για τη διαπίστωση της πληρότητας των δικαιολογητικών, το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την πλήρη υποβολή τους.

Εκτός από τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου, η διαδικασία παρέμεινε ίδια και για άλλα καταστήματα και επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στα άρθρα 80 και 81 του ΚΔΚ, όπως πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, καταστήματα εκμίσθωσης ποδηλάτων κλπ.

8. Νομική φύση της προέγκρισης

α. Η προέγκριση ως πράξη της Δημορχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου

Η προέγκριση είναι πράξη της Δημορχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου, για την οποία ισχύουν οι κανόνες του ΚΔΚ. Έτσι, οι κανόνες για την πρόσκληση, την ημερήσια διάταξη, τη δημοσίευση της πρόσκλησης, τις κατεπείγουσες συνεδριά-

---

62. Για την αντικατάσταση των αδειών βλ. αναλυτικά Κεφ. Δ.

σεις, την απαρτία, τη «λήευκή» ψήφο το κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση, (άρθρα 105 παρ. 6 και 111-115 του ΚΔΚ), ισχύουν και για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την προέγκριση ίδρυσης των καταστημάτων. Η απόφαση της προέγκρισης δεν αποστέλλεται για έλεγχο στο Γ.Γ. της Περιφέρειας, μπορεί όμως να ελεγχθεί αυτεπάγγελτα ή μετά από προσφυγή (άρθρα 149 και 150 του ΚΔΚ).

Η αρμοδιότητα της Δημαρχιακής Επιτροπής για χορήγηση της προέγκρισης, μπορεί να ασκηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο μόνο με τους όρους του άρθρου 103 παρ. 4 και 5 του ΚΔΚ, ήτοι α) αν το Δημοτικό Συμβούλιο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, το θέμα ιδιαίτερα σοβαρό, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του ή β) αν η ίδια η Δημαρχιακή Επιτροπή παραπέμψει το θέμα, λόγω της ιδιαίτερης σοβαρότητάς του, στο Δημοτικό Συμβούλιο.

β. Η δεσμευτικότητα της προέγκρισης

Με τη φύση της αποφάσεως της Δημαρχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου συνυφαίνεται και το ζήτημα της δεσμευτικότητας αυτής, δηλαδή αν ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας για λόγους που εξετάζονται κατά την προέγκριση, ή, αντίθετα, να χορηγήσει την άδεια, αν η απόφαση της προέγκρισης είναι αρνητική.

Από τη διατύπωση του νόμου προκύπτει ότι η προέγκριση δεν συνιστά «απλή»⁶³ ή «σύμφωνη γνώμη»⁶⁴ (διότι θα έπρεπε να προβλέπεται υποβολή ερωτήματος από το Δήμαρχο προς τη Δημαρχιακή Επιτροπή κατά το άρθρο 20 του ΚΔΔιαδ) αλλά «υποχρεωτική γνώμη», μέρος σύνθετης διοικητικής ενέργειας. Η υποχρεωτική γνώμη εκδίδεται από όργανο που έχει αποφασιστική αρμοδιότητα και το περιεχόμενό της υποχρεώνει ένα άλλο όργανο με εξίσου αποφασιστική αρμοδιότητα να εκδώσει πράξη του αυτού περιεχομένου⁶⁵. Ο Δήμαρχος δεσμεύεται από την απόφαση της

63. Η απλή γνώμη δεν αποτελεί εκτελεστή πράξη και δεν επάγεται έννομα αποτελέσματα για τους διοικούμενους. Στην περίπτωση της απλής γνώμης το αποφασίζον όργανο δεν δεσμεύεται από αυτή και μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά

64. Στη «σύμφωνη γνώμη» το αποφασίζον όργανο, δεν μπορεί μεν να ενεργήσει κατά τρόπο διάφορο από αυτόν που του υποδεικνύεται με τη γνωμοδότηση, μπορεί όμως να απέσχει από κάθε ενέργεια και να μην προβεί καθόλου στην έκδοση της εκτελεστής πράξης. Στην περίπτωση των αδειών, ο Δήμαρχος δεν μπορεί να απέσχει από την έκδοση της πράξης, διότι η αποχή αυτή ισοδυναμεί εκ του νόμου με χορήγηση της άδειας. Εκτός αυτού, ο Δήμαρχος έχει αρμοδιότητα (και καθήκον) να εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημαρχιακής Επιτροπής (άρθρο 86 παρ. 1 β του ΚΔΚ).

65. Γ. Σιούτη, Η γνωμοδοτική διαδικασία, Α. Σάκκουλα, 1990, σ. 156

Δημαρχιακής Επιτροπής και αν διαφωνεί (με ζητήματα που εξετάστηκαν από τη Δημαρχιακή Επιτροπή) μπορεί να ζητήσει επανεξέταση⁶⁶ του θέματος, προβάλλοντας τους λόγους που κατά τη γνώμη του δεν επιτρέπουν τη χορήγηση της προέγκρισής.

γ. Η εκτελεσιμότητα της πράξης προέγκρισης

Η εκτελεσιμότητα της πράξης προέγκρισης με την έννοια της άμεσης ή μη εφαρμογής της, δεν γεννά προβλήματα. Όπως όλες οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των Δήμων και των Κοινοτήτων, είναι εκτελεστή αφότου εκδοθεί (άρθρο 148 παρ. 2 ΚΔΚ).

Ζήτημα μπορεί να τεθεί για τον εκτελεστό ή μη χαρακτήρα, υπό την έννοια αν η ρύθμιση που θεσπίζει είναι υποχρεωτική από την έκδοσή της χωρίς να χρειάζεται άλλη διαδικασία,⁶⁷ αφού με την εκτελεσιμότητα συναρτάται το παραδεκτό της αιτήσεως ακυρώσεως αυτής. Η πράξη προέγκρισης περιέχει όλα τα στοιχεία της ατομικής διοικητικής πράξης, είναι δηλαδή πράξη διοικητικής αρχής, ρυθμίζει μια συγκεκριμένη περίπτωση διοικητικού δικαίου με εξωτερικές έννομες συνέπειες και άμεση νομική ισχύ⁶⁸.

δ. Η προέγκριση τυπικός όρος για έναρξη επιτηδεύματος

Κατά το άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ, η προέγκριση αποτελεί δικαιολογητικό για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ. Η έναρξη επιτηδεύματος συνιστά προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας, που προκύπτει από το άρθρο 8 παρ. 9 του Ν. 1882/1990, σύμφωνα με το οποίο, στις περιπτώσεις που απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις για την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος, άδεια αστυνομικής ή άλλης δημόσιας αρχής, η άδεια δεν θα χορηγείται αν δεν υποβάλλεται στην αρχή αυτή αντίγραφο της άδειας άσκησης επιτηδεύματος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από τη ΔΟΥ, δεν απαιτείται η χορήγηση ειδικής βεβαίωσης του Δήμου, αλλά αρκεί η υποβολή ενός αντιγράφου της αποφάσεως της Δημαρχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006). Στην περίπτωση που ο Δήμος δεν χορηγήσει την προέγκριση στην προθεσμία των 30 ημερών που ορίζει το άρθρο 80

---

66. Εάν ακολουθηθεί αυτή η διαδικασία, χρειάζεται ιδιαίτερη επιμέλεια και ταχύτητα ενεργειών, διότι μετά την πάροδο της 30ήμερης προθεσμίας, τεκμαίρεται χορήγηση της προέγκρισης

67. Ε. Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου, 2001, σ. 120

68. Π. Δαγτόγλου, Γενικό διοικητικό δίκαιο, 2004, σ. 275

παρ. 3 του ΚΔΚ, τότε ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στη ΔΟΥ υπεύθυνη δήλωση με το περιεχόμενο που ορίζει το άρθρο 2 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007⁶⁹.

II. Περιεχόμενο και έκταση του προελέγχου

Η προέγκριση ίδρυσης καταστήματος χορηγείται μεν με πράξη της Δημορχειακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου, πλην όμως προηγείται αυτής, ο προέλεγχος του αιτήματος. Για τον προέλεγχο αυτό, ο νόμος δεν ορίζει το όργανο που θα τον ασκήσει, αλλήα μόνο τα στοιχεία που εξετάζονται.

Ο προέλεγχος, κατά το άρθρο 80 παρ. 2 του ΚΔΚ, περιορίζεται σε ζητήματα που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη χρήση, σε συνάρτηση με την περιοχή στην οποία θα λειτουργήσει το κατάστημα και δεν καταλαμβάνει τον έλεγχο των προϋποθέσεων που πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο του αιτούντος την άδεια ή άλλων στοιχείων που προβλέπονται από τις υγειονομικές διατάξεις. Οι έλεγχοι αυτοί θα γίνουν μετά τη χορήγηση της προέγκρισης. Μάλιστα, ορισμένα από τα ζητήματα που σχετίζονται με τη νομιμότητα του κτιρίου, δεν ελέγχονται κατά την προέγκριση, αφού δεν υπάρχει υποχρέωση προσκόμισης αντίστοιχων δικαιολογητικών (π.χ. η άδεια οικοδομής).

Με την εγκύκλιο του ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006, διευκρινίζεται ότι ο παραπάνω προέλεγχος διενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας, η οποία οφείλει, πριν εισαχθεί το αίτημα στη Δημορχειακή Επιτροπή, να ελέγξει, σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, εάν για το συγκεκριμένο κατάστημα ή επιχείρηση υφίστανται περιορισμοί που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή τις τυχόν υπάρχουσες τοπικές κανονιστικές αποφάσεις.

Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών και κοινοτικών αρχών (άρθρο 80 παρ. 2 του ΚΔΚ). Η γενική αυτή διατύπωση συνεπάγεται υποχρέωση, εκ μέρους των ΟΤΑ, εφαρμογής ενός ευρύτατου φάσματος της νομοθεσίας που ισχύει (βλ. αιτιολογική έκθεση του ΚΔΚ). Επίσης, κατά

---

69. Ο Δήμος οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να χορηγεί ατελώς στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση για την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για την έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης (άρθρο 63 παρ. 8 του Ν. 2717/1999)

το στάδιο αυτό και εφόσον το κατάστημα συστεγάζεται με κατοικίες, εξετάζεται αν η συγκεκριμένη χρήση είναι επιτρεπτή (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006).

Ο προέλεγχος καταλήγει στη χορήγηση ή μη της προέγκρισης, η οποία πρέπει, ως ατομική διοικητική πράξη, να περιέχει αιτιολογία, με την οποία να διαπιστώνεται η συνδρομή των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της. Η αιτιολογία αυτή πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να περιέχεται στο σώμα της πράξης ή να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (άρθρο 17 του ΚΔΔιαδ.). Ως ατομική διοικητική πράξη, πρέπει επίσης να κοινοποιείται στο πρόσωπο το οποίο αφορά (άρθρο 17 του ΚΔΔιαδ.).

Τα ζητήματα που λαμβάνονται υπόψη κατά τον προέλεγχο, εξετάζονται με βάση δυο στοιχεία: Την ισχύουσα νομοθεσία και τις τυχόν υπάρχουσες τοπικές κανονιστικές διατάξεις. Οι τελευταίες εκδίδονται με βάση το άρθρο 79 του ΚΔΚ, σύμφωνα με το οποίο οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, με τις οποίες θέτουν κανόνες για την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την προστασία της υγείας των κατοίκων από οχλούσες δραστηριότητες και ειδικότερα στις τουριστικές περιοχές κατά την τουριστική περίοδο, προσδιορίζουν τους όρους και τις ώρες λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα που λειτουργούν στην πόλη, λαμβάνοντας υπόψη τις χρήσεις γης, τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και την προστασία των κατοίκων από την νυχθύπανση. Επίσης, με τις κανονιστικές αποφάσεις του άρθρου 79 του ΚΔΚ, οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές μπορούν να προσδιορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, του αεγιαλού και της παραλίας, της δασικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την πυροπροστασία, για τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, τις διατάξεις του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, του οικοδομικού κανονισμού και τους γενικούς όρους που προβλέπονται από τις σχετικές υγειονομικές διατάξεις. Μπορούν, επίσης, πέραν των ανωτέρω, να προσδιορίζουν ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και εγκατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές, που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες των πόλεων και των οικισμών, εκτός των περιοχών, για τις οποίες έχουν προσδιορισθεί ειδικότεροι όροι χρήσεων γης.

Για τις περιοχές που υπάρχουν ειδικοί όροι χρήσεων γης δεν νομιμοποιούνται τα συλλογικά όργανα των ΟΤΑ να καθορίσουν με κανονιστικές διατάξεις ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, πέραν αυτών που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία και κατά τούτο η αρμοδιότητα χορήγησης αδειών παραμένει δέσμια.

Ειδικότερα, όσο αφορά την εξέταση των ζητημάτων του προελέγχου βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

1. Χρήσεις γης

α. Χρήσεις γης και ίδρυση καταστημάτων.

Το ζήτημα των επιτρεπών χρήσεων είναι από τα σημαντικότερα κατά την εξέταση των προϋποθέσεων χορήγησης της προέγκρισης και για το λόγο αυτό ο Δήμος υποχρεούται να τηρεί πλήρη και ενημερωμένα στοιχεία (ΥΠΕΣΔΔΑ 56587/17-11-2006), αφού πλέον, μετά την ισχύ του άρθρου 80 παρ. 3 του ΚΔΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 3536/2007 και της ΚΥΑ 10551/2007, οι ενδιαφερόμενοι δεν προσκομίζουν σχετικό δικαιολογητικό⁷⁰.

Όταν υποβάλλεται αίτημα χορηγήσεως αδειάς ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, ερευνάται από την αρμοδία δημοτική ή κοινοτική αρχή, ως νόμιμη προϋπόθεση για τη χορήγηση της αδειάς, αν είναι επιτρεπτή η λειτουργία τέτοιου καταστήματος στην περιοχή, ενόψει των περιορισμών ή απαγορεύσεων ως προς τις χρήσεις γης της περιοχής (βλ. ΣτΕ 3553/1988, 1442/1996, 2852/1997). Η πράξη με την οποία χορηγείται άδεια σε περιοχή που αυτή δεν επιτρέπεται, είναι νομικώς πλημμελής (ΣτΕ 3221/2000). Αν διαπιστωθεί εκ των υστέρων ότι εκδόθηκε άδεια κατά παράβαση των διατάξεων που καθορίζουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις στην περιοχή, δηλαδή για παράβαση όρου μη υγειονομικής φύσεως, μπορεί ο Δήμος να ανακαλέσει τη χορηγηθείσα άδεια, κατά τους κανόνες ανακλήσεως των διοικητικών πράξεων (ΣτΕ 3819/1996, ΝΣΚ 87/2002).

β. Τι είναι οι χρήσεις γης.

Με τον όρο χρήσεις γης σε πολεοδομικό επίπεδο, εννοούμε τον τρόπο λειτουργικής χρησιμοποίησης συγκεκριμένης οικιστικής περιοχής, ή τμήματός της⁷¹. Το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 1561/1985 προβλέπει την έκδοση ΠΔ με το οποίο καθορίζονται οι

---

70. Η κυρίαρχη σημασία που έχει η εξέταση των επιτρεπών χρήσεων, φαίνεται και από το ότι ο σχετικός έλεγχος δεν περιορίζεται από τυπικά στοιχεία. Η δημοτική αρχή, προκειμένου να χορηγήσει άδεια καταστήματος, εξετάζει τις χρήσεις, έστω και αν έχει εκδοθεί η σχετική οικοδομική άδεια (ΣΤΕ 2521/2004). Η έρευνα αυτή όμως, δεν μπορεί να φθάσει σε αμφισβήτηση της νομιμότητας της οικοδομικής άδειας, αφού η χρήση που ορίζεται σε αυτή συμπίπτει με τις υπάρχουσες χρήσεις.

71. Δ. Χριστοφιλόπουλου, Πολιτιστικό περιβάλλον – χωρικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη, 2002, σ. 236

κατηγορίες και το περιεχόμενο των χρήσεων γης σύμφωνα με τη γενική πολεοδομική ή άλλη ειδική λειτουργία που επιβάλλεται ή επιτρέπεται με κάθε συγκεκριμένη χρήση γης των γενικών πολεοδομικών σχεδίων. Με την εξουσιοδότηση αυτή εκδόθηκε το Π.Δ. της 23.2.1987 (ΦΕΚ Δ 166). Τόσο η εξουσιοδοτική διάταξη, όσο και οι ρυθμίσεις του Π.Δ. της 23.2.1987 κωδικοποιήθηκαν στο 5^ο τμήμα του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (άρθρα 229 έως 240 του ΠΔ της 27.7.1999, ΦΕΚ Α 580).

Η κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ιδίως όταν οι τελευταίες έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, κατά το μέρος της που συνδέεται με την επιλογή του χώρου και το συνακόλουθο των χρήσεων γης, για να είναι συνταγματικά θεμιτή, πρέπει να εναρμονίζεται με τον χωροταξικό

Από την αρμοδία δημοτική ή κοινοτική αρχή, εξετάζεται ως νόμιμη προϋπόθεση για τη χορήγηση της αδείας, αν είναι επιτρεπτή η λειτουργία του καταστήματος στην περιοχή, ενόψει των περιορισμών ή απαγορεύσεων ως προς τις χρήσεις γης

σχεδιασμό και την πολεοδομική ρύθμιση της δεδομένης περιοχής, την τύχη της οποίας ακολουθεί (ΣτΕ 952/1995, ΝΣΚ 87/2002).

Ο καθορισμός των χρήσεων γης είναι δεσμευτικός, υπό την έννοια ότι από τη θέση σε ισχύ της εγκριτικής του γενικού πολεοδομικού σχεδίου υπουργικής αποφάσεως, επιτρέπονται μόνον οι χρήσεις γης που αυτό προβλέπει (ΣτΕ 2521/2004, 2900/2003, 323/2002, 4577, 3405/2001, 4255/2000, 4047/1999, 2986/1993)⁷².

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 6 και 7 του άρθρου 16 του Ν. 2831/2000 (όπως αυτές προστέθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 12 του Ν. 3212/2003): «...νομίμως υφιστάμενες χρήσεις κτιρίων ή εγκαταστάσεων σε περιοχές στις οποίες καθορίζονται ή μεταβάλλονται οι χρήσεις γης διατηρούνται εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με την κανονιστική πράξη καθορισμού ή μεταβολής των χρήσεων. Στις περιπτώσεις που ορίζεται διαφορετικά, καθορίζεται υποχρεωτικά και ο χρόνος απομάκρυνσης των μη επιτρεπομένων χρήσεων, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των πέντε ετών, ανάλογα με τη χρήση, τους ενδεχόμενους κινδύνους για το περιβάλλον, τις εκτιμώμε-

72. Η αντίληψη ότι ο απόλυτος διαχωρισμός των χρήσεων εξασφαλίζει οπωσδήποτε καλύτερο φυσικό περιβάλλον, αμφισβητείται, διότι οδηγεί στην εξαφάνιση της γειτονιάς και στη δημιουργία πόλεων – υπνωτηρίων Βλ. Δ. Χριστοφιλόπουλου, Πολιτιστικό περιβάλλον – χωρικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη, 2002, σ. 267

νες επιπτώσεις στην επιθυμητή οργάνωση της περιοχής, τα τεχνικά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα, τη συμβολή τους στην οικονομία της περιοχής και το κόστος και τις δυσκολίες μετεγκατάστασης.

Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας απομάκρυνσης, επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός ή και η επέκταση των εγκαταστάσεων, εφόσον βελτιώνονται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από τη λειτουργία της μονάδας, καθώς επίσης και εργασίες συντήρησης και επισκευής των κτιρίων που αποσκοπούν στην ασφάλεια και την υγιεινή των διαβιούντων και εργαζομένων σε αυτά...».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, είναι δυνατή η χορήγηση προέγκρισης ΚΥΕ εφόσον πρόκειται για χρήσεις γης που διατηρούνται κατά την κανονιστική πράξη καθορισμού ή μεταβολής των χρήσεων. Επίσης επιτρέπεται η χορήγηση προέγκρισης όταν έχει καθορισθεί χρόνος απομάκρυνσης (τουλάχιστον πενταετία) των μη επιτρεπόμενων χρήσεων, όμως είναι προφανές ότι σε αυτές τις περιπτώσεις η προέγκριση και η χορηγούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας (ή και η αντικατάσταση) θα περιορίζεται χρονικά μέχρι τη λήξη της προθεσμίας απομάκρυνσης.

γ. Πώς καθορίζονται οι χρήσεις γης.

Οι χρήσεις γης που επιτρέπονται σε μια περιοχή, καθορίζονται με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο αυτής (άρθρο 38 παρ. 2 ΚΒΠΝ) ή την πολεοδομική μελέτη (43 παρ. 4 περ. β του ΚΒΠΝ) ή με Προεδρικά Διατάγματα (άρθρο 110 παρ. 1 του ΚΒΠΝ για παραδοσιακούς οικισμούς και διατηρητέα κτίρια) ή με άλλες διοικητικές πράξεις. Ως προς την τελευταία αυτή περίπτωση κρίθηκε (ΣτΕ 3661/2005), ότι η έγκριση και τροποποίηση των πολεοδομικών σχεδίων οποιασδήποτε κλίμακος, και η θέσπιση με ρυθμίσεις κανονιστικού χαρακτήρα πάσης φύσεως όρων δομήσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ειδικότερο θέμα κατά την έννοια του άρθρου 43, παρ. 2 του Συντ., αλλ' ούτε και θέμα τοπικού ενδιαφέροντος ή τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα. Συνεπώς, οι ρυθμίσεις αυτές μπορεί να γίνονται μόνον με την έκδοση προεδρικού διατάγματος.

δ. Πολεοδομικός σχεδιασμός και χρήσεις γης.

Με το Ν. 1337/1983 και το Ν. 2508/1997 θεσπίστηκε συνολική ρύθμιση όσον αφορά την πολεοδόμηση. Το σύστημα πολεοδομικού σχεδιασμού, περιλαμβάνει δυο φάσεις, οι οποίες αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικά επίπεδα σχεδιασμού. Το πρώτο και υπερκείμενο στάδιο πολεοδομικού σχεδιασμού πραγματοποιείται με το *γενικό πολεοδομικό σχέδιο* (ΓΠΣ) για τις αστικές και περιαστικές περιοχές ή με το *σχέδιο χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτής πόλης* (ΣΧΟΟΑΠ) για τις αγροτικές περιοχές. Το

δεύτερο στάδιο του πολεοδομικού σχεδιασμού υλοποιείται με την *πολεοδομική μελέτη*⁷³. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 1337/1983, το γενικό πολεοδομικό σχέδιο εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, κατά το άρθρο 7 του ίδιου Νόμου, η έγκριση της πολεοδομικής μελέτης, γίνεται με προεδρικό διάταγμα⁷⁴ και η έγκριση του ΣΧΟΑΑΠ με απόφαση του Γ.Γ. της Περιφέρειας (άρθρο 5 παρ. 3 του Ν. 2508/1997). Ειδικά η πολεοδομική μελέτη οικισμού μέχρι 2.000 κατοίκους, γίνεται με απόφαση του Γ.Γ. της Περιφέρειας, εκτός αν πρόκειται για οικισμούς με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (παραλιακοί, οικισμοί σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, σε δάση, σε αρχαιολογικούς χώρους κλπ), οπότε η εν λόγω πολεοδομική μελέτη γίνεται με Π.Δ. (άρθρα 7 και 19 του Ν. 2508/1997).

Το ΓΠΣ εκπονείται για ολόκληρη την περιφέρεια ενός Δήμου (δηλαδή είτε εντός είτε εκτός σχεδίου), στην οποία περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένας οικισμός άνω των 2.000 κατοίκων ενώ το ΣΧΟΑΑΠ αφορά τον πολεοδομικό σχεδιασμό περιοχών στις οποίες περιλαμβάνονται οικισμοί μέχρι 2.000 κατοίκους, δηλαδή αγροτικοί οικισμοί.

Το *γενικό πολεοδομικό σχέδιο* περιλαμβάνει, εκτός από τους χάρτες, και τη γενική πρόταση πολεοδομικής οργάνωσης. Η γενική αυτή πρόταση πολεοδομικής οργάνωσης, αναφέρεται (και) στις χρήσεις γης, και περιλαμβάνει τις τυχόν απαγορεύσεις δόμησης και χρήσης, την επιλογή των τρόπων ανάπτυξης ή αναμόρφωσης με τον καθορισμό των αντίστοιχων ζωνών και την εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων στο περιβάλλον (άρθρ. 2 Ν. 1337/1983 και άρ. 4 παρ. 5 του Ν. 2508/1997). Από της εγκρίσεως του ΓΠΣ *απαγορεύεται η χορήγηση οικοδομικών αδειών για κτίρια των οποίων η χρήση δεν είναι συμβατή με αυτή που προβλέπει το ΓΠΣ στη συγκεκριμένη θέση* (άρθρο 4 παρ. 8 του Ν. 2508/1997).

Η *πολεοδομική μελέτη* αποτελεί εξειδίκευση των προτάσεων και προγραμμάτων του γενικού πολεοδομικού σχεδίου ή του ΣΧΟΑΑΠ και κύρια χαρακτηριστικά της αποτελούν η ρυμοτομική διαρρύθμιση (δηλ. δρόμοι και πεζοδρόμια) της πολεοδομούμε-

---

73. Εκτός από τα ΓΠΣ και τα ΣΧΟΑΑΠ, στις αστικές και αγροτικές περιοχές, παρεμβάσεις μπορούν να γίνουν και με τις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ, άρ. 29 Ν. 1337/1983), Ειδικές χωροταξικές Μελέτες (ΕΧΜ), Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ), Περιοχές Οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ), Ρυθμιστικά Σχέδια (ΡΣ), Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ), Σχέδιο Ανάπτυξης Περιοχών Δεύτερης Κατοικίας (ΣΧΑΠ) και τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ). Το περιεχόμενο αυτών των παρεμβάσεων μπορεί να είναι διάφορο ή παράλληλο των ΓΠΣ και των ΣΧΟΑΑΠ.

74. Για τις αρμοδιότητες βλ. ΣτΕ 3661/2005

νης περιοχής και τα συστήματα (λ.χ. συνεχές, πανταχόθεν ελεύθερο...), οι όροι και οι περιορισμοί δόμησης. Στο περιεχόμενο της Πολεοδομικής μελέτης περιλαμβάνεται και ο πολεοδομικός κανονισμός, ο οποίος περιλαμβάνει και τις επιτρεπτές χρήσεις. Από την πολεοδομική μελέτη είναι δυνατόν ορισμένες από τις επιτρεπτές χρήσεις γης να απαγορεύονται ή να επιτρέπονται με όρους και προϋποθέσεις ή να αφορούν τμήματα οικοδομικών τετραγώνων ή οικοπέδων ή και ορόφους κτιρίων (άρθρο 240 ΚΒΠΝ). Η εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης γίνεται με την πράξη εφαρμογής. Η *πράξη εφαρμογής* περιέχει τις πράξεις ρυμοτομίας, προσκύρωσης, τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημιώσεων, προσδιορίζει τους κοινωφελείς χώρους, πραγματοποιεί την εισφορά σε γη και αποτελεί το υπόβαθρο για την εισφορά σε χρήμα.

ε. Χρήσεις σε εκτός σχεδίου περιοχές.

Η εκτός σχεδίου δόμηση επιτρέπεται μόνο υπό τους αυστηρούς περιορισμούς των άρθρων 162 κ.ε. του ΚΒΠΝ. Στις διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, και για την ανέγερση κτιρίων καταστημάτων (άρθρο 166). Σε εκτός σχεδίου περιοχές επιτρέπεται και η ανέγερση κτιρίων αμιγούς χρήσης ειδικών καταστημάτων (υπεραγορές) εφόσον το ποσοστό κάλυψης δεν υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) της επιφάνειας του οικοπέδου, το ύψος του κτιρίου δεν υπερβαίνει τα εννέα (9) μέτρα, ενώ η συνολική επιφάνεια ορόφων του κτιρίου μπορεί να υπερβαίνει τα εξακόσια (600) τ.μ., με την προϋπόθεση ότι ο συντελεστής δόμησης δεν υπερβαίνει τα δύο δέκατα (0,2).

2. Κατηγορίες χρήσεων γης

Σύμφωνα με το άρθρο 230 του ΚΒΠΝ, οι *χρήσεις γης* στις περιοχές των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, καθορίζονται σε *κατηγορίες*. Σε κάθε κατηγορία χρήσεων επιτρέπονται μόνο οι εκεί αναφερόμενες χρήσεις, καθιερώνεται δηλαδή το σύστημα της "τυποποίησης" των κατηγοριών χρήσεων γης.

Η κατάταξη των κατηγοριών χρήσεως του ΚΒΠΝ γίνεται ανάλογα με τη γενική πολεοδομική λειτουργία τους (δηλαδή τι επιτρέπεται στην περιοχή) και την ειδική πολεοδομική λειτουργία (τι επιτρέπεται στο κάθε κτίριο).

A) Σύμφωνα με τη γενική πολεοδομική λειτουργία:

α. Αμιγής κατοικία

Στις περιοχές αμιγούς κατοικίας επιτρέπονται Κατοικία, Ξενώνες μικρού δυναμικού (περί τις 20 κλίνες), Εμπορικά καταστήματα που εξυπηρετούν τις καθημερινές

ανάγκες των κατοίκων της περιοχής (παντοπωλείο, φαρμακείο, χαρτοπωλείο κλπ), Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας⁷⁵, Κτίρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Αθλητικές εγκαταστάσεις, Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις (άρθρο 231 ΚΒΠΝ).

Από τις παραπάνω επιτρεπόμενες χρήσεις της αμιγούς κατοικίας, ζήτημα μπορεί να τεθεί ως προς την έννοια των καταστημάτων που εξυπηρετούν τις «*καθημερινές ανάγκες*» των κατοίκων, δεδομένου ότι η ενδεικτική αναφορά στο άρθρο 231 του ΚΒΠΝ τριών κατηγοριών καταστημάτων (παντοπωλείο, φαρμακείο, χαρτοπωλείο), προφανώς δεν καλύπτει όλα τα καταστήματα που τις εξυπηρετούν. Η έννοια της «καθημερινής ανάγκης» είναι μια αόριστη νομική έννοια, η εξειδίκευση της οποίας επαφίεται στη διοίκηση, η οποία αποκτά έτσι μια μορφή διακριτικής ευχέρειας, όχι όμως με την έννοια της επιλογής ανάμεσα από περισσότερες εξίσου νόμιμες λύσεις. Η κρίση λοιπόν περί του αν ένα κατάστημα εξυπηρετεί ή όχι τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, ανήκει στο Δήμο (ΥΠΕΣΔΔΑ 4644/29-3-1996) και δη στο όργανο που είναι αρμόδιο να αποφανθεί για τη συνδρομή των προϋποθέσεων της κατηγορίας αυτής, δηλαδή στη Δημαρχιακή Επιτροπή. Ωστόσο, επειδή δημιουργείται προηγούμενο, (η σχετική απόφαση έχει κανονιστικού χαρακτήρα αποτελέσματα), ενδείκνυται η παραπομπή του θέματος στο Δημοτικό Συμβούλιο. Πάντως, είτε αποφασίσει σχετικά το Δημοτικό Συμβούλιο, είτε η Δημαρχιακή Επιτροπή, η σχετική κρίση πρέπει να απαντά στα ερωτήματα:

α) Εάν πρόκειται για *ανάγκη*. Κάθε κατάσταση καλύπτει μεν κάποιες ανάγκες των καταναλωτών αλλά η έννοια της ανάγκης που υπάρχει στο άρθρο 231 του ΚΒΠΝ αφορά μόνο αυτές που η κάλυψή τους είναι επιτακτική. Με το σκεπτικό αυτό, ένα κρεοπωλείο μπορεί μεν να καλύπτει ανάγκη, πλην όμως όχι επιτακτικού χαρακτήρα.

β) Εάν πρόκειται για *καθημερινή ανάγκη*, με την έννοια ότι τα είδη του καταστήματος ή οι υπηρεσίες που προσφέρει, είναι άκρως απαραίτητα και με πολύ μεγάλη συχνότητα στους κατοίκους. Με το σκεπτικό αυτό, ένα κομμωτήριο δεν είναι κατάστημα καθημερινής ανάγκης.

Είναι πάντως δυνατή η με κανονιστική απόφαση (άρθρο 79 παρ. 1 στ του ΚΔΚ) ρύθμιση του ζητήματος, οπότε, κατά τον προέλεγχο θα ερευνάται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τη Δημαρχιακή Επιτροπή η συμφωνία του υπό ίδρυση καταστήματος με την κανονιστική απόφαση. Πάντως, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως

75. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι βρεφονηπιακοί σταθμοί, οι Παιδικοί σταθμοί, τα Κέντρα πρόνοιας - Σταθμοί μητρότητας, Βρεφοκομεία, Γηροκομεία - Οίκοι ευγηρίας – ΚΑΠΗ, Άσυλα κλπ.

«καθημερινής ανάγκης», ένα κατάσταση το οποίο επιτρέπεται μόνο σε άλλου είδους χρήσεις (π.χ. εστιατόριο, το οποίο επιτρέπεται στην περιοχή της γενικής κατοικίας και όχι της αμιγούς). Ειδικά για τα κτίρια των οποίων η οικοδομική άδεια εκδόθηκε μετά την ισχύ του Γ.Ο.Κ. (Ν. 1577/1985), δεν επιτρέπεται να μεταβάλλονται η σύμφωνα με την οικοδομική άδεια χρήση του κτιρίου ή μέρους αυτού και οι διαστάσεις των χώρων κοινής χρήσης χωρίς προηγούμενη σχετική άδεια της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, εφόσον η μεταβολή αυτή θίγει τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις αλλιώς θεωρείται αυθαίρετη κατασκευή (άρθρο 5 του ΓΟΚ, άρθρο 329 του ΚΒΠΝ).

β. Γενική κατοικία

Στις περιοχές γενικής κατοικίας επιτρέπονται μόνο οι χρήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 232 του ΚΒΠΝ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κατοικίες, ξενοδοχεία μέχρι 100 κλινών και ξενώνες, εμπορικά καταστήματα (με εξαίρεση τις υπεραγορές και τα πολυκαταστήματα), κτίρια εκπαίδευσης, εστιατόρια, αναψυκτήρια, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης κλπ. (άρθρο 232 ΚΒΠΝ).

Από τις παραπάνω χρήσεις, ζήτημα γεννάται ως προς την έννοια της υπεραγοράς και του πολυκαταστήματος. Κατά το άρθρο 44 της Υ.Δ. ΑιΒ/8577/1983, *Υπεραγορά Τροφίμων ή Σούπερ Μάρκετ* είναι μεγάλο⁷⁶ κατάσταση, στο οποίο πωλούνται κάθε είδους τρόφιμα, παρασκευασμένα και μη, καθώς και είδη άσχετα με τα τρόφιμα. Κατά το άρθρο 43 της ίδιας Υ.Δ. που ρυθμίζει την έννοια και του *μικτού καταστήματος*, επιτρέπεται η λειτουργία στον ίδιο χώρο περισσότερων του ενός καταστημάτων, κατά τρόπο που να αποτελούν ένα ενιαίο κατάστημα, το οποίο θα περιλαμβάνει τόσα τμήματα, όσα είναι τα είδη των λειτουργούντων στον ίδιο χώρο καταστημάτων (μικτό κατάστημα), με τον όρο ότι σε κάθε τμήμα θα απασχολείται ιδιαίτερο προσωπικό. Ως *μικτά* μπορούν να λειτουργήσουν, μετά την ισχύ της ΚΥΑ 10551/2007 (άρθρο 8 παρ. 3), τα καταστήματα του άρθρου 43 της Υ.Δ. Α1β/8577/1983 (εκτός από τα ψητοπωλεία και τα βιβλιοθήρια), και να πωλούνται σχεδόν όλα τα είδη που πωλούνται από τα Σούπερ Μάρκετ. Ούτε το κριτήριο του *μεγέθους* βάσει του οποίου απαιτείται έγκριση του νομαρχιακού συμβουλίου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το χαρακτηρισμό ενός καταστήματος ως υπεραγοράς (ΔεφΑθ 1330/2004). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι με τον τρόπο αυτό επιτρέπεται να παραβιαστεί το ισχύον σε μια περιοχή καθεστώς χρήσεων γης και να επιτραπεί με πλάγιο τρόπο η ίδρυση υπεραγοράς τροφίμων, η οποία αυτοχαρακτηρίζεται ως «μικτό κατάστημα»..

---

76. Χωρίς να ορίζεται με σαφή τρόπο η έννοια του μεγάλου

γ. Πολεοδομικά κέντρα-κεντρικές λειτουργίες πόλης-τοπικό κέντρο συνοικίας-γειτονιάς.

Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής, επιτρέπονται, μεταξύ άλλων και χρήσεις για τις άδειες των οποίων είναι οι Δήμοι και οι Κοινότητες, όπως εμπορικά καταστήματα⁷⁷, εστιατόρια, αναψυκτήρια, κέντρα διασκέδασης αναψυχής, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, κλπ. (άρθρο 233 ΚΒΠΝ).

δ. Μη οχλούσα βιομηχανία-βιοτεχνία, ΒΙΟΠΑ.

Στις περιοχές μη οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας επιτρέπονται οι χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 234 του ΚΒΠΝ, στις οποίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής και μέσης όχλησης, κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης, εστιατόρια, αναψυκτήρια, χώροι συνάθροισης κοινού, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, αθλητικές εγκαταστάσεις, τα τελευταία με την προϋπόθεση ότι εξυπηρετούν τις ανάγκες των εργαζομένων.

ε. Οχλούσα βιομηχανία-βιοτεχνία (υψηλή όχληση).

Στις περιοχές οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας επιτρέπονται μόνο οι χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 235 του ΚΒΠΝ, στις οποίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και Επαγγελματικά εργαστήρια, Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης, Εστιατόρια, Αναψυκτήρια, Χώροι συνάθροισης κοινού, Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, Αθλητικές εγκαταστάσεις

στ. Χονδρεμπόριο.

Στις περιοχές χονδρεμπορίου επιτρέπονται μόνο οι χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 236 του ΚΒΠΝ, στις οποίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και Εστιατόρια και Αναψυκτήρια, με την προϋπόθεση ότι αποτελούν τμήμα των εγκαταστάσεων χονδρικού εμπορίου ή εξυπηρετούν τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτές.

ζ. Τουρισμός-αναψυχή.

Στις περιοχές τουρισμού-αναψυχής επιτρέπονται μόνο οι χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 237 του ΚΒΠΝ, στις οποίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και: Ξενώνες, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις, Εμπορικά καταστήματα, Εστιατόρια, Αναψυκτήρια, Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής, Χώροι συνάθροισης κοινού, Πολιτι-

---

77. Στα κτίρια αυτά μπορούν να στεγαστούν καταστήματα για τα οποία δεν απαιτείται ρητή αναφορά στην οικοδομική άδεια, όπως π.χ. κατάστημα ψιλικών, κρεοπωλείο κ.ά.

στικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές λειτουργίες, Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, Συνεδριακά κέντρα, Καζίνα, Γήπεδα γκολφ.

η. Ελεύθεροι χώροι-αστικό πράσινο.

Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής επιτρέπονται Αναψυκτήρια, Αθλητικές εγκαταστάσεις, Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις και Χώροι συνάθροισης κοινού (άρθρο 238 του ΚΒΠΝ)

θ. Κοινωφελείς εξυπηρετήσεις.

Στις περιοχές κοινωνικών εξυπηρετήσεων επιτρέπονται μόνο: Κτίρια εκπαίδευσης, Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, Κτίρια περίθαλψης, Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις, Αθλητικές εγκαταστάσεις (άρθρο 238 του ΚΒΠΝ).

Β) Σύμφωνα με την ειδική πολεοδομική λειτουργία τους:

1. Κατοικία Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται χώροι κτιρίων κατοικίας για άσκηση επαγγέλματος, συμβατού προς την κυρία χρήση του κτιρίου (ιατρεία, δικηγορικά γραφεία κλπ). 2. Ξενώνες μικρού δυναμικού (περί τις 20 κλίνες). 3. Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών. 4. Γραφεία, Τράπεζα, Ασφάλειες, Κοινωφελείς οργανισμοί. 5. Διοίκηση. 6. Εστιατόρια. 7. Αναψυκτήρια 8. Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής. 9. Ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις. 10. Χώροι συνάθροισης κοινού (θέατρα, κινηματογράφοι, αίθουσες συγκέντρωσης κλπ) 11. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις (βιβλιοθήκες, αίθουσες εκθέσεων κλπ) 12. Κτίρια εκπαίδευσης 13. Θρησκευτικοί χώροι 14. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας (Υγειονομικά κέντρα, παιδικό σταθμοί, οίκοι ευγηρίας κλπ). 15. Κτίρια περίθαλψης (νοσοκομεία, κλινικές). 16. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης) 17. Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης) και Επαγγελματικά εργαστήρια (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης). 18. Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης. 19. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης 20. Πρατήρια βενζίνης, υγραερίου 21. Εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου. 22. Εγκαταστάσεις γεωργικών, δασικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών και λοιπών αγροτικών εκμεταλλεύσεων. 23. Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων, 24. Αθλητικές εγκαταστάσεις 25. Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι (πλτατείες, πάρκα, άλση, οδοί, παιδικές χαρές κλπ) 26. Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών 27. Άλλες ειδικές χρήσεις (στρατιωτικές εγκαταστάσεις, νεκροταφεία κλπ).

Όσον αφορά τη συσχέτιση των εννοιών που υπάρχουν στην Υγειονομική διάταξη και στο ΠΔ της 23/2/87 "Κατηγορίες και περιεχόμενα χρήσεων γης" (π.χ. ο χαρακτηρι-

σμός «εστιατόριο» υπάρχει και στα δύο κείμενα), δόθηκε ερμηνευτική κατεύθυνση με την Γνωμοδ. του ΝΣΚ 87/2002. Σύμφωνα με αυτή, ο Υγειονομικός Κανονισμός ορίζει και κατηγοριοποιεί τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με αναφορά στους όρους υγιεινής, καθαριότητας, εξοπλισμού, άνεσης χώρων κ.λ.π. ενώ το από 23/2/87 ΠΔ, αν και είχε υπόψη του τις διακρίσεις αυτές, απέφυγε να υιοθετήσει ανάλογη περιπτώσιολογία, προφανώς διότι θεσπίστηκε με κριτήρια καθαρά πολεοδομικά και με γνώμονα τον καθορισμό του περιεχομένου κάθε χρήσης γης ανάλογα με τη συμβατότητα του προς την κυριαρχούσα κατά περίπτωση χρήση (αμιγής κατοικία, γενική κατοικία κ.ο.κ.) η οποία προσδιορίζει τη φυσιογνωμία της οικείας οικιστικής περιοχής καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά της πολεοδομικής λειτουργίας της.

Για τον προσδιορισμό λοιπόν της έννοιας των χρήσεων, όπως κατά την ειδική πολεοδομική λειτουργία τους ορίζονται από το αρθ. 1β του ΠΔ της 23.2.1987, δεν ενδείκνυται αναγωγή, και μάλιστα δεσμευτικά, στους αντίστοιχους ορισμούς του Υγ/κου Κανονισμού (πρβλ. σχετικά με τον κτιριοδομικό κανονισμό, ΣτΕ 4947/98) παρά μόνο επικουρικά. Κατ' ακολουθία στην ειδική χρήση «εστιατόρια», του ανωτέρω Π.Δ. θα πρέπει να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνονται, κατ' αρχή, όλα τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που παρασκευάζουν και προσφέρουν φαγητά με τη συνοδεία ή μη ποτών (αρθ. 38 ΥΚ), στα αναψυκτήρια όλα τα καταστήματα προσφοράς ποτών χωρίς ή και με φαγητό και γλυκισμάτων κ.λπ. σε καθιστούς, κυρίως πελάτες (άρθρα 37, και 39 και 42 Υ.Κ.), ενώ στα κέντρα διασκέδασης-αναψυχής κατατάσσονται όλα τα αναφερόμενα στο αρθ. 41 του αυτού Κανονισμού. Και τούτο διότι δύσκολα θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, γενικώς, κάποια από τα παραπάνω είδη καταστημάτων επηρεάζουν, από καθαρά πολεοδομική άποψη, επί το ευμενέστερο ή επί το δυσμενέστερο σε σχέση με άλλα, την οικιστική φυσιογνωμία και την πολεοδομική λειτουργικότητα οικισμού ή τμήματος αυτού στο οποίο έχουν καθοριστεί χρήσεις γης που ανέχονται γενικώς εστιατόρια ή αναψυκτήρια ή κέντρα διασκέδασης-αναψυχής.

3. Προστασία του περιβάλλοντος

Κατά τη χορήγηση των αδειών και μάλιστα κατά την προέγκριση αυτών, εξετάζονται ζητήματα που αφορούν την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος (άρθρο 80 παρ. 2 εδ. β του ΚΔΚ), όπως προκύπτουν από τη νομοθεσία ή τις τοπικές κανονιστικές διατάξεις. Όπως έχει ήδη εκτεθεί, δεν υποβάλλονται – κατ' αρχάς - από τους ενδιαφερόμενους αντίστοιχα δικαιολογητικά αλλά ο Δήμος εξετάζει τα ζητήματα αυτά βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, ενώ μπορεί να ζητά διευκρινίσεις από άλλες αρχές.

α. Έννοια του περιβάλλοντος και της προστασίας αυτού.

Η προστασία του περιβάλλοντος επιβάλλεται από το Σύνταγμα, ενώ η έννοιά της ορίζεται τόσο στο Ν. 1650/1986, όσο και στον ΚΒΠΝ.

Ως «περιβάλλον» γενικά, ορίζεται το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες (άρθρο 2 παρ. 1 Ν. 1650/1986).

Οι έννοιες του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος ορίζονται στο άρθρο 1 του ΚΒΠΝ. Ως «φυσικό περιβάλλον» ορίζεται ο περιβάλλον τον άνθρωπο χερσαίος, θαλάσσιος και εναέριος χώρος, με τη χλωρίδα, πανίδα και τους φυσικούς πόρους που περιλαμβάνονται σε αυτόν. Ως «πολιτιστικό περιβάλλον» ορίζονται τα ανθρωπογενή στοιχεία πολιτισμού και χαρακτηριστικά, όπως αυτά διαμορφώθηκαν από την παρέμβαση και τις σχέσεις του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, περιλαμβανομένων των ιστορικών χώρων ως και της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής εν γένει κληρονομιάς. Με βάση αυτό το νομοθετικό ορισμό, το αρχιτεκτονικό περιβάλλον, στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 80 του ΚΔΚ, είναι μέρος του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Κατά το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 1650/1986, προστασία του περιβάλλοντος είναι το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή την αποκατάσταση, διατήρηση ή βελτίωσή του.

Κατά το άρθρο 1 του ΚΒΠΝ, ως «προστασία του περιβάλλοντος» θεωρείται:

α) Η διατήρηση του χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος και η βελτίωση των σχέσεων που έχουν διαμορφωθεί μεταξύ των στοιχείων αυτού, ως οικοσυστήματος.

β) Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τις ζημιόγones επιπτώσεις από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων του ανθρώπου.

γ) Η διαφύλαξη του πολιτιστικού περιβάλλοντος καθώς και των ιστορικών χώρων στους οποίους αυτό διαμορφώθηκε.

δ) Ο έλεγχος της αξιοποίησης των φυσικών πόρων και της ανάπτυξης των δραστηριοτήτων στο χώρο με σκοπό την εναρμόνιση των σχέσεων μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος, του πολιτιστικού περιβάλλοντος και της οικονομικής δράσης του ανθρώπου.

β. Η νομοθεσία για το περιβάλλον

Ο βασικός νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος είναι ο Ν. 1650/1986, στους σκοπούς του οποίου περιλαμβάνεται και η διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας

και από τις διάφορες μορφές υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ειδικότερα από τη ρύπανση και τις οχλήσεις (άρθρο 1 παρ. 2, λ.κ. και την νχορύπανση). Κατά τη χορήγηση των αδειών (στη φάση της προέγκρισης) ο έλεγχος των ζητημάτων που αφορούν της προστασία του περιβάλλοντος, δεν εξαντλείται στο Ν. 1650/1986, αλλά περιλαμβάνει κάθε σχετική γενική ή ειδική διάταξη ή κανονισμό που σκοπό έχει την προστασία του περιβάλλοντος, όπως η έννοια αυτή ορίστηκε παραπάνω. Διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για τα δάση, για την προστασία της ατμόσφαιρας και των υδάτων, για τα απόβλητα κλπ. μπορούν να θεωρηθούν ως μέρος του δικαίου του περιβάλλοντος, το οποίο ορίζεται ως το δίκαιο που με το περιεχόμενό του συμβάλλει στη δημόσια υγεία και στη διατήρηση των οικολογικών ισορροπιών⁷⁸. Δεν είναι, επομένως, δυνατή η εξαντλητική παράθεση των διατάξεων που πρέπει η Δημαρχιακή Επιτροπή να έχει υπόψη της για το σκοπό αυτό, αφού η σχετική νομοθεσία συνιστά ολόκληρο κλάδο δικαίου.

γ. Έλεγχος των διατάξεων για το περιβάλλον από τη Δημαρχιακή Επιτροπή.

Πολλές από τις προϋποθέσεις που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος εξετάζονται από άλλες υπηρεσίες, όταν αυτές είναι αρμόδιες για την έκδοση των σχετικών πράξεων. Για να εκδοθεί λ.κ. οικοδομική άδεια κτιρίου που προορίζεται για υπεραγορά τροφίμων, ελέγχεται από την πολεοδομία η ύπαρξη των απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης. (άρθρο 310 παρ. 1 ΚΒΠΝ).

Κατωτέρω παρατίθενται βασικές διατάξεις που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και την τήρησή τους ελέγχει η Δημαρχιακή Επιτροπή, εφόσον δεν έχουν ελεγχθεί από άλλες αρμόδιες υπηρεσίες

4. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986, ως περιοχές *απόλυτης προστασίας της φύσης* χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα.

Ως *περιοχές προστασίας της φύσης* χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιοπολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση μπορούν να επιτρέπονται

78. Ε. Κουτούπα – Ρεγκάκου, Δίκαιο του περιβάλλοντος, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 12

σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας.

Ως *εθνικά πάρκα* χαρακτηρίζονται εκτεταμένες χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, οι οποίες παραμένουν ανεπηρέαστες ή έχουν ελάχιστα επηρεαστεί από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός και ποικιλία αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων. Στα εθνικά πάρκα επιτρέπεται να ασκούνται δραστηριότητες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα, με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται ειδικότερα από τον οικείο κανονισμό λειτουργίας και διαχείρισης.

Ως *προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί* χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων.

Ως *προστατευόμενα τοπία* χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης αισθητικής ή πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, των προστατευόμενων τοπίων ή στοιχείων του τοπίου απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των οικείων κανονισμών.

Ως *περιοχές οικοανάπτυξης* χαρακτηρίζονται εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Στις περιοχές οικοανάπτυξης μπορούν να ασκούνται μικρής κλίμακας δραστηριότητες οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και στην τοπική αρχιτεκτονική. Ιδιαίτερα ενθαρρύνεται η ανάπτυξη του αγροτουρισμού με χρησιμοποίηση αγροτικών κατοικιών, ξενώνων, κάμπινγκ και άλλων κατασκευών.

5. Προστασία αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων

Κατά τον προέλεγχο ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει αν η λειτουργία του συγκεκριμένου καταστήματος ή της επιχείρησης είναι συμβατή με την ισχύουσα νομοθεσία που διέπει την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, δηλαδή κυρίως αν βρίσκεται εντός οικισμού που έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός ή

σε περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή σε κτίριο διατηρητέο κλπ, και τίθενται εκ του λόγου αυτού ειδικότεροι περιορισμοί. Τέτοιοι περιορισμοί έχουν τεθεί για αρκετές περιοχές (π.χ. για τη Λίνδο με την Απόφαση του ΥΠΠΟ Α1/Φ.22/5932/170/1981 ΦΕΚ Β 129, για την Κόνιτσα με τη απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ 57632/2194/1993, ΦΕΚ Δ 392, για νησίδες του νομού Λέσβου με την απόφαση του Υπ. Αιγαίου ΔΠΑ/9379/2000, ΦΕΚ Β 1176 κ.ά.).

Για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται ιστορικοί τόποι και για κτίσματα που χαρακτηρίζονται έργα τέχνης ή ιστορικά μνημεία εφαρμόζεται ο ΚΝ 5351/1932 και ο Ν. 3028/2002, για την προστασία αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς.

6. Προστασία του αιγιαλού και της παραλίας

Τα βασικά θέματα του αιγιαλού και της παραλίας ρυθμίζονται από το Ν. 2791/2001. Ως «*αιγιαλός*» ορίζεται η ζώνη της ξηράς, που βρέχεται από η θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της και ως «*παραλία*» η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα (άρθρο 1 του Ν. 2791/2001). Ο αιγιαλός και η παραλία είναι πράγματα κοινόχρηστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τα προστατεύει και τα διαχειρίζεται. Η παραχώρηση της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας, δηλ. όταν από αυτή δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινόχρηστων πραγμάτων και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία τους και τα βιοτικά στοιχεία τους, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών έναντι ανταλλάγματος, κατά τις διατάξεις για την εκμίσθωση δημόσιων κτημάτων. Κάθε παραχώρηση υπόκειται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημόσιου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, συγκοινωνιακούς, δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή δημόσιας υγείας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Κατά το άρθρο 13 του Ν. 2971/2001, είναι δυνατή η παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού για την άσκηση δραστηριοτήτων, που εξυπηρετούν τους λουομένους ή την αναψυχή του κοινού (όπως εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής, καθισμάτων, ομπρελών, λειτουργία τροχηλάτου αναψυκτηρίου κ.λπ.). Επίσης, είναι δυνατή η παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού για ένα χρόνο σε αυτούς που έχουν όμορες ξενοδοχειακές εν γένει επιχειρήσεις, κάμπινγκ ή κέντρα αναψυχής, προς εξυπηρέτηση του κοινού.

Η χορήγηση αδειών σε επιχειρήσεις επί του αιγιαλού, επιτρέπεται εφόσον υπάρχει νόμιμη παραχώρηση της χρήσης.

7. Προστασία των δασικών περιοχών

Τα δάση και οι δασικές εν γένει εκτάσεις συνιστούν εθνικό κεφάλαιο, η δε προστασία τους αποτελεί υποχρέωση των κρατικών οργάνων και των πολιτών (άρθρο 2 Ν. 998/1979). Η άσκηση ιδιωτικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να γίνεται καθ' υπέρβαση των παραπάνω υποχρεώσεων, παρά μόνο κατ' εξαίρεση η οποία προβλέπεται στο νόμο και μόνο στα όρια που αυτός ορίζει.

Τέτοια εξαίρεση προβλέπεται στο άρθρο 46 παρ. 5 του Ν. 998/1979, για την εγκατάσταση ποιμνιοστασίων, πτηνοτροφείων ή άλλων συναφών εγκαταστάσεων και στο άρθρο 18 του Ν. 3208/2003 για τη λειτουργία κατασκηνώσεων.

Κάθε επέμβαση που προβλέπεται από τη δασική νομοθεσία στα δάση, στις δασικές και τις λοιπές εκτάσεις που τελούν υπό τη διαχείριση των δασικών υπηρεσιών, είτε για τη μεταβολή του προορισμού και τη διάθεσή τους για άλλες χρήσεις είτε για την εκτέλεση έργων μέσα σε αυτές και τη δημιουργία εγκαταστάσεων ή την παροχή άλλων εξυπηρετήσεων, έστω και χωρίς μεταβολή της κατά προορισμό χρήσης τους, ενεργείται πάντοτε κατόπιν καταβολής ανταπλήγματος χρήσης (άρ. 1 παρ. 7 Ν. 3208/2003)

Γενικά, εντός των δασών ή και των περιοχών που κηρύσσονται αναδασωτέες, απαγορεύεται η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος και αν υπάρχει τέτοια άδεια, ο Δήμος οφείλει να την ανακαλέσει (ΣτΕ 467/2001).

8. Αισθητική, φυσιογνωμία και λειτουργίες εν γένει της πόλης

Στα θέματα αισθητικής, φυσιογνωμίας και εν γένει λειτουργιών της πόλης εξετάζεται, για κατάσταση που ανήκει στην κατηγορία του π.δ. 180/79, αν αυτό βρίσκεται πλησίον σχολείου, εκκλησίας, νοσοκομείου κλπ. (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006). Επίσης, αν ο δήμος ή η κοινότητα έχει εκδώσει τοπική κανονιστική απόφαση, με την οποία τέθηκαν ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των καταστημάτων αυτών, τότε εξετάζεται εάν η λειτουργία του συγκεκριμένου καταστήματος είναι συμβατή με τις ρυθμίσεις της κανονιστικής απόφασης.

Λειτουργικότητα των πόλεων είναι η ικανότητά τους να επιτελούν την κύρια λειτουργία τους (οικισμός πρώτης κατοικίας, παραθεριστικός κλπ), χωρίς να επιρρίπτουν σε άλλους οικισμούς τα βάρη που αυτή η λειτουργία συνεπάγεται (ΣτΕ 127/2007).

α. Αποστάσεις καταστημάτων του ΠΔ 180/1979

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του ΠΔ 180/1979 όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ 231/1989, ο Δήμος μπορεί να αρνείται τη χορήγηση άδειας λειτουργίας στα κέντρα

διασκεδάσεως και καταστήματα της παρ. 1 του άρθρου 1 του ίδιου ΠΔ⁷⁹, εφόσον η αίτηση αναφέρεται σε ακίνητο που βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων, κατ' ευθεία γραμμή μετρούμενη, από ναούς, σχολεία, κληνικές, νοσοκομεία, φροντιστήρια, στρατώνες, εργοστάσια, παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, ορφανοτροφεία, βιβλιοθήκες, ωδεία, αθλητικούς χώρους και διάφορες άλλες σχολές. Με την ανωτέρω διάταξη σκοπείται η διασφάλιση της λειτουργικότητας κτιρίων που εξυπηρετούν ειδικούς σκοπούς, με την αποφυγή οχλήσεων μη συμβιβασομένων προς την κατά προορισμό χρήση αυτών.

Προϋπόθεση για τη χορήγηση αδείας λειτουργίας σε κέντρα διασκέδασης και λοιπών καταστημάτων που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ 180/79, εάν αυτά βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων, είναι ότι από τη λειτουργία τέτοιου καταστήματος δεν προκαλούνται οχλήσεις που αναιρούν ή παρακωλύουν ουσιαδώς την ομαλή λειτουργία των κτιρίων αυτών. Η απόσταση μετράται όχι μεταξύ των πλησιεστέρων σημείων των κτιρίων, αλλά μεταξύ των πλησιεστέρων σημείων των περιβόλων αυτών⁸⁰. Ο Δήμος έχει την διακριτική ευχέρεια, μετά από εκτίμηση των συγκεκριμένων κατά περίπτωση συνθηκών⁸¹, να αρνηθεί τη χορήγηση αδείας λειτουργίας τέτοιου καταστήματος ή να ανακαλέσει τυχόν χορηγηθείσα, εάν διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει ή εξέλιπε η ανωτέρω νόμιμη αρνητική προϋπόθεση περί ανυπαρξίας οχλήσεων, η σχετική δε κρίση του πρέπει να είναι αιτιολογημένη. (ΣτΕ 1715/1994, 4703/1984, 3984/1992). Μπορεί πάντως να χορηγηθεί άδεια διενέργειας τεχνικών παιγνίων σε κατάσταση που ευρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων κατ' ευθεία γραμμή από φοιτητική εστία (ΝΣΚ 186/1995).

Σύμφωνα με το άρθρο 41 της ΥΔ Α1β/8577/1983, για κέντρα διασκέδασης που ιδρύονται σε υπαίθριους χώρους, η απόσταση από ενταγμένη στο εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού κατοικία ή από ξενοδοχείο γενικά θα είναι τουλάχιστον 300 μ. Η από-

79. Καταστήματα στα οποία προσφέρονται κυρίως οιονοματώδη ποτά, για άμεση εντός αυτών κατανάλωση (μπαρ και τα όμοια προς αυτά) καφενεία, καφετέριες, αναψυκτήρια, πιταρίες, σνακ μπαρ, αίθουσες διενέργειας τεχνικών παιγνίων, καθώς και μικτά καταστήματα, αν σ' αυτά περιλαμβάνεται ένα από τα ανωτέρω καταστήματα

80. Κατά τη Γνωμοδ. του ΝΣΚ 658/1991, η μέτρηση της απόστασης πρέπει να γίνεται μεταξύ του πλησιέστερου σημείου του υπαίθριου χώρου του καταστήματος για τον οποίο χορηγείται άδεια αναψυξίας τραπεζοκαθισμάτων και των εξωτερικών σημείων των κτιρίων (κυρίων οικοδομών) των ναών σχολείων κλπ.

81. Κατά την εκτίμηση των συνθηκών αυτών, και με βάση τις αρχές της χρηστής διοίκησης, επιβάλλεται η προηγούμενη διαβούλευση με τους θιγόμενους (σχολείο, νοσοκομείο, φροντιστήριο κλπ) από την ίδρυση του καταστήματος (ΣτΠ 5/2006).

σταση αυτή μπορεί να αυξομειώνεται κατά την κρίση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, εν ελλείψει, της Υγειονομικής Υπηρεσίας και αναλόγως των ειδικών τοπικών συνθηκών (παρεμβολή άλλων κτιρίων μεταξύ Κέντρου Διασκεδάσεως και κατοικίας, εγκατάσταση Κέντρου Διασκεδάσεως σε δώματα πολυώροφων ξενοδοχείων κλπ.).

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Απόφασης Α5/3010/1985 (ΦΕΚ Β 593), για τα υπαίθρια κέντρα διασκέδασης ισχύουν οι παρακάτω περιορισμοί:

Η απόστασή τους από την πλησιέστερη νόμιμη κατοικία (κύρια ή δευτερεύουσα) ξενοδοχείο, ναό, σχολείο, νοσοκομείο, γηροκομείο, σανατόριο, και γενικά εγκατάσταση που απαιτεί ειδική προστασία κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας πρέπει να είναι τουλάχιστον 300 μέτρα. Η παραπάνω απόσταση μπορεί να αυξομειωθεί κατά την κρίση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας και ανάλογα με τις ειδικές τοπικές συνθήκες (παρεμβολή άλλων κτιρίων μεταξύ Κέντρου διασκεδάσεως και κατοικίας εγκατάσταση Κέντρου Διασκεδάσεως σε δώμα πολυώροφου ξενοδοχείου κλπ.).

β. Αποστάσεις γραφείων τελετών

Κατά το άρθρο 2 της ΥΔ Α1Β/2706/1983, απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία γραφείων τελετών ή φερετροποιείων ή αποθηκών φερέτρων σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων από το πλησιέστερο εξωτερικό σημείο του περιβάλλοντος Νοσοκομείου ή κλινικής οποιασδήποτε ειδικότητας. Όταν δεν υπάρχει περίβολος στο Νοσοκομείο ή την Κλινική η απόσταση μεταξύ των κτιρίων αυτών και των όμοιων των ανωτέρω επιχειρήσεων θα είναι τουλάχιστον 150 μέτρα. Επί της αυτής ισόγειας οικοδομής και παραπλευρώς της εισόδου κατοικίας απαγορεύεται η εγκατάσταση γραφείων τελετών ή φερετροποιείου ή αποθήκης φερέτρων εκτός αν ο ιδιοκτήτης της κατοικίας με υπεύθυνη δήλωση δηλώσει ότι δεν έχει αντίρρηση.

Για την απόκτηση άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας Γραφείου Τελετών (κηδειών) απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη του χώρου ή του διαχειριστή του κτιρίου όταν πρόκειται για πολυκατοικία, από την οποία θα προκύπτει ότι ο κανονισμός του κτιρίου δεν απαγορεύει την εγκατάσταση τέτοιας επιχειρήσεως. Εν ελλείψει κανονισμού απαιτείται υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή της πολυκατοικίας ότι η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων συναινεί στην εν λόγω ίδρυση (ΝΣΚ 7/1992)

γ. Συστέγαση με κατοικίες

Αν και οι περιορισμοί που σχετίζονται με τη συστέγαση καταστημάτων με κατοικίες δεν περιλαμβάνονται ρητά σε αυτούς που εξετάζονται κατά την προέγκριση κατά το άρθρο 80 του ΚΔΚ, εν τούτοις ο σχετικός έλεγχος θα γίνεται στη φάση αυτή, ώστε να διασφαλίζεται περισσότερο ο ενδιαφερόμενος (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ.51/29-11-2006). Για την προέγκριση των πρατηρίων άρτου, ο έλεγχος αυτός καθιερώθηκε ρητά με το άρθρο 2 παρ. 3 της ΚΥΑ 12709/859/Φ17.1/2007.

Γενικά, τα καταστήματα και εργαστήρια τροφίμων ή και ποτών πρέπει να είναι απομονωμένα από κατοικίες ή άλλα καταστήματα και, εφόσον βρίσκονται σε πολυκατοικίες, δεν μπορούν να επικοινωνούν με εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους τούτων (θυρωρείο, κλιμακοστάσιο, διάδρομοι) και θα πρέπει να έχουν ιδιαίτερη εξωτερική είσοδο (άρθρο 15 παρ. 3 της Υ.Δ. Α1Β/8577/1983).

Κατά το άρθρο 15 παρ. 7 της Υ.Δ. Α1Β/8577/1983⁸², δεν επιτρέπεται η ίδρυση σε ισόγειους ή άλλους χώρους πολυκατοικιών και γενικά οικημάτων, στα οποία στεγάζονται κατοικίες, ορισμένων ειδών καταστημάτων και εργαστηρίων τροφίμων ή/ και ποτών, των οποίων η εγκατάσταση στους χώρους τούτους απαγορεύεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας ή, εν ελλείψει κανονισμού, από την πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγαζόμενων στο ίδιο κτίριο κατοικιών, έστω και αν τα καταστήματα ή εργαστήρια αυτά πληρούν τους καθοριζόμενους από τις Υγειονομικές Διατάξεις όρους.

Για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος ή εργαστηρίου τροφίμων και ποτών στους προαναφερόμενους χώρους, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή της πολυκατοικίας ή, εν ελλείψει, του ιδιοκτήτη του χώρου, στον οποίο θα εγκατασταθεί το κατάστημα ή εργαστήριο στην οποία θα φαίνεται ότι ο κανονισμός της πολυκατοικίας ή εν ελλείψει η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγαζόμενων στο ίδιο κτίριο διαμερισμάτων, μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών χώρων, (καταστημάτων, βοηθητικών χώρων κλπ.) επιτρέπει τη χρήση του χώρου τούτου για τη λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος ή εργαστηρίου. Η επισύναψη της δηλώσεως αυτής, η οποία συμπληρώνει τα υπόλοιπα δικαιολογητικά καθιστά υποχρεωτική την έκδοση της άδειας και τούτο δεν αναιρεί την ευθύνη του υπογράφαντος την δήλωση για το περιεχόμενο αυτής. Η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται, εφόσον υπάρξει απόφαση αρμοδίου Δικαστηρίου περί του αναληθούς περιεχομένου της δηλώσεως.

---

82. Όπως τροποποιήθηκε με την Υ1Β/6020/1993

Απαγορεύεται η εγκατάσταση καταστήματος ή εργαστηρίου σε χώρους που επικοινωνούν με κατοικίες ή με βοηθητικούς χώρους κατοικιών ή με άλλα άσχετα καταστήματα.

III. Προθεσμία και δικαιολογητικά προέγκρισης – Ανάκληση προέγκρισης

1. Προθεσμία

Η προέγκριση ίδρυσης χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ (άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ). Η προέγκριση

Η προέγκριση ίδρυσης χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κατάθεση της αίτησης.

Η προέγκριση λογίζεται ότι έχει χορηγηθεί, εάν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη.

λογίζεται ότι έχει χορηγηθεί, εάν η παραπάνω προθεσμία για την έκδοσή της παρέλθει άπρακτη (άρθρο 2 παρ. 2 της ΚΥΑ 10551/2007). Επειδή η προέγκριση αποτελεί όρο για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ, η «τεκμαρτή» προέγκριση υποκαθίσταται με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου, το περιεχόμενο της οποίας ορίζεται στην παραπάνω ΚΥΑ⁸³. Εφόσον όμως ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να λάβει οπωσδήποτε την έγγραφη απάντηση του Δήμου, σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα παραλείπουν να εκδώσουν την απόφαση της προέγκρισης, τότε πρόκειται για παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, η οποία μπορεί να προσβληθεί πλέον υπό το νέο καθεστώς του ΚΔΚ (άρθρο 150, παρ. 1, περ. β) και με διοικητική προσφυγή (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006). Η καθιέρωση πάντως, με την ΚΥΑ 10551/2007 θετικής σιωπηρής πράξης μετά την πάροδο μηνός, καθιστά στην ουσία χωρίς αντικείμενο την σχετική προσφυγή.

Οι κανόνες του Αστικού Κώδικα για τις προθεσμίες (άρθρα 240-246) ισχύουν όχι μόνο στο ιδιωτικό αλλά και στο δημόσιο δίκαιο⁸⁴. Η προθεσμία αρχίζει την επόμενη της ημέρας που έγινε το γεγονός το οποίο αποτελεί την αφετηρία της (ΑΚ 241 παρ. 1) και λήγει όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία η μέρα και, αν αυτή είναι εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επόμενη εργάσιμη (ΑΚ 242). Όταν η προθεσμία ορίζεται κατά μήνες, λήγει μόλις παρέλθει η ημέρα του μηνός που αντιστοιχεί σε αριθμό με

83. Βλ. σχετικό υπόδειγμα

84. Δ. Παπαστερίου, Γενικές Αρχές, Ι β, 1998, σ. 233

την ημέρα που άρχισε και, αν δεν υπάρχει αντίστοιχη, η τελευταία ημέρα του μηνός (ΑΚ 243 παρ. 2). Τυχόν αργίες που υπάρχουν κατά τη διάρκεια της προθεσμίας δεν επηρεάζουν τη διάρκειά της, εκτός αν η αργία είναι η τελευταία ημέρα της προθεσμίας. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της προέγκρισης, αν η αίτηση κατατέθηκε στο Δήμο την 10^η Ιουνίου η μηνιαία προθεσμία αρχίζει την 11^η Ιουνίου (επομένη της κατάθεσης της αίτησης) και λήγει με την παρέλευση της 11^{ης} Ιουλίου και αν αυτή είναι εορτάσιμη, την επομένη εργάσιμη. Αν η αίτηση κατατέθηκε την 30^η Μαΐου, αρχίζει την 31^η Μαΐου και λήγει με την παρέλευση της 30^{ης} Ιουνίου (αφού ο Ιούνιος έχει 30 ημέρες) εκτός αν αυτή είναι αργία, οπότε λήγει με την παρέλευση της επόμενης εργάσιμης.

Όσον αφορά την έννοια της *αποκλειστικής προθεσμίας*, πρέπει να παρατηρηθεί ότι γενικά, οι υποχρεώσεις της διοικήσεως είτε θεσπίζουν όρια στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας είτε συνιστούν επιταγές του νόμου προς τη διοίκηση με τις οποίες καθορίζεται ο τρόπος άσκησης της δημόσιας εξουσίας⁸⁵. Η αποκλειστική (ή αλλιώς αποσβεστική) προθεσμία αφορά το χρόνο εντός του οποίου πρέπει να ασκηθεί ένα δικαίωμα εκ μέρους του διοικουμένου, αλλιώς αυτό χάνεται. Στην προκειμένη περίπτωση δεν πρόκειται για άσκηση δικαιώματος του διοικουμένου, αλλά για θέσπιση υποχρέωσης της διοικήσεως. Γενικά, οι προθεσμίες που τάσσονται στη διοίκηση, σκοπό έχουν να πιέσουν τα διοικητικά όργανα για την ταχεία διεκπεραίωση ορισμένων ενεργειών. Όταν μια δυσμενής για το διοικούμενο ενέργεια δεν απόκειται στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, όπως όταν πρόκειται για απόρριψη αιτήματος προέγκρισης άδειας καταστήματος, θα ήταν παράλογο να θεωρηθεί ότι η τασσόμενη από το νόμο προθεσμία αποκλείει την (έστω και καθυστερημένη) εκτέλεση του νόμου. Ενδέχεται πάντως, η καθυστέρηση αυτή, να θεμελιώσει ευθύνη του Δήμου προς αποζημίωση⁸⁶.

Σχετικές με την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να ενεργήσει η διοίκηση, είναι και οι ρυθμίσεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Κατά το άρθρο 2 αυτού (Ν. 2690/1999, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3242/2004), τα διοικητικά όργανα οφείλουν να προβαίνουν, αυτεπαγγέλτως, στις ενέργειες που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις εντός των οριζόμενων προθεσμιών. Όταν για τη διεκπεραίωση υποθέσεως απαιτούνται δικαιολογητικά, πιστοποιητικά ή στοιχεία, που η έκδοσή τους δεν προϋποθέτει τη σύμπραξη του αιτούντος και τα οποία δεν συνυποβάλλονται με την αίτησή του, η αρμόδια υπηρεσία, για την έκδοση της τελικής πράξης, τα αναζητεί από τις οικείες υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των

85. Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 2004, σ. 245

86. Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 2004, σ. 188

νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου (άρθρο 3 παρ. 6 του ΚΔΔιαδ). Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή της προθεσμίας, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα τους λόγους της καθυστέρησης, β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του, για την παροχή πληροφοριών και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία (άρθρο 4 παρ. 2 του ΚΔΔιαδ). Η υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται η αίτηση χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής όπου περιλαμβάνονται ο οικείος αριθμός πρωτοκόλλου, η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης, καθώς και η επισήμανση ότι, σε περίπτωση υπέρβασης των χρονικών ορίων που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου, παρέχεται δυνατότητα αποζημίωσης κατά τις ρυθμίσεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 5 του Ν. 1943/1991, όπως ισχύει.

2. Δικαιολογητικά

Για τη χορήγηση της προέγκρισης υποβάλλονται στο Δήμο αίτηση, διάγραμμα, υπεύθυνη δήλωση, παράβολο και, αν συντρέχει περίπτωση, ο κανονισμός της πολυκατοικίας ή άλλο αντίστοιχο δικαιολογητικό.

Ειδικότερα, κατά το άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 α του Ν. 3536/2007 σε συνδυασμό με την ΚΥΑ 10551/2007:

α) Για την προέγκριση, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, την τοποθεσία και το οίκημα στο οποίο αυτό πρόκειται να λειτουργήσει. Το είδος του καταστήματος αναγράφεται όπως προσδιορίζεται στην Υ.Δ. Α1β/8577/1983 και όχι όπως ο ενδιαφερόμενος τυχόν επινοεί

Δικαιολογητικά προέγκρισης

- *Αίτηση*
- *Υπεύθυνη δήλωση*
- *Διάγραμμα περιοχής*
- *Παράβολο*
- *Κανονισμός πολυκατοικίας*

(π.χ. μπαρ και όχι pub ή πιάνο μπαρ, ΥΠΕΣΔΔΑ Εγκ. 33758/29-6-1993). Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες, αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο. Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται από την άδεια διαμονής. Η ταυτότητα των νομικών προσώπων αποδεικνύεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις που ισχύουν στην έδρα τους (στην Ελλάδα από το καταστατικό τους). Όταν η αίτηση δεν υποβάλλεται αυτοπροσώπως, πρέπει να συνοδεύε-

ται από επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων (άρθρο 3 παρ. 4 Ν. 2690/1999).

β) Στην αίτηση επισυνάπτεται διάγραμμα της περιοχής στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος (άρθρο 80 παρ. 3 ΚΔΚ και άρθρο 2 παρ. 1 της ΚΥΑ 10551/2007). Σκοπός του διαγράμματος είναι να διαπιστωθεί αν υπάρχουν άλλες λειτουργίες που επηρεάζονται από το υπό ίδρυση κατάστημα (σχολείο, εκκλησία, νοσοκομείο κ.α) και για αυτό πρέπει να καλύπτει και τα γειτονικά οικοδομικά τετράγωνα. Το διάγραμμα δεν είναι απαραίτητο να συνταχθεί από μηχανικό, ούτε να θεωρηθεί από οποιαδήποτε αρχή και μπορεί να είναι είτε απλή φωτοτυπία ενός κοινού χάρτη είτε ένα απλό σκαρίφημα.

γ) Επίσης, στην αίτηση επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση⁸⁷ του ν. 1599/1986, στην οποία καθορίζεται το είδος του καταστήματος, οι προσφερόμενες υπηρεσίες ή η κατηγορία της εγκατάστασης και μνημονεύεται πλήρης περιγραφή της τοποθεσίας του αντίστοιχου οικήματος ή ακινήτου (περιοχή-οικισμός, οδός, αριθμός ή οικοδομικό τετράγωνο)

δ) Το ύψος του παραβόλου ορίζεται με την ΚΥΑ 12172/2002 (ΦΕΚ Β 533), ως εξής⁸⁸:

ΕΙΔΟΣ ΑΔΕΙΑΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ (ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ή ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΤ/ΤΟΣ)	ΥΨΟΣ ΠΑΡΑΒΟΛΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ
Θέατρα και κινηματογράφοι	Έως 50.000 κάτοικοι	150 ευρώ
	50.001 έως 100.000	300 ευρώ
	100.001 και άνω	450 ευρώ
Κέντρα διασκέδασης με περισσότερες από 200 θέσεις	Έως 50.000 κάτοικοι	300 ευρώ
	50.001 έως 100.000	600 ευρώ
	100.001 και άνω	880 ευρώ
Κέντρα διασκέδασης με λιγότερες από 200 θέσεις	Έως 50.000 κάτοικοι	225 ευρώ
	50.001 έως 100.000	450 ευρώ
	100.001 και άνω	675 ευρώ

87. Την υπεύθυνη δήλωση απαιτεί το άρθρο 2 της ΚΥΑ 10551/2007. Το περιεχόμενό της ωστόσο συμπίπτει με αυτό της αίτησης

88. Τα εν λόγω ποσά αναπροσαρμόζονται με την έκδοση νέας ΚΥΑ.

Υπεραγορές τροφίμων SUPER MARKETS]	Μέχρι 1000 τ.μ.	146 ευρώ
	1001 – 5000 τ.μ.	200 ευρώ
	5.000 τ.μ. και άνω	300 ευρώ
Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	Μεγάλοι σταυλισμοί	450 ευρώ
	Μεσαίοι σταυλισμοί	300 ευρώ
	Μικροί σταυλισμοί	146 ευρώ
Λοιπά καταστήματα	Σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 5.000 κατοίκους	150 ευρώ
	Στις υπόλοιπες πόλεις	58,69 ευρώ
Άδεια λειτουργίας μουσικής		58,69 ευρώ

Ως πληθυσμός λαμβάνεται υπ' όψη αυτός της τελευταίας απογραφής.

Το παράβολο δεν επιστρέφεται, ανεξαρτήτως του αν εν τέλει χορηγηθεί ή όχι η προέγκριση ή η αντίστοιχη άδεια (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/ Εγκ51/29-11-2006). Η μη επιστροφή του παραβόλου όμως, δεν πρέπει να καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις που ο ενδιαφερόμενος παραιτηθεί του αιτήματός του, πριν αποφανθεί η Δημομαρχιακή Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 2690/1999, ο ενδιαφερόμενος μπορεί, πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης (εν προκειμένω της προέγκρισης), να παραιτηθεί από την αίτησή του χωρίς συνέπειες, εκτός αν υπάρχει ειδική αντίθετη ρύθμιση⁸⁹. Ανάκληση της παραίτησης δεν μπορεί να γίνει. Αν, επομένως, ο ενδιαφερόμενος παραιτηθεί του αιτήματός του πριν αποφανθεί (θετικά ή αρνητικά) η Δημομαρχιακή Επιτροπή, τότε πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο Δήμος οφείλει να επιστρέψει το ποσό του παραβόλου, είτε κατ' εφαρμογή της παραπάνω διάταξης του ΚΔΔιαδ, είτε βάσει του άρθρου 904 του ΑΚ (ΣτΠ Πόρισμα 8797/14-05-2004).

ε) Τέλος, εφόσον το κατάστημα στεγάζεται σε χώρο οριζόντιας ιδιοκτησίας, υποβάλλεται και ο κανονισμός της πολυκατοικίας ή ελλείψει αυτού απόφαση της γενικής συνέλευσης των ιδιοκτητών και σε κάθε άλλη περίπτωση υπεύθυνη δήλωση της πλειοψηφίας των ιδιοκτητών των κατοικιών από το οποίο να προκύπτει ότι είναι επιτρεπτή η συγκεκριμένη χρήση (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ51/29-11-2006). Το παραπάνω δικαιολογητικό δεν προβλέπεται ρητά στις ρυθμίσεις για την προέγκριση, πλην όμως είναι απαραίτητο για την έρευνα των προϋποθέσεων της προέγκρισης αφού σε

89. Τέτοια ειδική αντίθετη ρύθμιση για το παράβολο των καταστημάτων δεν υπάρχει

αυτή, κατά την παραπάνω εγκύκλιο, εξετάζεται και η νομιμότητα συστέγασης του καταστήματος με κατοικίες.

Για τα πρατήρια άρτου, τα δικαιολογητικά προέγκρισης ορίζονται στο άρθρο 2 της ΚΥΑ 12709/859/Φ17.1/2007 (ΦΕΚ Β 1026)⁹⁰. Στην ουσία, τα δικαιολογητικά των πρατηρίων άρτου δεν διαφοροποιούνται από αυτά των λοιπών καταστημάτων για τα οποία χορηγείται προέγκριση, πλην του ότι επιβάλλεται ρητά το δικαιολογητικό που σχετίζεται με το επιτρεπτό της συστέγασης καταστημάτων με κατοικίες. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ανωτέρω ΚΥΑ, τα δικαιολογητικά για τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης πρατηρίου άρτου είναι τα εξής:

α) Αίτηση προς την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας στην οποία θα αναγράφεται η αιτούμενη άδεια, τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου και η ακριβής θέση του ακινήτου, η οποία θα σημειώνεται σε διάγραμμα της περιοχής όπως, απόσπασμα οδοράματος ή οδοιπορικό σκαρίφημα.

β) Παράβολο υπέρ του Δήμου ή της Κοινότητας σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, δηλαδή ύψους 150 ευρώ και

γ) Εφόσον το κατάστημα συστεγάζεται με κατοικίες, αποδεικτικό έγγραφο σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ.7 της Υ.Δ. Αιβ/8577/83 από το οποίο να αποδεικνύεται ότι είναι επιτρεπτή η χρήση πρατηρίου άρτου στο συγκεκριμένο οίκημα. Το «αποδεικτικό έγγραφο» συνίσταται σε υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή της πολυκατοικίας ή, εν ελλείψει, του ιδιοκτήτη του χώρου, στον οποίο θα εγκατασταθεί το κατάστημα στην οποία θα φαίνεται ότι ο κανονισμός της πολυκατοικίας ή εν ελλείψει η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγασόμενων στο ίδιο κτίριο διαμερισμάτων, μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών χώρων, (καταστημάτων, βοηθητικών χώρων κλπ.) επιτρέπει τη χρήση του χώρου τούτου για τη λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος.

Στη χορηγούμενη άδεια προέγκρισης θα γίνεται επισήμανση ότι για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίου άρτου, θα απαιτηθεί η προσκόμιση όλων των προβλεπόμενων δικαιολογητικών του άρθρου 3 της ανωτέρω ΚΥΑ.

Για τη χορήγηση της προέγκρισης σε κέντρα διασκέδασης, στους νομούς Αττικής, πλην των νησιωτικών περιοχών και Θεσσαλονίκης, καθώς και σε πρωτεύουσα νομού ή σε πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, απαιτείται επιπλέον και έγγραφο (τίτλος κυριότητας ή μισθωτήριο συμβόλαιο) από το οποίο να προκύπτει η ύπαρξη του

---

90. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του Ν. 3526/2007 «Παραγωγή και διάθεση προϊόντων αρτοποιίας και συναφείς διατάξεις»

απαιτούμενου χώρου στάθμευσης, καθώς και σχεδιάγραμμα μηχανικού, στο οποίο εμφανίζεται ο αριθμός των θέσεων στάθμευσης στον εν λόγω χώρο, καθώς και η απόστασή του από το κατάστημα (άρθρο 1 παρ. 5 του Π.Δ. 180/1979, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 του ΠΔ 257/2001). Επίσης, για τα υπαίθρια κέντρα, απαιτείται βεβαίωση της πολεοδομικής υπηρεσίας για την απόσταση από την πλησιέστερη κατοικία, ξενοδοχείο κλπ και για τη νομιμότητα της κατοικίας (άρ. 6 παρ. 1 της ΥΔ Α5/3010/1985). Τα παραπάνω δικαιολογητικά για τα κέντρα διασκέδασης, δεν ορίζονται με ρητά στις διατάξεις που καθορίζουν τα δικαιολογητικά προέγκρισης, πλην όμως απαιτούνται επειδή σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος ή τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, δηλαδή με στοιχεία που ελέγχονται στο στάδιο της προέγκρισης.

3. Ανάκληση της προέγκρισης

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας εκδίδεται, εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, ανακαλείται η απόφαση προέγκρισης ίδρυσης.

Το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα όχι από το χρόνο χορήγησης της προέγκρισης, αλλά από το χρόνο χορήγησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας (Κεφ. Γ).

Διάγραμμα των διαδικασιών προέγκρισης

ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΟ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΔΙΑΤΑΞΗ
Αίτημα προέγκρισης	Αίτηση Υπεύθυνη δήλωση Διάγραμμα περιοχής Παράβολο			Άρ. 80 παρ. 3 ΚΔΚ, όπως τροπ/κε με το άρ. 22 παρ. 2 του Ν. 3536/2007 και ΚΥΑ 10551/2007, άρ. 2
Έλεγχος υπηρεσιών – εισήγηση στη Δημαρχιακή Επιτροπή		Δημοτική υπηρεσία	Ένας μήνας από την αίτηση	Άρ. 80 παρ. 2 -3 ΚΔΚ
Προέγκριση		Δημαρχιακή Επιτροπή		

IV. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Απαιτείται προέγκριση για κάθε άδεια που εκδίδει ο Δήμος;

Όχι. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΚΥΑ 10551/2007 (ΦΕΚ Β 246), δεν απαιτείται η χορήγηση προέγκρισης για την ίδρυση ή την εγκατάσταση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος εφόσον:

α) Από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ότι η άδεια ίδρυσης ή εγκατάστασης εκδίδεται από άλλη αρχή.

β) πρόκειται για δραστηριότητα που είναι συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών κτιρίων, (π.χ. κυλικεία εντός δημοσίων κτιρίων) και

γ) πρόκειται για δραστηριότητα υγειονομικού ενδιαφέροντος που θα ασκηθεί εντός άλλου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, για το οποίο έχει ήδη χορηγηθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

Επίσης, δεν απαιτείται προέγκριση για την αντικατάσταση αδειών του άρθρου 6 της ΚΥΑ 10551/2007.

2. Για ποια καταστήματα απαιτείται προέγκριση;

Προέγκριση απαιτείται για τα καταστήματα και επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 80 παρ. 1 και 81 του ΚΔΚ, δηλαδή: α) εκείνα στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση οποιουδήποτε παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, και β) τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία.

3. Ποιο όργανο χορηγεί την προέγκριση;

Στους Δήμους η Δημαρχιακή Επιτροπή και στις Κοινότητες το Κοινοτικό Συμβούλιο. Η αρμοδιότητα της Δημαρχιακής Επιτροπής για χορήγηση της προέγκρισης, μπορεί να ασκηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο μόνο με τους όρους του άρθρου 103 παρ. 4 και 5 του ΚΔΚ, ήτοι α) αν το Δημοτικό Συμβούλιο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, το θέμα ιδιαίτερα σοβαρό, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του ή β) αν η ίδια η Δημαρχιακή Επιτροπή παραπέμψει το θέμα, λόγω της ιδιαίτερης σοβαρότητάς του, στο Δημοτικό Συμβούλιο

4. Τι εξετάζεται προκειμένου να χορηγηθεί η προέγκριση;

Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

5. Δεσμεύεται ο Δήμαρχος από την προέγκριση της Δημορχιακής Επιτροπής;

Η απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής είναι δεσμευτική για το Δήμαρχο. Αν διαφωνεί, μπορεί να ζητήσει επανεξέταση του ζητήματος, μέσα στην προθεσμία των 30 ημερών.

6. Η απόσταση καφετέριας, μπαρ κλπ καταστημάτων του ΠΔ 180/1979 από ορισμένα κτίρια πότε εξετάζεται;

Η απόσταση εξετάζεται στη φάση της προέγκρισης. Το ζήτημα αυτό υπάγεται στα θέματα αισθητικής, φυσιογνωμίας και εν γένει λειτουργιών της πόλης. Για κατάσταση που ανήκει στην κατηγορία του π.δ. 180/79, εξετάζεται αν αυτό βρίσκεται πλησίον σχολείου, εκκλησίας, νοσοκομείου κλπ. (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006).

7. Ποιος βεβαιώνει τις χρήσεις γης κατά το στάδιο της προέγκρισης;

Ο Δήμος υποχρεούται να τηρεί πλήρη και ενημερωμένα στοιχεία για τις χρήσεις γης, αφού πλέον, μετά την ισχύ του άρθρου 80 παρ. 3 του ΚΔΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 3536/2007 και της ΚΥΑ 10551/2007, οι ενδιαφερόμενοι δεν προσκομίζουν σχετικό δικαιολογητικό (ΥΠΕΣΔΔΑ 56587/17-11-2006). Σε κάθε περίπτωση όμως μπορεί ο Δήμος να ζητήσει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, τη γνώμη της πολεοδομικής αρχής, χωρίς όμως αυτό να παρεκτείνει την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να χορηγηθεί η προέγκριση.

V. Υποδείγματα

1. Αίτηση για χορήγηση προέγκρισης

Α Ι Τ Η Σ Η	ΠΡΟΣ Το Δήμο / Κοινότητα
	.....
A.ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	Παρακαλώ να μου χορηγήσετε προέγκριση
ΟΝΟΜΑ.....	άδειας ίδρυσης για το κατάστημα ή επιχείρηση
ΟΝ. ΠΑΤΡΟΣ	υγειονομικού ενδιαφέροντος που πρόκειται να
ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ανοίξω στην οδό .....
ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	αρ. .... της περιοχής.....
Τοπος Κατοικίας.....	ως..... (αναγράφεται το είδος του
Περιοχή	καταστήματος, όπως ακριβώς προσδιορίζεται
ΟΔΟΣ	στα οικεία άρθρα της Α1Β/8577/83 Υγειονομι-
Τ.Κ.	κής Διάταξης)
Αρ.Δελτ.Ταυτότητας	με διακριτικό τίτλο .....
Α.Φ.Μ.....	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....	Συνημμένα υποβάλλω:
	1. Υπεύθυνη δήλωση
B. ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	2. Διάγραμμα της περιοχής
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	3. Παράβολο
ΕΔΡΑ	4.....
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ	5 .....
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	
ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	
ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΟΔΟΣ	
Τ.Κ.	
Α.Δ.Τ.	
Α.Φ.Μ.....	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....	

Ο / Η

Αιτών /ούσα

(β' σελίδα της αίτησης)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟ

(Άρθρο 3 Ν. 2690/1999)

Προϋποθέσεις: Για να συζητηθεί το αίτημά σας πρέπει να καταθέσετε όλα τα δικαιολογητικά. Η προέγκριση θα σας χορηγηθεί αφού εξεταστούν ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις.

Διατάξεις: Η διαδικασία προέγκρισης διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 80 του Ν. 3463/2006 και της ΚΥΑ 10551/2007.

Δικαιολογητικά: Τα δικαιολογητικά που πρέπει να συνοδεύουν την αίτηση είναι: Υπεύθυνη δήλωση, Διάγραμμα της περιοχής, παράβολο και έγγραφο που να επιτρέπει τη συστέγασση του καταστήματος με κατοικίες εφόσον συντρέχει περίπτωση.

Χρόνος: Η προθεσμία για τη χορήγηση της προέγκρισης από το Δήμο είναι 30 ημέρες από την κατάθεση της αίτησης με τα δικαιολογητικά. Η υποβολή της αίτησης και χορήγηση της προέγκρισης δεν επιτρέπουν την έναρξη λειτουργίας του καταστήματος.

2. Υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει την αίτηση για χορήγηση προέγκρισης (ΚΥΑ 10551/2007)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι ζητώ προέγκριση:

1. Είδος καταστήματος:.....
2. Προσφερόμενες υπηρεσίες ή κατηγορία εγκατάστασης. ....
3. Τοποθεσία ακινήτου (περιοχή-οικισμός, οδός, αριθμός ή οικοδομικό τετράγωνο). ....

Ημερομηνία: .....20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

[1] Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

[2] Αναγράφεται ολογράφως.

[3] «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

3. Υπεύθυνη δήλωση για την περίπτωση παρέλευσης της προθεσμίας προέγκρισης (άρθρο 2 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι υπέβαλα αίτηση με όλα τα δικαιολογητικά που μου ζητήθηκαν, για τη χορήγηση προέγκρισης για την ίδρυση καταστήματος .... (αναφέρεται το είδος του καταστήματος) στο Δήμο ... με αριθμό πρωτ. .... Επί της αιτήσεώς μου αυτής ο Δήμος δεν έχει μέχρι σήμερα αποφανθεί, ούτε έχει απαντήσει αρνητικά, και συνεπώς τεκμαίρεται ότι η προέγκριση έχει χορηγηθεί.

Ημερομηνία: .....20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

4. Απόφαση Δημομαρσιακής Επιτροπής για χορήγηση προέγκρισης

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

από το πρακτικό ...../200... συνεδρίασης Δημομαρσιακής Επιτροπής

Στο δημοτικό κατάστημα την..... συνήλθε η Δημομαρσιακή Επιτροπή

.....

1. Σύμφωνα με το άρθρο 80 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 α του Ν. 3536/2007, πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση της δημομαρσιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου.

Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αεγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Στα θέματα αισθητικής, φυσιογνωμίας και εν γένει λειτουργιών της πόλης εξετάζεται, για κατάστημα που ανήκει στην κατηγορία του π.δ. 180/79, αν αυτό βρίσκεται πλησίον σχολείου, εκκλησίας, νοσοκομείου κλπ. Επίσης, κατά τον προέλεγχο εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τη συστέγαση του καταστήματος με κατοικίες (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006).

Η προέγκριση ίδρυσης συνίσταται στη δυνατότητα ίδρυσης από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένου καταστήματος, χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Για την ανωτέρω προέγκριση ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, την τοποθεσία στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει, επισυνάπτοντας διάγραμμα της περιοχής στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος, καθώς και το προβλεπόμενο παράβολο.

2. Σύμφωνα επίσης με τα άρθρα 1 και 2 της ΚΥΑ 10551/2007, δεν απαιτείται η χορήγηση προέγκρισης από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα για την ίδρυση ή την εγκατάσταση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος εφόσον: α) Από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ότι η άδεια ίδρυσης ή εγκατάστασης εκδίδεται από άλλη αρχή, β) πρόκειται για δραστηριότητα που είναι συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών κτιρίων, (π.χ. κυλικεία εντός δημοσίων κτιρίων) και γ) πρόκειται για δραστηριότητα υγειονομικού ενδιαφέροντος που θα ασκηθεί εντός άλλου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, για το οποίο έχει ήδη χορηγηθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

Για τη χορήγηση της προέγκρισης για την ίδρυση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και για την αντίστοιχη εγκαταστάσεων θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει σχετική αίτηση προς τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα. Στην αίτηση επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία καθορίζεται το είδος του καταστήματος, οι προσφερόμενες υπηρεσίες ή η κατηγορία της εγκατάστασης και μνημονεύεται πλήρης περιγραφή της τοποθεσίας του αντίστοιχου οικήματος ή ακινήτου (περιοχή-οικισμός, οδός, αριθμός ή οικοδομικό τετράγωνο) και σχετικό διάγραμμα, στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος. Επισυνάπτεται, επίσης, και το προβλεπόμενο, κατά περίπτωση, παράβολο.

Η προέγκριση λογίζεται ότι έχει χορηγηθεί, εάν η τασσόμενη από τις οικείες διατάξεις προθεσμία για την έκδοσή της παρέλθει άπρακτη.

3. Στο Δήμο μας υποβλήθηκε αίτηση του/της..... με την οποία ζητά τη χορήγηση προέγκρισης για την ίδρυση καταστήματος ....., επί της οδού ..... Στην αίτηση επισυνάπτονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ήτοι υπεύθυνη δήλωση, διάγραμμα της περιοχής και παράβολο ύψους ..... ευρώ, το οποίο είναι σύμφωνο με το οριζόμενο από την ΚΥΑ 12172/2002 για το εν λόγω κατάσταση.

4. Επί της αιτήσεως αυτής διενεργήθηκε προέλεγχος από τις δημοτικές υπηρεσίες, από τον οποίο διαπιστώθηκε α) οι χρήσεις γης της περιοχής επιτρέπουν την ίδρυση του εν λόγω καταστήματος και β) δεν υπάρχουν περιορισμοί που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος είτε από την ισχύουσα νομοθεσία είτε από τοπικές κανονιστικές αποφάσεις γ) δεν υπάρχουν άλλοι περιορισμοί σχετικοί με την απόσταση του καταστήματος ή τη συστέγάσή του με κατοικίες.

Η Δημορχιακή Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου, την πρόταση της υπηρεσίας και είδε τις κείμενες διατάξεις

**Αποφασίζει
ομόφωνα / κατά πλειοψηφία**

Χορηγεί στον / στην ..... προέγκριση ίδρυσης καταστήματος
..... επί της οδού .....

Η παρούσα απόφαση δεν συνιστά άδεια και δεν επιτρέπει την έναρξη λειτουργίας του καταστήματος.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό ...../200...

5. Απόφαση Δημομαριακής Επιτροπής για απόρριψη αιτήματος προέγκρισης**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ**

από το πρακτικό της...../200. συνεδρίασης της Δημομαριακής Επιτροπής

Στο Δημοτικό Κατάστημα την ...../200. συνήλθε η Δημομαριακή Επιτροπή.....

1. Σύμφωνα με το άρθρο 80 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 α του Ν. 3536/2007, πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση της δημομαριακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου.

Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αεγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Στα θέματα αισθητικής, φυσιογνωμίας και εν γένει λειτουργιών της πόλης εξετάζεται, για κατάσταση που ανήκει στην κατηγορία του π.δ. 180/79, αν αυτό βρίσκεται πλησίον σχολείου, εκκλησίας, νοσοκομείου κλπ. Επίσης, κατά τον προέλεγχο εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τη συστέγασση του καταστήματος με κατοικίες (ΥΠΕΣΔΔΑ 66174/Εγκ. 51/29-11-2006).

Η προέγκριση ίδρυσης συνίσταται στη δυνατότητα ίδρυσης από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένου καταστήματος, χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Για την ανωτέρω προέγκριση ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, την τοποθεσία στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει, επισυνάπτοντας διάγραμμα της περιοχής στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος, καθώς και το προβλεπόμενο παράβολο.

2. Σύμφωνα επίσης με τα άρθρα 1 και 2 της ΚΥΑ 10551/2007, δεν απαιτείται η χορήγηση προέγκρισης από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα για την ίδρυση ή την εγκατάσταση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος εφόσον: α) Από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ότι η άδεια ίδρυσης ή εγκατάστασης εκδίδεται από άλλη αρχή, β) πρόκειται για δραστηριότητα που είναι συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών κτιρίων, (π.χ. κυλικεία εντός δημοσίων κτιρίων) και γ) πρόκειται για δραστηριότητα υγειονομικού ενδιαφέροντος που θα ασκηθεί εντός άλλου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, για το οποίο έχει ήδη χορηγηθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

Για τη χορήγηση της προέγκρισης για την ίδρυση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και για την αντίστοιχη εγκαταστάσεων θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει σχετική αίτηση προς τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα. Στην αίτηση επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία καθορίζεται το είδος του καταστήματος, οι προσφερόμενες υπηρεσίες ή η κατηγορία της εγκατάστασης και μνημονεύεται πλήρης περιγραφή της τοποθεσίας του αντίστοιχου οικήματος ή ακινήτου (περιοχή-οικισμός, οδός, αριθμός ή οικοδομικό τετράγωνο) και σχετικό διάγραμμα, στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος. Επισυνάπτεται, επίσης, και το προβλεπόμενο, κατά περίπτωση, παράβολο.

Η προέγκριση η λογίζεται ότι έχει χορηγηθεί, εάν η τασσόμενη από τις οικείες διατάξεις προθεσμία για την έκδοσή της παρέλθει άπρακτη.

3. Στο Δήμο μας υποβλήθηκε αίτηση του/της..... με την οποία ζητά τη χορήγηση προέγκρισης για την ίδρυση καταστήματος....., επί της οδού ..... Στην αίτηση επισυνάπτονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ήτοι υπεύθυνη δήλωση, διάγραμμα της περιοχής και παράβολο ύψους ..... ευρώ, το οποίο είναι σύμφωνο με το οριζόμενο από την ΚΥΑ 12172/2002 για το εν λόγω κατάσταση.

4. Επί της αιτήσεως αυτής διενεργήθηκε προέλεγχος από τις δημοτικές υπηρεσίες, από τον οποίο διαπιστώθηκε ..... *(αναγράφεται το αποτέλεσμα του προελέγχου από την υπηρεσία)*

5 Επειδή ..... *(εκτίθενται αναλυτικά οι λόγοι που δεν επιτρέπουν τη χορήγηση προέγκρισης, με αναφορά και των διατάξεων)*

Η Δημορχιακή Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου, την πρόταση της υπηρεσίας και είδε τις κείμενες διατάξεις

**Αποφασίζει
ομόφωνα / κατά πλειοψηφία**

Απορρίπτει το αίτημα του / της..... για χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστήματος ..... επί της οδού ..... για τους λόγους που εκτίθενται στο σκεπτικό της παρούσας.

Κατά της παρούσας μπορεί να ασκηθεί διοικητική προσφυγή ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας ..... εντός δέκα (10) ημερών, σύμφωνα με το άρθρο 150 του ΚΔΚ.

Μερίμνη της υπηρεσίας ..... αντίγραφο της παρούσας να κοινοποιηθεί, με αποδεικτικό, στον ενδιαφερόμενο.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό ...../200...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ

Ι. Χορήγηση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ

Η άδεια που χορηγείται για την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι μια ατομική διοικητική πράξη. Ως τέτοια πρέπει να περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που απαιτούνται κατά το νόμο, λ.χ. να έχει εκδοθεί από το αρμόδιο όργανο, να βασίζεται στις σχετικές με τη χορήγηση της άδειας διατάξεις και ιδίως να θεμελιώνεται με αιτιολογία επαρκή, σαφή και ειδική, αλλά ταυτόχρονα, κατανοητή στον μέσο διοικούμενο⁹¹. Εφόσον ο νόμος δεν επιβάλλει ρητά την αιτιολογία για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ενός ΚΥΕ (οπότε η αιτιολογία θα έπρεπε να περιλαμβάνεται στο ίδιο το σώμα της άδειας), η αιτιολογία μπορεί να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου⁹² υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία αυτά (γνωματεύσεις, εκθέσεις, εισηγήσεις κλπ.) είναι εύληπτα και προσιτά στους αποδέκτες της.⁹³

Η άδεια ως διοικητική πράξη δεν έχει αναδρομική ισχύ και τα έννομα αποτελέσματα της ισχύουν από το χρόνο της έκδοσής της και εντεύθεν, ισχύουν δηλαδή για το μέλλον. Έτσι, τυχόν έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος δεν νομιμοποιεί εκ των υστέρων την χωρίς άδεια λειτουργία του. Κατ' εξαίρεση, μια άδεια μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ όταν εκδίδεται σε συμμόρφωση προς δικαστική απόφαση λ.χ. όταν ακυρωθεί απόφαση δημάρχου που είχε απορρίψει αίτηση για άδεια και στη συνέχεια εκδίδεται η άδεια. Τότε, η νέα αυτή πράξη δηλ. η χορήγηση της άδειας, ανατρέχει στον χρόνο που είχε εκδοθεί η αρχική πράξη που ακυρώθηκε δικαστικά, δηλ. η απόρριψη. Αναδρομική ισχύ έχει επίσης η άδεια όταν εκδίδεται στην θέση παλαιότερης ακυρωθείσας άδειας για το ίδιο κατάστημα, η οποία όμως ακυρώθηκε για τυπι-

---

91. Βλ. *Δαγτόγλου, Πρ.* Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, τέταρτη έκδοση, Αθήνα-Κομοτηνή 1997, σελ. 297 επ.

92. ΣτΕ 731/1961

93. *Δαγτόγλου, όπ.π.*, σελ. 299.

κούς λόγους π.χ δεν θεμελιώνεται στο ίδιο το έγγραφο η αρμοδιότητα του αντιδημάρχου που την υπογράφει⁹⁴.

1. Διαδικασία χορήγησης της άδειας

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 3 εδ. γ του ΔΚΚ, μετά την προέγκριση ίδρυσης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις για το κατάστημα που επιθυμεί να λειτουργήσει, προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. Η αρμόδια υπηρεσία του οικείου δήμου ή κοινότητας οφείλει να υποδείξει τα δικαιολογητικά που θα προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος. Επισημαίνεται, ότι ορισμένα δικαιολογητικά αναζητούνται, πλέον, αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία (π.χ. πιστοποιητικό πυρασφάλειας, μη οφειλή στο δήμο κλπ.) και δεν πρέπει να ζητούνται από τον πολίτη.

Ο νόμος, δεν θέτει συγκεκριμένη προθεσμία για την προσκόμιση των δικαιολογητικών που οφείλει να καταθέσει ο πολίτης, αφού ο χρόνος που απαιτείται για να είναι το κατάστημα έτοιμο για τον απαιτούμενο, στη συνέχεια, έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, εξαρτάται από το τι εργασίες προτίθεται ο ενδιαφερόμενος να κάνει μέσα στο κατάστημα.

α. Δικαιολογητικά για την χορήγηση άδειας ΚΥΕ

Μετά την προέγκριση της Δημαρχιακής Επιτροπής ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που θέτει η νομοθεσία για την προέγκριση (ένας μήνας, δηλ. 30 ημέρες από την κατάθεση της αίτησης προέγκρισης)⁹⁵ ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο (με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του) με τα δικαιολογητικά που προβλέπονται ή προκύπτουν από τις σχετικές περί ΚΥΕ διατάξεις.

Τα απαραίτητα σε κάθε περίπτωση δικαιολογητικά για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας είναι τα ακόλουθα :

94. Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., Διοικητικό Δίκαιο όγδοη έκδοση, Αθήνα-Κομοτηνή 1997, σελ. 507 επ..

95. Άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ όπου γίνεται λόγος για «αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα», ενώ στο άρθρο 2 παρ. 2 της ΚΥΕ 10551/07 (ΦΕΚ 246 Β/26-2-2007) «Απλούστευση διαδικασίας έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος καθώς και Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος επί θαλασσοπηλούσων πλοίων, ορίζεται ρητά ότι «η προέγκριση της προηγούμενης παραγράφου λογίζεται ότι έχει χορηγηθεί, εάν η τασσόμενη από τις οικείες διατάξεις προθεσμία για την έκδοσή της παρέλθει άπρακτη».

1. Φωτοαντίγραφο της Αστυνομικής Ταυτότητας ή αν πρόκειται για αλλοδαπό άδεια διαμονής που επιτρέπει ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα για τον υπήκοο ξένου κράτους μη μέλους της Ε.Ε. Ειδική ταυτότητα ομογενούς ή νόμιμη προξενική θεώρηση διαβατηρίου για τους ομογενείς από χώρες του εξωτερικού. Άδεια διαμονής για τους υπηκόους ξένου κράτους μέλους της Ε.Ε

2. Δύο φωτογραφίες

3. Το σχεδιάγραμμα του καταστήματος (κάτοψη, τομή). Όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 7 της Υγειονομικής Διάταξης Α1β/8577/83⁹⁶, όπως ισχύει, υποβάλλεται σε τρία αντίγραφα και θεωρείται από την Υπηρεσία Πολεοδομίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Δήμου. Επί του σχεδιαγράμματος βεβαιώνεται, ότι το κτίριο είναι νόμιμο και ότι ο χώρος του καταστήματος είναι κύριας χρήσης προοριζόμενος για κατάσταση⁹⁷.

4. Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 επικυρωμένη για το γνήσιο της υπογραφής (πρωτότυπη με παράλληλη δήλωση της ιδιότητας διαχειριστής/ιδιοκτήτης) του διαχειριστή της πολυκατοικίας ή του ιδιοκτήτη του καταστήματος εάν πρόκειται για κτίσμα ενός ιδιοκτήτη ή αν δεν υπάρχει διαχειριστής ή ο διαχειριστής αρνείται να υπογράψει, στην οποία θα αναγράφονται τα εξής: **α.** «Ως διαχειριστής στην πολυκατοικία της οδού....., δηλώνω ότι σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό, δεν απα-

96. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 της ΥΔ Αιβ/8577/83, «Τα ανωτέρω σχεδιαγράμματα θα συντάσσονται από διπλωματούχο μηχανικό ή υπομηχανικό ή εργοδηγό ή σχεδιαστή υπό κλίμακα 1 : 50 σε τρία αντίτυπα, θα απεικονίζονται δε σ' αυτά λεπτομερώς όλοι οι χώροι της επιχειρήσεως και θα αναφέρονται με ακρίβεια οι διαστάσεις (μήκος, πλάτος, ύψος) και ο προορισμός του κάθε χώρου. Ακόμη θα αποτυπώνονται και οι τυχόν υπαίθριοι χώροι, εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη τραπεζιών και καθισμάτων καταστήματος των άρθρων 37, 38, 39 και 41 της παρούσας.

Ειδικά, προκειμένου για Σούπερ Μάρκετ και μικτά καταστήματα τροφίμων, στα σχεδιαγράμματα θα σημειώνονται και οι νοητώς χωρισμένοι χώροι, που προορίζονται για την εγκατάσταση του κάθε τμήματος τούτων, για δε τα παντοπωλεία και τις αποθήκες τροφίμων χονδρικού εμπορίου θα σημειώνονται οι νοητώς καθορισμένοι χώροι τοποθετήσεως ειδών καθαρισμού, αποσηπτικών χώρων, εντομοκτόνων και άλλων ειδών άσχετων με τα τρόφιμα, επιτρεπόμενων να πωλούνται στα καταστήματα αυτά σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις της παρούσας.

Προκειμένου για μικρά καταστήματα και εργαστήρια υγειονομικού ενδιαφέροντος, που βρίσκονται σε οικισμούς κάτω των 5.000 κατοίκων, μπορεί να γίνουν δεκτά σχεδιαγράμματα συνταγμένα από κατάλληλο και έμπειρο πρόσωπο, εφόσον έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω και θα ανταποκρίνονται πλήρως στην πραγματικότητα.

Γενικά, σχεδιαγράμματα που δεν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω και δεν ανταποκρίνονται πλήρως στην πραγματικότητα επιστρέφονται στον ενδιαφερόμενο ως απαράδεκτα».

97. Άρθρο 7 της ΚΥΕ 10551/07.

γορεύεται η λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του..... [όνομα/επωνυμία] ως ..... [είδος καταστήματος]». β. «Ως ιδιοκτήτης του καταστήματος στην πολυκατοικία της οδού ....., δηλώνω ότι δεν υπάρχει διαχειριστής και σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό, τον οποίο και προσκομίζω, δεν απαγορεύεται η λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του ..... [όνομα/επωνυμία] ως ..... [είδος καταστήματος]».

γ. Αν ο διαχειριστής της πολυκατοικίας αρνείται να υπογράψει, ο ιδιοκτήτης του καταστήματος θα δηλώνει ότι: «Ως ιδιοκτήτης του καταστήματος στην πολυκατοικία της οδού ....., και επειδή ο διαχειριστής αρνείται να υπογράψει, δηλώνω ότι σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό, τον οποίο και προσκομίζω, δεν απαγορεύεται η λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του..... [όνομα/επωνυμία] ως ..... [είδος καταστήματος]».

δ. Αν δεν υπάρχει κανονισμός, ο διαχειριστής της πολυκατοικίας θα δηλώνει ότι: «Ως διαχειριστής στην πολυκατοικία της οδού ....., δηλώνω ότι δεν υπάρχει κανονισμός και η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων επιτρέπει τη λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του ..... [όνομα/επωνυμία] ως ..... [είδος καταστήματος]».

ε. Αν δεν υπάρχει ούτε διαχειριστής ούτε κανονισμός, ο ιδιοκτήτης του καταστήματος θα δηλώνει ότι: «Ως ιδιοκτήτης του καταστήματος στην πολυκατοικία της οδού ....., δηλώνω ότι δεν υπάρχει ούτε διαχειριστής ούτε κανονισμός, αλλά η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων επιτρέπει τη λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του ..... [όνομα/επωνυμία] ως ..... [είδος καταστήματος]» ή θα προσκομίζεται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας. . στ. Αν το κατάστημα στεγάζεται σε κτίσμα ενός και μόνο ιδιοκτήτη και δεν υπάρχει διαχειριστής ούτε κανονισμός θα δηλώνει ότι : «Ως μοναδικός ιδιοκτήτης ολόκληρου του .....(θα αναφέρεται ο αριθμός των ορόφων π.χ. ισογείου, μονώροφου κ.λ.π.) κτίσματος επί της οδού ....., επιτρέπω τη λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος του ..... [όνομα/επωνυμία] ως..... [είδος καταστήματος]. Δεν υπάρχει ούτε διαχειριστής ούτε κανονισμός».

5. Ατομικό Βιβλιάριο Υγείας⁹⁸

6. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986(Αντί αποσπάσματος ποινικού μητρώου)
«Ο/Η κάτωθι υπογράφων/φουσα ... δεν έχω καταδικαστεί τελεισίδικα για κανένα από

98. Άρθρο 14 Αιβ/8577/83 ΥΔ, όπως αντικαταστάθηκε με την ΥΔ 8405/92/ Β 665.Το βιβλιάριο υγείας εκδίδεται από την Υγειονομική Υπηρεσία και θεωρείται κάθε πέντε χρόνια. Εάν η άδεια εκδίδεται στο όνομα εταιρείας το βιβλιάριο υγείας αφορά τον υγειονομικά υπεύθυνο.

τα αδικήματα που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979, όπως αυτό ισχύει». Αφορά μόνο τα καταστήματα στα οποία προσφέρονται οινοπνευματώδη ποτά.

7. Άδεια ασκήσεως επιτηδεύματος από την Εφορία⁹⁹

8. Το προβλεπόμενο παράβολο για τις περιπτώσεις που η άδεια χορηγείται χωρίς προέγκριση.

αα. Σε περίπτωση εταιρείας:

Πρέπει να προσκομισθούν επιπλέον τα εξής δικαιολογητικά

1. Το κωδικοποιημένο καταστατικό της εταιρείας σε ΦΕΚ για ΑΕ και ΕΠΕ ή θεωρημένο από το Πρωτοδικείο για ΟΕ και ΕΕ

2. Δήλωση ορισμού του υγειονομικώς και αγορανομικώς υπευθύνου από τον εκπρόσωπο της εταιρείας και δήλωση αποδοχής από τον ορισθέντα καθώς και βιβλιόριο υγείας του.

3. Υπεύθυνες δηλώσεις του δικαιολογητικού αριθ. 6 (περί μη καταδίκης κλπ..) του εκπροσώπου της εταιρείας και του υγειονομικώς υπευθύνου, όταν πρόκειται για ΑΕ και ΕΠΕ και όλων των ομόρρυθμων εταίρων όταν πρόκειται για ΟΕ ή ΕΕ για τα καταστήματα που προβλέπεται.

ββ. Για Κέντρα διασκέδασης¹⁰⁰

1. Βεβαίωση μηχανικού για αερισμό- εξαερισμό του χώρου και ηχομόνωση του καταστήματος ή γνωμοδότηση του πρωτοβάθμιου συμβουλίου θεάτρων κινηματογράφων και λοιπών αιθουσών για τα κέντρα διασκέδασης άνω των 200 καθισμάτων.

2. Μισθωτήριο συμβόλαιο ή τίτλος κυριότητας για θέσεις στάθμευσης θαμώνων και σχεδιαγράμματα κάτοψης μηχανικού, στο οποίο θα φαίνονται οι θέσεις στάθμευσης, καθώς και η απόσταση από το κατάστημα.

3. Άδεια δημόσιας εκτέλεσης μουσικών συνθέσεων χορηγούμενη από αντίστοιχο οργανισμό συλλογικής διχείρισης¹⁰¹

99. Άρθρο 8 παρ.9 ν.1882/90/Α 43 . Επισμαίνεται ότι με την ΥΑ 1070576/05/Β 10623 για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος, απαιτείται η προσκόμιση τίτλου κυριότητας του καταστήματος ή μισθωτήριο συμβόλαιο και ως εκ τούτου παρέλκει η προσκόμισή τους στον οικείο δήμο ή κοινότητα ως δικαιολογητικό για τη χορήγηση της άδειας.

100. Άρθρο 41 της Α 1β/8577 Υγειονομικής Διάταξης

101. Άρθρο 63 παρ. 2 Ν.2121/93

γγ. Άλλες ειδικές περιπτώσεις

Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, απαιτούνται επιπλέον τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος (π.χ κομμωτή/τριας, κρεπωλή κ.λ.π) όταν πρόκειται για άδεια αντίστοιχου καταστήματος

2. Για τα ΚΥΕ τροφίμων ή/και ποτών σε υπόγειο χώρο (ακόμη και τμήματός τους) που χαρακτηρίζεται ως χώρος κύριας χρήσεως προοριζόμενος για κατάστημα, θα πρέπει να προσκομίζεται και να επισυνάπτεται στην αίτηση σχετική δήλωση του υπεύθυνου αδειούχου εγκαταστάτη ηλεκτρολόγου¹⁰².

3. Για τη λειτουργία ορισμένων εγκαταστάσεων¹⁰³, απαιτείται και βεβαίωση της αρμόδιας για την οδό υπηρεσίας (ΥΠΕΧΩΔΕ ή Νομαρχιακή Υπηρεσία), ότι οι εργασίες κυκλοφοριακής συνδέσεως εκτελέσθηκαν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια [άρθρο 32 παρ. 1 ΒΔ 465/1970].¹⁰⁴

Είναι ευνόητο ότι για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, οι οποίες δεν είναι προβλέψιμες από τον Οδηγό αυτό, υπάρχει πιθανότητα να απαιτείται κάποιο επί πλέον δικαιολογητικό εκτός των ανωτέρω. Επισημαίνεται όμως ότι κάθε επί πλέον δικαιολογητικό πρέπει να προβλέπεται από συγκεκριμένη διάταξη και να αναφέρεται τούτο στον πόλιτη. Επομένως οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές και να μην απαιτούν δικαιολογητικά κατά το δοκούν (π.χ λογαριασμό ΔΕΗ προς διευκόλυνση της οικονομικής υπηρεσίας).

Με την κατάθεση της αίτησης και εφόσον διαπιστωθεί ότι επισυνάπτονται όλα τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά (ως προς τον αριθμό και το είδος και χωρίς έλεγχο του περιεχομένου τους), ο οικείος Δήμος ή η Κοινότητα χορηγεί στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση για την πληρότητα της αίτησης, η οποία έχει τον ακόλουθο τύπο:

---

102. Άρθρο 15 παρ. 5 εδ. β της Α 1β/8577 Υγειονομικής Διάταξης.

103. Πρόκειται για εγκαταστάσεις που ο νόμος (βλ. επόμενη υποσημείωση) εντάσσει στη κατηγορία Α και είναι: α) εκείνες που η χρήση τους αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των κινουμένων στις οδούς, όπως ξενοδοχεία, μοτέλ, εστιατόρια, τουριστικά συγκροτήματα (Campings, Bangalows) σταθμοί αυτοκινήτων, πλυντήρια, λιπαντήρια και λοιπές ανάλογες εγκαταστάσεις. β) εκείνες που η λειτουργία τους προκαλεί αύξηση του φόρτου κυκλοφορίας επί των οδών, όπως υπεραγορές, πολυκαταστήματα, κέντρα διασκέδασης ή αναψυχής και λοιπές ανάλογες εγκαταστάσεις. Οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες κατά περίπτωση για την χορήγηση της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης, (όπως π.χ. ο Δήμος για υπεραγορές τροφίμων, κέντρα διασκέδασης ή άλλα καταστήματα) δεν θα χορηγούν την άδεια χωρίς να προσκομιστεί η βεβαίωση του ΥΠΕΧΩΔΕ ή της αρμόδιας Νομαρχιακής Υπηρεσίας.

104. Βλ. άρθρο 32 παρ. 2 του ΒΔ 465/1970, που προστέθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 του ΠΔ 118/2006.

Βεβαιώνεται ότι ο/η ..... υπέβαλε αίτηση στην οποία επισυνάπτονται πλήρη δικαιολογητικά για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος....., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 80 του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α' 114).

(Ημερομηνία) (υπογραφή - τίτλος-ονοματεπώνυμο υπογράφοντος)>

Η βεβαίωση αυτή σύμφωνα με την 26/17059/20-3-07 εγκύκλιο του ΥΠΕΣΔΔΑ, χορηγείται για την ασφάλεια του διοικούμενου ως προς τον υπολογισμό της προθεσμίας που ορίζεται στην 10551/07 ΚΥΑ εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί η άδεια.

Στη συνέχεια, η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας διαβιβάζει το φάκελο προς τις λοιπές συναρμόδιες υπηρεσίες, για τον υγειονομικό έλεγχο κ.λ.π. προκειμένου να γνωμοδοτήσουν περί της πληρότητας των προϋποθέσεων, που τίθενται από τις ισχύουσες διατάξεις. Ο νόμος στο στάδιο αυτό προβλέπει προθεσμία πενήντα (50) ημερών για την έκδοση της σχετικής γνωμοδότησης. Δηλαδή για την έκδοση των γνωμοδοτήσεων και των βεβαιώσεων που απαιτούνται από άλλες υπηρεσίες, μεριμνά η υπηρεσία του οικείου δήμου ή της κοινότητας και όχι ο πολίτης. Γι' αυτό και όλες οι ενέργειες θα πρέπει να γίνονται άμεσα και χωρίς καθυστέρηση, ώστε η διαδικασία αυτή να λειτουργεί προς όφελος του πολίτη και να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, η θεωρούμενη κατά πλῆσμα δικαίου χορήγηση της άδειας του καταστήματος, μετά το πέρας των 65 ημερών. (βλ. παρακάτω)

β. Προϋποθέσεις ως προς το πρόσωπο του αιτούντος την άδεια ΚΥΕ

Προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια ΚΥΕ, θα πρέπει να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις ως προς το πρόσωπο του αιτούντος που ελέγχονται από την αδειοδοτούσα αρχή, δηλ. το δήμο ή την κοινότητα. Έτσι, ως προς τα *φυσικά πρόσωπα*, ελέγχεται εάν είναι ενήλικα¹⁰⁵. Η απαγόρευση χορήγησης άδειας σε ανήλικα άτομα δεν αναφέρεται ρητά ούτε στο ΚΔΚ ούτε στην Υγ. Διάταξη Α1β/8577, αλλά προκύπτει από το συνδυασμό σειράς διατάξεων, όπως, μεταξύ άλλων, των σχετικών άρθρων του ΑΚ (127-137), αλλά και του ν. 3144/2003 (άρθρ. 4 παρ. 1)¹⁰⁶ κ.ά.

105. Σημειώνεται ότι για την χορήγηση άδειας ΚΥΕ δεν απαιτείται η προσκόμιση απολυτηρίου του στρατού ή πιστοποιητικό νόμιμης απαλλαγής από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις. Βλ. ΚΥΑ ΔΙΑΔΠ/Α1/3143/2002 (ΦΕΚ 193/Β).

106. Βλ. Ν. 3144/03 (ΦΕΚ Α 111/8-5-03) : Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, απαγορεύεται η απασχόληση όσων δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους «σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες οποιασδήποτε μορφής, που από τη φύση τους ή τις συνθήκες που εκτελούνται είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή να προσβάλλουν την ηθική τους».

Όταν πρόκειται για νομικό πρόσωπο (εταιρική επιχείρηση ή συνεταιρισμό)¹⁰⁷, η άδεια εκδίδεται είτε στο όνομα του νόμιμα οριζόμενου εκπροσώπου, είτε στο όνομα του νομικού προσώπου, οπότε όμως πρέπει να έχει ορισθεί, με πράξη της επιχείρησης που έχει κοινοποιηθεί και στις υγειονομικές αρχές, ο υπεύθυνος για την τήρηση των εκάστοτε ισχυουσών υγειονομικών διατάξεων (άρθρ. 6 παρ. 4 της Υγ. Διάταξης Α1β/8577).

Εξάλλου, στο ΠΔ 180/1979 σχετικά με τα καταστήματα οινοπνευματωδών ποτών και τα κέντρα διασκέδασης, προβλέπεται (άρθρ. 1 παρ. 2) ειδικότερα και αναλυτικότερα ότι απαγορεύεται η χορήγηση άδειας αυτών των ΚΥΕ στα εξής πρόσωπα:

«α. Εις καταδικασθέντας τελεσιδίκως δι' αντίστασιν, σύστασιν και συμμορίαν, τα εις το Κεφ. Θ' του Ποινικού Κώδικος (Π.Κ.) αναφερόμενα εγκλήματα περί το νόμισμα, υπόθαλψιν εγκληματίου, παρασιώπησιν εγκλημάτων, τα εις το Κεφ. ΙΓ' του Ποινικού Κώδικος (Π.Κ.) αναφερόμενα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα, ανθρωποκτονίαν εκ προθέσεως σωματικήν βλάβην εκ προθέσεως προβλεπομένην υπό των άρθρ. 309, 310 και 311 του Ποινικού Κώδικος (Π.Κ.), αρπαγήν, αρπαγήν ανηλίκου, κλοπήν, ληστείαν, φθοράς προκαλούσας το κοινόν αίσθημα (Άρθρον 384α' του Ποινικού Κώδικος), εκβίασιν, απάτην, αποδοχήν και διάθεσιν προϊόντων εγκλήματος, παραβάσεις των διατάξεων προϊόντων εγκλήματος, παραβάσεις των διατάξεων της περί όπλων εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανημάτων ισχυούσης νομοθεσίας, παραβάσεις των νόμων περί ναρκωτικών, κακουργήματα ή πλημμελήματα αναφερόμενα εις τα Κεφάλαια περί εσχάτης προδοσίας και προδοσίας της Χώρας του Ποινικού Κώδικος (Π.Κ.) ή άλλων συναφών νόμων, ως και δι' οιονδήποτε έγκλημα κατά των ηθών¹⁰⁸.

β. Εις ανηλίκους

γ. Εις στερηθέντας των πολιτικών των δικαιωμάτων, εφ' όσον χρόνον διαρκεί η στέρησις ή τελούντας υπό δικαστικήν απαγόρευσιν ή δικαστικήν αντίληψιν.»

Ως προς τις εταιρικές επιχειρήσεις σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 εάν την άδεια ζητά ΑΕ ή ΕΠΕ δεν χορηγείται άδεια εάν τα ανωτέρω κωλύ-

107. Στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, καθώς και οι επιχειρήσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

108. Στην επόμενη παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, προβλέπεται πάντως, ότι: «Αι απαγορεύσεις της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν, εάν παρήλθε πενταετία από της εκτίσεως ή της παραγραφής της ποινής ή της δια χάριτος αφέσεως ταύτης, εκτός εάν η χάρις απενεμήθη μετ' άρσεως των συνεπειών».

ματα υφίστανται έστω και δι' ένα των εκπροσωπούντων αυτές μετόχων ή εταίρων αντιστοίχως. Ομοίως στην ΟΕ ή ΕΕ δεν χορηγείται εάν συντρέχει κώλυμα έστω και δι' ένα των ομορρύθμων ή ετερορρύθμων εταίρων.

Επίσης σε πρόσωπο από το οποίο αφαιρείται οριστικά η άδεια λειτουργίας του καταστήματος κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 5 του ΠΔ 180/79, δεν επιτρέπεται η χορήγηση άδειας λειτουργίας οποιοδήποτε καταστήματος από τα αναφερόμενα στο διάταγμα αυτό, πριν περάσουν τρία(3) έτη από την οριστική αφαίρεση.

Πλέον των ανωτέρω προϋποθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 285 του ΚΔΚ, ο αιτών τη χορήγηση άδειας καταστήματος, δεν πρέπει να είναι οφειλέτης του δήμου ή της κοινότητας.

γ. Προϋποθέσεις που αφορούν το ακίνητο

Η αρμόδια δημοτική ή κοινοτική αρχή, προκειμένου να χορηγήσει την άδεια ΚΥΕ ελέγχει ορισμένες προϋποθέσεις που τίθενται με το άρθρο 15 της Αιβ/8577/83/Υ.Δ και αφορούν το ακίνητο όπου πρόκειται να λειτουργήσει το ΚΥΕ δηλ. αν είναι νόμιμο και αν ο χώρος είναι κυρίας χρήσεως καθώς και ορισμένα άλλα στοιχεία όπως η πυρασφάλεια, ή η κυκλοφοριακή σύνδεση των εγκαταστάσεων.

■ Σε σχέση με τη νομιμότητα ή μη του κτιρίου

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 1577/1985 (ΓΟΚ-ΦΕΚ Α 210), όπως μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 20 του Ν. 2831/2000: «...Κτίριο ή τμήμα αυτού θεωρείται νομίμως υφιστάμενο:

α. Αν έχει ανεγερθεί με νόμιμη άδεια και σύμφωνα με τους όρους αυτής ή έχει εξαιρεθεί από την κατεδάφιση σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν. 410/1968 ή αν έχει χορηγηθεί γι' αυτό νόμιμη άδεια ή νόμιμη αναθεώρηση άδειας κατά τις διατάξεις είτε της παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν. 1337/1983, είτε της παρ. 3 του άρθρου 22 ή αν έχει εξαιρεθεί από την κατεδάφιση με τις διατάξεις του Ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει...».

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 15 του Ν. 1337/1983 ορίζεται ότι: «...Επίσης αναστέλλεται η κατεδάφιση των κτισμάτων που ανεγείρονται με άδεια που εκδόθηκε μετά από έλεγχο της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής και που μεταγενέστερα ανακαλείται για οποιοδήποτε λόγο, εκτός αν η ανάκληση οφείλεται σε υποβληθέντα αναληθή στοιχεία ή σε ανακριβείς αποτυπώσεις της υπάρχουσας κατάστασης. Η αναστολή από την κατεδάφιση ισχύει μέχρις ότου κριθεί η οριστική διατήρηση ή όχι του κτίσματος, που γίνεται με απόφαση του νομάρχη, με σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νόμου το οποίο λαμβάνει υπόψη του και τις περιπτώσεις α, β και γ της παρ. 1 του άρθρου 16 του νόμου αυτού...».

Επίσης, η σχετική νομολογία δέχεται ειδικότερα, ότι όταν πρόκειται περί κτίσματος που ανεγείρεται βάσει οικοδομικής άδειας που εκδόθηκε μετά από έλεγχο της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής, η οποία ανακαλείται μεταγενέστερα για οποιοδήποτε λόγο, εκτός του αναγόμενου σε υποβολή ανακριβών στοιχείων ή ανακριβής αποτύπωση της υπάρχουσας πραγματικής κατάστασης, το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 1337/1983, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 8 παρ. 7 του Ν. 1512/1985, προβλέπει την αναστολή κατεδαφίσεως του κτίσματος αυτού. Η εν λόγω αναστολή αυτή ισχύει μέχρις ότου κριθεί η οριστική διατήρηση ή μη του κτίσματος. Για την ταυτότητα δε του νομοθετικού λόγου, η τελευταία αυτή ρύθμιση καταλαμβάνει, πέραν της περιπτώσεως της ανακλήσεως της οικοδομικής άδειας από τη Διοίκηση, και την περίπτωση της ακυρώσεως αυτής με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ 3105/1990, 3925/1997).

Συνεπώς το κτίσμα το οποίο έχει εξαιρεθεί της κατεδάφισης εμπίπτει στις περιπτώσεις του άρθρου 23 του Ν. 1577/1985 και εν όψει των ανωτέρω θεωρείται, κατ' αυτό, νομίμως υφιστάμενο. Επισημαίνεται χαρακτηριστικά, ότι, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 680/1979 Γν. ΝΣΚ που έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό «...επί αυθαιρέτου κτίσματος εις ο μέλλει να λειτουργήσει κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος χορηγηθεί έστω και προσωρινός τίτλος μη κατεδαφίσεως, νομιμοποιηθεί τούτο προσωρινώς, μη συντρεχούσης πλέον περιπτώσεως κατεδαφίσεως τούτου μέχρι χορηγήσεως ή μη οριστικού τίτλου, η αρμόδια αστυνομική αρχή δεν δύναται να αρνηθεί δια τον λόγον τούτο την χορήγησιν άδειας λειτουργίας...». Σήμερα, δηλ., η αρμόδια δημοτική αρχή δεν μπορεί να αρνηθεί την χορήγηση άδειας, σε αυτές τις περιπτώσεις των μη κατεδαφιστέων αυθαιρέτων κτισμάτων.

■ Σε σχέση με την πυρασφάλεια

Με την Πυροσβεστική Διάταξη 3/1981 ΦΕΚ Β20 προσδιορίστηκαν τα βασικά μέτρα πυροπροστασίας στις αίθουσες συγκέντρωσης κοινού, για την πρόληψη πυργαϊών, ατυχημάτων, διάσωση ατόμων και υλικών αγαθών, τα οποία βρίσκονται ή διακινούνται εντός αυτών.

Η εγκατάσταση των συστημάτων πυροπροστασίας και οι άλλες σχετικές εγκαταστάσεις ασφαλείας στις ανωτέρω αίθουσες, οι οποίες προσδιορίζονται από την αναφερόμενη πυροσβεστική Διάταξη θα πρέπει να εκτελούνται βάσει προηγούμενης μελέτης.

Η μελέτη αυτή υποβάλλεται προς θεώρηση στην αρμόδια κατά τόπον Πυροσβεστική Αρχή.

Η Πυροσβεστική Αρχή σύμφωνα με την Πυροσβεστική Διάταξη 5/91 ΦΕΚ 387 Β

εκδίδει, ύστερα από αυτοψία βεβαίωση πυρασφάλειας, η οποία έχει διάρκεια ισχύος πέντε (5) ετών¹⁰⁹.

- Σε σχέση με την κυκλοφοριακή σύνδεση των εγκαταστάσεων.

Με το ΒΔ 465/1970, όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ 118/2006, ρυθμίζεται ο τρόπος σύνδεσης των εγκαταστάσεων με το οδικό δίκτυο (εθνικές, επαρχιακές και δημοτικές οδοί εκτός σχεδίου). Ως «εγκαταστάσεις», για τις οποίες εφαρμόζεται το ΒΔ 465/1970, νοούνται όλα τα κτίσματα που δεν έχουν χρήση αμιγούς κατοικίας, χωρίζονται δε σε δύο κατηγορίες, Α και Β. Για εγκαταστάσεις της Α κατηγορίας απαιτείται έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης, ενώ για τις εγκαταστάσεις της Β κατηγορίας απαιτείται έγκριση εισόδου-εξόδου οχημάτων, ώστε και στις δύο περιπτώσεις ίδρυσης εγκαταστάσεων στο οδικό δίκτυο να τηρούνται κανόνες για την οδική ασφάλεια.

Εγκαταστάσεις της κατηγορίας Α είναι: α) εκείνες που η χρήση τους αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των κινουμένων στις οδούς, όπως ξενοδοχεία, μοτέλ, εστιατόρια, τουριστικά συγκροτήματα (Campings, Bangalows) σταθμοί αυτοκινήτων, πλυντήρια, λιπαντήρια και λοιπές ανάλογες εγκαταστάσεις. β) εκείνες που η λειτουργία τους προκαλεί αύξηση του φόρτου κυκλοφορίας επί των οδών, όπως υπεραγορές, πολυκαταστήματα, κέντρα διασκέδασης ή αναψυχής και λοιπές ανάλογες εγκαταστάσεις.

Εγκαταστάσεις της κατηγορίας Β είναι οι εγκαταστάσεις που δεν έχουν σχέση με την κυκλοφορία επί των οδών και η λειτουργία τους δεν προκαλεί αύξηση του φόρτου κυκλοφορίας επί αυτών.

Η έγκριση της σύνδεσης γίνεται με τους όρους των άρθρων 25 έως 39 του ανωτέρω Διατάγματος.

Για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων, απαιτείται και βεβαίωση της αρμόδιας για την οδό υπηρεσίας (ΥΠΕΧΩΔΕ ή Νομαρχία), ότι οι εργασίες κυκλοφοριακής συνδέσεως εκτελέστηκαν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια (άρθρο 32 παρ. 1 ΒΔ 465/1970). Οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες κατά περίπτωση για την χορήγηση της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης, (όπως π.χ. ο Δήμος για υπεραγορές τροφίμων, κέντρα διασκέδασης ή άλλα καταστήματα) δεν θα χορηγούν την άδεια χωρίς να προσκομιστεί η βεβαίωση του ΥΠΕΧΩΔΕ ή της Νομαρχίας (άρθρο 32 παρ. 2 του ΒΔ 465/1970, που προστέθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 του ΠΔ 118/2006). Συνεπώς, στα

---

109. Βλ. αναλυτικά για τα μέτρα πυροπροστασίας στην Πυροσβεστική Διάταξη 3/1981 ΦΕΚ Β 20 «περί πυροπροστασίας σε χώρους συνάθροισης κοινού» και Πυροσβεστική Διάταξη 5/91 ΦΕΚ Β 387 «Καθορισμός της διάρκειας ισχύος των βεβαιώσεων».

δικαιολογητικά για τη χορήγηση της άδειας των ΚΥΕ που υπάγονται στις παραπάνω περιπτώσεις, πρέπει να προστεθεί και η ανωτέρω βεβαίωση.

δ. Ως προς την υγειονομική νομοθεσία

Μετά την κατάθεση της αίτησης χορήγησης με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, ο δήμος διαβιβάζει¹¹⁰ στην υγειονομική υπηρεσία αντίγραφο αυτής επισυνάπτοντας την απόφαση προέγκρισης (όπου προβλέπεται) καθώς και τα τρία σχεδιαγράμματα (κάτοψης- τομής) του καταστήματος, στο οποίο θα αναγράφεται ότι «το παρόν σχεδιάγραμμα συνοδεύει το υπ' αριθ.....έγγραφο μας (διαβιβαστικό) προκειμένου να γνωμοδοτήσει αν πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που θέτουν οι οικείες υγειονομικές διατάξεις. Ο υγειονομικός έλεγχος ασκείται με αυτοψία στο κατάστημα, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και επιτόπιες μετρήσεις προκειμένου να επαληθευθούν οι διαστάσεις και άλλα στοιχεία που αναγράφονται στα υποβληθέντα σχεδιαγράμματα.

Αν το ΚΥΕ κριθεί κατάλληλο από την υγειονομική υπηρεσία, τότε επιστρέφονται στον οικείο δήμο τα σχεδιαγράμματα υπογεγραμμένα από τα όργανα που διενήργησαν τον έλεγχο και θεωρημένα από τον προϊστάμενο της υγειονομικής υπηρεσίας, η οποία διατυπώνει σε σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο την (θετική) γνωμοδότησή της (αν πρόκειται για υγειονομική επιτροπή επισυνάπτεται και ένα αντίτυπο του σχετικού πρακτικού της)¹¹¹.

Αν το ΚΥΕ κριθεί ακατάλληλο τότε, επιστρέφονται τα σχετικά δικαιολογητικά και η αίτηση στον οικείο δήμο μαζί με τα σχεδιαγράμματα ανυπόγραφα και αθεώρητα. Η αρνητική γνωμοδότηση πρέπει να θεμελιώνεται με αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία και διαπιστώσεις. Αν πρόκειται για ελλείψεις που μπορούν να συμπληρωθούν, τότε καταχωρούνται και οι αναγκαίες ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να μπορεί να χορηγηθεί η άδεια. Αν μάλιστα πρόκειται για μικροελλείψεις, τότε η υγειονομική υπηρεσία μπορεί, αν το ζητήσει ο ενδιαφερόμενος, να αναβάλει τη γνωμοδότησή της, τάσσοντας εύλογη προθεσμία το πολύ δέκα ημερών για την συμπλήρωση των μικροελλείψεων. Σε περίπτωση αρνητικής γνωμοδότησης, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από τον οικείο ΟΤΑ την επανεξέταση του ΚΥΕ, η οποία διαβιβάζεται στην υγειονομική υπηρεσία.

---

110. Άρθρο 1παρ.2 της Υ1γ/Γ.Π/94643/07 ΦΕΚ Β 1384 «Συμπλήρωση και τροποποίηση της ΥΔ Α1β/8577/83...»

111. Βλ. Άρθρ. 8 παρ. 3 Α1β/8577.

Κατά της αρνητικής γνωμοδότησης της υγειονομικής υπηρεσίας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί εντός είκοσι ημερών (20) από την παραλαβή της, να ασκήσει προσφυγή ενώπιον της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής ή, αν δεν υπάρχει τέτοια επιτροπή, ενώπιον του Νομάρχη¹¹².

Σε κάθε περίπτωση, δηλ. είτε είναι καταφατική είτε είναι αρνητική η εν λόγω γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας, δεσμεύει τον ΟΤΑ, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να απορρίψει την αίτηση χορήγησης επί αρνητικής γνωμοδότησης, ενώ σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης οφείλει να χορηγήσει άδεια ΚΥΕ και μπορεί να απορρίψει την αίτηση χορήγησης, μόνο αν παραβιάζονται άλλοι, μη υγειονομικοί, όροι και προϋποθέσεις του νόμου.

2. Προθεσμία χορήγησης και αρμόδιο όργανο

Μόλις ολοκληρωθούν οι απαραίτητες ενέργειες των υπηρεσιών (γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας, έλεγχος πυρασφάλειας κλπ.), και εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις, χορηγείται η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος εντός 15 ημερών.

Αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση της άδειας είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας χωρίς να απαιτείται προηγούμενη απόφαση άλλου οργάνου.

Ο ΚΔΚ ορίζει (άρθρ. 80 παρ. 3 εδ. δ), ότι για τη χορήγηση της άδειας, οι συναρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν προηγουμένως «να έχουν προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες» εντός πενήντα (50) ημερών. Έτσι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας οφείλει, το αργότερο εντός εξήντα πέντε (65), συνολικά, ημερών να χορηγήσει την άδεια ΚΥΕ. Αυτός που υπέβαλε αίτηση για χορήγηση άδειας ΚΥΕ δεν μπορεί να το λειτουργήσει προτού χορηγηθεί η άδεια. Σε κάθε περίπτωση το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα από το χρόνο χορήγησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας (άρθρ. 80 παρ. 3 ΔΚΚ). Σύμφωνα, πάντως, με ρητή διάταξη (άρθρο 3) της πρόσφατης ΚΥΑ 10551/2007, «*εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των εξήντα πέντε (65) ημερών που προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις για την έκδοση από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα άδειας ίδρυσης/εγκατάστασης και λειτουργίας κάθε είδους καταστήματος ή επιχείρησης ή εγκατάστασης, λογίζεται ότι η άδεια έχει εκδοθεί*».

---

112. Σύμφωνα με σχετική αναφορά του Εισαγγελέα Χαλκίδας, τέτοιο δικαίωμα έχει και ο Νομάρχης ενώπιον της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, όπου μπορεί να προσφύγει κατά καταφατικής γνωμοδότησης των υγειονομικών υπηρεσιών για ΚΥΕ της περιοχής του (Βλ. Β91/1040/31-1-1992 Γνμ. Εισ. Χαλκ.).

Για την απόδειξη της κατά πλάσμα δικαίου χορηγηθείσας άδειας, ο οικείος Δήμος ή η Κοινότητα χορηγεί, από την επομένη της συμπλήρωσης της προθεσμίας των 65 ημερών και εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η έκδοση της άδειας, βεβαίωση, η οποία έχει τον ακόλουθο τύπο:

Βεβαιώνεται ότι στον/στην ..... χορηγείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος....., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. 10551/26.2.2007 απόφασης (ΦΕΚ Β´ 246). (Ημερομηνία, υπογραφή, τίτλος-ονοματεπώνυμο υπογράφοντος)

Είναι αυτονόητο ότι ο Δήμος ή η Κοινότητα, παρά το γεγονός ότι μπορεί να έχει παρέλθει το διάστημα των 65 ημερών, χορηγεί στον ενδιαφερόμενο την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, μόλις ολοκληρωθούν οι προβλεπόμενοι έλεγχοι, αφού η άδεια πρέπει να είναι αναρτημένη εντός του καταστήματος για να είναι ευχερής ο έλεγχος από τα ελεγκτικά όργανα.

Εφόσον, μετά τη χορήγηση της βεβαίωσης για την κατά πλάσμα δικαίου αποκτηθείσα άδεια, ο Δήμος ή Κοινότητα διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις για την έκδοσή της, πρέπει να προβεί σε ανάκληση της βεβαίωσης για την τεκμαιρόμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν για την ανάκληση των διοικητικών πράξεων, με την ακόλουθη διάκριση:

Προκειμένου για ελλείψεις, οι οποίες μπορούν να διευθετηθούν και να συμπληρωθούν (π.χ. εκτέλεση πρόσθετων τεχνικών εργασιών στο κατάστημα ή προμήθεια ειδικού εξοπλισμού), ο Δήμος ή Κοινότητα τάσσουν εύλογη ρητή προθεσμία στον ενδιαφερόμενο για την άρση της πλημμέλειας. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή και ο ενδιαφερόμενος δεν συμμορφωθεί, ή αν η πλημμέλεια δεν μπορεί να διευθετηθεί (π.χ. διότι το κτίριο στο οποίο πρόκειται να λειτουργήσει το κατάστημα δεν διαθέτει την επιφάνεια που προβλέπει ο νόμος), τότε γίνεται ανάκληση της κατά πλάσμα δικαίου χορηγηθείσας άδειας, σύμφωνα με τα ανωτέρω και η σχετική βεβαίωση παύει να ισχύει¹¹³.

3. Διάρκεια - παύση ισχύος της άδειας

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 6 της ΥΔ Αιβ/8577/83 ισχύει για το κτίριο και τους χώρους για τους οποίους έχει εκδοθεί χωρίς χρονικούς περιορισμούς.

113. ΥπΕσΔΔΑ, Εγκύκλιος 26 (20 Μαρτίου 2007): Απλούστευση διαδικασίας έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος

Οι περιπτώσεις όμως που παύει να ισχύει η άδεια που έχει εκδοθεί για το συγκεκριμένο οίκημα και χώρο είναι:

α. Μεταφορά

Σύμφωνα με την Α1β/8577/1983 Υγειονομική Διάταξη (άρθρο 6 παρ. 5)¹¹⁴, η μεταφορά, επέκταση ή αλλαγή ΚΥΕ καθώς και η ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του «θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος». Ειδικότερα, για την μεταφορά του ΚΥΕ προβλέπεται στο ίδιο άρθρο (παρ. 7), ότι η άδεια «παύει να ισχύει», προφανώς επειδή η άδεια αναφέρεται σε συγκεκριμένο χώρο¹¹⁵, ενώ για τις άλλες περιπτώσεις δεν γίνεται λόγος για παύση ισχύος, οπότε η άδεια πρέπει να ανακληθεί. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή θεωρείται κατ' αρχή ως ίδρυση νέου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος η *μεταφορά ενός καταστήματος και συνεπώς απαιτείται νέα άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας του*. Επομένως, η μεταφορά καταστήματος από ένα χώρο σε άλλο, *έστω και αν αυτός βρίσκεται εντός του αυτού κτιρίου* δεν επιτρέπεται χωρίς νέα άδεια.

β. Διακοπή λειτουργίας καταστήματος για διάφορες αιτίες (πλην της ανωτέρας βίας) για χρονικό διάστημα πέραν του έτους

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι κάποιο κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος *έχει παύσει να λειτουργεί για χρονικό διάστημα πέραν του έτους* (άρθρο 6 παρ. 7 της Α1β 8577/1983 υγειονομικής διάταξης), τότε η δημοτική αρχή οφείλει να προχωρήσει στην σφράγιση του καταστήματος, καθόσον τούτο λειτουργεί χωρίς άδεια (αφού αυτή έπαψε να ισχύει). Εξαιρέση των ανωτέρω, αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία η διακοπή λειτουργίας του καταστήματος οφείλεται σε ανωτέρα βία. Τέτοιες περιπτώσεις ανωτέρας βίας ανακύπτουν, λ.χ., όταν αποδεδειγμένα ο εκμεταλλευτής του καταστήματος δεν ήταν σε θέση να το λειτουργήσει εξαιτίας σοβαρής ασθένειας.

γ. Καταστροφή του οικήματος στο οποίο στεγάζεται το κατάστημα συνεπεία σεισμού ή άλλων θεομηνιών (πυρκαγιά, πλημμύρα κ.ά.)

Με την παρ 8 του άρθρου 6 της υγειονομικής διάταξης, ρυθμίζονται ορισμένα ζητήματα στις περιπτώσεις που κάποιο οίκημα, στο οποίο στεγάζεται κατάστημα υγειονο-

114. ΦΕΚ Β 526 1983

115. Βλ. σχετικά στο κεφάλαιο Γ του παρόντος σχετικά με την χορήγηση της άδειας και την παύση ισχύος της σε περιπτώσεις μεταφοράς, διακοπής λειτουργίας πέραν του έτους κλπ.

μικού ενδιαφέροντος καταστράφηκε λόγω σεισμού. Στην περίπτωση αυτή, παύει να ισχύει η άδεια του καταστήματος και εκδίδεται προσωρινή άδεια λειτουργίας κατόπιν σύμφωνης γνώμης της υγειονομικής υπηρεσίας, ότι το οίκημα που θα λειτουργήσει το κατάστημα πληροί ορισμένους στοιχειώδεις όρους που περιγράφονται στο άρθρο 51 της ΑιΒ 8577/1983 ΥΔ. Για την οριστική εγκατάσταση σεισμοπλήκτου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος σε ανοικοδομημένο οίκημα, είτε στο ίδιο στο οποίο στεγαζόταν πριν από την καταστροφή του από το σεισμό, είτε σε άλλο, απαιτείται νέα άδεια λειτουργίας. Για τη χορήγηση όμως αυτής της άδειας, ως προς τους χώρους κτλ. λαμβάνεται υπ' όψη το νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά την αρχική ίδρυσή του στο οίκημα που καταστράφηκε από το σεισμό.

Ό,τι ισχύει για την περίπτωση της καταστροφής του οικήματος του καταστήματος λόγω σεισμών, ισχύει και στις περιπτώσεις που το οίκημα καταστράφηκε λόγω πλημμύρας, πυρκαγιάς ή άλλης θεομηνίας.

Στην περίπτωση καταστροφής λόγω σεισμών, θεομηνιών κτλ, αρμόδιο όργανο να διαπιστώσει την καταστροφή είναι η για κάθε περίπτωση αρμόδια αρχή, π.χ. η πυροσβεστική υπηρεσία σε περίπτωση πυρκαγιάς.

II. Άδεια μουσικής

Το άρθρο 41 της Αιβ/8577/83 Υγ. Δ/ξης, δίνοντας τον ορισμό του κέντρου διασκέδασης, ως το κατάστημα, το οποίο προορίζεται για την παρακολούθηση κυρίως μουσικού προγράμματος, το διαχωρίζει από τα λοιπά καταστήματα, στα οποία επιτρέπεται να γίνεται χρήση ορισμένων μουσικών οργάνων (πιάνο, βιολί, κιθάρα κλπ) χωρίς ενισχυτή και μεγάφωνα, ή στερεοφωνικού μηχανήματος μικρής ισχύος, προκειμένου να δημιουργείται ευχάριστη ατμόσφαιρα.

Τα καταστήματα στα οποία επιτρέπεται η λειτουργία μουσικής χωρίς να χαρακτηρίζονται κέντρα διασκέδασης, είναι τα καταστήματα των άρθρων 37, 38 και 39 της ανωτέρω υγειονομικής διάταξης δηλαδή καφέ, μπαρ, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, αναψυκτήρια κλπ. Η λειτουργία όμως μουσικής στα ανωτέρω καταστήματα επιτρέπεται, μόνο, εφόσον χορηγηθεί άδεια από τον οικείο δήμο ή κοινότητα.

1. Θεσμικό πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο, που διέπει τη χορήγηση της άδειας και τη λειτουργία μουσικής εντός καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι:

1. Ο ΚΔΚ άρθρα 75 και 80 . Ειδικότερα, με την παρ. ΙΙ.18 του άρθρου 75, η αρμοδιό-

τητα χορήγησης και ανάκλησης της άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των σχετικών διατάξεων,¹¹⁶ έχει ανατεθεί ως αρμοδιότητα κρατικού χαρακτήρα, που ασκείται σε τοπικό επίπεδο για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, στους δήμους και τις κοινότητες.

Επίσης με την παρ. 1.γ9 του ίδιου άρθρου και στον τομέα της αρμοδιότητας των ΟΤΑ για την Ποιότητα Ζωής και την Εύρυθμη Λειτουργία των Πόλεων και των Οικισμών, οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές έχουν αρμοδιότητα να προσδιορίζουν με τοπικές κανονιστικές αποφάσεις,¹¹⁷ τους όρους και τις ώρες λειτουργίας μουσικής στα καταστήματα που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών αποφάσεων της διοίκησης ενώ με το άρθρο 80 παρ.4 προσδιορίζεται το αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

2. Η με αρθ. 3010/85/ Β 593/Υ.Δ, με την οποία καθορίζονται μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας από θορύβους μουσικής των κέντρων διασκέδασης και λοιπών καταστημάτων. Με βάση τις διατάξεις της συγκεκριμένης υγειονομικής διάταξης, η αρμόδια υγειονομική υπηρεσία, διενεργεί αυτοψία στο κατάστημα για την μέτρηση της ηχοστάθμης και γνωματεύει σχετικά, προκειμένου να χορηγηθεί άδεια λειτουργίας μουσικής. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 της Υγειονομικής αυτής Διάταξης, η επιτρεπόμενη μέγιστη ηχοστάθμη της μουσικής μέσα στα καταστήματα, τα οποία όπως αναφέρεται παραπάνω δεν θεωρούνται κέντρα διασκέδασης, προσδιορίζεται στα 80 db.

3. Η με αριθ. 3/1996/Β 15/ Αστυνομική Διάταξη όπως ισχύει, με την οποία καθορίζονται μέτρα για την τήρηση της κοινής ησυχίας. Με τις διατάξεις του άρθρου 3 καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας μουσικής στα καταστήματα των άρθρων 37, 38, και 39 της Αιβ/8577/83 Υ.Δ.. Ειδικότερα με την παρ. 2 του άρθρου αυτού προσδιορίζονται τα στοιχεία, που πρέπει να αναγράφονται στην χορηγούμενη άδεια και ορίζεται, ότι η άδεια χορηγείται, εφόσον δεν διαταράσσεται η ησυχία των κατοίκων

4. 0 ν.2121/1993/Α 25 «Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα». Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 63 προκειμένου να χορηγηθεί άδεια για τη χρήση μουσικών οργάνων και γενικά οποιαδήποτε άδεια σχε-

---

116. Η αρμοδιότητα του ελέγχου της τήρησης των διατάξεων για τη λειτουργία μουσικής ασκείται από τη δημοτική αστυνομία εφόσον έχει αναλάβει την αρμοδιότητα αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3274/04

117. Άρθρο 79 ΚΔΚ

τική με χώρο στον οποίο πρόκειται να εκτελεστούν δημόσια μουσικές συνθέσεις, απαιτείται η προσαγωγή έγγραφης άδειας δημόσιας εκτέλεσης, χορηγούμενης από τον οργανισμό συλλογικής διαχείρισης της εξουσίας δημόσιας εκτέλεσης.

2. Χορήγηση άδειας μουσικής

α. Προϋποθέσεις και διαδικασία χορήγησης της άδειας μουσικής

Κατ' αρχή για να χορηγηθεί άδεια λειτουργίας μουσικής σε κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος, θα πρέπει το κατάστημα να λειτουργεί νόμιμα. Με την παρ. 4 του άρθρου 80 του ΔΚΚ, δίνεται η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο επιχειρηματία, που αιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, να ζητήσει συγχρόνως και άδεια λειτουργίας μουσικής. Στην περίπτωση αυτή είναι ευνόητο ότι η άδεια μουσικής θα χορηγηθεί εφόσον χορηγείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος.

Το αίτημα για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας μουσικής υποβάλλεται :

Είτε με την υποβολή των δικαιολογητικών για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος δηλαδή μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσής του.

Είτε οποτεδήποτε μετά τη χορήγηση της άδειας του καταστήματος.

Η **διάρκεια** της ισχύος της άδειας μουσικής δεν καθορίζεται από το νόμο αλλά, σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 3 της με αριθ. 3/96 Αστυνομικής Διάταξης, την καθορίζει ο οικείος δήμος ή κοινότητα. Όμως σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 5 της 10551/2007 ΚΥΑ, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει άδεια για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από αυτό που έχει προσδιορίσει ο δήμος ή η κοινότητα.

Η **άδεια ανανεώνεται** με αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στον οικείο δήμο ή κοινότητα τουλάχιστον ένα μήνα πριν τη λήξη της. Μέχρι να εκδοθεί η σχετική απόφαση για την ανανέωσή της ή μη, τεκμαίρεται ότι η χρήση μουσικών οργάνων είναι νόμιμη. (άρθρο 5 της 10551/07 ΚΥΑ). Επομένως ο καταστηματάρχης, θα πρέπει, μέχρι να εκδοθεί η σχετική απόφαση, να έχει τον αριθμό πρωτοκόλλου κατάθεσης της αίτησης ανανέωσης της άδειας μουσικής, προς αποφυγή αμφισβητήσεων κατά τον αστυνομικό έλεγχο.

Το **ωράριο** λειτουργίας της μουσικής καθορίζεται από την παρ.3 του άρθρου 3 της 3/1996 Αστ. Διάταξης ως εξής:

- Για τη χειμερινή περίοδο μέχρι τη 22.00´ ώρα
- Για τη θερινή περίοδο μέχρι τη 23.00´ ώρα

και μπορεί να παραταθεί:

- Μέχρι την 03.00 ώρα για τα καταστήματα που λειτουργούν σε κλειστό χώρο
- Μέχρι την 02.00 ώρα για τα καταστήματα που λειτουργούν σε ανοικτό χώρο.

Η παράταση δίδεται, εφόσον το ζητήσει ο ενδιαφερόμενος, λαμβανομένων υπόψη τη θέση του καταστήματος σε σχέση με τους γύρω κατοικημένους χώρους, το είδος των μουσικών οργάνων και με την προϋπόθεση ότι δεν διαταράσσεται η ησυχία των περιοίκων.

Παράλληλα όμως ο δήμος ή η κοινότητα στο πλαίσιο της κανονιστικής του αρμοδιότητας¹¹⁸ και ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, μπορεί να προσδιορίσει διαφορετικά το ωράριο λειτουργίας μουσικής στα καταστήματα αυτά αλλα πάντα *μέχρι το χρονικό όριο που καθορίζεται στην ανωτέρω Αστυνομική Διάταξη*.

Η **άδεια χορηγείται** εφόσον πρώτα γνωματεύσει η υγειονομική υπηρεσία και με τους περιορισμούς που αυτή θέτει, όπως, το μέγεθος της ηχοστάθμης, τη θέση των οργάνων κλπ.

Στο σώμα της άδειας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 της ανωτέρω Αστυνομικής Διάταξης αναγράφονται:

- Η διάρκεια ισχύος της άδειας και το ωράριο λειτουργίας της μουσικής
- Το είδος και ο αριθμός των μουσικών οργάνων
- Η θέση των οργάνων μέσα στο κατάστημα
- Κάθε περιοριστικός όρος που τίθεται από την υγειονομική υπηρεσία.

β. Αρμόδια όργανα

Αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση της άδειας μουσικής, σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 80 του ΚΔΚ, είναι η δημοτική επιτροπή ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου

γ. Δικαιολογητικά για τη χορήγηση άδειας μουσικής

Τα δικαιολογητικά που υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος στον οικείο δήμο ή κοινότητα για τη χορήγηση της άδειας μουσικών οργάνων είναι:

---

118. Άρθρο 79 παρ.1γ του ΚΔΚ

α) αίτηση

β) παράβολο

γ) άδεια δημόσιας εκτέλεσης μουσικών συνθέσεων, χορηγούμενης από οργανισμό συλλογικής διαχείρισης της εξουσίας δημόσιας εκτέλεσης (εταιρεία προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας).

3. Αντικατάσταση άδειας μουσικής

Η άδεια λειτουργίας μουσικών οργάνων, χορηγείται στον κάτοχο της άδειας του καταστήματος και αφορά τη λειτουργία μουσικής μέσα στο συγκεκριμένο κατάστημα. Όταν το κατάστημα μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο, εκτός από την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του, αντικαθίσταται και η άδεια λειτουργίας μουσικών οργάνων, μέχρι τη λήξη του χρόνου ισχύος της (άρθρο 5 της 10551/07 ΚΥΑ).

Η αντικατάσταση της άδειας γίνεται χωρίς την τήρηση της διαδικασίας για τη χορήγησή της, δηλαδή, χωρίς την υποβολή δικαιολογητικών, την εκ νέου γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας και χωρίς να απαιτείται απόφαση της δημορχιακής επιτροπής. Εκδίδεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας στο όνομα του νέου κατόχου της άδειας του καταστήματος.

4. Ανάκληση- αφαίρεση της άδειας λειτουργίας μουσικής

Για την ανάκληση των αδειών λειτουργίας μουσικής, εφαρμόζονται όσα ισχύουν για την ανάκληση των διοικητικών πράξεων. Συγκεκριμένα μια άδεια που έχει χορηγηθεί παράνομα, πάσχει ακυρότητα και πρέπει να ανακληθεί για λόγους νομιμότητας πχ γιατί χορηγήθηκε χωρίς την άδεια οργανισμού διαχείρισης δημόσιας εκτέλεσης μουσικής.

Στις περιπτώσεις όμως που έχει χορηγηθεί νόμιμα μια άδεια λειτουργίας μουσικής και παραβιάζονται οι όροι με τους οποίους αυτή χορηγήθηκε, π.χ παραβιάζεται το ωράριο λειτουργίας της μουσικής, τότε ο οικείος δήμος ή κοινότητα έχει τη δυνατότητα να αφαιρέσει την άδεια μουσικής προσωρινά για χρόνο που το ίδιο το αρμόδιο όργανο για τη χορήγησή της κρίνει και σε περίπτωση υποτροπής οριστικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 της Αστ. Διάταξης 3/96 όπως ισχύει.

Σημειώνεται όμως ότι οι παραβιάσεις των όρων λειτουργίας μουσικής, επιφέρουν υποχρεωτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 180/79, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την προσωρινή ή και την οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος. (βλ. σχετικά κεφ.Ε)

5. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Απαιτείται άδεια λειτουργίας μουσικής όταν γίνεται χρήση ραδιοφώνου ή τηλεόρασης;

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 της Αστ. Διάταξης 3/96 όπως τροποποιήθηκε με την όμοια 3^Α/98/Β 761, άδεια λειτουργίας μουσικής απαιτείται μόνο για τη χρήση κάθε είδους μουσικών οργάνων καθώς και στερεοφωνικών μηχανημάτων και ηλεκτροφώνων. Απλώς σύμφωνα με την ανωτέρω Αστ. Διάταξη, απαγορεύεται στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος η χρήση ραδιοφώνων και τηλεοράσεων, εφόσον προκαλείται διατάραξη της ησυχίας των κατοίκων. Η απαγόρευση αυτή επιβλήθηκε από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους για τη διαφύλαξη της κοινής ησυχίας. Επομένως για τη χρήση αυτών δεν απαιτείται άδεια .

2. Η γνωμοδότηση της Υγειονομικής Υπηρεσίας απαιτείται κάθε φορά που ανανεώνεται η άδεια λειτουργίας μουσικής;

Η πράξη ανανέωσης αποτελεί επί της ουσίας νέα άδεια, η οποία εκδίδεται με τις προϋποθέσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Επομένως απαιτείται η γνώμη της υγειονομικής Υπηρεσίας, όπως ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 7 της Υ.Δ. Α5/3010/85/ Β 593. (έγγραφο ΥΠΕΣΔΔΑ 28993/20-6-07)

3. Πότε λειτουργεί νόμιμα η μουσική σ' ένα κατάστημα αν έχει λήξει η ισχύς της;

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 της ΚΥΑ 10551/07/Β 246, τεκμαίρεται ότι η λειτουργία μουσικής είναι νόμιμη σ' ένα κατάστημα μετά τη λήξη ισχύος της άδειας και μέχρι να εκδοθεί νέα άδεια, εφόσον ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτημα για ανανέωσή της τουλάχιστον ένα μήνα πριν τη λήξη της.

4. Απαιτείται η προσκόμιση άδειας δημόσιας εκτέλεσης μουσικών συνθέσεων για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας κέντρου διασκέδασης αφού για τα κέντρα διασκέδασης δεν απαιτείται άδεια μουσικής;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 63 του Ν. 2121/93 περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, εκτός από την περίπτωση της χορήγησης άδειας λειτουργίας μουσικής, η προσκόμιση έγγραφης άδειας δημόσιας εκτέλεσης, απαιτείται ως δικαιολογητικό και στις περιπτώσεις χορήγησης άδειας για οποιοδήποτε χώρο. Επομένως η άδεια αυτή, αποτελεί δικαιολογητικό για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας κέντρου διασκέδασης, ανεξάρτητα αν γι' αυτά δεν απαιτείται άδεια μουσικής

5. Ποια είναι τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της ηχορρύπανσης;

Ειδικά για τον έλεγχο της ηχορρύπανσης που δημιουργείται από τους θορύβους μουσικής των Κέντρων Διασκέδασης και των λοιπών καταστημάτων ορίζει διεξοδικά η Α5 3010/85 Υγειονομική Διάταξη, οι ρυθμίσεις της οποίας προβλέπουν ότι οι μετρήσεις υπέρβασης του ανώτατου επιτρεπτού ορίου της ηχοτικής στάθμης λειτουργίας των κέντρων διασκέδασης και των λοιπών καταστημάτων με μουσική, γίνονται αποκλειστικά με ηχοόμετρα ορισμένου τύπου (βλ. σχετ. και την υπ' αριθμ. 17/1-11-1999 γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου). Στην Υγειονομική αυτή διάταξη δεν ορίζεται ρητά ποιοι υπάλληλοι είναι αρμόδιοι για τη μέτρηση της ηχορρύπανσης από μουσική, αλλά στην ακροτελεύτια διάταξή της ορίζεται ότι η εκτέλεσή της ανατίθεται στα αρμόδια υγειονομικά και αστυνομικά όργανα.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων για την κοινή ησυχία και των διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία των καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, μπορεί να ασκεί η Δημοτική Αστυνομία του οικείου δήμου μετά από σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 35 παρ.12 του Ν. 3274/04. Μέχρι την έκδοση τέτοιας απόφασης, οι αρμοδιότητες αυτές εξακολουθούν να ασκούνται από την Ελληνική Αστυνομία.

Επομένως, κυρίως, αρμόδια όργανα για την χρήση των ηχομέτρων μέτρησης της ηχοστάθμης στα Κέντρα Διασκέδασης και στα λοιπά καταστήματα, που χρησιμοποιούν μουσική, είναι οι υπάλληλοι των υγειονομικών υπηρεσιών που έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και τα απαραίτητα τυπικά προσόντα (Υγεινολόγοι Ιατροί – άρθρο 50 του ΠΔ 95/2000 – Υγεινολόγοι μηχανικοί – άρθρο 57 ΠΔ 95/2000 και επόπτες Δημόσιας Υγιεινής – άρθρο 86 του ίδιου ΠΔ/τος καθώς και άρθρο 4 του ΠΔ/τος 82/1989).

Σε εξαιρετικές όμως και κατεπείγουσες περιπτώσεις, εφόσον αδυνατούν να συμπράξουν υγειονομικοί υπάλληλοι, υπάρχει δυνατότητα τα αρμόδια αστυνομικά όργανα της Ελληνικής ή της Δημοτικής Αστυνομίας, να κάνουν χρήση ηχομέτρων για μέτρηση της ηχορρύπανσης, υπό την προϋπόθεση, ότι έχουν εκπαιδευτεί στη χρήση τους.

III. Άδεια κατάληψης κοινοχρήστου χώρου

1. Κατάληψη κοινοχρήστου χώρου από καταστήματα

Το άρθρο 80 του ΚΔΚ προκειμένου να περιορίσει τη γραφειοκρατία, καθιέρωσε τη δυνατότητα χορήγησης, μαζί με την άδεια του καταστήματος, και δύο ακόμη αδειών, οι οποίες συνήθως σχετίζονται άμεσα με αυτή, δηλαδή την άδεια λειτουργίας μουσι-

κής και την άδεια χρήσης κοινοχρήστου χώρου για ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων (άρθρο 80 παρ. 4 του ΚΔΚ).

Για την άδεια χρήσης κοινοχρήστου χώρου θα εφαρμοστεί η διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί προσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων (ΒΔ της 24-9/20-10-1958 όπως ισχύει), με την παρατήρηση ότι η προθεσμία για τη χορήγηση της άδειας του καταστήματος (15 ημέρες από τη συμπλήρωση όλων των ενεργειών από τις συναρμόδιες υπηρεσίες κατά το άρθρο 80 παρ. 3 του ΚΔΚ), καθίσταται πλέον και προθεσμία χορήγησης της άδειας χρήσης κοινοχρήστου χώρου.

Η σύνδεση της άδειας του καταστήματος με την άδεια χρήσης κοινοχρήστου χώρου που καθιέρωσε ο ΚΔΚ, ισχύει για την πρώτη χορήγηση αυτών. Και τούτο διότι η μεν άδεια του καταστήματος, είναι αόριστης διάρκειας, η δε άδεια κατάληψης κοινοχρήστου χώρου ισχύει μόνο για το ημερολογιακό έτος για το οποίο εκδόθηκε, δηλαδή λήγει πάντοτε το αργότερο την 31^η Δεκεμβρίου (άρθρο 13 παρ. 11 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 1080/1980). Μπορεί όμως να ανανεώνεται με απλή απόφαση του Δημάρχου και την καταβολή του τέλους, χωρίς γνώμη της αστυνομικής αρχής ή της δημοτικής αστυνομίας για το αν συντρέχουν λόγοι κυκλοφορίας που δεν επιτρέπουν τη χορήγηση, η οποία γνώμη κανονικά απαιτείται για την πρώτη χορήγηση.

Είναι ευνόητο ότι άδεια κατάληψης κοινοχρήστου χώρου μπορεί να ζητήσει ο ενδιαφερόμενος και μετά τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις που με την άδεια του καταστήματος δεν είχε προσδιορισθεί αριθμός καθισμάτων σε υπαίθριο χώρο, θα πρέπει πρώτα να προσδιορισθεί αυτός μετά από γνώμη της Υγειονομικής Υπηρεσίας¹¹⁹ και μετά να χορηγηθεί άδεια κατάληψης κοινοχρήστου χώρου. Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται νέα άδεια του καταστήματος.

2. Η διάθεση των κοινοχρήστων χώρων

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 1080/1980, επιτρέπεται η επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούντων διαρκώς ή προσωρινώς πεζοδρόμια, οδούς, πλατείες και εν γένει κοινόχρηστους χώρους. Ως κοινόχρηστος χώρος νοείται και το δάπεδο χώρων μεταξύ της

---

119. Άρθρο 1 παρ. 11,16 & 18 της ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/94643/20-7-2007/ ΦΕΚ Β 1384 «Συμπλήρωση και τροποποίηση της υπ' αριθμ. Α1β/8577/83 (ΦΕΚ 526 τ.Β/24.9.1983) Υγειονομικής Διάταξης.....»

θέσεως των προσώπων των ισογείων των οικοδομών και των εγκεκριμένων οικοδομικών γραμμών (στοές και απομήσεις γωνιών οικοδομικών τετραγώνων), αποτελούμενων των χώρων τούτων προεκτάσεις πεζοδρομίων και αφθεντών σε κοινή χρήση. Τα τμήματα των κοινοχρήστων χώρων των οποίων επιτρέπεται η παραχώρηση, καθορίζονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Ειδικά για τους κοινόχρηστους χώρους που παραχωρούνται για χρήση σε καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια και παρεμφερή καταστήματα, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί με την ίδια απόφασή του να ορίζει ότι τα σερβιριζόμενα από τα καταστήματα αυτά στους ανωτέρω χώρους είδη θα προσφέρονται σε τιμές καταστήματος κατώτερης κατηγορίας από εκείνη στην οποία ανήκουν (παρ. 4 του άρθρου 54 του Ν.1416/84).

Η χρήση των πλαιοιών διατίθεται στους εκμεταλλευομένους τα γύρω καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, παρεμφερείς επιχειρήσεις και καταστήματα, σύμφωνα με ειδικότερες αποφάσεις του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου. Επιτρέπεται η παραχώρηση της χρήσης συνεχόμενου κοινοχρήστου χώρου, εφ' όσον δεν θίγονται δικαιώματα άλλου δικαιουμένου της χρήσεως, εάν όμως οι δικαιούμενοι χρήσεως αυτού είναι πλείονες του ενός, η χρήση του συνεχόμενου αυτού χώρου παραχωρείται ανάλογα με τις προσόψεις των καταστημάτων αυτών ή με άλλα κριτήρια (τοπικά, τουριστικά, κυκλοφοριακά, πρασίνου, κλπ.). Δεν επιτρέπεται ο παραχωρούμενος χώρος να επεκτείνεται και σε πεζοδρόμιο παρακειμένου καταστήματος ή κατοικίας, παρά μόνον με έγγραφη συγκατάθεση του χρησιμοποιούντος ή κατέχοντος τα ακίνητα.

Προκειμένου περί πλαιοιών όπου προβάλλονται καταστήματα χρησιμοποιούμενα ως καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, σε κάθε εκμεταλλευτή αυτών παραχωρείται αναλόγως της προσόψεως του καταστήματος η χρήση του 70% της προβολής, το υπόλοιπο δε 30%, διατίθεται στους ίδιους εφ' όσον δεν παρακωλύεται ουσιαδώς η ελεύθερη χρήση. Αν ο δικαιούμενος δεν χρησιμοποιεί το χώρο, μπορεί να παραχωρηθεί στους εκμεταλλευτές συνεχόμενων καταστημάτων, ανάλογα πάλη με την πρόσοψη. Για χώρους που δεν βρίσκονται μπροστά από καταστήματα ή στην προβολή τους, η παραχώρηση της χρήσης αυτών επιτρέπεται εφ' όσον δεν αναιρείται εξ ολοκλήρου η ιδιότητα του κοινοχρήστου και ύστερα από τη διενέργεια δημοπρασίας.

3. Διαδικασία της άδειας χρήσης κοινοχρήστου χώρου

α. Απόφαση του Συμβουλίου

Κατά το άρθρο 13 παρ. 2 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 1080/1980, τα τμήματα των κοινοχρήστων χώρων, των οποίων επι-

τρέπεται η παραχώρηση της χρήσεως, καθορίζονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Με όμοια απόφαση καθορίζεται επίσης και το ετήσιο τέλος κατά τετραγωνικό μέτρο, αναλόγως της περιοχής στην οποία βρίσκεται ο χρησιμοποιούμενος χώρος, ανεξαρτήτως του χρόνου χρήσεως. Μπορεί, πάντως, τα παραπάνω στοιχεία (χώροι και τέλος) να καθοριστούν με μια απόφαση, η οποία έχει κανονιστικό χαρακτήρα και πρέπει να δημοσιευτεί κατά το άρθρο 66 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958. Εννοείται ότι εφόσον η παραπάνω απόφαση έχει ληφθεί, εξακολουθεί να ισχύει μέχρι να τροποποιηθεί.

β. Αίτηση

Ο προτιθέμενος να χρησιμοποιήσει κοινόχρηστους χώρους, υποβάλλει πριν από τη χρήση αίτηση στο δήμο ή την κοινότητα. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί μαζί με την αίτηση για τη χορήγηση της άδειας του καταστήματος. Στην αίτηση αναγράφονται: (α) το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του αιτούντος, το είδος και η διεύθυνση της ασκούμενης επιχείρησης και (β) η θέση, η έκταση και το είδος του αιτούμενου προς χρήση χώρου ως και η χρονική διάρκεια για την οποία αιτείται την παραχώρηση της χρήσης.

Επιπλέον η αίτηση, εφόσον έχει υπάρξει ανάλογη προηγούμενη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, συνοδεύεται από εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης των όρων της άδειας χρήσης ίσης προς το 200% του αναλογούντος τέλους, η οποία μπορεί να εκπέσει ύστερα από διαπίστωση των αρμόδιων οργάνων ελέγχου κατ' ελάχιστον δύο φορές της παραβίασης των όρων που προβλέπονται. Δεν είναι αναγκαία η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής, αν το τέλος του παραχωρούμενου χώρου είναι μικρότερο των 1.200 ευρώ. Το ύψος και ο τύπος της εγγυητικής καθορίζεται με την απόφαση του οικείου συμβουλίου και δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερο από το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους (άρθρο 13 παρ. 6 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 4 του Ν. 3254/2004).

γ. Γνωμάτευση αστυνομικής αρχής ή δημοτικής αστυνομίας

Για τη χορήγηση της άδειας χρήσης, η αστυνομική αρχή ή η δημοτική αστυνομία γνωματεύει αν υφίστανται λόγοι ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών ή τροχοφόρων που επιβάλλουν τη μη χορήγηση της αιτουμένης άδειας. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία δεκαπέντε ημερών που τίθεται όταν πρόκειται για αστυνομική αρχή, η άδεια χορηγείται και χωρίς τη γνωμάτευσή της (άρθρο 13 παρ. 6 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 4 του Ν. 3254/2004). Χορηγν-

θείσα άδεια ανακαλείται υποχρεωτικά από το δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας εντός δεκαημέρου από της εγγράφου ειδοποίησώς του από την αστυνομική αρχή ή τη δημοτική αστυνομία, ότι συντρέχουν λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων. Η ανάκληση αυτή συνεπάγεται αναλογική επιστροφή του καταβληθέντος τέλους [άρθρο 13 παρ. 7 του ΒΔ της 24-9/20-10-1958].

δ. Πληρωμή του τέλους

Για τη χορήγηση της άδειας πρέπει προηγουμένως να έχει καταβληθεί το αναλογούν τέλος κατάληψης κοινοχρήστου χώρου. Το τέλος καταβάλλεται είτε μετρητοίς είτε με εγγυητική επιστολή, στο δημοτικό ή κοινοτικό ταμείο πριν την παράδοση της άδειας χρήσης, αναγράφεται δε επ' αυτής ο αριθμός του γραμματίου είσπραξης ή της εγγυητικής επιστολής.

ε. Απόφαση Δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας

Η άδεια χρήσης κοινοχρήστου χώρου χορηγείται με απόφαση του Δημάρχου ή του προέδρου Κοινότητας, και με απόφαση του ίδιου επιβάλλονται χρηματικά πρόστιμα σε περίπτωση αυθαίρετης χρήσης.

IV. Απαντήσεις σε συχνά Ερωτήματα

1. Πότε δεν ισχύει η απαγόρευση χορήγησης άδειας λειτουργίας ΚΥΕ σε καταδικασθέντες για ορισμένα εγκλήματα;

Το άρθρο 4 παρ. 2 του ν.δ. 180/1979 όπως ισχύει προβλέπει ότι : «απαγορεύεται η χορήγηση άδειας στους καταδικασθέντες τελεισίδικα για εγκλήματα κατά της ζωής ή σωματικής ακεραιότητας από πρόθεση, για αδικήματα που αφορούν τα ήθη γενικά, για παράνομη οπλοφορία, οπλοχρησία και κατοχή όπλου και του Νόμου περί ναρκωτικών. Οι απαγορεύσεις της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν αν παρήλθε πενταετία από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής ή την άφεση αυτής με χάρη, εκτός αν η χάρη απονεμήθηκε με άρση των συνεπειών». [βλ. και 67/2004 Γν. Εισ.Πρωτ.Λαρ.]

2. Απαιτείται νέα άδεια ίδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος σε περίπτωση σύμβασης παραχώρησης της διαχείρισης (management) από την εταιρία στο όνομα της οποίας έχει εκδοθεί η άδεια λειτουργίας σε άλλη εταιρία (διαχειρίστρια);

Η εταιρία που έχει άδεια λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, όταν είναι ανώνυμη εταιρία ή ΕΠΕ μπορεί να αναθέσει την διαχείρισή της σε άλλη εταιρία, η οποία οφείλει να ενεργεί εντός του εταιρικού σκοπού, χωρίς εκ του γεγονότος ανάθεσης της διαχείρισης να επέρχεται μεταβίβαση της επιχειρήσεως από την εταιρία που έχει την άδεια ώστε να απαιτείται έκδοση νέας άδειας (βλ. 547/2002 ΓνΝΣΚ).

3. Όταν χορηγείται άδεια σε αλληοδαπό η διάρκεια ισχύος της άδειας του ΚΥΕ πρέπει να συμπίπτει με τη διάρκεια της άδειας διαμονής;

Σύμφωνα με την ΥΔ Αιβ/8577/83 η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ χορηγείται χωρίς χρονικούς περιορισμούς και χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ αλληοδαπού και ημεδαπού. Η μόνη προϋπόθεση που τίθεται για τον αλληοδαπό, από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι να ισχύει η άδεια διαμονής του όταν θα ζητήσει την χορήγηση της άδειας για την ίδρυση ΚΥΕ, η οποία άλλωστε αποτελεί και δικαιολογητικό για την έκδοση της άδειας (βλ. 5876/30.3.2005 έγγραφο ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α)

4. Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας μπορεί να βεβαιώσει ότι ο χώρος στον οποίο θα λειτουργήσει ένα κατάστημα είναι κύριας χρήσεως;

Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας μπορεί να βεβαιώσει ότι ο χώρος στον οποίο θα λειτουργήσει ένα κατάστημα είναι κύριας χρήσεως εφόσον έχει προηγηθεί μεταβίβαση αρμοδιοτήτων πολεοδομικών εφαρμογών. Στην περίπτωση που δεν έχει τέτοια αρμοδιότητα και δεν είναι δυνατή από την προσκομισθείσα οικοδομική άδεια και τα εγκεκριμένα σχέδια που τη συνοδεύουν η διακρίβωση της χρήσης του χώρου ή υπάρχει υπόνοια για αλλαγή χρήσης, τη βεβαίωση χορηγεί η οικεία Διεύθυνση Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος, είτε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, είτε υπηρεσιακά μετά από αίτημα του οικείου Δήμου στην Πολεοδομία (βλ. 13301/28.2.2006 έγγραφο ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α.).

5. Ποιος είναι αρμόδιος να διαπιστώσει τη διακοπή λειτουργίας ενός καταστήματος πέραν του έτους;

Αρμόδια Υπηρεσία να διαπιστώσει τη διακοπή λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος πέραν του έτους είναι η Ελληνική Αστυνομία, όπου την αρμοδιότητα δεν ασκεί η Δημοτική Αστυνομία (βλ. 17848/2006 έγγραφο ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α.)

6. Απαιτείται νέα άδεια καταστήματος όταν ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να αναπτύξει καθίσματα σε υπαίθριο χώρο ή σε ισόγεια αίθουσα συνάθροισης κοινού που πρόσκειται σε ήδη λειτουργούν κατάστημα;

Όχι γιατί σύμφωνα με την ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/94643/07 (ΦΕΚ Β 1384) στα καταστήματα των άρθρων 37, 38 & 39 της ΥΔ Α1β/8577.83 δηλαδή εστιατόρια καφέ κλπ, μπορεί να επιτραπεί η ανάπτυξη καθισμάτων σε υπαίθριους χώρους (πλательες, πεζόδρομοι, πρασιές ή σε ισόγειες αίθουσες συνάθροισης κοινού κλπ) που πρόσκειται στα ήδη λειτουργούντα καταστήματα *με πρόσθετη πράξη* προσδιορισμού καθισμάτων που εκδίδεται από την αδειοδοτούσα αρχή δηλαδή τον οικείο δήμο ή κοινότητα , μετά από σύμφωνη γνώμη της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

V. Υποδείγματα**1. Αίτηση για άδεια ΚΥΕ**

Α Ι Τ Η Σ Η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ...../...../200....

ΠΡΟΣ Το Δήμο / Κοινότητα

.....

A. ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

ΕΠΩΝΥΜΟ .....

ΟΝΟΜΑ.....

ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ .....

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ .....

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ .....

Τοπος Κατοικίας.....

Περιοχή .....

ΟΔΟΣ .....

Τ.Κ. ....

Αρ.Δελτ.Ταυτότητας .....

Α.Φ.Μ.....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....

A. Παρακαλώ όπως μου χορηγήσετε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας για το κατάστημα ή επιχείρηση υγειονομικού ενδιαφέροντος που βρίσκεται στην οδό .....

αρ. .... της περιοχής .....

ως .....

.....

.....

με ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟ ΤΙΤΛΟ

.....

Σύμφωνα με την αρ. .... απόφαση προέγκρισης

Σας πληροφορώ ότι στον ίδιο χώρο πριν λειτουργούσε το κατάστημα του .....

.....

ως .....

.....

B. Ζητώ άδεια κατάληψης κοινόχρηστου χώρου για την ανάπτυξη .....

τραπεζοκαθισμάτων στον χώρο του πεζοδρομίου / πλατείας έμπροσθεν του καταστήματος

μου

Γ. Ζητώ άδεια για τη λειτουργία μουσικής – μουσικών οργάνων

B. ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ .....

ΕΔΡΑ .....

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ .....

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ .....

ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ .....

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ .....

Τ.Κ. ....

Α.Δ.Τ. ....

Α.Φ.Μ.....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....

...../...../.....

0 προϊστάμενος εσόδων

Ο / Η
Αιτών /ούσα

2. Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΑΔΕΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 75,80,86, του ν. 3463/2006 [Α 114] «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
2. Τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 της ΑΙΒ/8577 / 83 / (Β 526) Υγειονομικής Διάταξης
3. Τις διατάξεις του ΠΔ 180/79 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
4. Τις διατάξεις της ΚΥΑ 10551/2007/ Β 246
5. Την από ..... αίτηση του / της ..... του ..... κατοίκου ..... οδός ..... αρ. .... Α.Δ.Τ./ άδειας διαμονής .....
6. Την αρ. .... απόφαση ..... για προέγκριση ίδρυσης καταστήματος
7. Την αριθ. .... γνωμοδότηση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας, σύμφωνα με την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις της Αιβ / 8577/83 Υγειον.Διάταξης
8. Τα στοιχεία του φακέλου, αποφασίζουμε:

ΧΟΡΗΓΟΥΜΕ

Στ... ..
άδεια ίδρυσης & λειτουργίας καταστήματος .....
στην οδό ..... αρ. ....

σύμφωνα με τους παρακάτω όρους, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται, εκτός άλλων κυρώσεων και την ανάκληση της παρούσας άδειας .

1. Το κατάστημα θα λειτουργεί σε ωφέλιμο χώρο αίθουσας (ωφέλιμου κατά την έννοια των άρθρων..... και..... της Αιβ/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης) ..... όπως αυτό φαίνεται στο εγκεκριμένο από την Υγειονομική Υπηρεσία σχεδιάγραμμα, που τηρείται στον οικείο φάκελο της Υπηρεσίας μας .

2. Ο κάτοχός της θα συμμορφώνεται προς τις εκάστοτε ισχύουσες Υγειονομικές - Δημοτικές -Αγορανομικές - Τουριστικές - Αστυνομικές και λοιπές σχετικές με την λειτουργία του καταστήματος διατάξεις .
3. Η άδεια είναι προσωπική και αμεταβίβαστη.
4. Να τοποθετηθεί σε πλαίσιο και να αναρτηθεί, μαζί με ένα σχεδιάγραμμα του καταστήματος σε εμφανές μέρος αυτού.
5. Η άδεια αυτή ισχύει επ' αόριστο και σε περίπτωση μεταβίβασης του καταστήματος ή παύσης λειτουργίας του να παραδοθεί στην υπηρεσία μας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Δ/ση Υγείας .....
2. Αστ.Τμήμα – Δημοτική Αστυνομία.....
3. Δ.Ο.Υ. ....

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ / Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

3. Άδεια μουσικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΑΔΕΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Έχοντας υπόψη:

α. Τις διατάξεις των άρθρων 75, 80 και 86 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ Α 114) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

β. Την από ..... αίτηση τ..... κατοίκου .....

γ. Τις διατάξεις του αρ. 41 της Α1β/8577/1983 ΥΔ(ΦΕΚ Β 526)

δ. Τις διατάξεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 10551/2007(ΦΕΚ Β 246)

ε. Την Υ.Δ Α5/3010/85 (ΦΕΚ Β 4) «Μέτρα προστασίας της Δημόσιας Υγείας από θορύβους μουσικής των κέντρων διασκέδασης και λοιπών καταστημάτων» .

στ. Τις διατάξεις της αριθ. 3/96 Αστυνομικής Διάταξης, « μέτρα για την τήρηση της κοινής ησυχίας» όπως ισχύει

ζ. Την από ...../...../..... άδεια δημόσιας εκτέλεσης που εκδόθηκε από .....

η. Την αριθμ. .... γνωμοδότηση της Δ/σης Υγιεινής..... περί μέγιστης ηχοστάθμης

θ. Την ..... απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής

Το γεγονός ότι υποβλήθηκε το παράβολο ..... ευρώ

ΧΟΡΗΓΟΥΜΕ

Άδεια λειτουργίας μουσικής με στερεοφωνικό συγκρότημα χαμηλής ισχύος / ..... μουσικά όργανα στο κατάστημα .....

του/της ..... με αριθ. αδείας ....., που βρίσκεται στ ..... οδός ..... αρ. ....

Η μουσική θα λειτουργεί κατά τις ώρες .....την χειμερινή περίοδο και ..... την θερινή περίοδο, σύμφωνα με την απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής με τους παρακάτω όρους :

1. - Απαγορεύεται η λειτουργία της μουσικής κατά τις ώρες κοινής ησυχίας.

2.- Το στερεοφωνικό μνημόνιο θα είναι χαμηλής ισχύος και θα λειτουργεί με κλειστές τις πόρτες και τα παράθυρα και με κατάλληλο (αθόρυβο) σύστημα εξαερισμού

της αίθουσας και κλιματισμού ώστε να μην δημιουργείται ηχορρύπανση στον περιβάλλοντα χώρο .

3.- Δεν θα τοποθετηθούν ηχεία ή τηλεόραση ή οποιαδήποτε άλλη πηγή εκπομπής μουσικής έξω από το κατάστημα .

4.- Η ένταση της μουσικής μέσα στο κατάστημα δεν θα ξεπερνά σε καμιά περίπτωση τα 80 db (A) .

5.- Η άδεια δημόσιας εκτέλεσης μουσικών συνθέσεων θα πρέπει να είναι σε ισχύ για όσο χρόνο διαρκεί η παρούσα άδεια.

Κάθε παράβαση των ανωτέρω συνεπάγεται, εκτός από την ποινική δίωξη και την αφαίρεση ή ανάκληση της παρούσας άδειας σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ. αριθμ. 3/1996 Αστυνομικής Διάταξης.

Η παρούσα άδεια να τοποθετηθεί σε υαλόφρακτο πλαίσιο και να αναρτηθεί σε εμφανές μέρος του καταστήματος.

Η άδεια αυτή ισχύει μέχρι την .....

Για την ανανέωση της άδειας αυτής υποβάλλεται αίτηση τουλάχιστον ένα μήνα πριν από .....

Ο Δήμαρχος/ Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

I. Έννοια της αντικατάστασης

Η άδεια που εκδίδεται για την ίδρυση και λειτουργία ενός καταστήματος αφορά το οίκημα και τους χώρους αυτού χωρίς χρονικούς περιορισμούς. Ως εκ τούτου κρίθηκε σκόπιμο, όταν τα στοιχεία αυτά δεν μεταβάλλονται, να μην απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται για έκδοση νέας άδειας αλλά να γίνεται αντικατάσταση αυτής.

Έτσι λοιπόν, με τις διατάξεις του άρθρου 80 παρ.5 του ΚΔΚ και του άρθρου 6 της 10551/23-207 ΚΥΑ, προσδιορίζονται οι περιπτώσεις¹²⁰ για τις οποίες δεν απαιτείται πλέον έκδοση νέας άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος ή επιχείρησης. Η άδεια συνεπώς, που έχει εκδοθεί για το συγκεκριμένο κατάστημα, αντικαθίσταται με νέα, η οποία απλώς και μόνο περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη μεταβολή που επέρχεται λόγω αλλαγής του προσώπου του κατόχου της άδειας ή αλλαγής της επωνυμίας ή λόγω ανάπτυξης νέας δραστηριότητας κλπ, όπως αυτά ρητά προβλέπονται στην ανωτέρω ΚΥΑ.

II. Βασικές περιπτώσεις αντικατάστασης της άδειας (άρθρο 6 παρ.1 ΚΥΑ 10551/07)

Η *άδεια ίδρυσης και λειτουργίας* ενός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος αντικαθίσταται με νέα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

---

120. Περίπτωση αντικατάστασης της άδειας καθιερώνεται και με το άρθρο 1παρ.14 της Υ1γ/Γ.Π/94643/07 ΦΕΚ Β 1384 «Συμπλήρωση και τροποποίηση της ΥΔ Α1β/8577/83...» για τα καταστήματα στα οποία παρασκευάζονται κάθε είδους φαγητά για αποκλειστική διανομή τους κατ' οίκον , ειδικά όταν ο ενδιαφερόμενος ζητήσει την αφαίρεση των καθισμάτων που έχουν προσδιορισθεί με τη χορηγούμενη άδεια.

α) μεταβίβασης, του καταστήματος ή της επιχείρησης σε νέο πρόσωπο, φυσικό ή νομικό. Η μεταβίβαση μπορεί να επέλθει με οποιοδήποτε τρόπο είτε με πώληση είτε με δωρεά είτε από κληρονομιά κλπ. Προϋπόθεση όμως να ακολουθηθεί η διαδικασία της αντικατάστασης της άδειας και όχι η έκδοση νέας, ακόμη και αν έχει γίνει η μεταβίβαση, είναι:

- να μην έχει γίνει μεταφορά του καταστήματος σε άλλο χώρο
- να μην έχει επεκταθεί, πχ με προσθήκη νέου χώρου πέραν αυτού της αρχικής άδειας
- να μην έχει γίνει αλλαγή της χρήσης, δηλαδή εάν η άδεια έχει δοθεί για καφέ-τέρια να μην έχει μετατραπεί σε καφέ εστιατόριο και
- να μην έχει επέλθει καμιά ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος, όπως η μετατροπή του αποθηκευτικού χώρου σε χώρο κυρίας χρήσεως, εκτός αν η τυχόν γινόμενη τροποποίηση είχε ως συνέπεια τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής αυτού όπως λόγου χάριν η ανακαίνιση των χώρων υγιεινής ή του παρασκευαστηρίου.

β) Μίσθωσης ή υπεκμίσθωσης, εφόσον αποδεικνύονται από έγγραφο βέβαιης χρονολογίας¹²¹ π.χ. μισθωτήριο συμβόλαιο θεωρημένο από την εφορία ή ιδιωτικό συμφωνητικό θεωρημένο από συμβολαιογράφο. Η αντικατάσταση της άδειας του καταστήματος και στην περίπτωση της μίσθωσης ή της υπεκμίσθωσης είναι δυνατή όπως και στην περίπτωση της μεταβίβασης εφόσον δεν έχει γίνει μεταφορά, επέκταση, αλλαγή της χρήσης ή ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος. Επισημαίνεται ότι με τον όρο μίσθωση ή υπεκμίσθωση, νοείται η μίσθωση ή εκμίσθωση της *εκμετάλλευσης της επιχείρησης* από τον κάτοχο της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος και όχι απλώς του οικήματος από τον ιδιοκτήτη αυτού σε άλλο πρόσωπο. Στην περίπτωση δηλαδή που είτε έχει λήξει το μισθωτήριο συμβόλαιο είτε αποχωρήσει για οποιοδήποτε λόγο ο κάτοχος της άδειας του καταστήματος και το κατάστημα εκμισθωθεί σε άλλο πρόσωπο, πρέπει να εκδοθεί νέα άδεια ακόμη και αν ο νέος μισθωτής το λειτουργήσει με την ίδια χρήση.

121. Άρθρο 446 ΚΠολΔ: Το ιδιωτικό έγγραφο αποκτά βέβαιη χρονολογία ως προς τρίτους μόνο όταν το θεωρήσει συμβολαιογράφος ή άλλος δημόσιος υπάλληλος αρμόδιος κατά χρόνο ή όταν πεθάνει ένας από εκείνους που το υπέγραψαν ή όταν το ουσιώδες περιεχόμενό του αναφερθεί σε δημόσιο έγγραφο ή όταν υπάρξει άλλο γεγονός που κάνει με ανάλογο τρόπο βέβαιη τη χρονολογία. Η θεωρήση γίνεται με σημείωση επάνω στο έγγραφο της λέξης «θεωρήθηκε» και της χρονολογίας.

γ) Αποχώρησης ή αντικατάστασης για οποιονδήποτε λόγο του νομίμου εκπροσώπου ή του υγειονομικώς ή αγορανομικώς υπευθύνου της επιχείρησης. Η περίπτωση αυτή συναντάται όταν ο κάτοχος της άδειας του καταστήματος είναι εταιρεία και συνεπώς, σύμφωνα με την παρ 4 του άρθρου 6 της ΥΔ/Ξης Υιβ/8577/83 και την παρ 4 του άρθρου 8 της ΚΥΑ 10551/07, πρέπει να δηλώνεται ο υγειονομικώς ή αγορανομικώς υπεύθυνος του καταστήματος.

δ) Εισόδου νέου εταίρου ή αποχώρησης εταίρου από εταιρική¹²² επιχείρηση. Η αντικατάσταση της άδειας του καταστήματος στην περίπτωση αυτή είναι επιβεβλημένη εφόσον με την είσοδο ή την αποχώρηση εταίρου επέρχεται μεταβολή στην επωνυμία της εταιρείας, το όνομα της οποίας αναγράφεται στην άδεια του καταστήματος.

ε) Αποχώρησης των ιδρυτικών μελών προσωπικής εταιρείας, εφόσον δεν μεταβάλλεται η νομική μορφή της. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην προηγούμενη, η άδεια επιβάλλεται να αντικατασταθεί εφόσον επέρχεται μεταβολή στην επωνυμία της εταιρείας το όνομα της οποίας αναγράφεται στην άδεια του καταστήματος. Εάν αλλάξει η νομική μορφή της πχ από Ο.Ε. γίνει Ε.Π.Ε., τότε πρόκειται για μεταβίβαση του καταστήματος σε άλλο πρόσωπο και εμπίπτει στην περίπτωση της αντικατάστασης της άδειας λόγω μεταβίβασης.

στ) Αλλαγής της σύνθεσης του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή η αντικατάσταση της άδειας είναι επιβεβλημένη, αφού σε περίπτωση μετασχηματισμού της Ανώνυμης Εταιρείας συνεπεία συγχώνευσης, μετατροπής, διάσπασης κλπ επέρχεται αλλαγή στη νομική προσωπικότητα ή μεταβολή της επωνυμίας αυτής.

ζ) Αλλαγής επωνυμίας της επιχείρησης εφόσον δεν μεταβάλλεται η νομική μορφή της. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για αλλαγή του διακριτικού τίτλου του καταστήματος, που τυχόν αναγράφεται στην άδεια και ως εκ τούτου είναι επιβεβλημένη η αντικατάστασή της. Σε διαφορετική περίπτωση, όταν δηλαδή η αλλαγή της επωνυμίας επέρχεται λόγω της αλλαγής της νομικής μορφής του προσώπου στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια, τότε πρόκειται για μεταβίβαση του καταστήματος σε άλλο πρόσωπο και εμπίπτει στην περίπτωση της αντικατάστασης της άδειας λόγω μεταβίβασης.¹²³

---

122. Πρόκειται για επιχείρηση με εταιρική μορφή δηλαδή Ο.Ε, Ε.Ε ή Αστική Εταιρεία με οικονομικό σκοπό.

123. Σύμφωνα με την 341/87 Απόφαση του ΣτΕ η μετατροπή Εταιρείας Περιορισμένως Ευθύνως σε Ανώνυμη Εταιρεία δεν αποτελεί μεταβίβαση γιατί απλά μεταβάλλεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης Εταιρείας.

III Δικαιολογητικά για την αντικατάσταση της άδειας

1. Γενικά

Τα δικαιολογητικά που υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος είναι:

1. Αίτηση με δύο φωτογραφίες του φυσικού προσώπου ή του εκπροσώπου εταιρείας, στο όνομα των οποίων εκδίδεται η άδεια του καταστήματος

2. Έγγραφο στοιχείο βέβαιης χρονολογίας, με το οποίο αποδεικνύεται η μεταβίβαση ή η μίσθωση ή η εκμίσθωση (π.χ. ιδιωτικό συμφωνητικό θεωρημένο από συμβολαιογράφο, μισθωτήριο συμβόλαιο θεωρημένο από την εφορία ή δημόσιο έγγραφο από το οποίο αποδεικνύεται η μεταβολή κλπ.) ή η μεταβολή στην αρχικά χορηγηθείσα άδεια, (π.χ. καταστατικό, δήλωση αλληλαγής του νομίμου εκπροσώπου κλπ).

3. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, με την οποία θα δηλώνεται ότι δεν έχει επέλθει μεταφορά, επέκταση, αλληλαγή χρήσης και ουσιαστικής τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας, βάσει των οποίων χορηγήθηκε η ισχύουσα άδεια. Η ανωτέρω δήλωση υποβάλλεται στις περιπτώσεις μεταβίβασης και μίσθωσης ή εκμίσθωσης.

4. Υπεύθυνη δήλωση με την οποία δηλώνεται η μη ύπαρξη τελειοσίδικης καταδίκης για αδικήματα¹²⁴ που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979, όπως αυτό ισχύει.

Η τελευταία δήλωση υποβάλλεται μόνο για την αντικατάσταση της άδειας καταστήματος πώλησης οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκέδασης (πδ 180/79 όπως ισχύει) λόγω μεταβίβασης ή μίσθωσης ή εκμίσθωσης σε άλλο πρόσωπο ή αλληλαγής του νομίμου εκπροσώπου ή του υπευθύνου του καταστήματος¹²⁵.

---

124. Τα αδικήματα, για τα οποία δεν πρέπει να έχει καταδικαστεί τελειοσίδικα ο ενδιαφερόμενος είναι: Αντίσταση, σύσταση και συμμορία, αδικήματα του κεφαλαίου θ' του ποινικού κώδικα που αναφέρονται στα εγκλήματα περί το νόμισμα, υπόθαλψη εγκληματία, παρασιώπηση εγκλημάτων, αδικήματα του κεφαλαίου ιγ' του ποινικού κώδικα που αναφέρονται στα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, σωματική βλάβη εκ προθέσεως, που προβλέπονται από τα άρθρα 309, 310 και 311 του Π.Κ., αρπαγή, αρπαγή ανηλίκου, κλοπή, ληστεία, φθορά προκλούσα το κοινό αίσθημα (άρθρο 384 α του Π.Κ.), εκβίαση, απάτη, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, παραβάσεις των διατάξεων περί όπλων, εκρηκτικών υλών, και εκρηκτικών μηχανημάτων, παραβάσεις των νόμων ναρκωτικών, κακουργήματα ή πλημμελήματα αναφερόμενα στα κεφάλαια του Π.Κ. περί εσχάτης προδοσίας και προδοσίας της χώρας ή άλλων συναφών νόμων και για οποιοδήποτε έγκλημα περί των νθών.

125. Δεν αποτελεί κώλυμα αντικατάστασης της άδειας εάν ο ενδιαφερόμενος έχει καταδικαστεί τελειοσίδικα για τα εν λόγω αδικήματα και έχει παρέλθει πενταετία από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής ή την άφεση αυτής με χάρη εκτός εάν η χάρη απενεμήθη μετ' άρσεως των συνεπειών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το κώλυμα δεν υφίσταται ήδη από την απονομή της χάρης

5. Παράβολο, εφόσον προβλέπεται¹²⁶

6. Ακριβές φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή εάν ο ενδιαφερόμενος είναι αλλοδαπός:

– Άδειας διαμονής που του επιτρέπει την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας,¹²⁷ αν ο ενδιαφερόμενος είναι υπήκοος κράτους μη μέλους της Ε.Ε.

– Ειδικής Ταυτότητας Ομογενούς ή προξενικής θεώρησης διαβατηρίου για επαναπατρισμό για τους ομογενείς

– άδειας διαμονής για τους υπηκόους των χωρών μελών της Ε.Ε.

7. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος μόνο για τις περιπτώσεις που απαιτείται από το νόμο, όπως προκειμένου για κρεοπωλείο άδεια ασκήσεως επαγγέλματος κρεοπώλη ή για κομμωτήριο άδεια ασκήσεως επαγγέλματος κομμωτή κλπ.).¹²⁸

8. Άδεια ασκήσεως επιτηδεύματος. Η άδεια ασκήσεως επιτηδεύματος, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.9 του ν. 1882/1990 (Α 43), αποτελεί απαραίτητο δικαιολογητικό για την αντικατάσταση της άδειας, όταν αυτή γίνεται λόγω αλλαγής του προσώπου στο όνομα του οποίου είχε εκδοθεί η άδεια του καταστήματος. Στις περιπτώσεις αυτές ο ενδιαφερόμενος, οφείλει να την προσκομίσει στον οικείο δήμο ή κοινότητα κατά τη χορήγηση της νέας άδειας και όχι με την υποβολή της αίτησης.

2. Ειδικότερα δικαιολογητικά εάν πρόκειται για εταιρεία

1. Το καταστατικό της εταιρείας σε ΦΕΚ για ΑΕ ή ΕΠΕ ή θεωρημένο από το Πρωτοδικείο για Ο.Ε. ή Ε.Ε.

2. Δήλωση ορισμού του υγειονομικώς ή αγορανομικώς υπευθύνου από τον εκπρόσωπο της εταιρείας

126. Εκκρεμεί η έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης με την οποία θα προσδιορίζονται επακριβώς οι περιπτώσεις αντικατάστασης της άδειας για τις οποίες θα απαιτείται η καταβολή παράβολου.

127. Πχ αλλοδαπός τρίτης χώρας κάτοχος άδειας διαμονής ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, ή σύζυγος ή γονέας ημεδαπού. Πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας από αλλοδαπό χώρας εκτός Ε.Ε, μπορούν να δοθούν από τις Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του ΥΠΕΣΔΔΑ, και των Περιφερειών καθώς και από το αρμόδιο γραφείο του οικείου δήμου.

128. Την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, όπου απαιτείται, πρέπει να κατέχει είτε το πρόσωπο στο όνομα του οποίου εκδίδεται η άδεια είτε πρόσωπο που δηλώνεται ότι θα απασχοληθεί και είναι κάτοχος τέτοιας άδειας. Οι άδειες ασκήσεως επαγγέλματος χορηγούνται από τις οικείες Νομ/κές Αυτ/σεις.

3. Δήλωση αποδοχής από τον ορισθέντα, στην περίπτωση που η άδεια αντικαθίσταται στο όνομα της εταιρείας.

4. Υπεύθυνες δηλώσεις για μη ύπαρξη τελεσίδικης καταδίκης του εκπροσώπου της εταιρείας και του υγειονομικώς υπευθύνου, όταν πρόκειται για Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. και όλων των ομόρρυθμων εταίρων, όταν πρόκειται για Ο.Ε. ή Ε.Ε. για καταστήματα προσφοράς οινοπνευματωδών ποτών.

3. Δημοτική ενημερότητα για την αντικατάσταση της άδειας

Πλέον των ανωτέρω δικαιολογητικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 285 του ΚΔΚ, ο αιτών την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, στις περιπτώσεις βέβαια που αλληλάζει το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια αυτού, δεν πρέπει να είναι οφειλέτης του δήμου ή της κοινότητας. Η πιστοποίηση της μη οφειλής αποτελεί στοιχείο, το οποίο ερευνάται από τον ίδιο τον ΟΤΑ. Επομένως δεν μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος πριν ο ενδιαφερόμενος εξοφλήσει την οφειλή του εκτός βέβαια αν έχει γίνει διακανονισμός καταβολής ή υπάρχει εκκρεμοδικία. Ως οφειλή θεωρείται αυτή που έχει ταμειακά βεβαιωθεί και έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη.

4. Χορήγηση βεβαίωσης μέχρι την αντικατάσταση της άδειας

Με την κατάθεση της αίτησης για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος, δίδεται στον ενδιαφερόμενο φωτοτυπία αυτής εις διπλούν, στο σώμα των οποίων, θα βεβαιώνεται σε πρωτότυπη μορφή από τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας ότι το κατάστημα με την υπ'αρ..... άδεια λειτουργεί νόμιμα με αναφορά στον τόπο και την ημερομηνία. (Εγκ. ΥΠΕΣΔΔΑ αρ 51/66174/29.11.2006)

Τούτο κρίθηκε απαραίτητο προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να κάνουν έναρξη επιτηδεύματος στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, στην οποία καταθέτουν το ένα αντίγραφο της αίτησης χωρίς να τους ζητείται απόφαση προέγκρισης, ενώ το δεύτερο κρατούν οι ίδιοι για τη διευκόλυνση των ελεγκτικών οργάνων.

5. Υποχρεώσεις νέων κατόχων

Οι νέοι κάτοχοι της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων που αντικαθίσταται, πρέπει να έχουν υπόψη τους πέραν της τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος και τα εξής:

α. Παράδοση παλαιάς άδειας: Το κατάστημα λειτουργεί με την ισχύουσα (παλαιά) άδεια ίδρυσης και λειτουργίας μέχρι την αντικατάστασή της, η οποία πρέπει να παραδίδεται στο Δήμο ή την Κοινότητα με την παραλαβή της νέας άδειας. (παρ.7 άρθρου 6 της ΥΔ/Ξης ΑΙβ 8577/83).

β. Βιβλιάριο Υγείας- εκπαίδευση χειριστών τροφίμων: Όσοι ασκούν το επάγγελμα του χειριστή τροφίμων ή ποτών είτε ως ειδικοί επαγγελματίες είτε ως υπάλληλοι ή εργάτες ή βοηθοί αυτών ή απασχολούνται με οποιαδήποτε σχέση σε κομμωτήρια, κουρεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία και άλλες επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με *βιβλιάριο υγείας*, το οποίο εκδίδεται από την οικεία υγειονομική υπηρεσία της Νομαρχίας, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο κάτοχός του πέρασε από ιατρική εξέταση και δεν βρέθηκε να πάσχει από μεταδοτικό ή άλλο νόσημα μη συμβατό με την απασχόλησή του (άρθρο 14 παρ. 1 της ΥΔ/Ξης ΑΙβ 8577/83).

Επίσης, σύμφωνα με την παρ.12 του ίδιου άρθρου της ανωτέρω Υγειονομικής Διάταξης όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 1 της ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/94643/2007, στο εξής όλοι οι εργαζόμενοι γενικά στις επιχειρήσεις τροφίμων ή και ποτών ως χειριστές τροφίμων ή και ποτών με οποιοδήποτε τρόπο, οφείλουν να προσαρμόζονται σε θέματα εκπαίδευσης και ειδίκευσής τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Επισημαίνεται ότι η πιστοποίηση της εκπαίδευσης των εν λόγω εργαζομένων δεν αφορά την άδεια του καταστήματος και ως εκ τούτου δεν αποτελεί δικαιολογητικό για τη χορήγησή της.

γ. Βεβαίωση πυρασφάλειας: Το κατάστημα θα πρέπει συνεχώς να διαθέτει σε ισχύ *βεβαίωση πυρασφάλειας*, η οποία εκδίδεται από την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία μετά από αυτοψία. Η βεβαίωση πυρασφάλειας έχει διάρκεια πέντε (5) ετών (άρθρο 15 παρ. 9 της ΥΔ/Ξης ΑΙβ 8577/83- Πυροσβεστική Διάταξη αριθμ. 5 /1991 ΦΕΚ 387 Β)

δ. Άδεια Εργασίας: Η εργασία με οποιαδήποτε ιδιότητα στα καταστήματα που προσφέρουν οινοπνευματώδη ποτά, δηλαδή μπαρ, καφετέριες, κέντρα διασκέδασης κλπ. απαγορεύεται χωρίς *άδεια της αστυνομικής αρχής*. Η άδεια εκδίδεται από την αρμόδια αστυνομική αρχή του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου και ισχύει για όλη την επικράτεια, χωρίς χρονικό περιορισμό. Αυτό ισχύει και για τους παρέχοντες μη εξαρτημένη εργασία, εφόσον η απασχόλησή τους συνδέεται με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών του καταστήματος (άρθρο 4 ΠΔ 180/79).

IV. Αντικατάσταση άδειας όταν αναπτύσσεται νέα δραστηριότητα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 3 της 10551/26-2-2007 ΚΥΑ, η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος αντικαθίσταται

με νέα, εκτός από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις και όταν εντός αυτού αναπτύσσεται νέα δραστηριότητα. Προϋπόθεση για την αντικατάσταση της άδειας στην περίπτωση αυτή είναι η νέα δραστηριότητα να μην απαγορεύεται από τις κείμενες διατάξεις, να αναπτύσσεται με τους όρους και τις προϋποθέσεις που κατά περίπτωση προβλέπονται και να μην επέρχεται καμία κτιριοδομική μεταβολή. [εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ 26/17059/20-3-2007]

1. Ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων

Οι δραστηριότητες οι οποίες μπορούν να αναπτυχθούν εντός καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι :

- Η προσθήκη *νέων τμημάτων* στα καταστήματα τροφίμων που καταναλώνονται σε άλλους χώρους έξω από εκείνους της διάθεσής τους. Δηλαδή μικτά καταστήματα τροφίμων (παντοπωλείο, οπωρολαχανοπωλείο, καφεκοπτείο κλπ), όπως επίσης προσθήκη ψητοπωλείου ή οβελιστήριου σε κρεοπωλείο (άρθρο 43 παρ4 της Α1β 8577/83 Υγειονομικής διάταξης, όπως τροποποιήθηκε με την παρ3 του άρθρου 8 της 10551/2007 ΚΥΑ).
- Η προσθήκη *νέων τμημάτων* σε υπεραγορές τροφίμων με είδη που επιτρέπεται να πωλούνται στις υπεραγορές τροφίμων του άρθρου 44 της Α1β/8577/83 ΥΔ.
- Η προσθήκη επί *πλέον χρήσης* από τις αναφερόμενες **σε ένα** από τα άρθρα 37,38, 39 και 42 της Α1β/8577/07 ΥΔ με τις διατάξεις των οποίων ρυθμίζονται κατά ενιαίο τρόπο τα θέματα που αναφέρονται στους χώρους, στη συγκρότηση και τον εξοπλισμό των καταστημάτων αυτών. Δηλαδή μόνο στα ομοειδή καταστήματα του άρθρου 40 της εν λόγω Υγειονομικής Διάταξης, λ.χ. προσθήκη καφέ σε μπαρ(άρθρο 37) ή εστιατορίου σε πιτσαρία (άρθρο 38) ή γαλακτοπωλείου σε ζαχαροπλασείο(άρθρο 39) και στα καταστήματα που διαθέτουν τρόφιμα και ποτά σε περαστικούς πελάτες πχ προσθήκη παγωτοπωλείου σε αναψυκτήριο (άρθρο 42).

Στα μη ομοειδή καταστήματα του ανωτέρω άρθρου, δηλαδή αυτά που περιλαμβάνονται **σε δύο** τουλάχιστον από τα άρθρα 37,38 &39, με τις διατάξεις των οποίων ρυθμίζονται κατά διάφορο για κάθε είδος των καταστημάτων αυτών τρόπο τα αναφερόμενα στους χώρους, τη συγκρότηση και τον εξοπλισμό τους θέματα, η προσθήκη νέας χρήσης πχ προσθήκη εστιατορίου σε καφέ, απαιτεί νέα άδεια καθότι θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος (άρθρο 80 παρ 5 ΚΔΚ-άρθρο 6 παρ5 ΥΔ Α1β/8577/83).

- Η προσθήκη *πρατηρίου άρτου* σε ζαχαροπλαστεία, γαλακτοπωλεία, καταστήματα τροφίμων και ζαχαρωδών προϊόντων, στα μικτά καταστήματα τροφίμων και στις υπεραγορές τροφίμων (άρθρο 14 Ν3526/9-2-07 ΦΕΚ Α 24).
- Η προσθήκη *παροχής υπηρεσιών διαδικτύου* μόνο όμως στα καταστήματα του άρθρου 37 της Α1β 8577/83 Υγειονομικής Διάταξης, δηλαδή στα καταστήματα προσφοράς ποτών, χωρίς φαγητό, σε καθισμένους πελάτες. (καφετέρια, κυλικείο, μπαρ) σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 1 της ΚΥΑ 1107414/1491/Τ.&ΕΦ/26.11.03 περί των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης αδειών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου.
- Η προσθήκη *λειτουργίας παιδότοπου* κλειστού ή υπαίθριου σε κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 της ΚΥΑ 36873/2-7-07 (ΦΕΚ Β 1364).

(Έγγραφο Υπουργείου Εσωτερικών Α.Π 52169/8-10-07)

Επομένως, η νέα δραστηριότητα που αναπτύσσεται εντός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος πρέπει :

- να είναι ομοειδής με τη χρήση του ήδη λειτουργούντος καταστήματος, δηλαδή να μην επέρχεται αλλαγή
- να συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που θέτουν οι ειδικότερες ρυθμίσεις που τη διέπουν ή άλλες κανονιστικές διατάξεις.
- να μην επέρχεται καμία κτιριοδομική μεταβολή

Παράδειγμα: Αν σε μια καφετέρια υπάρχει πρόθεση να αναπτυχθεί η δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, για να αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος, θα πρέπει η καφετέρια να λειτουργεί σε ισόγειο χώρο και όχι σε όροφο, να διαθέτει δυο εισόδους και να πληρεί ο χώρος γενικά τις προϋποθέσεις που θέτει η ΚΥΑ αριθ. 1107414/1491/Τ.&Ε.Φ/26.11.2003 Β 1827 ή αν σε ένα καφενείο, το οποίο βρίσκεται σε περιοχή για την οποία υφίστανται ειδικοί όροι χρήσεων γης για να είναι δυνατή η αντικατάσταση της άδειας με νέα δραστηριότητα πχ μπαρ, θα πρέπει η νέα χρήση να επιτρέπεται από τις χρήσεις γης.

2. Δικαιολογητικά για την αντικατάσταση άδειας καταστήματος εντός του οποίου αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα

Τα δικαιολογητικά που κατατίθενται στο δήμο ή την κοινότητα για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος στην περίπτωση που εντός αυτού αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα είναι:

- Αίτηση του ενδιαφερόμενου.
- Υπεύθυνη δήλωση με την οποία δηλώνει ότι τηρούνται οι υγειονομικοί όροι που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις καθώς και ότι δεν επήλθε οποιαδήποτε κτιριοδομική μεταβολή.
- Παράβολο¹²⁹.

Ειδικά δικαιολογητικά: Είναι ευνόητο ότι στις περιπτώσεις που αναπτύσσεται δραστηριότητα για την οποία ειδική νομοθεσία προβλέπει ιδιαίτερα δικαιολογητικά που αφορούν τη δραστηριότητα αυτή, όπως λόγου χάριν για τους παιδότοπους που απαιτείται βεβαίωση ασφάλειας των παιχνιδοκατασκευών από τον ΕΛΟΤ, κατατίθενται επιπλέον και τα δικαιολογητικά αυτά.

V. Διαδικασία αντικατάστασης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας

Με την κατάθεση της αίτησης για την αντικατάσταση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ενός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, στην οποία πρέπει να επισυνάπτονται όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται ανάλογα με την περίπτωση, η άδεια του καταστήματος αντικαθίσταται υποχρεωτικά με νέα και εφόσον υφίστανται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις:

- εντός αποκλειστικής προθεσμίας *πέντε ημερών*, για τις περιπτώσεις της παρ.1 του άρθρου 6 της 10551/2007 ΚΥΑ (*μεταβίβαση, εκμίσθωση κλπ*) και
- εντός αποκλειστικής προθεσμίας *δέκα πέντε* ημερών για τις περιπτώσεις που εντός αυτού αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα.

Η διαφοροποίηση της προθεσμίας, εντός της οποίας ο δήμος ή η κοινότητα οφείλει να αντικαταστήσει την άδεια για τις αναφερόμενες στο κεφάλαιο αυτό περιπτώσεις, κρίθηκε αναγκαία γιατί στην περίπτωση αντικατάστασης της άδειας, όταν σε κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος αναπτύσσεται διαφορετική δραστηριότητα, απαιτείται περισσότερος χρόνος, προκειμένου ο δήμος ή η κοινότητα να εξετάσει κατά πόσο η νέα αυτή δραστηριότητα είναι επιτρεπτή από τις κείμενες διατάξεις.

Η άδεια που αντικαθίσταται εκδίδεται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ή το εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση νέας άδειας. Δηλαδή δεν απαιτείται ούτε νέα απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, ούτε γνωμοδότηση

---

129. Βλ. υποσημείωση 128.

της οικείας υγειονομικής υπηρεσίας, στην οποία όμως ο δήμος ή η κοινότητα οφείλει να κοινοποιεί τη νέα άδεια .

Το γεγονός όμως ότι δεν γνωμοδοτεί η υγειονομική υπηρεσία πριν την αντικατάσταση της άδειας του καταστήματος δεν αναιρεί αφ' ενός την υποχρέωση του νέου κατόχου της άδειας να τηρεί τους υγειονομικούς όρους, βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αρχική άδεια ή που προβλέπονται για την περίπτωση ανάπτυξης νέας δραστηριότητας και, αφετέρου, την υποχρέωση του οικείου ΟΤΑ να προβαίνει σε δειγματοληπτικό έλεγχο των υπευθύνων δηλώσεων που καταθέτουν οι ενδιαφερόμενοι. Ο Δήμος θα πρέπει, εξάλλου, να ζητά από την οικεία υγειονομική υπηρεσία να προβεί σε υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων στα οποία έγινε αντικατάσταση της άδειας, όταν για συγκεκριμένο κατάσταση είτε από ίδια αντίληψη είτε από κάποια καταγγελία, προκύπτουν ζητήματα μη τήρησης των προϋποθέσεων, βάσει των οποίων αντικαταστάθηκε η άδεια του καταστήματος.

Μέχρι την αντικατάσταση της άδειας το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα . Στις περιπτώσεις αντικατάστασης λόγω ανάπτυξης νέας δραστηριότητας εάν παρέλθει η προθεσμία των δέκα πέντε ημερών, λογίζεται ότι η άδεια έχει αντικατασταθεί (Άρθρο 6 παρ. 2 και 3 της 10551/2007 ΚΥΑ). Στην περίπτωση αυτή, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κατά πλάσμα δικαίου έχει αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος, ο δήμος ή η κοινότητα οφείλει και μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής να χορηγήσει στον ενδιαφερόμενο την αντικατασταθείσα άδεια, προκειμένου να είναι ευχερής ο οποιοσδήποτε έλεγχος από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.

Η ανωτέρω προθεσμία των δέκα πέντε ημερών, αρχίζει, από το χρόνο κατάθεσης στον οικείο δήμο ή κοινότητα της αίτησης του ενδιαφερομένου στην οποία επισυνάπτονται **όλα** τα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση που κατατεθεί αίτηση χωρίς τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να τον ενημερώσει άμεσα και η προθεσμία των δέκα πέντε ημερών, αρχίζει από την κατάθεση των λοιπών δικαιολογητικών

VI. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος λόγω μεταβίβασης σε άλλο πρόσωπο όταν η μεταβίβαση έγινε σε χρόνο προγενέστερο της ΚΥΑ 10551/07;

Η ΚΥΑ 10551/07 ισχύει από τη δημοσίευσή της, δηλαδή από 26-2-2007, χωρίς να προβλέπει μεταβατικές διατάξεις για τις περιπτώσεις προ της ισχύος της. Επομένως για να είναι δυνατή η αντικατάσταση της άδειας του καταστήματος βάσει της ανωτέρω

ΚΥΑ, θα πρέπει όχι μόνο το αίτημα, αλλά και η οποιαδήποτε μεταβολή να έχει γίνει μετά την ημερομηνία αυτή. Διαφορετικά ακολουθείται η προϊσχύσασα διαδικασία με την επιφύλαξη των περιπτώσεων βέβαια που και με το προϊσχύσαν καθεστώς για συγκεκριμένες μεταβολές γίνονταν αντικατάσταση της άδειας. Πχ κληρονομική διαδοχή (ΥΠΕΣΔΔΑ 32222/29-6-2007)

2. Μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος λόγω μεταβίβασης, υπεκμίσθωσης κλπ με άλλη χρήση από αυτή για την οποία είχε χορηγηθεί η αρχική άδεια;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 της ΚΥΑ 10551/07, η αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ενός καταστήματος σε νέο πρόσωπο, μπορεί να γίνει μόνο εφόσον δεν έχει γίνει, αλλαγή της χρήσης. Επομένως δεν μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια εάν π.χ. είχε χορηγηθεί για εστιατόριο και ο νέος ιδιοκτήτης ζητά αντικατάσταση για ψητοπωλείο. Η άδεια αντικαθίσταται μόνο για τη συγκεκριμένη χρήση για την οποία είχε χορηγηθεί η αρχική άδεια (ΥΠΕΣΔΔΑ 26752/17-5-2007).

3. Μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια όταν ο φάκελος είναι ελληνικής ή έχει χαθεί;

Το γεγονός ότι ο φάκελος της άδειας του καταστήματος που τηρεί η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας μπορεί να είναι ελληνικής ή ακόμη δεν υπάρχει για οποιοδήποτε λόγο, τούτο δεν επηρεάζει τη διαδικασία αντικατάστασης της άδειας.

Εφόσον δεν αμφισβητείται ότι υφίσταται νόμιμη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ενός καταστήματος, η άδεια αντικαθίσταται σε κάθε περίπτωση. Διαφορετικό είναι το ζήτημα των ενεργειών στις οποίες θα πρέπει να προβεί η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας για τη συμπλήρωση του φακέλου ή την ανασύστασή του. Π.χ. εάν από το φάκελο της άδειας του καταστήματος λείπει το πιστοποιητικό πυρασφάλειας ή το υπάρχον έχει λήξει, η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας οφείλει:

- Να ενημερώσει τον πολίτη για την υποχρέωσή του να έχει πάντα σε ισχύ πιστοποιητικό πυρασφάλειας. Τούτο πρέπει να αναγράφεται σε κάθε περίπτωση στο σώμα της άδειας του καταστήματος και
- Να ζητήσει από τον ίδιο τον πολίτη, εντός τασσόμενης προθεσμίας, το πιστοποιητικό ή
- Να ζητήσει αντίγραφο ισχύοντος πιστοποιητικού πυρασφάλειας από την πυροσβεστική υπηρεσία

4. Μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια ενός καταστήματος σε περίπτωση μεταβίβασης όταν έχουν διαπιστωθεί παραβάσεις που διέπραξε ο προηγούμενος ιδιοκτήτης οι οποίες επισύρουν τη διοικητική ποινή της προσωρινής αφαίρεσης;

Κρίσιμο στοιχείο στην περίπτωση αυτή αποτελεί ο χρόνος της μεταβίβασης. Εφόσον η μεταβίβαση της επιχείρησης έχει πραγματοποιηθεί, αίρονται οι συνέπειες των παραβάσεων που έγιναν από τον προηγούμενο ιδιοκτήτη, αφού η επιβολή των διοικητικών ποινών είναι συνυφασμένη με τη διαπίστωση συγκεκριμένων παραβάσεων που ανάγονται στον τρόπο λειτουργίας του καταστήματος από τον ιδιοκτήτη του. Επομένως, στην περίπτωση αυτή δεν αναστέλλεται η διαδικασία της αντικατάστασης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος (ΥΠΕΣΔΔΑ 28727/21-6-07).

5. Πώς ο νέος ιδιοκτήτης του καταστήματος, που ζητά αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αυτού, διασφαλίζεται για την τήρηση των υγειονομικών όρων αυτού προκειμένου να υποβάλει σχετική υπεύθυνη δήλωση;

Ο νέος ιδιοκτήτης θα πρέπει καταρχήν να ελέγξει εάν ανταποκρίνονται στην παρούσα πραγματική κατάσταση οι όροι της άδειας του καταστήματος και το επισυναπτόμενο σχεδιάγραμμα. Επισημαίνεται ότι δεν πρόκειται για ουσιώδη τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος, όταν έχουν γίνει εργασίες μετά τη χορήγηση της αρχικής άδειας που βελτιώνουν τους υγειονομικούς όρους λειτουργίας του, όπως η ανακαίνιση του χώρου του παρασκευαστηρίου ή των χώρων υγιεινής.

Σε περίπτωση αμφιβολίας πάντως, ο νέος ιδιοκτήτης μπορεί να ζητήσει από την αρμόδια υγειονομική υπηρεσία να προβεί εκείνη σε έλεγχο του καταστήματος, πριν την υποβολή των δικαιολογητικών για την αντικατάσταση της άδειας.

6. Εάν το κατάστημα, η εκμετάλλευση του οποίου έχει μεταβιβαστεί ή μισθωθεί ή εκμισθωθεί σε άλλο πρόσωπο, έχει διακόψει τη λειτουργία του πάνω από ένα έτος μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αυτού ή απαιτείται νέα άδεια;

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 6 της Α1β/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας του καταστήματος για διάφορες αιτίες, πλην της ανώτερης βίας, για χρονικό διάστημα πέραν του έτους, η άδεια λειτουργίας αυτού παύει να ισχύει και επιστρέφεται υποχρεωτικά από τον κάτοχό της στον οικείο δήμο ή κοινότητα.

Επομένως, στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος και απαιτείται η εξαρχής έκδοση νέας άδειας, με την επιφύλαξη βέβαια της περίπτωσης, που η διακοπή της λειτουργίας του καταστήματος οφείλεται σε λόγους ανώτερης βίας όπως η περίπτωση σοβαρής ασθένειας. Η εκτίμηση των λόγων αυτών θα γίνει από τον οικείο ΟΤΑ βάσει στοιχείων που θα προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος.

7. Εάν ο ιδιοκτήτης του καταστήματος στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αυτού αποχωρήσει και ο ιδιοκτήτης του οικήματος το μισθώσει σε άλλο πρόσωπο με την ίδια χρήση, η άδεια του καταστήματος αντικαθίσταται ή απαιτείται έκδοση νέας άδειας;

Εάν η αποχώρηση του επιχειρηματία από το κατάστημα (πχ λόγω έξωσης ή εθελούσιας αποχώρησης) δεν συνδυάζεται με μεταβίβαση ή εκμίσθωση της επιχείρησης σε άλλο πρόσωπο, τότε απαιτείται νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το συγκεκριμένο κατάστημα πρόκειται να λειτουργήσει με την ίδια χρήση.

8. Μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια καταστήματος πχ κυλικείου σε άλλο πρόσωπο, όταν την εκμετάλλευση αυτού έχει πάρει ο κάτοχος της άδειας με τη διαδικασία της δημοπρασίας;

Η περίπτωση αυτή συναντάται σε καταστήματα που ανήκουν είτε κατά κυριότητα είτε κατά χρήση στο δημόσιο ή σε Ν.Π ή σε ΟΤΑ. Στις περιπτώσεις αυτές, για την αντικατάσταση της άδειας θα πρέπει να ερευνηθεί αν οι όροι, με τους οποίους ανατέθηκε η εκμετάλλευση του καταστήματος στον κάτοχο της άδειας, επιτρέπουν τη μεταβίβαση ή εκμίσθωση σε άλλο πρόσωπο.

Επομένως, καταρχήν, ο οικείος δήμος ή κοινότητα, οφείλει να ελέγξει τους όρους της σύμβασης εκμετάλλευσης του καταστήματος.

Ειδικότερα όμως για καταστήματα που ανήκουν σε ΟΤΑ α και β βαθμού, ρητά απαγορεύεται η μεταβίβαση ή εκμίσθωση σε άλλο πρόσωπο¹³⁰ και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αντικατασταθεί η άδεια του καταστήματος αυτού.

---

130. ΠΔ 242/1996/Α-179 Εκμίσθωση, δωρεά, εκποίηση κλπ περιουσίας νομαρχιακών αυτοδ/σεων ΠΔ 270/81 ΥΑ 119/2004/Β-242 λειτουργία κυλικείων δημοσίων σχολείων, ΠΔ 270/81, άρθρο 3.

9. Θεωρείται μεταβίβαση της επιχείρησης η σύμβαση παραχώρησης της διαχείρισης (management) από την εταιρία στο όνομα της οποίας έχει εκδοθεί ή άδεια ίδρυσης και λειτουργίας σε άλλη εταιρία (διαχειρίστρια);

Η εταιρία που έχει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, όταν είναι ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να αναθέσει την διαχείρισή της σε άλλη εταιρία, η οποία οφείλει να ενεργεί εντός του εταιρικού σκοπού, χωρίς εκ του γεγονότος ανάθεσης της διαχείρισης να επέρχεται μεταβίβαση της επιχείρησης (547/2002 ΓνΝΣΚ). Επομένως με βάση τη γνωμοδότηση αυτή δεν απαιτείται αντικατάσταση της άδειας του καταστήματος.

VII Υποδείγματα

1. Υπεύθυνη δήλωση για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας (άρθρο 6 παρ. 1 της ΚΥΑ 10551/2007)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις τις παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νέος κύριος του καταστήματος .....[αναγράφεται το είδος του καταστήματος] που βρίσκεται στην οδό .....δηλώνω ότι δεν έχει επέλθει μεταφορά, επέκταση, αλλαγή χρήσης και ουσιαστικής τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας, βάσει των οποίων χορηγήθηκε η ισχύουσα άδεια στον /στην .....[αναφέρεται το όνομα του κατόχου της άδειας που αντικαθίσταται]

Ημερομηνία: .....20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

2. Υπεύθυνη δήλωση περί μη ύπαρξης τελεσίδικης καταδίκης για τα αδικήματα του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι: δεν έχω καταδικασθεί τελεσίδικα για κανένα από τα αδικήματα που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979, όπως αυτό ισχύει».

Ημερομηνία: .....20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

3. Αίτηση για αντικατάσταση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος

Α Ι Τ Η Σ Η

ΠΡΟΣ Το Δήμο / Κοινότητα

A. ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

ΕΠΩΝΥΜΟ .....
 ΟΝΟΜΑ .....
 ΟΝ. ΠΑΤΡΟΣ.....
 ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ.....
 ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ.....
 Τοπος Κατοικίας .....
 Περιοχή.....
 ΟΔΟΣ.....
 Τ.Κ.....
 Αρ.Δελτ.Ταυτότητας.....
 Α.Φ.Μ. ....
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ .....

B. ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ.....
 ΕΔΡΑ .....
 ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ .....
 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ.....
 ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ .....
 ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.....
 ΟΔΟΣ.....
 Τ.Κ.....
 Α.Δ.Τ.....
 Α.Φ.Μ. ....
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ .....

.....
 Παρακαλώ να προβείτε σε αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος¹³¹ που βρίσκεται στην οδό .....αρ. .... της περιοχής..... με αριθμό άδειας..... λόγω¹³² βάσει της ΚΥΑ 10551/07.

Συνημμένα υποβάλλω:

1. Δύο φωτογραφίες
- 2 Έγγραφο στοιχείο βέβαιης χρονολογίας από το οποίο προκύπτει η μεταβολή¹³³
3. Υπεύθυνη δήλωση περί μη μεταφοράς, επέκτασης, αλλαγής χρήσης κλη του καταστήματος¹³⁴.
4. Υπεύθυνη δήλωση περί μη καταδίκης για τα αδικήματα του άρθρου 1 παρ.2 του πδ 180/79¹³⁵
5. Παράβολο
6. Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή άδειας διαμονής ή καταστατικού της εταιρείας.
7. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος¹³⁶ .....
8. Δήλωση ορισμού του υγειονομικώς ή αγορανομικώς υπευθύνου από τον εκπρόσωπο της εταιρείας και δήλωση αποδοχής του ορισθέντα.
9. Άδεια ασκήσεως επιτηδεύματος¹³⁷

Ο / Η

Αιτών /ούσα

131. Αναγράφεται το είδος του καταστήματος

132. Αναγράφεται ο λόγος της αντικατάστασης

133. Πχ ιδιωτικό συμφωνητικό ή μισθωτήριο συμβόλαιο θεωρημένο ή το καταστατικό της εταιρείας σε ΦΕΚ για ΑΕ ή θεωρημένο από το Πρωτοδικείο για ΟΕ ή ΕΕ

134. Υποβάλλεται για τις περιπτώσεις μεταβίβασης, μίσθωσης ή υπεκμίσθωσης

135. Υποβάλλεται για τα καταστήματα προσφοράς οινοπνευματωδών ποτών από το φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου αντικαθίσταται η άδεια και σε περίπτωση εταιρείας από τον εκπρόσωπο της εταιρείας και τον υγειονομικά υπεύθυνο για ΑΕ και ΕΠΕ και από όλους τους εταίρους για ΟΕ και ΕΕ

136. Υποβάλλεται μόνο για τα επαγγέλματα για την άσκηση των οποίων απαιτείται άδεια πχ άδεια ασκήσεως επαγγέλματος κρεοπώλη, κομμωτή κλη

137. Υποβάλλεται κατά τη χορήγηση της άδειας και όχι με την υποβολή της αίτησης, στις περιπτώσεις αλλαγής του προσώπου στο όνομα του οποίου είχε εκδοθεί η άδεια του καταστήματος

4. Υπόδειγμα αντικατάστασης άδειας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΑΔΕΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΑΠΟΦΑΣΗ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 75,80,86, του ν. 3463/2006 (Α 114) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

2. Τις διατάξεις του άρθρου 6 της ΚΥΑ 10551/2007(Β 246)

3. Την υπ' αριθ. .... άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος ..... που βρίσκεται .....

4. Την από ..... αίτηση του / της ..... του ..... και της ..... έτος γεννήσεως ..... σ..... κατοίκου ..... οδός ..... αρ. .... Α.Δ.Τ./ άδειας διαμονής .....

5. Τα στοιχεία του φακέλου, αποφασίζουμε:

ΧΟΡΗΓΟΥΜΕ

Την υπ' αριθ. .... άδεια ίδρυσης & λειτουργίας καταστήματος ..... που βρίσκεται στην οδό ..... αρ. .... σε αντικατάσταση της αριθμ. .... άδειας ίδρυσης και λειτουργίας λόγω ..... βάσει του άρθρου 6 της 10551/2007 Κ.Υ.Α.

Το κατάστημα θα λειτουργεί σύμφωνα με τους παρακάτω όρους, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται, εκτός της ποινικής δίωξης και την ανάκληση της παρούσας άδειας .

1.Το κατάστημα θα λειτουργεί σε ωφέλιμο χώρο αίθουσας (ωφέλιμου κατά την έννοια των άρθρων..... και..... της Αιβ/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης) ..... όπως αυτό φαίνεται στο εγκεκριμένο από την Υγειονομική Υπηρεσία σχεδιάγραμμα, που τηρείται στον οικείο φάκελο της Υπηρεσίας μας .

2. Ο κάτοχός της θα συμμορφώνεται προς τις εκάστοτε ισχύουσες Υγειονομικές - Δημοτικές - Αγορανομικές - Τουριστικές - Αστυνομικές και λοιπές σχετικές με την λειτουργία του καταστήματος διατάξεις .

3. Η άδεια είναι προσωπική και αμεταβίβαστη.

4. Να τοποθετηθεί σε πλαίσιο και να αναρτηθεί, μαζί με ένα σχεδιάγραμμα του καταστήματος σε εμφανές μέρος αυτού.

5. Η άδεια αυτή ισχύει επ' αόριστο και σε περίπτωση μεταβίβασης του καταστήματος ή παύσης λειτουργίας του να παραδοθεί στην υπηρεσία μας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Δ/ση Υγείας .....

2. Αστ.Τμήμα / Δημοτική Αστυνομία

3. Δ.Ο.Υ. ....

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ / Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΑΝΑΚΛΗΣΗ-ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ι. Ανάκληση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος

Κατ' αρχάς, οι νόμιμες διοικητικές πράξεις της Διοίκησης από τις οποίες οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα δεν ανακαλούνται (ΣΤΕ 3929/1997). Κατ' εξαίρεση μόνο επιτρέπεται η ανάκληση νόμιμων διοικητικών πράξεων

για λόγους δημοσίου συμφέροντος ανεξάρτητα από το χρόνο εκδόσεως της ατομικής πράξης. Η επίκληση του δημοσίου συμφέροντος πρέπει να είναι επαρκής και αιτιολογημένη, η δε κρίση του διοικητικού οργάνου ελέγχεται από τα δικαστήρια.

Η ανάκληση αφορά όλα τα καταστήματα

Η αφαίρεση αφορά μόνο τα καταστήματα του ΠΔ 180/79 ως διοικητική κύρωση

Τα ανωτέρω γενικά ισχύουν και για την ανάκληση των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Η διοίκηση όμως εδώ πρέπει να είναι φειδωλή στη λήψη τέτοιων αποφάσεων γιατί υπάρχει κίνδυνος ασκήσεως αγωγών αποζημιώσεως των θιγομένων. Κατά τον ΑΝ 261/1968, η ανάκληση των παράνομων διοικητικών πράξεων γίνεται «ελεύθερα και άνευ οιασδήποτε εννόμου συνεπειάς» (ΣΤΕ 41/1996, 380/1988). Χαρακτηριστικές τέτοιες περιπτώσεις είναι η πλήρη περί τα πράγματα (π.χ. ο κανονισμός πολυκατοικίας δεν επιτρέπει τέτοια χρήση) ή όταν δεν πληροῦται μια από τις βασικές νόμιμες προϋποθέσεις της άδειας (π.χ. χορήγηση άδειας κατά παράβαση των όρων χρήσεων γης). Τότε, οι παράνομες πράξεις πάσχουν ακυρότητα και πρέπει να ανακαλούνται μόνο για το λόγο της μη νομιμότητάς τους.

Όσον αφορά το θέμα του εύλογου χρόνου, εντός του οποίου ανακαλούνται ελεύθερα, σύμφωνα με τον ΑΝ 261/68 πρέπει να είναι μικρότερος των πέντε (5) ετών, σε κάθε όμως περίπτωση τούτο κρίνεται και από το δικαστήριο. Μετά την παρέλευση των 5 ετών από τότε που η πράξη εκδόθηκε, δεν επιτρέπεται ανάκληση των πράξεων που είναι επ' ωφελεία των διοικουμένων και από τις οποίες αυτοί απέκτησαν δικαιώματα.

Εξαιρέσεις αυτού αποτελούν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο διοικούμενος μεταχειρίσθηκε απατηλά μέσα κατά την έκδοση της πράξεως, επίσης όταν η ανάκληση γίνεται σε συμμόρφωση με απόφαση δικαστηρίου και, τέλος, για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επιτρέπεται όμως και μετά την παρέλευση της πενταετίας (δηλαδή του ευλόγου χρόνου) οποτεδήποτε η ανάκληση δυσμενών παρανόμων διοικητικών πράξεων, προς όφελος των διοικουμένων (ΣΤΕ 4090/87).

Τα ανωτέρω γενικώς ισχύοντα για την ανάκληση νομίμων ή παρανόμων διοικητικών πράξεων ισχύουν αναλόγως και για την ανάκληση των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με τις ειδικότερες παρατηρήσεις που διατυπώνονται παρακάτω.

1. Βασικές περιπτώσεις ανάκλησης της άδειας ΚΥΕ κατά τη νομοθεσία

Σύμφωνα με την Α1β/8577/1983 Υγειονομική Διάταξη (άρθρο 6 παρ. 5)¹³⁸, η μεταφορά, επέκταση ή αλληλαγή ΚΥΕ καθώς και η ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του «θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος». Ειδικότερα, για την μεταφορά του ΚΥΕ προβλέπεται στο ίδιο άρθρο (παρ. 7), ότι η άδεια «παύει να ισχύει», προφανώς επειδή η άδεια αναφέρεται σε συγκεκριμένο χώρο¹³⁹, ενώ για τις περιπτώσεις επέκτασης, αλληλαγής ή ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων δεν γίνεται λόγος για παύση ισχύος, οπότε η άδεια πρέπει να ανακληθεί. Το ίδιο ισχύει εξάλλου και όταν διαπιστώνονται ορισμένες πολεοδομικές παραβάσεις. Συγκεκριμένα:

α. Επέκταση

Ανάκληση της άδειας γίνεται όταν έχει πραγματοποιηθεί επέκταση του καταστήματος σε χώρο, είτε συνεχόμενο με το οίκημα είτε σε άλλο οίκημα, για το οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας. Στην περίπτωση αυτή, αν διαπιστωθεί η επέκταση, ακόμη και όταν πρόκειται για μικρή επέκταση (λ.χ. λίγων τετραγωνικών μέτρων), επακολουθεί η ανάκληση της αδείας και απαιτείται νέα άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας.

Εξάιρεση αποτελεί μόνο η περίπτωση *ανάπτυξης καθισμάτων* σε ισόγεια αίθουσα συνάθροισης κοινού που πρόσκειται στα ήδη λειτουργούντα καταστήματα των άρθρων 37, 38 & 39 (καφέ, μπαρ, εστιατόρια κλπ) της Α1β/8577/83 ΥΔ. Στις περιπτώσεις αυτές

138. ΦΕΚ Β 526/1983.

139. Βλ. σχετικά στο κεφάλαιο Γ του παρόντος σχετικά με την χορήγηση της άδειας και την παύση ισχύος της σε περιπτώσεις μεταφοράς, διακοπής λειτουργίας πέραν του έτους κλπ.

δεν απαιτείται νέα άδεια αλλή εκδίδεται πράξη προσδιορισμού καθισμάτων με απόφαση του οικείου δήμου ή κοινότητας μετά από σύμφωνη γνώμη της Υγειονομικής Υπηρεσίας, [άρθρο 1 παρ.11,16&18 της ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/94643/20-7-07 ΦΕΚ Β 1384].

β. Αλληλαγή

Στον εκμεταλλευτή καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος απαγορεύεται η αλληλαγή της χρήσης για την οποία είχε χορηγηθεί η άδεια, όπως όταν, λ.χ., ενώ η άδεια είχε χορηγηθεί για μπαρ, αυτό μετατράπηκε σε εστιατόριο. Έτσι, όταν διαπιστωθεί ότι ένα κατάστημα λειτουργεί με διαφορετική χρήση από αυτή που επιτρέπει η αντίστοιχη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, τότε ανακαλείται η εν λόγω άδεια και ο εκμεταλλευτής του ΚΥΕ θα πρέπει να υποβάλει αίτημα για νέα άδεια.

γ. Ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας

Οι υγειονομικοί όροι λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος διαλαμβάνονται στις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ χορηγείται μετά από σχετική γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας περί τηρήσεως των υγειονομικών όρων λειτουργίας, όπως αυτοί καθορίζονται από τη νομοθεσία. Η υγειονομική υπηρεσία, μεταξύ άλλων, ελέγχει αν ο χώρος είναι μόνιμου κατασκευής, αν πληροί τους από υγειονομικής απόψεως απαραίτητους οικοδομικούς όρους τους οποίους καθορίζουν οι σχετικές διατάξεις της υγειονομικής νομοθεσίας και του ΓΟΚ (ύψος, εμβαδόν, είδος κατασκευής, υπόγειο κτλ), αν υπάρχει δυνατότητα εξασφάλισης υγιεινής, ύδρευσης, αποχέτευσης, επαρκούς φωτισμού, αερισμού του χώρου κτλ. Επίσης, ελέγχονται από πλευράς υγειονομικής όλης οι προϋποθέσεις που τάσσει η Α1Β 8577/1983 υγ. Διάταξη (λ.χ ψυγεία, συσκευές, έπιπλα, μυοκτονία κλπ).

Κατά την έννοια, επομένως, των κανόνων της ως άνω υγ. διάταξης, σε περίπτωση έκδοσης άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ εάν διαπιστωθεί εκ των υστέρων παραβίαση ουσιωδών όρων λειτουργίας του, τότε αυτό συνιστά λόγο ανάκλησης της άδειας. Η εν λόγω ανάκληση όμως, δεν γίνεται, αν διαπιστωθεί από την υγειονομική υπηρεσία ότι η γενόμενη τροποποίηση είχε ως συνέπεια την βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών λειτουργίας του καταστήματος (άρθρο 6 παρ 5 της Α1β 8577/1983 ΥΔ). Επισημαίνεται, ότι σε όλες τις περιπτώσεις παραβάσεως υγειονομικών όρων λειτουργίας, η ανάκληση της άδειας γίνεται πάντοτε μετά από γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας η οποία είναι δεσμευτική για το δήμο. Σε κάθε περίπτωση, στο θέμα της ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων λειτουργίας, έχει θεμελιώδη σημασία η γνωμοδότηση της Υγειονομικής Υπηρεσίας, από την οποία και εξαρτάται η ανάκληση ή μη της άδειας. Επομένως, στην περίπτωση αυτή, η Δημοτική Αρχή αποφασίζει κατά δεσμία αρμοδιότητα, αφού είναι υποχρεωμένη να ακολουθήσει την εν

λόγω γνωμοδότηση και δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια ως προς την ανάκληση ή μη της άδειας.

Αντίθετα, όταν οι όροι βάσει των οποίων γίνεται η ανάκληση δεν είναι υγειονομικοί, τότε δεν απαιτείται γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας. Επομένως, εφόσον κατά την έκδοση των αδειών παραβιάστηκε όρος μη υγειονομικός (π.χ. πολεοδομικός), οι άδειες αυτές ανακαλούνται νόμιμα και αιτιολογημένα, χωρίς να έχει προηγηθεί η γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας (ΣΤΕ 2922/1985, 2671/1990).

δ. Στις περιπτώσεις πολεοδομικών παραβάσεων

Σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΣΤΕ (βλ. ΣΤΕ 508/1999), κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 25 του ΠΔ 410/1995 (τώρα πλέον άρθρο 80 ΚΔΚ) «η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος χορηγείται για συγκεκριμένο χώρο, κατόπιν ελέγχου του χώρου αυτού τόσο από πλευράς καταλληλότητας όσον και από πλευράς νομιμότητας του κτιρίου» (ΣΤΕ 3939/1997). Αν λοιπόν η Διοίκηση διαπιστώσει ότι υπάρχουν πολεοδομικές παραβάσεις, οι οποίες βεβαιώνονται με σχετική πράξη του αρμόδιου πολεοδομικού γραφείου, είναι υποχρεωμένη η εκδούσα αρχή (δηλ. ο δήμος) να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας, συνεπεία των πολεοδομικών αυτών παραβάσεων, και να διατάξει το κλείσιμο (σφράγιση) του καταστήματος.

Η μη τήρηση από το αρμόδιο όργανο της υποχρέωσής του να προβεί στο κλείσιμο του καταστήματος και στην ανάκληση της άδειας ΚΥΕ αποτελεί παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας (ΣΤΕ 1354/1989). Επίσης γίνεται δεκτό νομολογιακά ότι η νομιμότητα του κτιρίου αποτελεί κατά νόμο την αναγκαία προϋπόθεση για τη νομιμότητα της άδειας (ΣΤΕ 526/1987, 1336/1989, 517/1994, 518/1994). Συνεπώς, σε μια τέτοια περίπτωση, η μη ανακληθείσα άδεια είναι παράνομη.

Σχετικές με την υποχρέωση ανάκλησης της άδειας ΚΥΕ είναι και οι 1354/1989 και 5875/1999 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τις οποίες, «..απαραίτητη προϋπόθεση για το κύρος της αδείας ιδρύσεως είναι η νομιμότητα των εγκαταστάσεων από πολεοδομική άποψη, απαιτείται δηλαδή να έχει ληφθεί νόμιμη άδεια για την ανέγερσή τους και να επιτρέπεται η χρήση των συγκεκριμένων καταστημάτων. Αν κάποια από τις προϋποθέσεις αυτές παύσει να υφίσταται σε χρόνο μεταγενέστερο της χορήγησης της αδείας αυτής ή διαπιστωθεί ότι παραπληγήθηκε κατά την χορήγησή της, η Διοίκηση νομίμως ανακαλεί την άδεια...».

Σύμφωνα, επίσης, με την υπ' αριθμ. 214/1984 Γν. ΝΣΚ, «εις περίπτωσην καθ' ην μετά την χορήγηση αδείας λειτουργίας καταστήματος η οικοδομή εις την οποία λειτουργεί κατάστημα ήθελε κριθεί αυθαίρετος και κατεδαφιστέα, η Αστυνομική Αρχή»

(και εν προκειμένω ο δήμος ή η κοινότητα) «μετά την οριστικοποίηση του σχετικού πρωτοκόλλου πρέπει να προέλθει εις την ανάκλησιν της άδειας λειτουργίας του καταστήματος».

Σε περίπτωση εξαίρεσης ή αναστολής κατεδάφισης κτίσματος ή προσθήκης επ' αυτού σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 1577/1985 (όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 20 του Ν. 2831/2000) ή το άρθρο 15 του Ν. 1337/1983 (βλ. κεφάλαιο σχετικά με τη χορήγηση της άδειας), η ισχύουσα άδεια ΚΥΕ δεν ανακαλείται.

Οι Δημοτικές και Κοινοτικές Αρχές είναι αρμόδιες για τον έλεγχο εφαρμογής άλλων νομοθεσιών (πλην των υγειονομικών), μεταξύ των οποίων γίνεται ρητή αναφορά στην πολεοδομική νομοθεσία και συγκεκριμένα στα στοιχεία νομιμότητας του κτιρίου. Ο όρος των υγειονομικών διατάξεων σύμφωνα με τον οποίο, η λειτουργία καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος επιτρέπεται μόνο υπό την προϋπόθεση της νομιμότητας των κτιριακών του εγκαταστάσεων, δεν είναι εκ της φύσεως του υγειονομικός. Συνεπώς, αν παραβιασθεί ο όρος αυτός, η ανάκληση της άδειας διενεργείται χωρίς προηγούμενη γνώμη της Υγειονομικής Υπηρεσίας (ΣΤΕ 5875/1995, 2671/1990, 2977/1985, πρβλ. και ΣΤΕ 3588/1992, 3412/1992, 1806/1987). Επομένως, μετά την παρέλευση απράκτου της προθεσμίας για άσκηση ένστασης επί της έκθεσης αυτοψίας αυθαιρέτου ή την απόρριψή της από την Επιτροπή Κρίσης Αυθαιρέτων, οπότε, με την ολοκλήρωση των διοικητικών ενεργειών της πολεοδομικής υπηρεσίας, ο χαρακτηρισμός του αυθαιρέτου καταστεί τελεσίδικος, το αρμόδιο όργανο του Δήμου οφείλει να λάβει τη σχετική απόφαση, χωρίς να απαιτείται η γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας.

ε. Σε περίπτωση καθορισμού ή αλλαγής χρήσεων γης

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 6 και 7 του άρθρου 16 του Ν. 2831/2000 (όπως αυτές προστέθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 12 του Ν. 3212/2003): «...νομίμως υφιστάμενες χρήσεις κτιρίων ή εγκαταστάσεων σε περιοχές στις οποίες καθορίζονται ή μεταβάλλονται οι χρήσεις γης» μπορούν να καταργηθούν με την κανονιστική πράξη καθορισμού ή μεταβολής των χρήσεων. Όμως, σε αυτές τις περιπτώσεις, «καθορίζεται υποχρεωτικά και ο χρόνος απομάκρυνσης των μη επιτρεπόμενων χρήσεων, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των πέντε ετών, ανάλογα με την χρήση, τους ενδεχόμενους κινδύνους για το περιβάλλον, τις εκτιμώμενες επιπτώσεις στην επιθυμητή οργάνωση της περιοχής, τα τεχνικά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα, τη συμβολή τους στην οικονομία της περιοχής και το κόστος και τις δυσκολίες μετεγκατάστασης. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας απομάκρυνσης, επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός ή και η επέκταση των εγκαταστάσεων, εφόσον βελτιώνονται οι επιπτώσεις στο

περιβάλλον από τη λειτουργία της μονάδας, καθώς επίσης και εργασίες συντήρησης και επισκευής των κτιρίων που αποσκοπούν στην ασφάλεια και την υγιεινή των διαβιούντων και εργαζομένων σε αυτά...» [βλ. αναλυτικότερα και στο κεφάλαιο σχετικά με τη χορήγηση της άδειας].

Συνεπώς, στην περίπτωση που δεν διατηρούνται οι υφιστάμενες χρήσεις κτιρίων ή εγκαταστάσεων, η αντίστοιχη ανάκληση άδειας ΚΥΕ μπορεί να γίνει μόνο μετά την παρέλευση της μεταβατικής προθεσμίας που ορίζεται στην κανονιστική πράξη καθορισμού ή μεταβολής των χρήσεων, ενώ η εν λόγω προθεσμία ποτέ δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε ετών.

στ. Σε περιπτώσεις απειλής της δημόσιας υγείας ή παραπλάνησης των αρμόδιων οργάνων

Η υγειονομική νομοθεσία προβλέπει επίσης (άρθρο 11 παρ. 5 υγ. διάταξης Α1β/8577) την υποχρεωτική ανάκληση της άδειας λειτουργίας ΚΥΕ, όταν ο Νομάρχης έχει επιβάλει οριστική απαγόρευση της λειτουργίας ΚΥΕ (άρθρο 11 παρ. 1 υγ. διάταξης Α 1β/8577) . Αυτό γίνεται όταν:

- ένα ΚΥΕ λειτουργεί «κάτω από απαράδεκτες συνθήκες σε σημείο που να απειλείται η δημόσια υγεία» και
- υφίσταται τεχνική ή άλλη (π.χ. οικονομική ή πολεοδομική) αδυναμία «εκτελέσεως των κρινομένων ως απαιτήτων εργασιών βελτιώσεως των απαράδεκτων συνθηκών λειτουργίας τούτου».

Η εν λόγω απόφαση του Νομάρχη περί οριστικής απαγόρευσης κοινοποιείται στον οικείο ΟΤΑ, ο οποίος μετά την παραλαβή της ανακαλεί οριστικά την άδεια λειτουργίας (άρθρ. 11 παρ. 5), ενώ επίσης σφραγίζει το κατάστημα (άρθρ. 11 παρ. 2).

Η υγειονομική διάταξη Α1β/8577/1983 προβλέπει επίσης (άρθρ. 11 παρ. 6) την ανάκληση της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας ΚΥΕ αν διαπιστωθεί ότι για την απόκτησή της ο νομέας αυτού παραπλάνησε οπωσδήποτε τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα σε σημείο που να του χορηγηθεί τελικά η ανωτέρω άδεια κατά παρέκκλιση αναφερόμενων σε ουσιώδεις υγειονομικούς όρους και προϋποθέσεις διατάξεων της εκάστοτε ισχύουσας σχετικής νομοθεσίας. Η εν λόγω παραπλάνηση μπορεί π.χ. να αφορά χρήση πλάστων ή παραποινμένων δικαιολογητικών, αλληλοίωση ή αποσιώπηση πραγματικών περιστατικών που αφορούν ουσιώδεις υγειονομικούς όρους λειτουργίας κ.ο.κ. Σε αυτή τη περίπτωση ο δήμος ανακαλεί την άδεια κατόπιν αιτιολογημένης γνωμοδοτήσεως της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, εν ελλείψει, της Υγειονομικής υπηρεσίας (άρθρ. 11 παρ. 6).

z. Σε περιπτώσεις έλλειψης των θέσεων στάθμευσης που απαιτεί ο νόμος για κέντρα διασκέδασης

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 5 του ΠΔ 180/1979, που προστέθηκε με το άρθρο 1 του ΠΔ 257/2001, απαγορεύεται η χορήγηση άδειας λειτουργίας κέντρου διασκέδασης στους νομούς Αττικής, πλην των νησιωτικών περιοχών και θεσσαλονίκης, καθώς και σε πρωτεύουσα νομού ή σε πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν διαθέτει ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των εκατό (100) μέτρων σε ευθεία γραμμή από το κατάστημα, για την εξυπηρέτηση των πελατών αυτού. Η αναλογία των θέσεων στάθμευσης, σε σχέση με τον αριθμό των καθισμάτων που προβλέπεται για τη λειτουργία του καταστήματος πρέπει να είναι ένα προς έξι (1:6), δηλ. μία θέση στάθμευσης για κάθε έξι καθίσματα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα σκαμπώ (ΥΠΕΣΔΔΑ 11071/17-4-2003). Για τη διαπίστωση της προϋπόθεσης αυτής, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει, πέραν των λοιπών δικαιολογητικών, έγγραφο (τίτλο κυριότητας ή μισθωτήριο συμβόλαιο) από το οποίο προκύπτει η ύπαρξη του παραπάνω χώρου, καθώς και σχεδιάγραμμα μηχανικού, στο οποίο εμφανίζεται ο αριθμός των θέσεων στάθμευσης στον εν λόγω χώρο, καθώς και η απόστασή του από το κατάστημα. Αν διαπιστωθεί οποτεδήποτε η έλλειψη της προϋπόθεσης αυτής, η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται και επαναχορηγείται όταν έχει εξευρεθεί ο εν λόγω χώρος, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο χορήγησής της¹⁴⁰. Η προθεσμία που δόθηκε στα κέντρα διασκέδασης με το άρθρο 11 παρ. 2 του Ν. 3345/2005, έληξε την 31/12/2006 και επομένως σήμερα, αν ένα κέντρο δεν διαθέτει τις απαιτούμενες από το νόμο θέσεις, ο Δήμος πρέπει να προβεί στην ανάκληση της άδειας (ΥΠΕΣΔΔΑ 13389/21-3-2007).

2. Αφαίρεση της άδειας λειτουργίας

Η αφαίρεση της άδειας λειτουργίας (προσωρινή ή οριστική) προβλέπεται από το άρθρο 2 του ΠΔ 180/1979 «περί των όρων λειτουργίας οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκέδασης»¹⁴¹ και αποτελεί διοικητική κύρωση που επιβάλλεται προκειμένου να διασφαλιστεί η δημόσια υγεία, καθώς και η δημόσια τάξη και ασφάλεια που διασφαλίζονται από υγειονομικές παραβάσεις, παραβιάσεις διατάξεων που αφο-

140. Ο όρος αυτός πρέπει να αναγράφεται στην άδεια. Πρόκειται για διατύπωση «πρόσθετου ορισμού» στη διοικητική πράξη της άδειας, από τη συνδρομή του οποίου εξαρτάται η νομιμότητά της.

141. ΦΕΚ Α 46 1979.

ρούν την κοινή ησυχία, τη διακίνηση ναρκωτικών κ.ο.κ. Επίσης, η εν λόγω κύρωση επιβάλλεται και προς αντιμετώπιση των κινδύνων που συνεπάγεται η εκμετάλλευση ΚΥΕ από άτομα που έχουν διαπράξει ορισμένα σοβαρά αδικήματα. Αξίζει να επισημανθεί ότι σε αυτές τις περιπτώσεις, προκειμένου να επιβληθεί νόμιμα η δυσμενής αυτή κύρωση της αφαίρεσης άδειας ΚΥΕ, πρέπει προηγουμένως να έχει τηρηθεί η επιβαλλόμενη από το άρθρο 20 παρ 2 του Συντάγματος αρχή της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου (ΣτΕ 657/1976, 2078/1976 κ.ά.).

ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ

- επέκταση
- αλληλαγή
- ουσιώδης τροποποίηση
- απαγόρευση λειτουργίας από Νομάρχη
- έλλειψη θέσεων στάθμευσης κέντρων
- λόγοι δημοσίου συμφέροντος

ΛΟΓΟΙ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ

- Τρεις βεβαιώσεις παραβάσεων εντός έτους, για συγκεκριμένα αδικήματα
- Τρεις καταδίκες μετά από μηνύσεις
- Ναρκωτικά, τόπος συνάντησης κακοποιών, υπόπτων, κίνδυνος για δημόσια τάξη και ασφάλεια
- Παραβίαση σφραγίδων

Αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης περί αφαίρεσης της άδειας, ο Δήμαρχος ή ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος, ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας, (άρθρα 106 παρ. 1 περ. γ, 86 παρ 1 περ. β, 87 παρ 3 ΚΔΚ), παρέχουν την εντολή για σφράγιση του καταστήματος. Στην περίπτωση αυτή, προσβάλλεται δικαστικά, ως η μόνη εκτελεστή πράξη, η απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την αφαίρεση της άδειας ΚΥΕ, η οποία κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο προκειμένου αυτός να ασκήσει τα νόμιμα ένδικα μέσα. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, «στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά: α) τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των επιχειρήσεων που εξομοιούνται με αυτά»¹⁴². Η προθεσμία άσκησης προσφυγής (60 ημέρες), αλλά και η άσκησή της δεν αναστέλουν την ισχύ της προβαλλόμενης απόφασης, αλλά ο ενδια-

142. Με τις διατάξεις του άρθρου 29 παρ. 4 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α), στο σχετικό άρθρο 1 του ν. 1406/1983 προστέθηκε παράγραφος 3, που μετέτρεψε τις σχετικές διαφορές σε διαφορές ουσίας και τις υπήγαγε στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

φερόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση αναστολής στο δικαστήριο¹⁴³. Εξάλλου, πριν την προσφυγή στη δικαιοσύνη, ο ενδιαφερόμενος που έχει έννομο συμφέρον, έχει τη δυνατότητα άσκησης της ειδικής διοικητικής προσφυγής του άρθρου 150 ΚΔΚ ενώπιον του Γ. Γραμματέα της Περιφέρειας εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής (άρθρ. 150 παρ. 1α ΚΔΚ)¹⁴⁴.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι διοικητικές κυρώσεις της οριστικής ή της προσωρινής αφαίρεσης άδειας ΚΥΕ αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες καταστημάτων. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ 180/1979 αναφέρονται:

- τα κέντρα διασκέδασης (δηλ. καταστήματα όπου προσφέρεται καλλιτεχνικό και ιδίως μουσικό πρόγραμμα)
- τα καταστήματα όπου προσφέρονται «κυρίως οινοπνευματώδη ποτά για άμεση εντός αυτών κατανάλωση», δηλ. «μπαρ και τα όμοια προς αυτά»
- καφενεία, καφετέριες, αναψυκτήρια, πιτσαρίες, σνακ μπαρ
- οι αίθουσες διενέργειας τεχνικών παιγνίων
- τα μικτά καταστήματα, αν σε αυτά περιλαμβάνεται ένα από τα ανωτέρω καταστήματα.

Επίσης, τα εν λόγω διοικητικά μέτρα επιβάλλονται και σε άλλα ΚΥΕ όπου, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις, προσφέρονται εκτός των άλλων και οινοπνευματώδη ποτά για άμεση εντός αυτών κατανάλωση (π.χ. εστιατόρια, ψαροταβέρνες, κυλικεία κ.ά.).

α. Προσωρινή Αφαίρεση

Η προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας είναι μια μορφή διοικητικής ποινής που προβλέπεται με την παρ 2 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 4 του ΠΔ 180/1979 ως ισχύει και αφορά τους κατόχους αδειών λειτουργίας των παραπάνω ΚΥΕ. Εννοείται ότι η προσωρινή αφαίρεση δεν μπορεί παρά να αφορά την λειτουργία και όχι και την ίδρυση των ΚΥΕ, αφού τα τελευταία, προσωρινά μόνο δεν έχουν άδεια και, εφόσον η αφαίρεση δεν γίνει οριστική (βλ. παρακάτω), μπορούν μετά την πάροδο του χρόνου αφαίρεσης να επαναλειτουργήσουν χωρίς να χρειάζεται νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. Σύμφωνα, λοιπόν, με την παρ. 6 εδ. β του άρθρου 80 ΚΔΚ, αρμόδιο

143. Βλ. αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο ΣΤ του παρόντος σχετικά με τις προσφυγές και τα ένδικα μέσα. Ενδεικτικά βλ. επίσης Επιτροπή Αναστολών ΣτΕ 381/2004, ΔΠρωτοδΑθηνών 681/2002.

144. Όπ.π.

όργανο για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ΚΥΕ είναι ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος Κοινότητας, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να λάβουν την εν λόγω απόφαση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την συνδρομή των εξής προϋποθέσεων:

■ Εφόσον (άρθρ. 2 παρ. 2):

α. Βεβαιώθηκαν από αστυνομικά όργανα τρεις (3) συνολικά παραβάσεις, εντός έτους, των διατάξεων του άρθρου 4 ΠΔ 180/1979 [εργασία χωρίς άδεια]¹⁴⁵, των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά για την κοινή νουχία [ΑΔ 3/1996 και άρθρο 417 ΠΚ], τη λειτουργία μουσικής χωρίς άδεια, την είσοδο ανηλίκων σε κέντρα διασκέδασης και αμιγή μπαρ και την κατανάλωση από αυτούς οινοπνευματωδών ποτών χωρίς συνοδεία γονέων ή κηδεμόνων [ΠΔ 36/1994], την παραβίαση των όρων και προϋποθέσεων της κατεχόμενης άδειας λειτουργίας μουσικής ή το ωράριο λειτουργίας του καταστήματος ή

β. Εκδόθηκαν, ύστερα από μηνύσεις ιδιωτών, τρεις (3) καταδικαστικές αποφάσεις για παράβαση των προηγούμενων διατάξεων.

■ Όταν στο ΚΥΕ (άρθρ. 2 παρ. 3 και άρθρ. 4 παρ. 1 ΠΔ 180/1979):

α. Γίνεται διακίνηση ή χρήση ναρκωτικών ή

β. Συχνάζουν αντικοινωνικά, κακοποιά ή ύποπτα διακίνησης ναρκωτικών άτομα ή

γ. Λαμβάνουν χώρα σοβαρές σταξίες αντικοινωνικού χαρακτήρα που προκαλούν το κοινό αίσθημα ή δημιουργούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια, τη νεολαία και τα ήθη.

Επισημαίνεται ότι η προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας έχει ως αποτέλεσμα την σφράγιση του καταστήματος και η χρονική διάρκεια της τελευταίας εκτείνεται από δέκα (10) έως εξήντα (60) ημέρες. Τόσο η απόφαση για την επιβολή της διοικητικής ποινής της προσωρινής αφαίρεσης και τον προσδιορισμό της χρονικής διάρκειάς της, όσο και η αρμοδιότητα για την λήψη της απόφασης της σφράγισης και την παροχή σχετικής εντολής, ανήκουν στις ευθύνες του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας. Οι τελευταίοι οφείλουν, όπως ήδη τονίσθηκε, να ενεργήσουν εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων, ενώ η παράβαση αυτών των υποχρεώσεων «αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα και παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 142 και 143 του ΚΔΚ και κατά το άρθρο 259 ΠΚ» (άρθρο 80 παρ. 6 ΚΔΚ).

Αξίζει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι το εν λόγω χρονικό διάστημα των δεκαπέντε ημερών, στην πρώτη περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 2 ΠΔ 180/1979 [βεβαίωση

---

145. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι η σχετική σύμβαση εργασίας είναι έγκυρη [ΝΣΚ 475/2003].

παραβάσεων κοινής ησυχίας, ωραρίου κλπ.) υπολογίζεται ως εξής: Ως έναρξη του λαμβάνεται υπ' όψη η ημερομηνία περιέλευσης στο Δήμο των τριών (3) βεβαιωθεισών παραβάσεων «εντός έτους», οι οποίες αφορούν παράβαση των διατάξεων περί κοινής ησυχίας, τη λειτουργία της μουσικής χωρίς άδεια, την παράβαση των όρων και προϋποθέσεων της κατεχόμενης άδειας μουσικής, το ωράριο λειτουργίας του καταστήματος και τέλος την παράλειψη εκδόσεως από την Αστυνομική Αρχή (Υπηρεσία Ασφαλείας) της ειδικής άδειας εργασίας για τους απασχολούμενους σε κέντρα διασκεδάσεως, μπαρ, καφετέριες, αμιγείς αίθουσες διενέργειας τεχνικών παιγνίων. Το εν λόγω «έτος», δεν είναι το ημερολογιακό έτος (1.1. έως και 31.12), αλλά η έναρξη του υπολογίζεται από την πρώτη βεβαίωση παράβασης και λήγει με την αντίστοιχη ημερομηνία του επόμενου έτους.

Ως προς τις περιπτώσεις προσωρινής αφαίρεσης εξαιτίας τριών (3) καταδικαστικών αποφάσεων από ποινικό δικαστήριο κατόπιν μηνύσεων ιδιωτών (άρθρ. 2 παρ. 2 περ. β ΠΔ 180/1979) επισημαίνεται ότι οι εν λόγω αποφάσεις αρκεί να είναι οριστικές. Άλλωστε, σε περίπτωση άσκησης έφεσης με ανασταλτικό αποτέλεσμα, το τελευταίο εκτείνεται μόνο στην κύρια ποινή και όχι στις παρεπόμενες (με την εξαίρεση της στέρεσης πολιτικών δικαιωμάτων). Σε κάθε περίπτωση, η διοικητική ποινή επηρεάζεται από την σχετική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου επί της εφέσεως μόνον αν ο κατηγορούμενος αθωωθεί για λόγους ουσίας.

Ως προς τις περιπτώσεις προσωρινής αφαίρεσης της άδειας, επειδή συχνάζουν αντικοινωνικά στοιχεία, γίνεται διακίνηση ναρκωτικών, λαμβάνουν χώρα σοβαρές αταξίες κλπ., θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ως προς την αιτιολόγηση της σχετικής διοικητικής πράξης αφαίρεσης, αφού οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν αόριστες νομικές έννοιες και συνδέονται με την εκτίμηση πραγματικών περιστατικών τα οποία, σε πολλές περιπτώσεις, μπορούν να είναι αμφιλεγόμενα. Από την σχετική περιπτώσιολογία που έχει απασχολήσει τα δικαστήρια, αξίζει να σημειωθεί ότι κρίθηκε μη νόμιμος λόγος προσωρινής αφαίρεσης άδειας, το μεμονωμένο περιστατικό, το οποίο, ενόψει των πραγματικών συνθηκών, δεν μπορούσε να αποτρέψει ο κάτοχος της άδειας, μολοντί ο ίδιος κατέβαλε την προσήκουσα προσοχή και επιμέλεια (ΣτΕ 2672/1990, 3674/1997 κ.ά.). Έτσι, η εν κρυπτώ, ταχεία και μεμονωμένη χρήση ναρκωτικών από έναν πελάτη, λ.χ., στις τουαλέτες ή η ξαφνική πρόκληση σκανδάλου κατά των ηθών από μεμονωμένους πελάτες δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν την προσωρινή αφαίρεση άδειας ΚΥΕ από τον κάτοχό της, εφόσον αυτός είχε λάβει όλα τα νόμιμα μέτρα και ήλεγχε επιμελώς και προσεκτικά τον χώρο του καταστήματός του. Αντίθετα, οι συχνές επισκέψεις και συναντήσεις κακοποιών στο ΚΥΕ, η κατ' επανάληψη και από περισσότερους αντικοινωνική ή ανήθικη συμπεριφορά, η φανερή ή από περισσότερους ή συχνή χρήση ή κατοχή ναρκωτικών, η συμμετοχή του ίδιου του

ιδιοκτήτη ή/και του προσωπικού του σε τέτοιου είδους πράξεις ή απλή η ανοχή ή η αδιαφορία του ή η αμέλειά του, μπορούν να στοιχειοθετήσουν νόμιμα την εν λόγω αφαίρεση της άδειας ΚΥΕ, αλλά πρέπει σε κάθε περίπτωση να αναφέρονται συγκεκριμένα (και όχι με απλή γενική παραπομπή στις διατάξεις του νόμου) στην σχετική αιτιολογία. Σε κάθε περίπτωση, το όργανο που είναι αρμόδιο να βεβαιώσει τα γεγονότα που αναφέρθηκαν παραπάνω δεν μπορεί παρά να είναι όργανο της ΕΛΑΣ.

β. Οριστική Αφαίρεση

Η οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των ΚΥΕ που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελεί διοικητική κύρωση. Σύμφωνα με την παρ. 6 εδ. α του άρθρου 80 ΚΔΚ, αρμόδιο όργανο για την οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ΚΥΕ είναι στους δήμους η δημορειακή επιτροπή και στις κοινότητες το κοινοτικό συμβούλιο, τα οποία οφείλουν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβουν την σχετική απόφαση. Αμέσως μετά, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, είναι υποχρεωμένοι, εφόσον λήφθηκε απόφαση για οριστική αφαίρεση άδειας, να προχωρήσουν στην παροχή εντολής για τη σφράγιση του καταστήματος (άρθρ. 80 παρ. 6 εδ. β ΚΔΚ). Η οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας προβλέπεται από τη νομοθεσία στις εξής ειδικότερες περιπτώσεις:

αα. Υποχρεωτικά:

- όταν ο κάτοχος της άδειας έχει καταδικασθεί τελεσίδικα για ορισμένα αδικήματα που αναφέρονται στο νόμο (ιδίως άρθρ. 1 παρ. 2 και άρθρ. 2 παρ. 1 ΠΔ 180/1979, βλ. παρακάτω)
- όταν παραβιάστηκε η σφράγιση και τέθηκε σε λειτουργία το κατάστημα ύστερα από απόφαση προσωρινής αφαίρεσης της άδειας (άρθρ. 2 παρ. 4 ΠΔ 180/1979)

ββ. Δυνητικά

- όταν έχουν επιβληθεί τρεις αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσης της άδειας και βεβαιώθηκε εκ νέου παράβαση εντός έτους από την έκταση της τελευταίας προσωρινής αφαίρεσης (άρθρ. 2 παρ. 2 εδ. β ΠΔ 180/1979)
- όταν στο ΚΥΕ γίνεται διακίνηση ή χρήση ναρκωτικών, λαμβάνουν χώρα «σοβαρές αταξίες αντικοινωνικού χαρακτήρα» ή συχνάζουν αντικοινωνικά, κακοποιά κλπ. άτομα (άρθρ. 2 παρ. 3 ΠΔ 180/1979, βλ. παρακάτω), ήδη είχε γίνει προσωρινή αφαίρεση της άδειας γι' αυτούς τους λόγους, αλλά οι τελευταίοι εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εν λόγω προσωρινή αφαίρεση.

Ειδικότερα, αφαιρείται οριστικά και υποχρεωτικά η άδεια:

- Στην περίπτωση, που ο κάτοχός της έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη απόφαση για τα αδικήματα της αντίστασης (άρθρο 167 ΠΚ), σύστασης και συμμορίας (άρθρο 187

ΠΚ), εγκλήματα στα σχετικά με το νόμισμα (άρθρα 207-215 ΠΚ), υπόθαλψης εγκλημάτων (άρθρο 231 ΠΚ), παρασιώπησης εγκλημάτων που αναφέρονται στο κεφ. Ι του ΠΚ (άρθρο 232 ΠΚ για τα κακουργήματα), ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως (άρθρο 299 ΠΚ), σωματικής βλάβης από πρόθεση (άρθρο 209 επ ΠΚ), αρπαγής (άρθρο 322 ΠΚ), αρπαγής ανηλίκου (άρθρο 324 ΠΚ), κλοπής (άρθρο 372 ΠΚ), ληστείας (άρθρο 380 ΠΚ), φθοράς που προκαλεί το κοινό αίσθημα (άρθρο 384 Α ΠΚ), εκβίασης (άρθρο 385 ΠΚ), απάτης (άρθρο 386 ΠΚ), αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος (άρθρο 394 ΠΚ), παράβασης των ποινικών διατάξεων περί όπλων και εκρηκτικών υλών (Ν. 2168/1993), παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών (Ν. 1729/1987, Ν. 2331/1995 και Ν. 2791/1999), κακουργήματα ή πλημμελήματα που αναφέρονται στα αδικήματα περί εσχάτης προδοσίας της χώρας (άρθρο 134 ΠΚ), οιαδήποτε εγκλήματα κατά των ηθών (άρθρα 336-353 ΠΚ επ) και, τέλος, σύμφωνα με το άρθρ. 2 του ΠΔ 36/1994¹⁴⁶, σε περίπτωση παράβασης του άρθρου 394Α ΠΚ σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

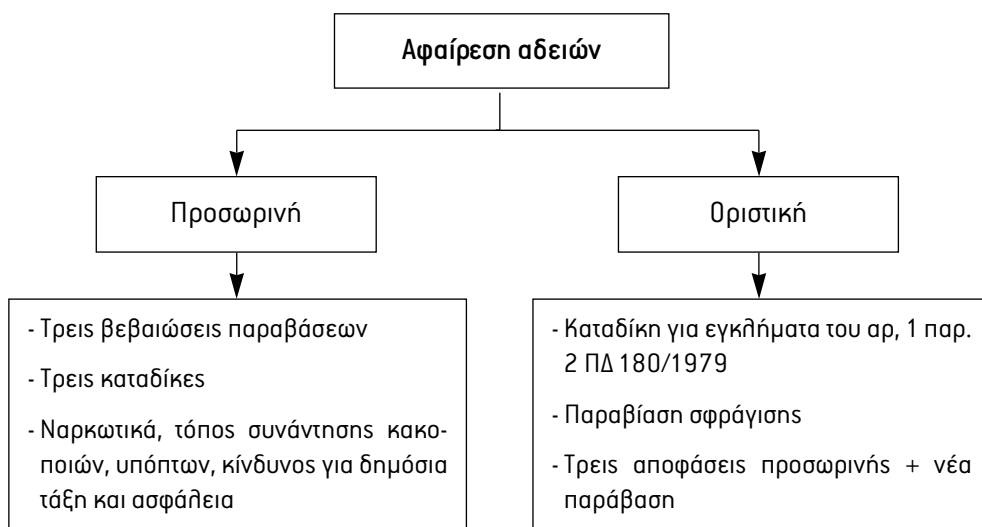
- Σε περίπτωση παραβίασης της σφραγίσεως (που αποτελεί και ποινικό αδίκημα) ύστερα από απόφαση προσωρινής αφαίρεσεως της άδειας και θέσεως σε λειτουργία του καταστήματος, αφαιρείται οριστικά η άδεια λειτουργίας του. Και σε αυτή τη περίπτωση η δημαρχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο, έχουν την υποχρέωση, εντός των προθεσμιών του νόμου (20 ημέρες) να λάβουν απόφαση, κατά δέσμια αρμοδιότητα, για την οριστική αφαίριση της άδειας, ενώ ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας οφείλει να δώσει εντολή προς σφράγιση (βλ. παρακάτω). Υπάρχει, βέβαια, περίπτωση να μην αποφασιστεί τελικά η οριστική αφαίριση της άδειας εφόσον ο κάτοχός της αποδείξει ότι ο ίδιος και οι προστηθέντες του (υπάλληλοι, συνεργάτες κλπ., βλ. άρθρ. 922 ΑΚ) δεν είχαν καμία συμμετοχή ούτε διευκόλυναν με κάποιο τρόπο την αυθαίρετη παραβίαση ή την καταστροφή της σφράγισης (ΣτΕ 1053/1998).
- Εάν, μετά από τρεις (3) αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσεως της άδειας λειτουργίας καταστήματος, βεβαιωθεί εκ νέου παράβαση των διατάξεων για εργασία χωρίς άδεια, κοινή ησυχία, ωράριο κλπ.¹⁴⁷ εντός έτους¹⁴⁸ από την έκταση της τελευταίας προσωρινής αφαίρεσεως, η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του κατα-

146. ΦΕΚ Α 26 1994.

147. Πρόκειται για τις διατάξεις που αναφέρονται στο τμήμα για την προσωρινή αφαίριση της άδειας, μετά από την βεβαίωση τριών παραβάσεων εντός έτους (βλ. παραπάνω υπό α.)

148. Εδώ δεν πρόκειται για το ημερολογιακό έτος (1.1. έως και 31.12). Για τον υπολογισμό του βλ. παραπάνω στο κεφάλαιο περί οριστικής αφαίρεσης της άδειας.

στήματος «δύνатаι» να αφαιρείται οριστικά με απόφαση της δημορσιακής επιτροπής ή του κοινωτικού συμβουλίου που πρέπει και αυτή να εκδοθεί εντός των προθεσμιών του νόμου (20 ημέρες). Σε αυτή τη περίπτωση, ο νόμος παραχωρεί διακριτική ευχέρεια στα αρμόδια όργανα του δήμου ή της κοινότητας, τα οποία εκτιμούν τα πραγματικά περιστατικά αλλά και μια σειρά από παράγοντες όπως την βαρύτητα των παραβάσεων, το βαθμό διασάλευσης της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την επικινδυνότητα των παραβάσεων και της εν γένει λειτουργίας του καταστήματος, το είδος υπαιτιότητας του καταστηματαρχη (δόλος, βαριά ή ελαφρά αμέλεια) κ.ο.κ. Εννοείται βέβαια, ότι σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας (δηλ. η κύρωση της οριστικής αφαίρεσης να είναι όχι δυσανάλογα επαχθής, αναγκαία και πρόσφορη για την εκπλήρωση των σκοπών του νόμου), ενώ η τήρηση των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας του αρμόδιου οργάνου ελέγχεται βέβαια από τα δικαστήρια αλλά και τις αρχές εποπτείας.

- Όταν στο ΚΥΕ γίνεται διακίνηση ή χρήση ναρκωτικών, λαμβάνουν χώρα «σοβαρές σταξίες αντικοινωνικού χαρακτήρα» που «προκαλούν το κοινό αίσθημα ή δημιουργούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια, τη νεολαία και τη ήθη», καθώς και όταν εκεί «συχνάζουν αντικοινωνικά, κακοποιά ή ύποπτα διακίνησης ναρκωτικών άτομα» [άρθρ. 2 παρ. 3 ΠΔ 180/1979, βλ. παρακάτω], ήδη είχε γίνει προσωρινή αφαίρεση της άδειας γι' αυτούς τους λόγους, αλλά οι τελευταίοι εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την προσωρινή αφαίρεση. Και σε αυτή τη περίπτωση, η

άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος «δύνεται» να αφαιρείται οριστικά με απόφαση της δημαρχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου που πρέπει και αυτή να εκδοθεί εντός των προθεσμιών του νόμου (20 ημέρες). Τα εν λόγω όργανα διαθέτουν διακριτική ευχέρεια και εκτιμούν, βέβαια, κατά πόσο «εξακολουθούν να υπάρχουν» οι παραπάνω λόγοι για τους οποίους αφαιρέθηκε προσωρινά η άδεια λειτουργίας¹⁴⁹. Εννοείται, βέβαια, ότι τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω για την άσκηση και την τήρηση των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας, καθώς και για τον σεβασμό της αρχής της αναλογικότητας ισχύουν και σε αυτή την περίπτωση δυναμτικής οριστικής αφαίρεσης.

Ζήτημα τίθεται πάντως, ως προς το κατά πόσο η προσωρινή αφαίρεση της άδειας για τους παραπάνω λόγους που περιγράφονται στο άρθρο 2 παρ. 3 ΠΔ 180/1979 αποτελεί προϋπόθεση για την εν συνεχεία για τους ίδιους λόγους οριστική αφαίρεση της άδειας ή η τελευταία μπορεί να αποφασιστεί και χωρίς να έχει προηγηθεί απόφαση περί προσωρινής αφαίρεσης. Σχετικά το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει δεχτεί ότι δεν αποκλείεται η οριστική αφαίρεση χωρίς να έχει προηγηθεί προσωρινή αφαίρεση όταν, εξαιτίας της βαρύτητας της διαπραχθείσας παράβασης και της σοβαρότητας της δημιουργηθείσας για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια κατάστασης, κρίνεται επιβεβλημένη η άμεση αποτροπή επανάληψης της παράβασης στο μέλλον (ΣτΕ 47/1996). Πρέπει τέλος να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρ. 2 ΠΔ 180/1979 ως ισχύει, *σε πρόσωπο που αφαιρέθηκε οριστικά η άδεια λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 δεν επιτρέπεται η χορήγηση άδειας λειτουργίας πριν την πάροδο 3 ετών από την οριστική αφαίρεση*. Η εν λόγω διάταξη αφορά βέβαια το πρόσωπο του εκμεταλλευτή ΚΥΕ και όχι το ίδιο ΚΥΕ, το οποίο μπορεί να επαναλειτουργήσει στο όνομα νέου κατόχου.

II. Σφράγιση ΚΥΕ

Η σφράγιση ΚΥΕ, αποτελεί διοικητικό μέτρο που έχει ως στόχο την διασφάλιση στην πράξη της διακοπής λειτουργίας του καταστήματος όταν αυτή προβλέπεται από το νόμο. Η σφράγιση αυτή καθεαυτή αποτελεί υλική πράξη και εκδήλωση άμεσου διοικητικού καταναγκασμού. Η σφράγιση γίνεται με (γραπτή) εντολή του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας από τη δημοτική αστυνομία ή το όργανο που ορίζεται «για

149. Για την σχετική ενδεικτική περιπτώσιολογία καθώς και για την ανάγκη προσεκτικής αιτιολόγησης της απόφασης και για την οριστική αφαίρεση της άδειας βλ. παραπάνω τα όσα αναπτύχθηκαν στο τμήμα για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας.

τον σκοπό αυτόν από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και αποτελείται από υπαλλήλους ή και αιρετούς στην περίπτωση που δεν έχει συσταθεί δημοτική αστυνομία» (άρθρ. 80 παρ. 7 ΚΔΚ). Η ίδια διάταξη προβλέπει ότι «το αρμόδιο όργανο, κατά την εκτέλεση των ανωτέρω πράξεων, δύναται, όπου κρίνει αναγκαίο, να ζητά τη συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία υποχρεούται να την παρέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 159 και 161 του ΠΔ 141/1991 (ΦΕΚ 58 Α)».

Αξίζει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με άποψη που επικράτησε παλαιότερα, η σφράγιση δεν μπορεί να ανατεθεί από το δήμο σε άλλο νομικό πρόσωπο (ΝΣΚ 648/1996). Ωστόσο, είναι αμφίβολο κατά πόσο αυτό ισχύει και υπό το καθεστώς του νέου ΚΔΚ που προβλέπει ρητά, (άρθρ. 222 ΚΔΚ) στο πλαίσιο συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας, την άσκηση από πρωτοβάθμιους ΟΤΑ για λογαριασμό άλλων δήμων ή κοινοτήτων συγκεκριμένης αρμοδιότητας ή την παροχή υποστήριξης για την άσκηση αρμοδιοτήτων. Νονή θα ήταν, λ.χ., η σφράγιση καταστημάτων εντός ενός δήμου, από τη δημοτική αστυνομία όμορου δήμου, βάσει σύμβασης διαδημοτικής συνεργασίας.

Η ΣΦΡΑΓΙΣΗ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ

- Σε καταστήματα χωρίς άδεια
- Αν επιβλήθηκε ανάκληση ή αφαίρεση άδειας
- Στην απαγόρευση λειτουργίας από Νομάρχη

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 6 εδ. γ ΚΔΚ, ο δήμαρχος οφείλει πάντως να παρέχει την εντολή προς σφράγιση, ενώ η παράβαση των σχετικών διατάξεων της εν λόγω παραγράφου χαρακτηρίζεται ως «πειθαρχικό αδίκημα και παράβαση καθήκοντος» και τιμωρείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 142 και 143 του ΚΔΚ και κατά το άρθρο 259 ΠΚ.

Στην σχετική νομοθεσία, η σφράγιση ΚΥΕ προβλέπεται ρητά:

- Για τα ΚΥΕ που λειτουργούν χωρίς άδεια ή βάσει άδειας που εκδόθηκε στο όνομα άλλου προσώπου και "κλείνονται αυτεπαγγέλτως» (άρθρ. 9 ΑΝ 2520/1940 και 6 παρ. 9 Α1 β/8577 Υγ.Διάταξης).
- Όταν ο Νομάρχης επιβάλλει την προσωρινή ή οριστική απαγόρευση λειτουργίας ΚΥΕ κατά το άρθρο 11 παρ. 1 της Α1 β/8577 Υγ.διάταξης
- Όταν ανακαλείται ή αφαιρείται προσωρινά ή οριστικά η άδεια ΚΥΕ, καθώς και όταν αυτή παύει να ισχύει (άρθρ. 2 παρ. 2 ΠΔ 180/1979, άρθρ. 6 παρ. 7 και 9 της Α1 β/8577 Υγ.Διάταξης, άρθρ. 80 παρ. 6 ΚΔΚ).

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, είναι προφανές ότι η Δημοτική Αρχή πρέπει να προβαίνει στην επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και την λήψη των προβλεπόμενων

από το νόμο διοικητικών μέτρων και υλικών ενεργειών και να μην αναμένει την έκδοση αθωωτικών αποφάσεων από τα Ποινικά Δικαστήρια, στις περιπτώσεις εκείνες παραβιάσεων που ανακύπτουν και ποινικά αδικήματα.

Ως προς την διαδικασία σφράγισης, ο νέος ΚΔΚ παρέχει εξουσιοδότηση (άρθρ. 80 παρ. 9) για την έκδοση ΚΥΑ των Υπουργών ΕΣΔΔΑ, ΠΕΧΩΔΕ και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με την οποία θα καθορίζονται, μεταξύ άλλων, και ο τρόπος σφράγισης των ΚΥΕ¹⁵⁰. Στην πράξη, σήμερα, ακολουθείται συνήθως η διαδικασία που τηρούσαν παλαιότερα οι τότε αρμόδιες αστυνομικές αρχές: Ο εκμεταλλευτής ΚΥΕ ειδοποιείται εγγράφως για την αιτία, αλλά και την ακριβή ημερομηνία και ώρα σφράγισης του καταστήματός, ενώ καλείται παράλληλα να απομακρύνει εγκαίρως τα ευαλλοίωτα ή ευπαθή είδη που βρίσκονται εντός του καταστήματός του. Η ίδια η σφράγιση συνδυάζεται με το κλείδωμα και την αφαίρεση των κλειδιών του καταστήματος, ενώ για κάθε σφράγιση συντάσσεται και σχετική έκθεση από το αρμόδιο όργανο που την πραγματοποιήσει.

III. Νομικά ζητήματα ως προς το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης

Η ισχύουσα νομοθεσία (ΠΔ 180/1979) προβλέπει ότι η βεβαίωση των ειδικών παραβάσεων από τα αστυνομικά όργανα αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση για την επιβολή της διοικητικής ποινής της προσωρινής ή και της οριστικής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας καταστήματος – δεν προβλέπεται όμως η κατ' άρθρο 20 παρ. 2 Συντ. προηγούμενη ακρόαση του ιδιοκτήτη καταστήματος, σε βάρος του οποίου διενεργείται η βεβαίωση. Η εν λόγω βεβαίωση εκδίδεται έτσι με βάση την προσωπική και ανέλεγκτη εκτίμηση των πραγματικών δεδομένων από το επιληφθέν αστυνομικό όργανο, χωρίς να εξετάζονται ή να συνεκτιμώνται προηγούμενως οι απόψεις και οι ενστάσεις του ενδιαφερομένου. Η κατ' αυτόν τον τρόπο εκδιδόμενη βεβαίωση, αντίκειται στο συνταγματικά προστατευόμενο δικαίωμα της προηγούμενης (της έκδοσής της) ακρόασης του διοικουμένου. Δεδομένου δε, ότι η εφαρμογή του συνταγματικού αυτού κανόνα αποτελεί όρο για τη νομιμότητα του επιβαλλόμενου διοικητικού καταναγκασμού, η σχετική διαδικασία αντίκειται προς το Σύνταγμα.

Υπό την ανωτέρω έννοια, θα πρέπει το δικαίωμα ακρόασης του διοικουμένου, ο οποίος ενδεχομένως αμφισβητεί την ακριβή διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την παράβαση, να ασκείται ενώπιον του βεβαιούντος την παράβαση οργάνου, δηλαδή στα αρμόδια αστυνομικά όργανα. Μέχρι τώρα, από τη

150. Αναλυτικότερα, η εν λόγω εξουσιοδότηση αναφέρεται και στο καθορισμό θεμάτων διαδικασίας έκδοσης και ανάκλησης των αδειών, μεταβίβασης και μετατροπής της άδειας, καθώς και των γενικών υγειονομικών όρων που τα διέπουν, αλλά και «κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

σχετική διαδικασία δεν προβλέπεται ρητά και ειδικά ύστερος έλεγχος (τυπικός και ουσιαστικός) της εκδιδόμενης βεβαίωσης παράβασης. Στην πράξη βέβαια, αρκετοί εκμεταλλευτές ΚΥΕ εμφανίζονται ενώπιον του αστυνομικού διοικητή και προβάλλουν τις αντιρρήσεις τους, εφόσον η παράβαση δεν αποτελεί πλημμέλημα ή κακούργημα. Δεν υπάρχει υπ' αυτήν την έννοια δυνατότητα ενδικοφανούς προσφυγής, ώστε να επανεξεταστεί η βεβαίωση από δευτεροβάθμια αρχή, η οποία θα μπορούσε τουλάχιστον να εγγυηθεί στοιχειωδώς την εγκυρότητά της. Συνέπεια της παράλειψης αυτής του νομοθέτη είναι να καθίσταται οριστική η κρίση του βεβαιούντος αστυνομικού οργάνου, μοιλονότι ο τρόπος και οι συνθήκες υπό τις οποίες αυτή διατυπώνεται δεν φαίνεται να διασφαλίζουν τη δέουσα αμεροληψία και αντικειμενικότητα. Εξάλλου, ο δικαστικός έλεγχος της συνεπαγόμενης κυρώσεως της αφαίρεσης της άδειας δι' αιτήσεως ακυρώσεως δεν είναι ασφαλώς σε θέση να διασκεδάσει τα ανακύπτοντα προβλήματα, καθόσον περιορίζεται στη νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξεως και δεν εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητά της.

Αναφέρθηκε ήδη, ότι προ της ισχύουσας ρύθμισης η άδεια λειτουργίας καταστήματος μπορούσε να αφαιρεθεί προσωρινά ή οριστικά, μόνον εφόσον είχαν εκδοθεί δύο τουλάχιστον καταδικαστικές αποφάσεις περί παραβάσεως κρίσιμων διατάξεων. Η δια της ισχύουσας ρύθμισης διεύρυνση των σχετικών προϋποθέσεων από το νομοθέτη και η επιβολή της ίδιας διοικητικής ποινής και σε περίπτωση που δεν έχει προηγηθεί κρίση δικαστικού οργάνου ή, αν έχει προηγηθεί, δεν έχει υποχρεωτικά τελεσιδικήσει, φαίνεται να περιορίζει την προστασία του θιγόμενου διοικουμένου. Ειδικότερα, με τη ρύθμιση που υιοθετήθηκε, καταργείται η υποχρέωση απόδειξης της παράβασης των οικείων διατάξεων, διαμέσου μόνο καταδικαστικών δικαστικών αποφάσεων. Εφεξής, είναι αρκετή απλώς η θεμελίωσή της σε ειδικές διοικητικές πράξεις από μονοπρόσωπο διοικητικό όργανο.

Δεδομένου μάλιστα ότι για την επιβολή της διοικητικής ποινής της αφαίρεσης άδειας λειτουργίας απαιτείται, κατά την ισχύουσα ρύθμιση, μόνο η τυπική συνδρομή των προβλεπόμενων προϋποθέσεων, ανεξάρτητα από την ουσιαστική βασιμότητά τους - αφού δεν προβλέπεται ουσιαστικός έλεγχος των επικαλούμενων επιβαρυντικών διοικητικών πράξεων – η εκδιδόμενη κατ' επίκλησή τους πράξη δεν παρέχει τα εχέγγυα νόμιμης κρίσης που προσιδάζουν στην αρχή του Κράτους Δικαίου.

Πολλοί Δήμοι ή Κοινότητες δεν έχουν τη δυνατότητα όπως εντός των 15 ημερών (που προβλέπεται από το άρθρο 80 παρ. 6 ΚΔΚ για την προσωρινή αφαίρεση και την σφράγιση) να προβούν στην τήρηση της αρχής της προηγούμενης ακρόασης, αφού γι' αυτή απαιτείται πρόσκληση στον διοικούμενο και μια εύλογη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εμφανιστεί και να προβάλλει τις αντιρρήσεις του. Στη συνέχεια, μετά

το πέρας αυτής της διαδικασίας, θα πρέπει να αποσταλεί στο διοικούμενο από το Δήμαρχο επιστολή για μια μικρή προθεσμία εντός της οποίας, εν όψει της σφραγίσεως, ο λειτουργών το κατάστημα πρέπει να αφαιρέσει και να απομακρύνει ευπαθή και ευαλλοίωτα προϊόντα.

IV. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Ανακαλείται η άδεια σε περιπτώσεις μετατροπής υπαίθριων χώρων (πρασιάς η κοινοχρήστων) σε κλειστούς χώρους;

Στις περιπτώσεις αυτές είναι προφανές ότι έχουμε είτε ουσιώδη τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας είτε πολεοδομικές παραβάσεις συνεπεία των οποίων ανακαλείται η άδεια λειτουργίας. Οι υπαίθριοι χώροι των καταστημάτων που προορίζονται για την ανάπτυξη καθισμάτων χρησιμοποιούνται εποχιακά (όταν ο καιρός το επιτρέπει), ενώ όλοι οι βοηθητικοί και κοινόχρηστοι χώροι αλληλά και όλες οι λειτουργικές εγκαταστάσεις των καταστημάτων πρέπει να βρίσκονται μέσα στο νομίμως υφιστάμενο κτίσμα και σύμφωνα με τη διάταξη αυτών, όπως απεικονίζονται στα υποβληθέντα και θεωρηθέντα από την Υπηρεσία σχεδιαγράμματα κάτοψης, κατά τη διαδικασία της έκδοσης των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας αυτών (πρβλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 1799/9-12-2006 έγγραφο της Δ/νσεως Δημόσιας Υγείας Νομαρχίας Αθηνών).

2. Είναι ορθή η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του ΠΔ/τος 180/1979 στην περίπτωση που η επιχείρηση μεταβιβάζεται σε νέο πρόσωπο;

Η επιβολή των διοικητικών μέτρων της προσωρινής ή οριστικής αφαίρεσης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων που προβλέπονται από τις ρυθμίσεις του π.δ. 180/79 όπως ισχύει, είναι συνυφασμένη με τη διαπίστωση συγκεκριμένων παραβάσεων, που ανάγονται στον τρόπο λειτουργίας του καταστήματος από συγκεκριμένο ιδιοκτήτη, στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια. Όταν η επιχείρηση μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο, είναι ευνόητο ότι αίρονται οι συνέπειες των παραβάσεων που είχαν γίνει από τον προηγούμενο ιδιοκτήτη (βλ. 38146/2007 έγγραφο ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α.).

3. Η προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ενός καταστήματος και η σφράγιση αυτού γίνεται μέσα σε προθεσμία 15 ημερών αφότου πληρώθηκαν οι προϋποθέσεις του νόμου, ακόμη και αν πρόκειται για τουριστικό κατάστημα σε τουριστική περιοχή που είναι τότε κλειστό;

Στο ερώτημα αν η πλήρωση της προϋπόθεσης αυτής επέρχεται, λ.χ. την 30ή Νοεμβρίου, ενώ ένα εποχιακό κατάστημα σε τουριστική περιοχή είναι κλειστό, το μέτρο

αυτό θα επιβληθεί ανεξάρτητα με το αν αυτό λειτουργεί ή όχι δεδομένου ότι επ' αυτών δεν υπάρχει ειδική νομοθετική πρόβλεψη. Επιπλέον, οι εν λόγω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξαρτήτως του αν το κατάστημα βρίσκεται σε λειτουργία ή όχι, δεδομένου ότι η χορηγούμενη άδεια λειτουργίας από τον οικείο Ο.Τ.Α. είναι αορίστου διάρκειας (βλ. 38146/2007 έγγραφο ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α.)

4. Ανακαλούνται οι άδειες κέντρων διασκέδασης λόγω έλλειψης ιδιότητας ή μισθωμένου χώρου στάθμευσης; Τι ισχύει σχετικά ως προς τις μικρότερες κοινότητες που συνενώθηκαν με μεγάλους δήμους;

Με την ισχύ του ΠΔ 257/2001 θα πρέπει οι ΟΤΑ να προβαίνουν στην ανάκληση των αδειών όσων καταστημάτων δεν πληρούν τις προϋποθέσεις σχετικά με το χώρο στάθμευσης που τίθενται στο προαναφερόμενο Δ/γμα. Συνεπώς, όταν τα καταστήματα δεν διαθέτουν χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων και έως ότου εξευρεθεί ο χώρος αυτός οι άδειες ανακαλούνται, οι δε αποφάσεις της ανάκλησης των αδειών εκδίδονται κατά δέσμια αρμοδιότητα των οικείων δήμων. Εξάλλου, σύμφωνα με το ΠΔ 257/2001 ως «πόλη» στην οποία δεν επιτρέπεται χορήγηση άδειας λειτουργίας κέντρου διασκέδασης εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος δεν διαθέτει χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων νοείται η πόλη ως αυτοτελές πολεοδομικό συγκρότημα με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων κατοίκων και όχι η ενιαία εδαφική περιοχή των δήμων, όπως αυτοί προήλθαν από τη συνένωση δήμων ή κοινοτήτων με τις διατάξεις του Ν. 2539/1997 (βλ. 13389/21.3.2007 και 2391/2.2.2005 έγγραφα ΥΠ.ΕΣ.ΔΔ.Α.).

5. Σε περίπτωση καταγγελιών για παράβαση των υγειονομικών όρων λειτουργίας ενός καταστήματος ή πολεοδομικών παραβάσεων ποιες είναι οι υποχρεώσεις του δήμου;

ο Δήμος υποχρεούται:

α) να αποστείλει άμεσα την καταγγελία, εφόσον αυτή αφορά παράβαση υγειονομικών όρων, στην αρμόδια Υπηρεσία Δ/νσης Υγείας, η οποία μέσα σε εύλογο χρόνο πρέπει να γνωμοδοτήσει,

β) το αυτό πρέπει να πράξει σε περίπτωση καταγγελίας για πολεοδομικές παραβάσεις και να αποστείλει την καταγγελία στην αρμόδια πολεοδομία.

Τόσο η γνωμοδότηση της Υγειονομικής Υπηρεσίας όσο και της αρμόδιας Πολεοδομικής υπηρεσίας πρέπει να αποστέλλονται μέσα σε εύλογο χρόνο στο Δήμο ή την Κοινότητα, οι οποίοι, αν διαπιστωθεί με την εν λόγω γνωμοδότηση το βάσιμο των

καταγγελιών, δια των οργάνων τους προβαίνουν, κατά δέσμια αρμοδιότητα, στην ανάκληση των αδειών.

6. Τι ισχύει ως προς την ανάκληση των παρανόμως εκδοθεισών αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας;

α) Για το χρονικό διάστημα μέχρι και πέντε έτη από την έκδοση της άδειας λειτουργίας, δεν δημιουργείται ιδιαίτερο πρόβλημα και η άδεια μπορεί να ανακληθεί, εφόσον διαπιστωθεί εκ των υστέρων ότι κατά την έκδοση της άδειας δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την χορήγηση της άδειας

β) Εάν όμως έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πέραν του ευλόγου χρόνου (πενταετία) και η άδεια δεν έχει ανακληθεί τότε έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ΑΝ 261/1968. Επ' αυτού το ΥΠΕΣΔΔΑ δια του υπ' αριθμ. πρωτ. 66571/22-12-2006 εγγράφου του δέχεται τα κάτωθι: « ....Η ανάκληση των παράνομων επωφελών πράξεων, των πράξεων δηλαδή από τις οποίες οι καλόπιστοι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα, επιτρέπεται οποτεδήποτε, και μετά την παρέλευση του ευλόγου χρόνου, όπως αυτός ορίζεται στον ΑΝ 261/1968, εφόσον:

α) το διοικητικό όργανο παρασύρθηκε στην έκδοση της πράξης από απατηλή ενέργεια του διοικούμενου που επωφελείται από την πράξη

β) υπάρχουν λόγος δημοσίου συμφέροντος ή η πράξη προσκρούει στη δημόσια τάξη. Η κρίση της Διοίκησης για τη συνδρομή του δημοσίου συμφέροντος ή δόλιας ενέργειας του διοικούμενου ή αντίθεσης προς τη δημόσια τάξη πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη για να ελέγχεται από το δικαστήριο κατά πόσο τα συγκεκριμένα περιστατικά θεμελιώνουν την κρίση αυτή

γ) ανάκληση γίνεται για λόγους συμμόρφωσης προς το περιεχόμενο απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου διοικητικού δικαστηρίου.

Συνεπώς για τα καταστήματα που λειτουργούν πέραν της πενταετίας μπορεί να γίνει ανάκληση των αδειών λειτουργίας τους για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή αν διαπιστωθεί απατηλή ενέργεια του διοικούμενου που ωφελήθηκε από την έκδοση της διοικητικής πράξης. Η εκτίμηση της συνδρομής των λόγων δημοσίου συμφέροντος ανήκει στο όργανο που θα προβεί στην ανάκληση της πράξης. Σε κάθε περίπτωση, τα καταστήματα αυτά δεν μπορούν να λειτουργούν μετά την αποχώρηση με οποιονδήποτε τρόπο του ιδιοκτήτη της επιχείρησης. Για τα λοιπά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που λειτουργούν προ της συμπλήρωσης της πενταετίας θα πρέπει να γίνει η ανάκληση της άδειας λειτουργίας εφόσον η περιοχή που λειτουργούν είναι αμιγούς κατοικίας.....».

7. Τι ισχύει σε περίπτωση λειτουργίας καταστήματος χωρίς άδεια και ο ιδιοκτήτης υποβάλει εν τω μεταξύ τα νόμιμα δικαιολογητικά για την προέγκριση ή την άδεια;

Ο Δήμαρχος η Πρόεδρος της Κοινότητας άμεσα, ήτοι εντός της προθεσμίας των 15 ημερών της παρ 6 του άρθρου 80 ΚΔΚ, αφ' ής περιήλθε σ' αυτόν η βεβαιωθείσα παράβαση, οφείλει να δώσει εντολή για σφράγιση του καταστήματος που λειτουργεί χωρίς άδεια. Η εν τω μεταξύ υποβολή από τον εκμεταλλευτή προς το Δήμο των νόμιμων δικαιολογητικών για την προέγκριση ή την άδεια δεν αναστέλλει την εφαρμογή της αμέσου σφραγίσεως (άρθρο 6 παρ 9 ΑιΒ 8577/1983 ΥΔ).

8. Υποχρεούται ο Δήμος να εκδώσει απόφαση αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας καταστήματος, όταν για τις βεβαιωθείσες ποινικές παραβάσεις, που αποτελούν την κατά νόμο προϋπόθεση αφαιρέσεως, έχει επέλθει παραγραφή του αξιόποινου κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 31 του Ν. 3346/2005;

Επ' αυτού, το ΝΣΚ με την υπ' αριθμ. 541/2006 γνωμοδότησή του (Γ' τμήμα) δέχεται ότι «από όλο το πλέγμα και πνεύμα των διατάξεων περί αφαίρεσεως της άδειας λειτουργίας (ΠΔ 180/1979) δεν προκύπτει ότι για την νομότυπη επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων προσπατείται η με δικαστική απόφαση διαπίστωση της ποινικής υπόστασης των διαπιστωθεισών παραβάσεων. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται νομίμως με μόνη τη διαπίστωση και βεβαίωση τους από τα κατά νόμο αρμόδια όργανα και ανεξάρτητα από τον αξιόποινο χαρακτήρα τους ή αν ανεστάλησαν οι τυχόν ποινές που επιβλήθηκαν από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο.

Μόνο, ενδεχομένως, εφόσον το ποινικό δικαστήριο με την αθωωτική απόφασή του διαπιστώσει ότι δεν συνέτρεχαν τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν το αδίκημα και ακολούθως την παράβαση, θα επήρχετο ελάττωμα στην αιτιολογία της απόφασης περί επιβολής της διοικητικής κύρωσης (ΣΤΕ 1269/1998).

9. Πως κρίνεται αν μια τροποποίηση των υγειονομικών όρων είναι «ουσιώδης» ή όχι;

Σχετικά, το ΝΣΚ του κράτους έχει δεχτεί ότι στις σχετικές Υγειονομικές Διατάξεις δεν ερμηνεύεται, ούτε αναλύεται ο όρος «ουσιώδης τροποποίηση» των υγειονομικών όρων, δηλαδή, των όρων λειτουργίας κάθε καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, που προβλέπονται σ' αυτές και που στα «λοιπά» καταστήματα, πλην των κέντρων διασκέδασης, που χρησιμοποιούν μουσική, είναι εκτός των γενικών όρων που καθορίζονται στις διατάξεις των άρθρων 15 επ. της προαναφερθείσας Υγειονομικής διατάξεως και οι ειδικοί όροι που καθορίζονται στα άρθρα 37, 38 και 39 αυτής, που διαφέρουν για κάθε είδος καταστήματος.

Επομένως, το αν κάθε φορά που γίνεται κάποια τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας ενός «λοιοπού καταστήματος» είναι αυτή ουσιώδης, ώστε να διαφοροποιούνται σημαντικά ένας ή περισσότεροι υγειονομικοί όροι από αυτούς, η ύπαρξη των οποίων ελέγχθηκε και διαπιστώθηκε από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή, κατά τα ανωτέρω, πριν εκδώσει τη σχετική σύμφωνη γνώμη της, βάσει της οποίας ο Δήμος χορήγησε την άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας του συγκεκριμένου καταστήματος, θα κριθεί, κατά περίπτωση, από τις αρμόδιες Υγειονομικές Υπηρεσίες. Οι τελευταίες, αν διαπιστώσουν ότι πρόκειται περί ουσιώδους τροποποίησης θα πρέπει να εξετάσουν και αν αυτή είχε σαν συνέπεια τη βελτίωση ή όχι των υγειονομικών συνθηκών λειτουργίας του καταστήματος. Στις περιπτώσεις δε, που διαπιστώνεται από τις αρμόδιες αυτές Υγειονομικές Υπηρεσίες ότι, η ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων έχει σαν συνέπεια τη χειροτέρευση των υγειονομικών συνθηκών λειτουργίας του καταστήματος, τότε μόνον θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος και απαιτείται νέα άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας τούτου...» [Γν. ΝΣΚ 501/2000 Δ' τμ.].

10. Ποια υπηρεσία είναι αρμόδια να διαπιστώσει ουσιώδη τροποποίηση των όρων λειτουργίας ενός ΚΥΕ και ποια πολεοδομικές παραβάσεις;

Αρμόδια Υπηρεσία για να διαπιστώσει αν μεταβλήθηκαν οι υγειονομικοί όροι λειτουργίας του καταστήματος είναι η οικεία Υπηρεσία Δημόσιας Υγιεινής. Αντίστοιχα αρμόδια υπηρεσία για να διαπιστώσει τη νομιμότητα του κτιρίου και τη στατική του επάρκεια (και πολεοδομικές παραβάσεις) είναι η οικεία Πολεοδομία (βλ. 32568/20.7.2007 και 11387/21.3.2007 έγγραφα ΥΠΕΣΔΔΑ).

11. Για ποιους λόγους γίνεται αποσφράγιση ενός σφραγισθέντος ΚΥΕ;

Πρόκειται κυρίως για τις περιπτώσεις συμμόρφωσης σε σχετική δικαστική απόφαση, επίσης όταν πληρούνται οι όροι που είχαν τεθεί όταν είχε γίνει προσωρινή αφαίριση, καθώς και όταν επαναχορηγείται ανακληθείσα ή οριστικά αφαιρεθείσα άδεια. Για την αποσφράγιση θα πρέπει να δώσει σχετική εντολή το όργανο που είναι αρμόδιο και για την εντολή σφράγισης, δηλ. ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας.

IV. Υποδείγματα

1. Ανάκληση άδειας ΚΥΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Έχοντας υπόψη
- α. Τις διατάξεις του άρθρου 80 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114/τ.α/2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
  - β. Την αριθμ. .... άδεια λειτουργίας καταστήματος
  - γ1. Τα υπ' αριθμ. .... σχετικά έγγραφα του Α.Τ. ....
(θα πρέπει να βάζουμε ή το γ1 ή το γ2).
  - γ2. Την υπ' αριθμ. .... γνωμοδότηση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας, σύμφωνα με την οποία τροποποιήθηκαν οι όροι της Αιβ / 8577 / 83 Υγειονομικής Διάταξης (όπως ισχύει κατά τον χρόνο έκδοσης της άδειας) .
  - δ. Τις διατάξεις του άρθρου 6/11 της ΑΙΒ / 8577 / 83 Υγειονομικής Διάταξης .

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Α Ν Α Κ Α Λ Ο Υ Μ Ε την αριθμ. Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος ..... τ. .... του ..... και της ..... που βρίσκεται στην οδό ..... αρ. .... περιοχής ..... σύμφωνα με .....

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ - Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1. Δ/ση Υγείας .....
- 2. Αστ.Τμήμα / Δημ. Αστυνομία .....
- Δ.Ο.Υ. ....

2 Ειδοποίηση σφράγισης λόγω προσωρινής αφαίρεσης άδειας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΘΕΜΑ: Προσωρινή αφαίρεση άδειας λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος με την επωνυμία ..... του/της ..... που βρίσκεται στην οδό ..... αρ. ....

Σχετ. 1. Αριθμ. .... Απόφαση

Σε εκτέλεση της παραπάνω σχετικής απόφασης σας πληροφορούμε ότι θα προβούμε στο κλείσιμο του καταστήματος σας για το χρονικό διάστημα από ..... μέχρι .....

Παρακαλούμε, όπως μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών από της επιδόσεως σε σας του παρόντος, απομακρύνετε τυχόν ευαλλοίωτα προϊόντα από αυτό προκειμένου να αποφύγετε περαιτέρω ζημία σας και δημιουργία ανθυγιεινών καταστάσεων.

Η σφράγιση του καταστήματος θα γίνει στις ...../.../..... ημέρα της εβδομάδας ..... και ώρα ..... και θα πρέπει να παραβρεθείτε.

Σε περίπτωση που δεν παραβρεθείτε στο κατάστημά σας η σφράγιση θα γίνει χωρίς την παρουσία σας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ - Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

3. Ειδοποίηση σφράγισης λόγω οριστικής αφαίρεσης άδειας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΘΕΜΑ: Οριστική αφαίρεση άδειας λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος με την επωνυμία

..... του/της ..... που βρίσκεται στην οδό
..... αρ. ....

Σχετ. 1. Αριθμ. .... Απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής-Κοινοτικού Συμβουλίου

Σε εκτέλεση της παραπάνω σχετικής απόφασης σας πληροφορούμε ότι θα προβούμε στο οριστικό κλείσιμο του καταστήματος σας

Παρακαλούμε όπως μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών από της επιδόσεως σε σας του παρόντος απομακρύνετε τυχόν ευαλλοίωτα προϊόντα από αυτό προκειμένου να αποφύγετε περαιτέρω ζημιά σας και δημιουργία ανθυγιεινών καταστάσεων.

Η σφράγιση του καταστήματος θα γίνει στις ...../.../..... ημέρα της εβδομάδας ..... και ώρα ..... και θα πρέπει να παραβρεθείτε.

Σε περίπτωση που δεν παραβρεθείτε στο κατάστημά σας η σφράγιση θα γίνει χωρίς την παρουσία σας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ - Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

4. Ειδιοποίηση σφράγισης καταστήματος χωρίς άδεια

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΘΕΜΑ : Σφράγιση Καταστήματος άνευ αδείας .....

ΣΧΕΤ: α)...Άρθρα 8 και 10 Α.Ν. 2520/40 " Περί Υγειονομικού Κανονισμού " και αρθρ.9 παρ.6 της υπ' αριθμ. ΑΙΒ 8577/1983 Υγειονομικής Διάταξης.

β) Τις διατάξεις του άρθρου 80 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114/τ.α/2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

γ) Έγγραφο του Αστυνομικού Τμήματος ..... – Δημοτικής Αστυνομίας
.....

Έχοντας υπ' όψη τα ανωτέρω :

1.- Σας γνωρίζουμε ότι την ..... καταληφθήκατε ..... να έχετε θέσει σε λειτουργία το αναγραφόμενο στο θέμα κατάστημα, χωρίς την απαιτούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

Για το λόγο αυτό μηνυθήκατε / σχηματίσθηκε έκθεση ..... και εφαρμόστηκαν σε βάρος σας οι διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας.

2.- Κατόπιν αυτού, σύμφωνα με τις διατάξεις των πιο πάνω σχετικών είμαστε υποχρεωμένοι να σφραγίσουμε το κατάστημά σας και γι' αυτό παρακαλούμε όπως εντός προθεσμίας ....., από της επιδόσεως σε σας του παρόντος απομακρύνετε τυχόν ευαλλοίωτα και ευπαθή προϊόντα, από αυτό, προς αποφυγή περαιτέρω ζημίας σας.

3.- Η σφράγιση του καταστήματος θα γίνει στις ....., κατά την οποία πρέπει να παρευρεθείτε.

Σε περίπτωση που δεν παρευρεθείτε στο κατάστημά σας, η σφράγιση θα γίνει χωρίς την παρουσία σας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

Αστυν.Τμήμα – Δημοτική Αστυνομία

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΕΠΙΔΟΣΑΣ

Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ

ΘΥΡΟΚΟΛΛΗΘΗΚΕ

5. Αίτημα δήμου ή κοινότητας για υγειονομικό έλεγχο καταστήματος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΠΡΟΣ: Τη Δ/ση Υγείας
ΚΟΙΝ.: Αστυνομικό Τμήμα

ΘΕΜΑ: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Παρακαλούμε για τον Υγειονομικό έλεγχο του καταστήματος .....
τ. .... που λειτουργεί στην δ/ση
....., με την αριθμ.
..... άδειας ίδρυσης και λειτουργία καταστήματος προκειμένου να δια-
πιστωθεί η τροποποίηση ή μη των υγειονομικών όρων λειτουργίας του και η ενημέ-
ρωση της υπηρεσίας μας για περαιτέρω ενέργειες

Επισυνάπτεται φωτοαντίγραφο της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ - Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

6. Έκθεση σφράγισης καταστήματος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΕΚΘΕΣΗ ΣΦΡΑΓΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στ..... σήμερα στις ..... του μηνός ..... του έτους ....
ημέρα της εβδομάδος ..... και ώρα .....
 ο/η ..... Δ.Α. / υπάλληλος του Δήμου/Κοινότητας .....
 και παρουσία και του/της ..... της ίδιας υπηρεσίας που ορι-
 στήκαμε με την αριθμ. .... απόφαση του Δ.Σ. βάσει του Ν.3463/2006 άρθρο 80
 παρ.7 προβήκαμε στη σφράγιση, σύμφωνα με την αριθμ. .... απόφαση της Δημαρχιακής
 Επιτροπής/Δημάρχου/Προέδρου Κοινότητας/Κοινοτικού Συμβουλίου και την αριθμ.
 ..... εντολή του Δημάρχου/Προέδρου,
 του καταστήματος .....
 του .....
 που βρίσκεται στ. .... οδός ..... αρ. ...
 για χρονικό διάστημα .....
 και στην αφαίρεση της αριθμ. .... /..... άδειας ίδρυσης και λειτουργίας που χορη-
 γήθηκε από .....

Κατά τη σφράγιση παραβρίσκονταν ο/η .....

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ .....

Στον/στην ιδιοκτήτη/τρια υπενθυμίζονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 178 του
 Ποινικού Κώδικα σε περίπτωση παραβίασης της σφράγισης.

Για τα παραπάνω συντάχθηκε αυτή η έκθεση σε δύο αντίγραφα, η οποία αφού δια-
 βάστηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται και επιδίδεται το ένα αντίτυπο στον/στην
 ενδιαφερόμενο/η.

Οι διενεργήσαντες τη σφράγιση

1. ....

2. ....

Οι παρόντες

7. Έκθεση αποσφράγισης καταστήματος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
Α.Π.....

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΣΦΡΑΓΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στ... σήμερα στις ..... του μηνός ..... του έτους...
ημέρα της εβδομάδος ..... και ώρα .....

ο/η ..... Δ.Α. / υπάλληλος του Δήμου/Κοινότητας .....
και παρουσία και του/της ..... της ίδιας υπηρεσίας που ορι-
στήκαμε με την αριθμ. .... απόφαση βάσει του Ν.3463/2006 άρθρο 80 παρ.7

προβήκαμε στην αποσφράγιση,

του καταστήματος .....

του .....

που βρίσκεται στ..... οδός ..... αρ.....

γιατί .....

.....

Κατά την αποσφράγιση παραβρίσκονταν ο/η .....

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

.....

.....

Για τα παραπάνω συντάχθηκε αυτή η έκθεση σε δύο αντίγραφα, η οποία αφού δια-
βάστηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται και επιδίδεται το ένα αντίτυπο στον/στην
ενδιαφερόμενο/η.

Οι διενεργήσαντες την αποσφράγιση

1.....

2.....

Οι παρόντες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ι. Ειδική διοικητική προσφυγή του άρθρου 150 του ΔΚΚ

Κατά την άσκηση της αρμοδιότητας χορήγησης αδειών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος εκδίδονται πράξεις συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ¹⁵¹ (π.χ. απόφαση Δημαρχιακής Επιτροπής για τη χορήγηση προέγκριση ίδρυσης, για την ανάκληση ή οριστική αφαίρεση της άδειας) ή μονομελών (π.χ. απόφαση Δημάρχου για χορήγηση της άδειας ή την αντικατάστασή της, απόφαση για την προσωρινή αφαίρεση). Κατά των πράξεων αυτών ή κατά της παράλειψης έκδοσής τους, μπορεί να ασκηθεί ειδική διοικητική προσφυγή, όπως προβλέπεται από τον ΔΚΚ.

1. Νομοθετική ρύθμιση

Σύμφωνα με το άρθρο 150 του ΔΚΚ, οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσφύγει στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων ή

των Κοινοτήτων, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής. Η προσφυγή μπορεί να στρέφεται και κατά παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των ανωτέρω οργάνων. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός

Προϋποθέσεις για το παραδεκτό της ειδικής Διοικητικής Προσφυγής:

- Έννομο συμφέρον
- Εμπρόθεσμη άσκηση

---

151. Οι παραπάνω αποφάσεις δεν αποστέλλονται για έλεγχο στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, αφού δεν περιλαμβάνονται στις απαριθμούμενες στο άρθρο 149 παρ. 1 του ΔΚΚ. Ωστόσο, ο Γενικός Γραμματέας μπορεί, αυτεπάγγελτα, να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί (άρθρο 149 παρ. 2 του ΔΚΚ).

δεκαήμερου μετά την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που, τυχόν, τάσσει ο νόμος προς έκδοση της οικείας πράξεως. Τέτοιες ειδικές προθεσμίες προβλέπεται από τη νομοθεσία για τις άδειες των καταστημάτων, όπως η προθεσμία ενός μηνός για τη χορήγηση προέγκρισης και η δεκαπενθήμερη προθεσμία για την έκδοση της άδειας μετά τη συμπλήρωση των δικαιολογητικών (άρθρο 80 παρ. 3 του ΔΚΚ), η δεκαπενθήμερη ή εικοσαήμερη προθεσμία για ανάκληση ή αφαίρεση της άδειας (άρθρο 80 παρ. 6 του ΔΚΚ), η πενθήμερη ή δεκαπενθήμερη προθεσμία αντικατάστασης αδειών του άρθρου 6 παρ. 2 και 3 της ΚΥΑ 10551/2007 κ.α. Αν ο νόμος δεν προβλέπει ειδική προθεσμία για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η προσφυγή κατά παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, μπορεί να ασκηθεί μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου (άρθρο 150 παρ. 1 β του ΔΚΚ).

Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται επί της προσφυγής, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί (άρθρο 150 παρ. 2 του ΔΚΚ).

Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται επί της προσφυγής, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της, με το φάκελο της υποθέσεως (ΣτΕ 2484/2001). Η προθεσμία αυτή είναι αποκλειστική, δηλαδή, ο Γενικός Γραμματέας υποχρεώνεται να ασκήσει την αρμοδιότητά του στο χρονικό αυτό διάστημα, άλλως καθίσταται κατά χρόνο αναρμόδιος. Αν δεν αποφανθεί μέσα στην προθεσμία αυτή, θεωρείται ότι απέρριψε την προσφυγή¹⁵². Η προσφυγή του άρθρου 150 του Ν. 3463/2006, δεν έχει το χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής, δηλαδή δεν αποτελεί προϋπόθεση για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων, διακόπτει όμως τη σχετική προθεσμία (άρθρο 46 παρ. 2 ΠΔ 18/1989, άρθρο 67 ΚΔΔ, ΣτΕ 490/2002).

2. Το έννομο συμφέρον ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της προσφυγής

Όπως προαναφέρθηκε, το άρθρο 150 παρ. 1 του ΚΔΚ απαιτεί, για την άσκηση προσφυγής, την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντα¹⁵³.

Το έννομο συμφέρον, ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της προσφυγής, πρέπει να είναι

152. Άρθρ. 150 ΚΔΚ.

153. Μόνη η ιδιότητα του δημότη δεν τεκμαίρει, χωρίς βέβαια και να αποκλείει, την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, όπως τεκμαίρονταν με το άρθρο 178 παρ. 1 του ΠΔ 410/1995

α) προσωπικό, δηλαδή να υπάρχει ειδικός δεσμός του αιτούντος την ακύρωση και της πράξης. Το χαρακτηριστικό αυτό του εννόμου συμφέροντος αποκλείει το χαρακτήρα της προσφυγής ως «ηθικής αγωγής», δηλαδή δεν παρέχεται η δυνατότητα άσκησης προσφυγής σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται γενικώς για την τήρηση της νομιμότητας. Για παραβιάσεις όμως της νομοθεσίας περί το περιβάλλον, από τα κεντρικά ζητήματα που εξετάζονται κατά τη χορήγηση των αδειών των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, η νομολογία δέχεται μια διευρυμένη έννοια του εννόμου συμφέροντος, με αποτέλεσμα να νομιμοποιείται στην άσκηση της προσφυγής ένας ευρύτερος κύκλος προσώπων. «Προσωπικό» μπορεί να είναι και το έννομο συμφέρον νομικού προσώπου (π.χ. σωματείου που οι σκοποί του έχουν σχέση με τα ζητήματα που ελέγχονται κατά τη χορήγηση των αδειών)¹⁵⁴.

β) άμεσο, δηλ. να συνδέει απευθείας τον προσφεύγοντα με τη βλάβη που υφίσταται από την πράξη

γ) παρόν (ενεστώσ), δηλ. να υπάρχει κατά το χρόνο λήψης της απόφασης, κατά το χρόνο άσκησης της προσφυγής και κατά το χρόνο συζήτησης (εν προκειμένω έκδοσης της απόφασης) αυτής¹⁵⁵.

3. Προθεσμία

Η προσφυγή του άρθρου 150 του ΔΚΚ, ασκείται μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής ο προσφεύγων.

α. Δημοσίευση

Για τις κανονιστικές πράξεις, η προθεσμία αρχίζει αφότου συμπληρωθούν οι διατυπώσεις δημοσίευσης, σύμφωνα με τα άρθρα 79 παρ. 4 και 284 του Ν. 3463/2006. Για να κινηθεί η προθεσμία, η κατά το άρθρο 284 δημοσίευση πρέπει να είναι πλήρως

154. Υπό το καθεστώς του ΠΔ 410/1995 είχε κριθεί ότι οι δημοτικές παρατάξεις δεν αναγνωρίζονται από το νόμο ως φορείς δικαιωμάτων στον κύκλο γενικά των θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση των δημοτικών ή κοινοτικών υποθέσεων, όπως είναι η μέριμνα για την προστασία του οικιστικού, πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος και επομένως, δεν έχουν δικαίωμα να προσβάλλουν πράξη, η οποία δεν αφορά τις ίδιες ούτε εμποδίζει αμέσως τη δραστηριότητά τους (ΣτΕ 2388/2005). Ο Ν. 3463/2006, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις δημοτικές παρατάξεις (άρθρο 94), χωρίς πάντως αναγνώριση τέτοιων δικαιωμάτων που θα τις νομιμοποιούν στην άσκηση προσφυγών. Έτσι, τυχόν προσφυγή από μέλη δημοτικών παρατάξεων, πρέπει να ασκείται ως προσφυγή των συμβούλων.

155. Ε. Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2001, σ. 477

ρης, ώστε να προκύπτει σαφώς το περιεχόμενό τους. Οι δημοσιεύσεις, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, γίνονται με τοιχοκόλληση σε ειδικό πίνακα του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, που είναι προορισμένος για αυτόν το σκοπό. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων.

β. Κοινοποίηση

Για τις ατομικές πράξεις που προβλέπεται η δημοσίευσή τους, η προθεσμία αρχίζει από τη δημοσίευση μόνο για τους τρίτους και όχι για εκείνο τον οποίο αφορά (ΣτΕ 969/1998). Για τον τελευταίο, απαιτείται, για της έναρξη της προθεσμίας, κοινοποίηση της πράξης στον ίδιο ανεξάρτητα από το αν η πράξη δημοσιεύτηκε ή αν τα αποτελέσματά της αρχίζουν από την έκδοση (ΣτΕ 4361/1987). Η κοινοποίηση γίνεται από όργανα της Δημοτικής Αστυνομίας ή της αρμόδιας δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας με επίδοση ή με το ταχυδρομείο με απόδειξη ή με τηλεγράφημα με απόδειξη (άρθρο 284 Ν. 3463/2006), πρέπει δε να είναι πλήρης, δηλαδή να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της πράξης κατά το ουσιώδες μέρος, όπως την αιτιολογία και το διατακτικό (ΣτΕ 3650/1987). Επίδοση μόνον αποσπάσματος ή περιλήψεως της πράξης, δεν κινεί την προθεσμία (ΣτΕ 482/1957).

γ. Γνώση

Η γνώση της πράξης, ως γεγονός έναρξης της προθεσμίας, ισοδυναμεί με την κοινοποίηση. Στις ατομικές διοικητικές πράξεις, ανεξάρτητα από το εάν επιβάλλεται η κοινοποίησή τους από τις σχετικές διατάξεις, η προθεσμία, για εκείνον που τον αφορά αρχίζει όταν η πράξη περιέλθει σε πλήρη γνώση του (ΣτΕ 2423/2000, 1186/2006, 734/1999). Τεκμήριο για την πλήρη γνώση της πράξης συνιστούν η υποβολή αίτησης θεραπείας (ΣτΕ 5203/1995), αναφοράς παραπόνων (ΣτΕ 2145/1996), και η πάροδος μακρού χρόνου από την έκδοση της πράξης, σε συνδυασμό με το εύλογο ή το αυξημένο ενδιαφέρον που έχει ο προσφεύγων να πληροφορηθεί την έκδοσή της (ΣτΕ 3776/2003, 379/1998).

Ο υπολογισμός των προθεσμιών γίνεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 241-246 του ΑΚ, (άρθρο 10 παρ. 7 του Ν. 2690/1999), δηλαδή η προθεσμία αρχίζει την επόμενη της ημέρας όπου έγινε το γεγονός που αποτελεί την αφετηρία της και λήγει όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και, αν είναι κατά το νόμο εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επόμενη εργάσιμη. Υπέρβαση των προθεσμιών συγχωρείται σε περίπτωση ανώτερης βίας, καθώς και όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται τη συνδρομή γεγονότων γνωστών στην υπηρεσία (άρθρο 10 παρ. 6 του Ν. 2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν. 3242/2004).

4. Λόγοι ακύρωσης

Κατά τον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται από το Γενικό Γραμματέα είτε κατόπιν προσφυγής είτε αυτεπαγγέλτως, ερευνάται αν η ρύθμιση που επιβάλλεται (π.χ. χορήγηση της άδειας) με την απόφαση, έρχεται σε αντίθεση με ισχύοντα κανόνα δικαίου, δηλ. νόμο, προεδρικό διάταγμα, κανονιστική απόφαση της διοίκησης, αλλά και κανονιστικές αποφάσεις που θεσπίζουν οι ίδιοι οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 79 ΔΚΚ.

Μεταξύ των λόγων που επιφέρουν την ακύρωση της πράξης είναι και οι εξής (ΥΠΕΣΔΔΑ 7666/Εγκ 11/7-2-2007):

Αναρμοδιότητα. Αναρμοδιότητα συντρέχει στην περίπτωση που άλλο όργανο είναι αρμόδιο (καθ' ύλην ή κατά τόπο) για την έκδοση της πράξης, ή όταν κανένα διοικητικό όργανο δεν είναι αρμόδιο (υπεύθυνο) να την εκδώσει. Αν, για παράδειγμα, επί του αιτήματος προέγκρισης αποφασίσει το Δημοτικό Συμβούλιο αντί της Δημορχιακής Επιτροπής, χωρίς να συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 103 παρ. 4 και 5 του ΚΔΚ (ανάληψη από το Δ.Σ. αρμοδιοτήτων της Δ.Ε. λόγω της σοβαρότητάς τους ή παραπομπή στο Δ.Σ. από την ίδια τη Δ.Ε.), τότε η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου είναι παράνομη λόγω αναρμοδιότητας και συνεπώς ακυρωτέα. Παρομοίως, αν η απόφαση για προσωρινή αφαίρεση της άδειας εκδόθηκε από τον Αντιδήμαρχο στον οποίο μεταβιβάστηκε από το Δήμαρχο η σχετική αρμοδιότητα, χωρίς όμως η απόφαση της μεταβίβασης να δημοσιευτεί όπως προβλέπει ο ΔΚΚ, τότε η απόφαση της προσωρινής αφαίρεσης θεωρείται ότι εκδόθηκε από αναρμόδιο όργανο και είναι, για το λόγο αυτό, ακυρωτέα (ΔΠρωτθεσ 291/2005, Αρμεν. 2006, σ. 1486).

Παράβαση τύπων της διαδικασίας. Ερευνάται αν η πράξη έχει τα τυπικά γνωρίσματα προκειμένου να παράγει έννομα αποτελέσματα. Έτσι, κατά το στάδιο αυτό ελέγχονται: Αν η Δημορχιακή Επιτροπή είχε απαρτία, αν έχουν προσκληθεί νόμιμα τα απόντα μέλη, αν η απόφαση περιλαμβανόταν ως θέμα στην ημερήσια διάταξη, αν η απόφαση έχει ληφθεί με την απαιτούμενη πλειοψηφία, αν η απόφαση έχει δημοσιευθεί νόμιμα, αν υφίστανται στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι έχει πάρει μέρος στη συζήτηση κάποιου θέματος ή στην κατάρτιση κάποιας απόφασης σύμβουλος που έχει κώλυμα από υλικό συμφέρον ο ίδιος ή συγγενής του μέχρι δευτέρου βαθμού (Άρθρα 99 και 105 παρ. 6 του ΔΚΚ).

Παράβαση νόμου. Ερευνάται η τήρηση της αρχής της νομιμότητας, δηλαδή εάν έχει παραβιασθεί κανόνας δικαίου που σχετίζεται με την ελεγχόμενη απόφαση, από οποιαδήποτε πηγή και αν προέρχεται (Σύνταγμα, νόμος, διάταγμα, απόφαση, γενική αρχή του δικαίου, νομολογία).

Η πλάνη περί τα πράγματα, δηλαδή, αν ο Δήμος ή η Κοινότητα, πεπληνημένα εξέλαβε ότι υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση της πράξης.

Παράδειγμα: Έχει χορηγηθεί από το Δήμαρχο άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καφετέριας σε ισόγειο πολυκατοικίας, χρήση όμως που απαγορεύεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας. Ο Δήμος αγνοούσε το γεγονός αυτό, αφού είχε προσκομιστεί ψευδής δήλωση του διαχειριστή της πολυκατοικίας. Η απόφαση αυτή πρέπει να ακυρωθεί από το Γενικό Γραμματέα.

Η κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας ή υπέρβαση των άκρων ορίων της. Αυτό συμβαίνει στις ατομικές διοικητικές πράξεις, όταν η ρύθμιση που επιβάλλεται με αυτές δεν βρίσκεται σε αρμονία με τον κανόνα δικαίου που την προβλέπει.

Τα ελαττώματα της αιτιολογίας ή η έλλειψη αυτής. Στοιχεία της αιτιολογίας είναι η αναφορά των κανόνων δικαίου στους οποίους στηρίζεται η έκδοση της πράξης, η τυχόν ερμηνεία τους, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Στην τελευταία περίπτωση η αιτιολογία μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία πρέπει να είναι ειδική και πλήρης, δηλ. να περιέχει με σαφήνεια τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για την ορθότητα της απόφασης και να ανταποκρίνεται στα στοιχεία του φακέλου.

Κατάχρηση εξουσίας. Αυτή υπάρχει μόνο στις ατομικές πράξεις διακριτικής ευχέρειας. Οι αποφάσεις των ΟΤΑ που σχετίζονται με τα καταστήματα, λαμβάνονται κατά δέσμια αρμοδιότητα. (ΣτΠ 277/2000).

5. Διοικητική προσφυγή και αναστολή εκτέλεσης

Κατά την εγκύκλιο του ΥΠΕΣΔΔΑ 7666/Εγκ. 11/7-2-2007, από τις κείμενες διατάξεις δεν προκύπτει η δυνατότητα χορήγησης από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας αναστολής εκτέλεσης πράξεως συλλογικού ή μονομελούς οργάνου της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, αφού δεν προβλέπεται σχετική διαδικασία¹⁵⁶. Εφόσον λοιπόν κατά αποφάσεως της Δημοκρατικής Επιτροπής που χορηγεί λ.χ. προέγκριση ίδρυσης ασκηθεί προσφυγή στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, αυτός δεν μπορεί να διατάξει την αναστολή της.

Αίτηση αναστολής μπορεί να υποβληθεί μόνο στο αρμόδιο δικαστήριο.

---

156. Επίσης, κατά την ίδια εγκύκλιο, ο Γενικός Γραμματέας εξετάζει μόνο τους λόγους που προβάλλονται με την προσφυγή και δεν ερευνά και άλλους λόγους ακυρότητας της πράξης, οι οποίοι δεν προβάλλονται από τον προσφεύγοντα.

6. Υποχρέωση συμμόρφωσης

Τα αιρετά όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων, έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης, χωρίς καθυστέρηση, προς τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας καθώς και της ειδικής επιτροπής, που αναφέρονται στον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων, κατά τα άρθρα 149 και 150 β του ΚΔΚ. Σε αντίθετη περίπτωση διαπράττουν σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά (άρθρο 154 ΚΔΚ).

II. Διοικητική προσφυγή κατά των αποφάσεων του Γ.Γ. της Περιφέρειας

Σύμφωνα με το άρθρο 151 του Ν. 3463/2006, οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα που εκδίδονται είτε κατά τον αυτεπάγγελο έλεγχο νομιμότητας είτε μετά από προσφυγή, ενώπιον της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 152, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την έκδοση της απόφασης ή την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής. Η λειτουργία της Ειδικής Επιτροπής ρυθμίζεται με την απόφαση του ΥφΠΕΣΔΔΑ 31925/2007 (ΦΕΚ Β 1020) και συμπληρωματικά εφαρμόζονται οι περί συλλογικών οργάνων διατάξεις του ΚΔΔιαδ (Ν. 2690/1999).

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ανωτέρω Υ.Α., η Ειδική Επιτροπή εξετάζει προσφυγές που ασκούνται ενώπιόν της από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον και στρέφονται κατά των αποφάσεων ή παραλείψεων του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 149 και 150 του ΚΔΚ. Η Ειδική Επιτροπή αποφασίζει μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της προσφυγής σε αυτήν.

Κατ' αρχήν εξετάζεται αν η προσφυγή έχει ασκηθεί παραδεκτά. Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής λογίζεται η ημερομηνία κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της Ειδικής Επιτροπής και στην περίπτωση που αυτή αποσταλεί με συστημένη επιστολή, η ημερομηνία σφραγίδας του ταχυδρομείου. Εάν η προσφυγή κατατεθεί σε άλλη αρχή, (π.χ. στο Δήμο), αυτή οφείλει να τη διαβιβάσει στην Ειδική Επιτροπή το αργότερο μέσα σε πέντε (5) μέρες. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία των τριάντα ημερών αρχίζει από την ημερομηνία περιέλευσης της προσφυγής στην Ειδική Επιτροπή. Η Ειδική Επιτροπή μπορεί κατά την εξέταση της προσφυγής να καλέσει προς έκθεση των απόψεών τους ή παροχή πληροφοριών, τον προσφεύγοντα ή εκπρόσωπό του ή υπηρεσιακούς παράγοντες ή εκπρόσωπο του οικείου ΟΤΑ ή άλλα πρόσωπα που έχουν έννομο συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης. Η εκπροσώπηση ενώπιον της ανωτέρω Επιτροπής μπορεί να γίνει και με δικηγόρο.

**Έκταση του ελέγχου από την
ειδική Επιτροπή:**

Εξετάζει μόνο τους λόγους που
προβλήθηκαν με την προσφυγή

Εφόσον η προσφυγή έχει ασκηθεί παραδεκτά ασκεί έλεγχο νομιμότητας όχι καθολικό, αλλά μόνο επί των λόγων ακύρωσης που προβάλλονται με την προσφυγή κατά της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο έλεγχος καταλήγει στην έκδοση απόφασης με την οποία γίνεται δεκτή ή

απορρίπτεται η προσφυγή. Η απόφαση πρέπει να περιέχει πλήρη, ειδική και σαφή αιτιολογία. Αν η απόφαση δεν εκδοθεί μέσα στην 30ήμερη προθεσμία θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί και εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη. Οι αποφάσεις της ειδικής επιτροπής κοινοποιούνται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, και στον ή στους προσφεύγοντες. Οι αποφάσεις της Ειδικής Επιτροπής δημοσιεύονται με φροντίδα του δήμου ή της κοινότητας με ανάρτηση στο δημοτικό κατάστημα για την οποία συντάσσεται πρακτικό ενώπιον δύο (2) μαρτύρων.

Για το έννομο συμφέρον και την προθεσμία, ισχύουν τα προαναφερόμενα για την προσφυγή του άρθρου 150, ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας. Έννομο συμφέρον υπάρχει και για τα όργανα του Δήμου, σε περίπτωση ακυρωτικής κρίσης του Γ.Γ. της Περιφέρειας. Ειδικά όμως για την άσκηση προσφυγής από το Δήμο, απαιτείται προηγούμενη απόφαση της Δημοκρατικής Επιτροπής (Άρθρο 103 παρ. 2 περ. ζ του Ν. 3463/2006, ΣτΕ 2043/2004).

Κατά τον έλεγχο νομιμότητας που ασκεί η Επιτροπή του άρθρου 152, δεν υπάρχει ευχέρεια αυτεπάγγελτης έρευνας και άλλων λόγων νομιμότητας, πέραν αυτών που επικαλείται ο προσφεύγων¹⁵⁷.

Η Ειδική Επιτροπή του άρθρου 152, ασκεί έλεγχο νομιμότητας, και εκδίδει απόφαση επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της προσφυγής και του σχετικού φακέλου (ΣτΕ 2484/2001).

Η Ειδική Επιτροπή, κατά παρέκκλιση του άρθρου 14 παρ. 1 του Ν. 2690/1999, θεωρείται ότι έχει απαρτία με την παρουσία δύο (2) εκ των μελών της. (άρθρο 2 παρ. 2 της Υ.Α. 31925/2007). Οι αποφάσεις της προσβάλλονται μόνο στα αρμόδια δικαστήρια.

157. Άρθρ. 4 παρ. 4 ΥΑ 31925/6-6-2007, ΦΕΚ 1020 Β.

III. Διοικητικές προσφυγές κατά γνωμοδοτήσεων της υγειονομικής υπηρεσίας

Το άρθρο 8 της ΥΔ Α1Β/8577/1983 περιγράφει τη διαδικασία εκδόσεως της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας, από την άποψη του ελέγχου των υγειονομικών όρων.

Σύμφωνα με αυτό, ο Δήμος ή η Κοινότητα διαβιβάζει στην αρμόδια Υγειονομική Υπηρεσία την αίτηση του ενδιαφερόμενου και εν συνεχεία ακολουθεί ο έλεγχος αυτής. Μετά την άσκηση του υγειονομικού ελέγχου η Υγειονομική Υπηρεσία επιστρέφει στο Δήμο ή την Κοινότητα το φάκελο με τη γνωμοδότηση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής. Αν το κατάστημα κριθεί ακατάλληλο, στη γνωμοδότηση αναφέρονται οι σχετικές διαπιστώσεις

Η αρνητική γνωμοδότηση επιδίδεται από το Δήμο ή την Κοινότητα στον ενδιαφερόμενο και, αν αυτός συμπληρώσει τις ελλείψεις, ζητεί με νέα αίτησή του, την επανεξέταση των εγκαταστάσεων της επιχειρήσεώς του.

Κατά της αρνητικής γνωμοδότησης της Υγειονομικής Υπηρεσίας, ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα, εντός προθεσμίας 20 ημερών αφότου παρέλαβε τη γνωμοδότηση αυτή, να ασκήσει (ενδικοφανή) προσφυγή, μέσω του Δήμου, στη Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή ή, αν δεν προβλέπεται τέτοια Επιτροπή, στον Νομάρχη, ζητώντας την επανεξέταση των εγκαταστάσεων της επιχειρήσεώς του. Κατά τον επανέλεγχο εξετάζεται αν πράγματι οι εγκαταστάσεις παρουσιάζουν ελλείψεις εξαιτίας των οποίων το κατάστημα κρίθηκε πρωτοβαθμίως ως ακατάλληλο και, γενικά, αν πληρούν τους υγειονομικούς όρους και προϋποθέσεις, που καθορίζει η υγειονομική νομοθεσία.

IV. Αίτηση θεραπείας – υποβολή αναφοράς

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ (Ν. 2690/1999), αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη, μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιερραρχική προσφυγή). Όπως προκύπτει από την παραπάνω διάταξη, προϋπόθεση για την άσκηση αίτησης θεραπείας είναι η έλλειψη δυνατότητας άσκησης ειδικής διοικητικής προσφυγής. Στην περίπτωση των πράξεων των μονομελών ή συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ που αφορούν και την αδειοδότηση των καταστημάτων, προβλέπεται η άσκηση ειδικής διοικητικής προσφυγής ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας

[άρθρο 150 του ΔΚΚ]. Επομένως, τυχόν υποβολή «αιτήσεως θεραπείας» θα πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική διοικητική προσφυγή και να αποσταλεί στο Γ.Γ. της Περιφέρειας¹⁵⁸.

Παρόμοιο χαρακτήρα, ως προς το αποτέλεσμα, έχει η υποβολή, κατά το άρθρο 27 του ΚΔΔιαδ, αναφοράς. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, αν δεν είναι δυνατή η άσκηση διοικητικής προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ενέργεια ή παράλειψη ενέργειας διοικητικής αρχής, μπορεί, με αίτησή του προς την αρχή αυτή, να ζητήσει την επανόρθωση ή την ανατροπή της βλάβης. Η διάταξη αυτή καλύπτει, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 του Συντάγματος, όλες τις ενέργειες της Διοίκησης, κατά των οποίων δεν χωρεί διοικητική προσφυγή¹⁵⁹. Πλην όμως, όπως προαναφέρθηκε, κατά των πράξεων των ΟΤΑ μπορεί να ασκηθεί ειδική διοικητική προσφυγή.

Η σύνδεση της δυνατότητας για υποβολή αιτήσεως θεραπείας με την έλλειψη δυνατότητας άσκησης (ειδικής) διοικητικής προσφυγής που καθιερώνει το άρθρο 24 του ΚΔΔιαδ αφορά μόνο την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που σχετίζονται με τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. Αντίθετα, η αναφορά, την οποία προβλέπει το άρθρο 27, αφορά γενικά ενέργεια ή παράλειψη του Δήμου ως διοικητικής αρχής. Κατά συνέπεια, το «διοικητικό απαράδεκτο»¹⁶⁰ άσκησης ειδικής διοικητικής προσφυγής που καθιερώνει το άρθρο 24 του ΚΔΔιαδ, δεν μπορεί να καταλαμβάνει όλες τις ενέργειες του Δήμου που σχετίζονται με τα καταστήματα, αλλά μόνο αυτές κατά των οποίων χωρεί διοικητική προσφυγή.

Έτσι, για παράδειγμα, αν υποβληθεί στο Δήμο, εντός 10ημέρου αφότου κάποιος άμεσα θιγόμενος έλαβε γνώση, «αίτηση θεραπείας» ή «αναφορά», με την οποία αυτός παραπονείται για την έκδοση άδειας καταστήματος το οποίο δεν επιτρέπουν οι χρήσεις γης, τότε το αίτημά του ή η αναφορά του θα πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική διοικητική προσφυγή και να αποσταλεί εντός πενήτημέρου στο Γ.Γ. της Περιφέρειας για εκδίκαση με βάση το άρθρο 150 του ΔΚΚ. Η υποχρέωση αποστολής προκύπτει από το άρθρο 25 παρ. 3 του ΚΔΔιαδ, το οποίο ορίζει ότι αν αρμόδιο να αποφανθεί για

158. Εισηγητική έκθεση του Ν. 2690/1999 επί του άρθρου 24, βλ. και Δ. Σολδάτου Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, 2000, σ. 305, Α. Τάχου, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 2000, σ. 706

159. Εισηγητική έκθεση του Ν. 2690/1999 επί του άρθρου 27

160. Α. Τάχου, Ελληνικό Διοικητικό δίκαιο, 2000, σ. 704. Η υποχρέωση του διοικουμένου να εφαρμόσει τα άρθρα 24 και 25 του ΚΔΔιαδ τελεί υπό τον όρο της προηγούμενης ενημέρωσής του για τη δυνατότητα άσκησης της ειδικής διοικητικής προσφυγής του άρθρου 150 του ΔΚΚ. Η υποχρέωση του Δήμου για προηγούμενη ενημέρωση προκύπτει από το άρθρο 16 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ

την ειδική διοικητική προσφυγή είναι άλλο διοικητικό όργανο, εκείνο στο οποίο αυτή κατατέθηκε οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο όργανο το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Κατά της απόφασης του Γενικού Γραμματέα δεν χωρεί αίτηση θεραπείας, αφού προβλέπεται η άσκηση ειδικής διοικητικής προσφυγής στο άρθρο 151 ΚΔΚ [ΥΠΕΣΔΔΑ 7666/Εγκ. 11/7-2-2007].

V. Προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια

1. Δικαιοδοσία

Στη γενική ακυρωτική δικαιοδοσία του Συμβουλίου της Επικρατείας εμπίπτουν οι διοικητικές πράξεις κατά των οποίων δεν έχει προβλεφθεί ειδικά, με μνεία του ειδικού αντικειμένου τους, μέσο προσβολής ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (ΑΕΔ 12/1992). Τέτοιο μέσο προσβολής, ειδικά για τις διαφορές που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών και την επιβολή κυρώσεων στα κατάσταση υγειονομικού ενδιαφέροντος, προβλέφθηκε με το άρθρο 29 παρ. 4 του Ν. 2721/1999, με το οποίο προστέθηκε παράγραφος 3 στο άρθρο 1 του Ν. 1406/1983.

Σύμφωνα με αυτό, στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά, μεταξύ άλλων, και τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των επιχειρήσεων που εξομοιούνται με αυτά, περιλαμβανομένων και των διαφορών που προκαλούνται από πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποτελούν προϋπόθεση για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών.

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ρυθμίζεται από το άρθρο 6 του ΚΔΔ (Ν. 2717/1999), σύμφωνα με το οποίο, η σε πρώτο βαθμό εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στο τριμελές (διοικητικό) Πρωτοδικείο και σε δεύτερο βαθμό στο τριμελές (διοικητικό) Εφετείο. Η κατά τόπο αρμοδιότητα ρυθμίζεται από το άρθρο 7, κατά το οποίο αρμόδιο στον πρώτο βαθμό είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρχή από πράξη,

Οι διαφορές από νομοθεσία των ΚΥΕ υπάγονται:

- Σε Α' βαθμό στο 3μελές Διοικητικό Πρωτοδικείο
- Σε Β' βαθμό στο Διοικητικό Εφετείο
- Αναιρετικά στο Συμβούλιο Επικρατείας

παράλειψη ή υλική ενέργεια οργάνου της οποίας δημιουργήθηκε η διαφορά. Η αρμοδιότητα αυτή διατηρείται και στις περιπτώσεις που κατά των πράξεων ή παραλείψεων τούτων, ασκείται οποιαδήποτε διοικητική προσφυγή. Κατά τόπο αρμόδιο στο δεύτερο βαθμό είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται εκείνο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

Επομένως, οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, υπάγονται, σε πρώτο βαθμό, στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο της περιφέρειας που έχει την έδρα του ο Δήμος ή η Κοινότητα και σε δεύτερο, στο αντίστοιχο Εφετείο.

Η αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου δεν καταλαμβάνει όλες τις διαφορές που αναφύονται από τη χορήγηση αδειών από τους Δήμους και τις Κοινότητες, αλλά μόνο αυτές που σχετίζονται με καταστήματα και εργαστήρια υγειονομικού ενδιαφέροντος ή επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτά. Η εξομοίωση αφορά επιχειρήσεις που έχουν το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο δραστηριότητας με αυτό των καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, όπως οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παρασκευή και την διακίνηση προϊόντων που χρησιμοποιούνται, καταναλώνονται ή διατίθενται στα καταστήματα και εργαστήρια υγειονομικού ενδιαφέροντος, η δε ίδρυση και λειτουργία τους διέπεται από διατάξεις εντασσόμενες προεχόντως στην υγειονομική νομοθεσία. Δεν εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή επιχειρήσεις που έχουν αντικείμενο ουσιαδώς διαφορετικό από αυτό των καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, για την ίδρυση δε και λειτουργία τους εφαρμόζονται και άλλες διατάξεις που δεν εντάσσονται στην υγειονομική αλλά σε άλλες νομοθεσίες, όπως η βιομηχανική, η πολεοδομική και η νομοθεσία περί προστασίας του περιβάλλοντος. Δεν εμπίπτουν στην ανωτέρω κατηγορία επιχειρήσεις για την ίδρυση των οποίων ακολουθείται διακεκριμένο στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Δεδομένου δε ότι οι εκδιδόμενες κατά την αδειοδότηση αυτών πράξεις (πρό-έγκριση χωροθέτησης, έγκριση περιβαλλοντικών όρων) υπάγονται με αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, θα πρέπει και οι συναφείς διαφορές, που αφορούν στην ίδρυση και τη λειτουργία των εν λόγω μονάδων¹⁶¹, να εκδικάζονται από το ίδιο δικαστήριο (ΣτΕ 3147/2006). Έτσι, η διαφορά που γεννήθηκε από την άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας πτηνο-κτηνοτροφικής εγκαταστάσεως (άδεια εκτροφείου

161. Ο λόγος, κατά την απόφαση του ΣτΕ 3147/2006, είναι ότι η ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών, λόγω του μεγέθους των εγκαταστάσεών τους, της παραγωγής αποβλήτων, εκπομπών κλπ συνεπάγεται σοβαρές επιπτώσεις για το φυσικό και οικιστικό περιβάλλον.

γυνοφόρων ζώων), υπάγεται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Επίσης, έχει κριθεί ότι στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που δημιουργούνται από τη σφράγιση καταστημάτων που λειτουργούν ως μικτές επιχειρήσεις προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου (ΕπΑν ΣτΕ 1721/2002), ενώ οι διαφορές που δημιουργούνται από τη σφράγιση καταστημάτων που λειτουργούν ως αμιγείς επιχειρήσεις προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου είναι ακυρωτικές και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεδομένου ότι ούτε το άρθρο 29 παρ. 4 του ν. 2721/1999 ούτε ο ν. 3037/2002 και η κατ'εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα 1107414/1491/Τ. και Ε.Φ./26.11.2003 υπουργική απόφαση υπήγαγαν τις εν λόγω διαφορές στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (ΔΠρωτθεσ 1326/2006, Αρμ. 2007, σ. 296).

Τέλος, έχει κριθεί, ότι η δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για την εκδίκαση διαφορών που αφορούν τα καταστήματα, παρασύρει και την παρεπόμενη άδεια διενέργειας τεχνικών και ψυχαγωγικών παιγνίων στο ίδιο κατάστημα, επειδή συναρτάται στενά με την άδεια λειτουργίας του (ΣτΕ 1721/2002, 2273/2000).

2. Προθεσμία

Σύμφωνα με το άρθρο 66 του ΚΔΔ (Ν. 2717/1999), η προσφυγή ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει:

Α. Σε περίπτωση ρητής πράξης:

α) Για εκείνους τους οποίους αφορά:

- i. από την κατά νόμο επίδοσή της σε αυτούς, ή
- ii. σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένως πλήρη γνώση του περιεχομένου της.

β) Για τους τρίτους:

- i. από τη δημοσίευσή της, αν δεν προβλέπεται από το νόμο άλλος ειδικότερος τρόπος γνωστοποίησής της, ή
- ii. σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένως πλήρη γνώση του περιεχομένου της.

Β. Σε περίπτωση παράλειψης, από τη συντέλειά της.

Παράλειψη, σύμφωνα με το άρθρο 63 του ΚΔΔ, υπάρχει όταν η διοικητική αρχή, αν και υποχρεούται κατά νόμο, δεν εκδίδει εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη για να

ρυθμίσει ορισμένη έννομη σχέση. Η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, της πράξης αυτής. Αν από το νόμο δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτου τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Η παράλειψη συντελείται, επίσης, με την έκδοση θετικής διοικητικής πράξης από την οποία συνεπάγεται εμμέσως η βούληση της Διοίκησης να μην προβεί στη ρύθμιση ορισμένων έννομης σχέσης.

Η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί και πριν από την επίδοση της πράξης. Αν ο νομιμοποιούμενος προς άσκηση προσφυγής διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.

Η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής διακόπτεται, για μία μόνο φορά, με την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας (άρ. 67 παρ. 1 του ΚΔΔ). Η προσφυγή του άρθρου 150 του Ν. 3463/2006, δεν έχει το χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής, δηλαδή δεν αποτελεί προϋπόθεση για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων, διακόπτει όμως τη σχετική προθεσμία.

3. Νομιμοποίηση

Προσφυγή μπορεί να ασκήσει όποιος έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον (άρθρο 64 ΚΔΔ, βλ. σχετικά ανωτ.). Για το παραδεκτό της συζήτησης προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα από τον Υπουργό Ανάπτυξης σε επιχειρήσεις τροφίμων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 8 του Ν. 2741/1999 όπως τροποποιήθηκε και αναριθμήθηκε με το άρθρο 11 παρ. 5 του Ν. 3438/2006, απαιτείται η προκαταβολή ποσού ίσου με το είκοσι τοις εκατό (20%) του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο ποσοστό, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

Στη δίκη που δημιουργείται ύστερα από άσκηση προσφυγής, παθητικώς νομιμοποιείται ο Δήμος, επειδή σε αυτόν ανήκει το όργανο που εξέδωσε την πράξη (Δήμαρχος ή Δημαρχιακή Επιτροπή) ή που παρά το νόμο παρέλειψε την έκδοσή της (άρθρα 64 και 65 του ΚΔΔ).

Σημειώνεται ότι για την άσκηση ενδίκων μέσων και ενδίκων βοηθημάτων εκ μέρους του Δήμου (για την ενεργητική νομιμοποίησή του), αποφασίζει η Δημαρχιακή Επιτροπή (άρθρο 103 παρ. 2 στ του ΔΚΚ), μετά από γνωμοδότηση δικηγόρου, χωρίς την οποία η απόφασή της είναι άκυρη (άρθρο 103 παρ. 3 του ΔΚΚ). Η ύπαρξη τέτοιας αποφάσεως της Δημαρχιακής Επιτροπής ελέγχεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο (ΑΠ 517/2002, ΕφΑθ 9465/2005, ΕλΔνη, 2006, σ. 1468).

4. Λόγοι προσφυγής

Το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει, μεταξύ άλλων, σαφώς καθορισμένο αίτημα, καθώς επίσης και τους λόγους που το θεμελιώνουν (άρθρο 68 παρ. 1 του ΚΔΔ).

Ως λόγοι που θεμελιώνουν το αίτημα της προσφυγής νοούνται οι αποδιδόμενες στην προσβαλλόμενη πράξη αιτιάσεις, παράπονα και μομφές, οι πλημμέλειες αυτής κλπ. Τα σφάλματα μπορεί να αφορούν τη νομική βάση της πράξης ή την εκτίμηση του πραγματικού μέρους της υπόθεσης¹⁶².

5. Υποχρεώσεις του Δήμου

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, έχουν υποχρέωση, με βάση το άρθρο 129 του ΚΔΔ, να αποστέλλουν στο δικαστήριο το διοικητικό φάκελο, με αναλυτική έκθεση απόψεων για τη διαφορά και, ειδικότερα, για τους προβαλλόμενους νομικούς και πραγματικούς ισχυρισμούς. Ο διοικητικός φάκελος αποτελείται από τα σχετικά με την ένδικη υπόθεση, στοιχεία (άρθρο 149 παρ. 1 ΚΔΔ). Η έκθεση με το φάκελο διαβιβάζονται στο δικαστήριο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας αυτής, η αναβολή της συζήτησης είναι υποχρεωτική αν το ζητήσει εκείνος που έχει ασκήσει το ένδικο βοήθημα ή που έχει ασκήσει παρέμβαση.

Η μετά την πρώτη αναβολή, παράλειψη της διαβίβασης ή η εκπρόθεσμη διαβίβαση προς το δικαστήριο των παραπάνω στοιχείων, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να ζητήσει και ο πρόεδρος του δικαστηρίου, με έγγραφο του προς τον αρμόδιο Υπουργό ή το Δήμαρχο. Στην περίπτωση αυτή, είναι υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης (άρθρο 129 παρ. 3 ΚΔΔ).

VI. Ένδικα μέσα

Κατ' αντιδιαστολή με το ένδικο βοήθημα της προσφυγής στο Διοικητικό Πρωτοδικείο, με το οποίο ζητείται το πρώτον δικαστική προστασία κατά πράξεων ή παραλείψεων που αφορούν τις άδειες των καταστημάτων, τα ένδικα μέσα αποσκοπούν στην επανόρθωση σφαλμάτων της δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε επί της προσφυγής.

---

162. Ν. Χατζητζανή, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας, 2004, σ. 503

Ένδικα μέσα που ασκούνται ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, είναι η ανακοπή ερημοδικίας, η έφεση, η αίτηση αναθεώρησης, η τριτανακοπή και η αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας. Στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει, σύμφωνα με το άρθρο 95 του Συντάγματος και η αναίρεση τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Ως προς την αίτηση αναίρεσης έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της νομοθεσίας που αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Τα ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας, της αίτησης αναθεώρησης, της τριτανακοπής, και της αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας εκδικάζονται από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, ενώ το ένδικο μέσο της έφεσης εκδικάζεται από το αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο (άρθρο 82 ΚΔΔ).

Σε κάθε περίπτωση που η προθεσμία ή η άσκηση του ένδικου μέσου δεν συνεπάγεται κατά νόμο την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, μπορεί, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε από τους διαδίκους και με αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, να ανασταλεί η εκτέλεση της απόφασης αυτής (άρθρο 206 του ΚΔΔ).

Οι λόγοι αναστολής της απόφασης ορίζονται στο άρθρο 208 του ΚΔΔ και ομοιάζουν με τους λόγους αναστολής της διοικητικής πράξης που περιγράφονται κατωτέρω.

VII. Αιτήσεις αναστολής

1. Προϋποθέσεις και αρμοδιότητα

Μια εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη, όπως η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, έχει υπέρ αυτής το τεκμήριο της νομιμότητας και κατά κανόνα δεν επηρεάζεται, ως προς την εκτελεσιότητά της, τόσο κατά το στάδιο της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής, όσο και με την άσκησή της¹⁶³. Γενικά όμως, το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκείται οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα, χωρίς αυτό να έχει εκ του νόμου ανασταλτικό αποτέλεσμα, πρέπει να έχει την εξουσία να διατάξει, ύστερα από αίτημα αυτού που ασκεί το ένδικο βοήθημα, την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλόμενης πράξης. Αλλιώς, δεν θεωρείται ότι παρέχει αποτελεσματικά την έννομη προστασία που εγγυάται το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος¹⁶⁴.

163. Ν. Χατζητζανή, Κώδιξ Διοικητικής Δικονομίας, 2004, σ. 509

164. Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 2004, σ. 467. Αντιστρόφως, πρέπει να θεωρούνται αντισυνταγματικές διατάξεις που απαγορεύουν τη χορήγηση αναστολής από το δικαστήριο. Ν. Χατζητζανή, Κώδιξ Διοικητικής Δικονομίας, 2004, σ. 1183

Κατ' αρχάς, το άρθρο 69 του ΚΔΔ ορίζει ότι προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί όμως, κατά το άρθρο 200, σε κάθε περίπτωση που η προθεσμία ή η άσκηση της προσφυγής δεν συνεπάγεται κατά το νόμο την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης, ύστερα από αίτηση εκείνου που άσκησε την προσφυγή, να ανασταλεί, με αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, εν όλω ή εν μέρει η εκτέλεση της πράξης αυτής.

Οι προϋποθέσεις λοιπόν για τη χορήγηση αναστολής από το δικαστήριο, στις υποθέσεις των αδειών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, είναι:

α) Η άσκηση της προσφυγής να μην συνεπάγεται αναστολή από το νόμο.

β) Να έχει ασκηθεί το ένδικο βοήθημα της προσφυγής στο αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο. Διαδικασία ανάλογη με αυτή του Ν. 25227/1997 (δικαστική προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών κλπ), κατά την οποία η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων είναι ανεξάρτητη από την άσκηση ενδίκου βοηθήματος, δεν υφίσταται στο πεδίο του ΚΔΔ και στις διαφορές που αφορούν τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. Δεν τίθεται, επίσης, ως προϋπόθεση για την υποβολή αιτήσεως αναστολής η εμπρόθεσμη και νομότυπη άσκηση της προσφυγής.

γ) Να ζητήσει την αναστολή αυτός που άσκησε την προσφυγή

Αρμόδιο για τη χορήγηση της αναστολής είναι το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η προσφυγή, εφόσον αυτό είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της κύριας υπόθεσης, δηλ. στην περίπτωση των καταστημάτων, το κατά τόπο αρμόδιο Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο. Σε περίπτωση αναρμοδιότητας, η σχετική αίτηση απορρίπτεται (άρθρο 201 του ΚΔΔ), χωρίς να υπάρχει υποχρέωση παραπομπής στο κατά τόπο ή καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο, όπως υπάρχει, βάσει του άρθρου 12 του ΚΔΔ, για το ίδιο το ένδικο βοήθημα της προσφυγής¹⁶⁵.

Δεν νοείται αναστολή εκτέλεσης αρνητικής πράξης (π.χ. με την οποία απορρίπτεται το αίτημα για χορήγηση άδειας).

2. Λόγοι αναστολής

Μόνος λόγος αναστολής που μπορεί να θεμελιώσει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης είναι η απειλούμενη, οποιασδήποτε φύσης, υλική ή ηθική

165. Ν. Χατζητζανή, Κώδιξ Διοικητικής Δικονομίας, 2004, σ. 1195

βλάβη του αιτούντος, εφόσον η επανόρθωσή της θα είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής σε περίπτωση ευδοκίμησης της αντίστοιχης προσφυγής (άρθρο 202 παρ. 1 ΚΔΔ).

Ηθική βλάβη μπορεί να συνιστά η προσβολή της προσωπικότητας, της τιμής, της καλής φήμης της επιχείρησης κλπ., ενώ υλική είναι πρωτίστως χρηματική. Κάθε χρηματική βλάβη όμως δεν συνιστά λόγο αναστολής, αν δεν συνεπάγεται ισχυρό οικονομικό κλονισμό του αιτούντος (ΣτΕ ΕΑ 548/1996). Ανεπινόρθωτη είναι βλάβη όταν δεν μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, να επανέλθει η προηγούμενη κατάσταση. Δυσχερώς επανορθώσιμη είναι βλάβη όταν για την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση απαιτούνται εντατικές προσπάθειες, χρονοβόρος διαδικασία ή δυσανάλογες δαπάνες, χωρίς βέβαιο αποτέλεσμα.

Η χορήγηση αναστολής αποκλείεται (άρθρο 202 παρ. 2 ΚΔΔ):

α) Αν η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης επιβάλλεται για λόγους δημόσιου συμφέροντος. Η λειτουργία των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος ύστερα από χορήγηση σχετικής άδειας επιβάλλεται για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και της ασφάλειας του κοινού και οι λόγοι αυτοί υπάγονται στους λόγους δημοσίου συμφέροντος του άρθρου 202 παρ. 1 α του ΚΔΔ. Έτσι, δεν χορηγείται αναστολή εκτελέσεως της πράξης με την οποία διατάσσεται η σφράγιση καταστήματος που λειτουργεί χωρίς άδεια, διότι εκτός των λόγων προστασίας της δημόσιας υγείας, τούτο θα ισοδυναμούσε με υποκατάσταση του δικαστηρίου στις αρμοδιότητες της διοίκησης (ΔΠρωτΑθ. 473/2005). Επίσης, έχει κριθεί, ότι αν ο αιτών έλαβε άδεια αναψυκτηρίου – σνακ μπαρ και εν συνεχεία διαμόρφωσε το κατάστημα σε υπαίθριο κέντρο διασκέδασης, με συνέπεια τη διατάραξη της κοινής ησυχίας των περιοίκων, η απόφαση σφράγισης δεν μπορεί να ανασταλεί, αφού άμεση εκτέλεση επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος (ΔΠρωτΑθ. 5/1992, Διδικ 1993, σ. 476). Οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι εξετάζονται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο, μπορεί να αφορούν τη δημόσια υγεία, τάξη και ασφάλεια, την κοινή ησυχία, την ομαλή λειτουργία δημόσιας υπηρεσίας ή σχολείου, την προστασία από κινδύνους διακίνησης ναρκωτικών, την ομαλή κυκλοφορία, την προστασία του περιβάλλοντος, των δασών και των αρχαιολογικών χώρων κλπ.¹⁶⁶.

β) Κατά το μέρος που η προσβαλλόμενη πράξη έχει ήδη εκτελεστεί. Μια πράξη θεωρείται ότι έχει εκτελεστεί, όταν τα αποτελέσματά της είναι μη αναστρέψιμα και έχουν παγιώσει μια νέα πραγματική και νομική κατάσταση.

166. Ν. Χατζητζανή, Κώδιξ Διοικητικής Δικονομίας, 2004, σ. 1200

γ) Αν η αντίστοιχη προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Η πιθανολόγηση ευδοκίμησης της προσφυγής δεν αποτελεί αυτοτελή λόγο χορήγησης αναστολής (ΔΠρωτΑθ 473/2005, ΝοΒ 2006, σ. 1597). Γενικά, οι διαδικαστικές προϋποθέσεις παραδεκτού της προσφυγής (έννομο συμφέρον, εμπρόθεσμο αυτής κλπ), δεν εξετάζονται στα πλαίσια της αίτησης αναστολής. Όταν όμως είναι πρόδηλο, δηλαδή οφθαλμοφανές και χωρίς έρευνα, το απαράδεκτο ή αβάσιμο της προσφυγής, τότε δεν χορηγείται αναστολή.

3. Διαδικασία

Σύμφωνα με το άρθρο 203 του ΚΔΔ, η αίτηση αναστολής πρέπει να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που τη δικαιολογούν, δηλαδή οποιασδήποτε φύσης, υλική ή ηθική βλάβη, εφόσον η επανόρθωσή της θα είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής σε περίπτωση ευδοκίμησης της προσφυγής. Η αίτηση, με τρία αντίγραφα, κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η προσφυγή.

Ο πρόεδρος του συμβουλίου ή ο δικαστής, που διευθύνει το δικαστήριο ενώπιον του οποίου υποβάλλεται η αίτηση, με πράξη του πάνω σε αυτήν, ορίζει το τμήμα το οποίο θα προβεί στην εκδίκασή της. Με την ίδια πράξη διατάζει την επίδοση αντιγράφου της και αντιγράφου της αίτησης αναστολής προς τη Διοίκηση. Η τελευταία υποχρεούται να αποστείλει στο δικαστήριο αντίγραφο της πράξης της οποίας ζητείται η αναστολή εκτέλεσης, καθώς και το σχετικό φάκελο με τις απόψεις της σε αυτήν προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) ημερών. Αν η Διοίκηση καθυστερήσει να αποστείλει στο δικαστήριο το φάκελο με τις απόψεις της, μπορεί να διαταχθεί προσωρινή αναστολή. Ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά του στοιχεία ως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας. Δεύτερη αίτηση κατά της ίδιας πράξης είναι απαράδεκτη, εκτός αν ο αιτών έχει ήδη υποβάλει παραίτηση από την πρώτη.

Η εκδίκαση της αίτησης αναστολής δεν γίνεται σε δημόσια συνεδρίαση, ούτε καλούνται οι διάδικοι, αλλά ακούγονται αν το ζητήσουν. Αν η πράξη αφορά τρίτο που έχει δικαίωμα να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση κατά τη δίκη της αντίστοιχης προσφυγής, για τη χορήγηση της αναστολής συνεκτιμάται και η βλάβη που τυχόν θα προκληθεί σε αυτόν από την αναστολή. Ο τρίτος αυτός μπορεί, με υπόμνημα να εκθέσει τις απόψεις του, έστω και αν δεν έχει ασκήσει παρέμβαση (άρθρο 204 παρ. 1 του ΚΔΔ).

4. Προσωρινή διαταγή

Ο πρόεδρος του αρμόδιου τμήματος ή ο οριζόμενος από αυτόν δικαστής μπορεί, με την κατάθεση της αίτησης, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Η προσωρινή διαταγή ισχύει έως την έκδοση της

απόφασης για την αίτηση αναστολής και μπορεί να ανακληθεί ακόμη και αυτεπαγγέλτως (άρθρο 204 παρ. 3 του ΚΔΔ, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 29 παρ. 2 του Ν. 2915/2001).

5. Προσωρινή αναστολή

Σύμφωνα με το άρθρο 205 παρ. 4 του ΚΔΔ, αν η Διοίκηση καθυστερήσει να αποστείλει στο δικαστήριο αντίγραφο της πράξης της οποίας ζητείται η αναστολή εκτέλεσης καθώς και το σχετικό φάκελο με τις απόψεις της, μπορεί, αν συντρέχουν οι λόγοι του άρθρου 202, δηλαδή υλική ή ηθική βλάβη του αιτούντος, να διαταχθεί προσωρινή αναστολή, εφόσον αυτό δεν αποκλείεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή η πράξη δεν έχει εκτελεστεί ή η αντίστοιχη προσφυγή δεν είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Στην περίπτωση αυτή, η οριστική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την περιέλευση στο δικαστήριο των στοιχείων αυτών, αλλιώς η προσωρινή αναστολή παύει αυτοδικαίως.

Οι διαφορές της προσωρινής διαταγής από την προσωρινή αναστολή, συνίστανται στο ότι η πρώτη χορηγείται από τον πρόεδρο με την κατάθεση της αιτήσεως, καταχωρίζεται στην ίδια την αίτηση, χορηγείται χωρίς ειδικούς όρους και ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αναστολής, ενώ η δεύτερη χορηγείται από το δικαστήριο με απόφαση αν δεν έχει αποσταλεί ο διοικητικός φάκελος, με τους όρους του άρθρου 202 του ΚΔΔ και παύει αυτοδικαίως αν δεν εκδοθεί απόφαση επί της προσφυγής μέσα σε 30 ημέρες από την περιέλευση στο δικαστήριο του διοικητικού φακέλου.

6. Απόφαση επί της αιτήσεως αναστολής

Αν γίνει δεκτή η αίτηση, διατάσσεται η ολική ή μερική αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης με την αντίστοιχη προσφυγή πράξης. Η αναστολή, αν στη σχετική απόφαση δεν ορίζεται διαφορετικά, ισχύει μέχρι τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης για την προσφυγή. Με την ίδια απόφαση, με την οποία διατάσσεται η αναστολή εκτέλεσης, είναι δυνατόν, ακόμη και χωρίς σχετικό αίτημα:

α) να οριστεί, ως προϋπόθεση ισχύος της αναστολής, η κατάθεση στο καθ' ου η αίτηση, μέσα σε τακτή προθεσμία, εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένως τράπεζας, για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση αυτήν, ή

β) να επιτραπεί, στο καθ' ου η αίτηση, η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης σε ακίνητο του αιτούντος, για ποσό που καθορίζεται με την ίδια απόφαση, ή

γ) να εξαρτηθεί η ισχύς της αναστολής από την τήρηση οποιουδήποτε όρου που κρίνει αναγκαίο το δικαστήριο (άρθρο 205 παρ. 3 του ΚΔΔ).

7. Ανάκληση της αναστολής

Οι αποφάσεις που εκδίδονται για την αίτηση αναστολής μπορούν να ανακληθούν εν όλω ή εν μέρει, ύστερα από αίτηση διαδίκου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (άρθρο 205 παρ. 6 του ΚΔΔ).

Δεν συνιστούν «νέα στοιχεία» που μπορεί να οδηγήσουν στην ανάκληση της αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε η αναστολή πράξεως σφράγισης καταστήματος που λειτουργούσε χωρίς άδεια, η υποβολή στο Δήμο δικαιολογητικών για την έκδοση της άδειας. (ΔΠρωτΑθ 88/2002, ΕΔΔΔ, 2003, σ. 2014)

VIII. Απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα

1. Κατά των αποφάσεων της Δημαρχικής Επιτροπής που αφορούν τα καταστήματα μπορεί να ασκηθεί διοικητική προσφυγή;

Μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της ή αφοτου ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση αυτής

2. Ο Δήμαρχος δεν σφραγίζει ένα κατάστημα αν και συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τι μπορεί να κάνει κάποιος θιγόμενος;

Εφόσον τεκμηριώσει έννομο συμφέρον, μπορεί, κατά της παραλείψεως του Δημάρχου, να ασκήσει διοικητική προσφυγή στο Γ.Γ. της Περιφέρειας. Αν η προσφυγή του γίνει δεκτή, ο Δήμαρχος υποχρεούται να συμμορφωθεί. Μπορεί, επίσης, να προσφύγει στο δικαστήριο.

3. Μπορεί ένας δημότης που δεν θίγεται άμεσα και προσωπικά από μια παράνομη άδεια καταστήματος να ασκήσει διοικητική προσφυγή;

Όχι. Προϋπόθεση για την άσκηση προσφυγής είναι η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος. Το ενδιαφέρον για την τήρηση γενικά της νομιμότητας δεν συνιστά έννομο συμφέρον. Μπορεί, όμως, να υποβάλλει αναφορά στο Γ.Γ. της Περιφέρειας και να ζητήσει τον αυτεπάγγελο έλεγχο της απόφασης με την οποία χορηγήθηκε η άδεια.

4. Προκειμένου να προσφύγει κάποιος στο δικαστήριο για να ακυρώσει απόφαση που αφορά άδεια καταστήματος χρειάζεται πρώτα να εξαντλήσει τις διοικητικές προσφυγές;

Όχι, η άσκηση διοικητικής προσφυγής δεν αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση προσφυγής στο δικαστήριο, διότι η διοικητική προσφυγή ενώπιον του Γ.Γ. της Περιφέρειας δεν είναι ενδικοφανής. Η προθεσμία για την άσκησή της όμως, αναστέλλει την προθεσμία για την προσφυγή στο δικαστήριο.

5. Η Δημορχιακή Επιτροπή απέρριψε αίτημα προέγκρισης, η δε απόφασή της δημοσιεύτηκε στον πίνακα ανακοινώσεων του Δήμου όπως ορίζει ο ΔΚΚ, χωρίς να κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο και χωρίς αυτός να λάβει γνώση με άλλο τρόπο. Μέχρι πότε μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο Γ.Γ. της Περιφέρειας;

Η προθεσμία, στην περίπτωση αυτή, δεν είναι 10 ημέρες από τη δημοσίευση, αλλά 10 ημέρες από τότε που ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της απόφασης. Έτσι, μπορεί να ασκήσει εμπρόθεσμη προσφυγή ύστερα και από χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 10 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης.

6. Αν ασκηθεί προσφυγή μπορεί ο Γ.Γ. της Περιφέρειας να αναστείλει μια απόφαση που αφορά κατάσταση, λ.χ. την απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής για προέγκριση;

Ο Γ.Γ. της Περιφέρειας δεν μπορεί να διατάξει την αναστολή της. Πρέπει πάντως να αποφανθεί εντός της νόμιμης προθεσμίας (άρθρο 150 παρ. 2 του ΔΚΚ).

7. Αν η υγειονομική υπηρεσία κρίνει το κατάστημα ακατάλληλο, τι μπορεί να κάνει ο ενδιαφερόμενος;

Μπορεί, αφού συμπληρώσει τις ελλείψεις, να ζητήσει επανεξέταση του καταστήματος, ή να προσφύγει εντός 20 ημερών στη Δευτεροβάθμια Επιτροπή ή, αν δεν υπάρχει τέτοια, στο Νομάρχη.

8. Αν κατά αποφάσεως Δημοτικού οργάνου που αφορά καταστήματα ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο, ο Δήμος οφείλει να αναμείνει τη δικαστική απόφαση;

Η άσκηση προσφυγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, εκτός αν το ίδιο το δικαστήριο διατάξει την αναστολή, ή ο δικαστής εκδώσει προσωρινή διαταγή.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

- Άδεια εργασίας 166, 167, 169
Άδεια ΚΥΕ
    Ανάκληση 32, 48, 57, 157 επ.,
    Αντικατάσταση 45, 60, 90, 188
    Αφαίρεση 32, 163, 173, 174, 175, 178
    Δικαιολογητικό (ά) 178
    Κατάληψης Κοινόχρηστου Χώρου 127
    Μουσικών Οργάνων 118, 120
    Παύση ισχύος 158
    Χορήγηση 29, 33, 52, 54, 57, 58, 60, 61
Αιγιαλός - παραλία 64, 78
Αισθητική της πόλης 64, 79
Αίτηση θεραπείας 190, 195 επ.
Απιοθολογία 168, 192, 194
Αλληλαγή επωνυμίας 139
Αλληλοδαπός/οί 129
Αναστολή 192, 202 επ.
Αντικατάσταση άδειας 137
Αντικατάσταση εκπροσώπου 139
Αποστάσεις 163
Αποσφράγιση 179
Αποχώρηση εταίρου 139
Αρτοποιείο 29, 41, 43
Αρχαιολογικός Χώρος 42, 48, 77, 204
Αρχιτεκτονικό περιβάλλον 64
Αυθαίρετο 71, 160, 111,
Βιβλιάριο Υγείας 106, 143
Δάσος, Δασική 79
    Νομοθεσία 64
Δημοσίευση απόφασης 187, 189, 208
Δημόσιο συμφέρον 35, 157
Δημοτική ενημερότητα 111, 142
Δικαιοδοσία δικαστηρίων 197
Διοικητικό (ή)
    Δικαστήριο 197
    Προσφυγή 187 επ.
Ειδική επιτροπή εκδίκασης προσφυγών 193
Είσοδος νέου εταίρου 139
Εκμίσθωση ΚΥΕ 138
Ένδικα βοηθήματα 201
Ένδικα μέσα 201
Έννομο συμφέρον 54, 165, 188, 193, 200,
    205, 207
Επιχειρήσεις Διαδικτύου 46, 199
Εστιατόρια 159, 165
Ζαχαροπλαστείο 24 επ.
θέατρα 47 επ.
Ιστορικοί τόποι 77
Κανονισμός πολυκατοικίας 85 επ., 87 επ.,
    157
Κατάστημα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος
(ΚΥΕ)
    Έννοια ΚΥΕ 23
    Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ 103
    θαλασ. πλοίων ΚΥΕ 31, 40 επ.
    Μεταβίβαση ΚΥΕ 138
    Μίσθωση ΚΥΕ 138
    Τουριστικών καταλημάτων ΚΥΕ 39, 43
    Χερσαία ζώνη λημμένα ΚΥΕ 41
Κατοικία (ες)
    αμιγής (ούς) βλ. χρήσεις γης
Καφέ-Μπαρ 24, 158, 159, 165
Καφενείο 24, 165
Καφετέρια 24, 165, 167, 192

- Κέντρα διασκέδασης 25, 72, 80, 204
Κινηματογράφοι 47 επ.
Κοινόχρηστος Χώρος 125, 126, 127
Κομμωτήριο 71
Κρεοπωλείο 26
Κυκλοφοριακή σύνδεση 113
Κυλικεία 165
Μικτό κατάστημα 24, 46, 144
Μνημείο 48
Μουσικής, άδεια 118, 120
    αντικατάσταση 122
    ανανέωση 120
    αφαίρεση 122
    διάρκεια 120
    δικαιολογητικά 122
    ωράριο λειτουργίας 120
Μπάρ 158, 159, 165
Παιδότοποι 44 επ.
Παράβολο 86 επ.
Περιβάλλον 189, 198, 204
Πολεοδομία 67, 176, 179
Πολιτιστικό περιβάλλον 48 επ., 74 επ.
Πρατήριο άρτου 43, 88
Προέγκριση
    ανάκληση 89 επ.
    δεσμευτικότητα 61 επ.
    δικαιολογητικά 85 επ.
    εκτελεσιμότητα 62 επ.
    έννοια 51
    καταστήματα για τα οποία
    απαιτείται 57 επ., 90
    καταστήματα για τα οποία
    δεν απαιτείται 68 επ.
    νομική φύση 60 επ.
    νομοθετική ρύθμιση 54 επ.
    προθεσμία 83 επ.
    σκοπός 54 επ.
    Προέλεγχος του αιτήματος
    προέγκρισης 57
    Προέλεγχος υγειονομικής
    υπηρεσίας 52 επ.
    Προθεσμία 83 επ.
    Προθεσμία για την αντικατάσταση
    της άδειας 146, 147
    Προσφυγή
        Ειδική Διοικητική 187 επ.
        Ενδικοφανής 195
    Προσωρινή αναστολή 205, 206
    Προσωρινή διαταγή 205
    Πυρασφάλεια 112
    Σνακ Μπαρ 45
    Σούπερ μάρκετ 26, 71
    Στάθμευση 163, 176
    Συστέγασση με κατοικίες 105, 106
    Σφράγιση 171 επ.
    Σχέδιο
        Γενικό Πολεοδομικό 67 επ.
    Τελετών Γραφεία 81
    Υγειονομικός Έλεγχος 114

Χρήσεις γης
    Αμιγής κατοικία 69 επ.
    Βιομηχανία - βιοτεχνία 72, 73
    Γενική κατοικία 71 επ.
    Ελεύθεροι χώροι 73
    Έννοια 65 επ. 74
    Καθορισμός 67
    Κατηγορίες 69 επ.
    Κοινοφελείς εξυπηρετήσεις 73
    Πολεοδομικό κέντρο 72
    Χονδρεμπόριο 72

